



PĀRSKATS

par projekta “Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos” īstenošanu

Rīga, 2023

SATURS

Projekta grupa	4
Saīsinājumi.....	5
Terminu skaidrojums.....	6
Pārskatā pieminētās augu sugas	9
Ievads	10
Apsēkojamo kūdrāju izvēle.....	11
Kūdrāju apsēkojums dabā	15
Apsēkoto kūdrāju datubāze	15
Kūdras ieguves ietekmēto platību atjaunošanās pakāpe un veidi	17
Priekšlikumi dabas vērtību saglabāšanai kūdras ieguves ietekmētos kūdrājos.....	26
Apsēkoto kūdrāju raksturojums	32
1. Slamstu purvs	36
2. Tīrmales purvs.....	44
3. Umuļu purvs.....	51
4. Būdas - Vistuļu purvs	58
5. Medema purvs.....	65
5.1. Medema purvs (Rietumu daļa).....	65
5.2. Medema purvs (Austrumu daļa).....	73
5.3. Medema purvs (Dienvidu daļa).....	81
6. Cenas tīrelis.....	88
6.1. Cenas tīrelis I.....	88
6.2. Cenas tīrelis II	96
7. Lādzēnu tīrelis	107
8. Garais (Putnusalas) purvs.....	114
9. Vilku purvs	121
10. Klašķinu - Kājiņu purvs	128
11. Lielstaldātu purvs	136
12. Driksnas purvs.....	143
13. Strūžānu purvs.....	150
14. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs	157

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un
biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

14.1. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Austrumu daļa)	157
14.2. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Rietumu daļa).....	164
14.3. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Ziemeļu daļa)	171
15. Kačoru purvs	178
16. Ķoniņu purvs.....	185
17. Ķīrupes purvs	193
18. Skrundas purvs	200
19. Raganu purvs.....	208
20. Govju purvs.....	215
21. Taudejāņu purvs	222
22. Jasku purvs	230
23. Zilais I purvs	237
24. Ķēviešu purvs.....	243
25. Dores purvs	251
26. Biedrus purvs	257
27. Saliņas purvs	264
28. Plakanciema purvs	272
29. Skuju tīrelis	279
30. Melnā ezera purvs	286
31. Brīvpurvs.....	295
Secinājumi.....	301
Izmantotās literatūras un avotu saraksts.....	302
Pielikumi	307

PROJEKTA GRUPA



Mg.oec
Ingrida Krīgere
*Projekta vadītājs,
kūdras eksperts*

Ingrida@peat.lv
+371 29106008



Mg.env
Dace Ozola
*Projekta koordinators,
kūdras eksperts*

Dace.Ozola@peat.lv
+371 26480296



Ph.D.
Karina Stankeviča
Vides un ĢIS eksperts

Karina.Stankevica@lu.lv



Dr.geogr.
Laimdota Kalniņa
*Rekultivācijas un ģeoloģijas
eksperts*

Laimdota.Kalnina@lu.lv



Dr.geol.
Aivars Markots
Vides un tīlzpētes eksperts

Aivars.Markots@lu.lv



Dr.geogr.
Inese Silamiķele
Biotopu eksperts

Inese.Silamikele@lu.lv

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un
biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

SAĪSINĀJUMI

A	Augstais purvs
P	Pārejas purvs
Z	Zemais purvs
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
DL	Dabas liegums
ĢIS	Ģeogrāfiskās informācijas sistēma
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
ĪADT	Īpaši aizsargājama dabas teritorija
ĪA	Īpaši aizsargājams (piem., biotops)
LVAFA	Latvijas vides aizsardzības fonda administrācija
LVĢMC	VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"
MK	Ministru kabinets
LVM	AS Latvijas Valsts meži
RM	Rīgas pašvaldības uzņēmums SIA "Rīgas meži"
Sadarbības iestāde	Šajā projektā – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departaments
ŪSIK	Ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikators
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
7110*	ES nozīmes aizsargājams biotops "7110* Aktīvi augstie purvi"
7120	ES nozīmes aizsargājams biotops "7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās"
7140*	ES nozīmes aizsargājams biotops "7140* Pārejas purvi un slīkšņas"
9080	ES nozīmes aizsargājams biotops "9080 Staignāju meži"
91D0*	ES nozīmes aizsargājams biotops "91D0* Purvaini meži"
91E0*	ES nozīmes aizsargājams biotops "91E0* Aluviāli meži"

TERMINU SKAIDROJUMS

7110* Aktīvi augstie purvi	ES nozīmes aizsargājami biotopi, kuri sastopami augstajos (sūnu) purvos, kas barības vielas un ūdeni saņem tikai ar nokrišņiem un kuros pazemes ūdenslīmenis parasti ir augstāks nekā blakus esošajās teritorijās. Augstie purvi ir ar daudzgadīgu veģetāciju, tajos dominē sfagni, kas ir galvenie kūdras veidotāji purvā. Lielākajā daļā purva jānotiek kūdras veidošanās procesam, taču pieļaujams šajā biotopā iekļaut arī augstos purvus vai to daļas, kuros kūdras veidošanās kādu laiku nenotiek, piemēram, pēc ugunsgrēka, dabisko klimatisko ciklu, piemēram, sausuma periodu, laikā.
7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās	ES nozīmes aizsargājami biotopi, kuri sastopami augstajos purvos, kuros izmainīts dabiskais hidroloģiskais režīms, vai tie daļēji izmantoti kūdras ieguvei, bet kuros iespējams atjaunot hidroloģisko režīmu un kūdras veidošanās ir sagaidāma 30 gadu laikā. Ievērojamu augāja daļu veido augstajiem purviem tipiskas augu sugas (variants 7120_1). Iekļautas arī senās kūdras ieguves vietas, kur kūdra iegūta ar griešanas vai ekskavācijas paņēmieni, ja tur sastopamas augstajam purvam raksturīgās augu sugas, bet akrotelms vēl nav izveidojies (variants 7120_2), kā arī agrākie frēzlauki vai to daļas, ja pēc ūdens līmeņa paaugstināšanas tajos izveidojies augājs ar augstajam purvam raksturīgajām slīkšņu vai lāmu augu sugām (variants 7120_3). Nav iekļautas kūdras ieguves vietas ar atklātu kūdru, kā arī platības, kurās ieviešas daudzgadīga nitrofila veģetācija.
7140* Pārejas purvi un slīkšņas	ES nozīmes aizsargājami biotopi, dažādas kūdru veidojošas augu sabiedrības, kas izveidojušās, aizaugot un pāraugot barības vielām nabadzīgiem līdz vidēji bagātiem ezeriem, un kurās dominē zemi vai vidēji augsti grīšļi, zaļšūnas vai sfagni. Slīkšņas cieši saistītas ar amfībiskām un ūdensaugu sabiedrībām. Latvijā šajā biotopā iekļauj arī minerotrofos purvus, kas nav lielāka purvu kompleksa sastāvdaļa un pārejas purvus augsto purvu perifērijā, ap minerālgrunts salām augstajos purvos, ja to platība ir lielāka par 0,1 ha. Šajā biotopā iekļauj arī uzpūstā grīšļa <i>Carex rostrata</i> monodominanto audžu ieslēgumus ezeru krastu slīkšņās.
9080 Staignāju meži	ES nozīmes aizsargājami biotopi, pārmitri lapu koku meži, kuri atrodas pastāvīgā virszemes ūdeņu ietekmē vai katru gadu periodiski applūst. Tās ir mitras vai slapjas mežainas mitrzemes, kurās notiek kūdras veidošanās, bet kūdras slānis ir plāns. Tipiskākās koku sugas ir parastais osis <i>Fraxinus excelsior</i> un melnalksnis <i>Alnus glutinosa</i> . Bieži sastopami baltalksnis <i>Alnus incana</i> , purva bērzs <i>Betula pubescens</i> un kārkli <i>Salix</i> spp. Raksturīga mozaikveida veģetācijas struktūra un laukumi ar dažādu ūdens režīmu. Koki uz nelieliem ciņiem, bet kopumā dominē applūstoši zemes laukumi.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

91D0* Purvaini meži	ES nozīmes aizsargājami biotopi, skujkoku un lapu koku meži periodiski pārmitrās minerālaugsnēs līdz slapjās, barības vielām nabadzīgās kūdras augsnēs ar pastāvīgi augstu gruntsūdens līmeni. Koku stāvu parasti veido parastā priede <i>Pinus sylvestris</i> , parastā egle <i>Picea abies</i> , purva bērzs <i>Betula pubescens</i> un melnalksnis <i>Alnus glutinosa</i> . Zemsedzei raksturīga liela sīkkrūmu izplatība, kā arī dažādas grīšļu <i>Carex</i> spp. un sfagnu <i>Sphagnum</i> spp. sugas. Atbilst arī nosusinātie meži, ja nosusināšanas sistēma darbojas vāji un zemsedzē sastopamas higrofitiskās sugas, kā arī mežs atbilst dabiskajam vai potenciālajam dabiskajam meža biotopam.
Akrotelms	purva augšējais ar skābekli bagātais slānis, kur notiek aktīva kūdras veidošanās.
Aktīvs augstais purvs	zemes virsas nogabals, kam raksturīga aktīva augstā tipa kūdras veidošanās, pastāvīgs vai periodisks mitrums un specifiska augu valsts, kurā dominē sfagni, barības vielas un ūdeni saņem galvenokārt ar nokrišņiem, raksturīga skāba vide (pH 2,8 – 4).
Dabas liegums	cilvēka darbības mazpārveidota vai dažādā pakāpē pārveidota dabas teritorija, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus (likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”).
Dabas parks	teritorija, kas pārstāv noteikta apvidus dabas un kultūrvēsturiskās vērtības un kas ir piemērotas sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai (likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”).
Degradēti purvi un kūdrāji	purvi vai kūdrāji, kuros izmainīts dabiskais hidroloģiskais režīms, daļa no platības ir ar atklātu kūdru, nav sfagnu segas. Kūdras veidošanās un dabiskas ekosistēmuas funkcijas ir traucētas vai iznīcinātas.
Kartu grāvji	ik pa 20 m ierīkoti nelieli 1,8 m dziļi grāvji visā kūdras ieguves lauku platībā, kas nodrošina lauka nosusināšanu un vajadzīgā mitruma uzturēšanu kūdras ieguves laikā.
Kūdras atradne	teritorija, kurā veikta ģeoloģiskā izpēte un atzīts, ka šī teritorija ir kūdrājs, kuru iespējams izmantot kūdras ieguvei, tā ietver dažus slapjos meža tipus, nosusinātos purvus un kūdras ieguves vietas, kā arī nosusinātas lauksaimniecības un mežsaimniecības zemes. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem rūpnieciski izmantojamā slāņa dziļums ir ne mazāks par 0,9 m nenosusinātai vai 0,7 m nosusinātai atradnei, vidējais dziļums 1 m un lielāks.
Kūdras ieguves vieta	purva platība, kur notikusi / notiek ieguve, vai šī platība ir sagatavota kūdras ieguvei.
Kūdras lauks	kūdras ieguvei sagatavota platība (novākts apaugums un zemsega, ierīkots grāvju tīkls, izbūvēta ceļu infrastruktūra), platība, kurā notiek kūdras ieguve, kā arī platība, kurā, kūdras ieguve ir pārtraukta vai pabeigta, neatkarīgi no sākotnējā zemes izmantošanas veida (mežs, lauksaimniecībā izmantojamā zeme vai mitrzeme).
Kūdrāji	teritorijas, kurās ir dabīgi veidojies kūdras slānis. Teritorijas apsaimniekošanas rezultātā kūdras slāņi var būt nosusināti, ar vai bez veģetācijas.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

<i>Licences laukums</i>	konkrētam zemes dziļū izmantošanas mērķim paredzēts zemes dziļū iecirknis vai arī vairāku iecirkņu vai to daļu sakopojums, kura robežas ir noteiktas zemes dziļū izmantošanas licencē vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujā. Kūdras ieguve var nenotikt vienlaikus visā licences laukumā (likums “Par zemes dziļēm”).
<i>Pašatjaunošanās</i>	šeit: ietekmētu purvu vai kūdrāju spēja atjaunot kūdras veidošanos, kas iespējama piemērotos hidroloģiskajos apstākļos atjaunojoties sfagnu segai un mitrummīlošai, dabiskiem purviem raksturīgai veģetācijai.
<i>Purvs</i>	zemes virsmas apgabals, kuram raksturīgs pastāvīgs vai ilgstošs mitrums, notiek aktīva kūdras veidošanās un uzkrāšanās, raksturīga specifiska augu valsts.
<i>Rekultivācija</i>	darbību kopums, kas veicams pēc derīgo izrakteņu ieguves, lai sagatavotu derīgo izrakteņu ieguves vietu turpmākai zemes izmantošanai atbilstoši plānotajam zemes lietošanas mērķim (likums “Par zemes dziļēm”).
<i>Renaturalizācija</i>	ietekmētu vai izstrādātu purvu rekultivācijas veids, kura mērķis ir atjaunot purva mitruma režīmu un purva veģetāciju, kā arī veicināt kūdras uzkrāšanās procesu.
<i>Zemais purvs</i>	Zemes virsas nogabals, kam raksturīga aktīva zemā tipa kūdras veidošanās un zemā purva veģetācija, kurā dominē grīšļi vai citi lakstaugi, zemā tipa purvam raksturīgas sfagnu un zaļsūnu sugas, barības vielas un ūdeni saņem no gruntsūdeņiem un virszemes ūdeņiem, raksturīga neitrāla vai sārmaina vide (pH 5,5 - 7).

PĀRSKATĀ PIEMINĒTĀS AUGU SUGAS

Darbā izmantotais sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Darbā izmantotais sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski
Alpu mazmeldrs	<i>Trichophorum alpinum</i>	Parastā priede	<i>Pinus sylvestris</i>
Apalļapu rasene	<i>Drosera rotundifolia</i>	Parastā purvpaparde	<i>Thelypteris palustris</i>
Apdzira	<i>Huperzia selago</i>	Parastā smailzarīte	<i>Calliergonella cuspidata</i>
Ārkausa kasandra	<i>Chamaedaphe calyculata</i>	Parastā vīgrieze	<i>Filipendula ulmaria</i>
Baltmedri	<i>Rhynchospora alba</i>	Plūmjlapu aronija	<i>Aronia prunifolia</i>
Bērzi	<i>Betula</i>	Polijapu andromeda	<i>Andromeda polifolia</i>
Brūklenes	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	Puķu sprigane	<i>Impatiens glandulifera</i>
Daudzgadīgā mēnesene	<i>Lunaria rediviva</i>	Purva dzeguzene	<i>Epipactis palustris</i>
Dzeltenais grīslis	<i>Carex flava</i>	Purva dzērvene	<i>Oxycoccus palustris</i>
Gada staipeknis	<i>Lycopodium annotium</i>	Purva jāņeglīte	<i>Pedicularis palustris</i>
Japānas sūrene	<i>Reynoutria japonica</i>	Purva rūgtdille	<i>Peucedanum palustre</i>
Kanādas zeltgalvīte	<i>Solidago canadensis</i>	Purva usne	<i>Cirsium palustre</i>
Kosona dižsirpe	<i>Scorpidium cossonii</i>	Purva vaivariņš	<i>Ledum palustre</i>
Mainīgā avotspalve	<i>Palustriella commutata</i>	Sekstainā ozolpaparde	<i>Dryopteris cristata</i>
Makstainā spilve	<i>Eriophorum vaginatum</i>	Sfagni	<i>Sphagnum spp.</i>
Mellenes	<i>Vaccinium myrtillus</i>	Sila virsis	<i>Calluna vulgaris</i>
Mīkstā dumbrene	<i>Calliergon cordifolium</i>	Stāvlapu dzegužpirkstīte	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
Palu staipeknītis	<i>Lycopodiella inundata</i>	Šaurlapu spilve	<i>Eriophorum polystachion</i>
Parastais baltmeldrs	<i>Rhynchospora alba</i>	Trejlapu puplaksis	<i>Menyanthes trifoliata</i>
Parastais melnalksnis	<i>Alnus glutinosa</i>	Uzpūstais grīslis	<i>Carex rostrata</i>
Parastā dižsirpe	<i>Scorpidium scorpioides</i>	Vāļišu staipeknis	<i>Lycopodium clavatum</i>
Parastā egle	<i>Picea abies</i>	Vārpainā korinte	<i>Amelanchier spicata</i>
Parastā līklape	<i>Campylopus introflexus</i>	Zālļapu epitāmija	<i>Euthamia graminifolia</i>
Parastā niedre	<i>Phragmites australis</i>	Zilene	<i>Vaccinium uliginosum</i>

IEVADS

Senākās ziņas par fragmentāriem purvu pētījumiem un kūdras ieguvi Latvijas teritorijā ir no 17. gadsimta otrās puses un 18. gadsimta sākuma, bet plašāk kūdras ieguve tika uzsākta 1912. gadā. Jau pirms Pirmā pasaules kara kūdra tika iegūta 324 purvos, kas norāda uz kūdras nozīmību tautsaimniecībā.

Latvijā apzinātas 9600 kūdras atradnes. No tām 5100 ir lielākas par 10 ha, bet vairāk kā 1100 lielākas par 100 ha, kā arī neuzskaitīts daudzums mazāku kūdrāju platību, kuros kūdra varētu būt iegūta atsevišķu saimniecību vajadzībām. Līdz 20. gs. vidum kūdra bija nozīmīgs resurss, tika plaši izmantota lauksaimniecībā kā pakaišu materiāls un mēslošanas vajadzībām. No 1950. gada līdz 1991. gadam kūdra tika plaši izmantota enerģētikā, kas veicināja būtisku frēzkūdras ieguves platību palielināšanos. Mainoties politiskajai un saimnieciskajai situācijai, 20. gs. deviņdesmitajos gados kūdras ieguve samazinājās un daļa atradņu tika pamestas. Kūdras ieguve pārtraukta dažādos laikos, atšķirīgās izstrādes stadijās, dažviet purvos tikai uzsākta to gatavošana kūdras ieguvei, piemēram, izveidots lielāks vai mazāks kartu grāvju tīkls, noņemts koku apaugums. Turpmākajos gados daļā purvu noritējuši vairāk vai mazāk sekmīgi pašatjaunošanās procesi, bet daļā joprojām saglabājas plašas degradētas, nosusināšanas būtiski ietekmētas platības.

Galvenā pazīme, kas liecina par veiksmīgu purva ekosistēmas atjaunošanos, ir kūdras veidošanās. Atjaunojoties purviem raksturīgai mitrummīlošai veģetācijai, attiecīgi var veidoties zemā, pārejas vai augstā tipa kūdra un zemais, pārejas vai augstais purvs. Purviem raksturīgas veģetācijas veidošanās un ekosistēmas atjaunošanās ir atkarīga no atbilstoša hidroloģiskā režīma. Kūdra Latvijā ir iegūta ar trim galvenajām metodēm – karjeru, gabalkūdras un frēzkūdras. Katra no šīm metodēm ir saistīta ar kūdrāja nosusināšanu, bet izveidotā meliorācijas sistēma katrai metodei var būt ar plašāku vai šaurāku ietekmes platību.

Lai veidotos pārejas un augstie jeb sūnu purvi, nepieciešama stabila sfagnu sega. Zemajiem purviem raksturīgs lielāks zaļsūnu īpatsvars, bet sūnu stāvs var būt arī vāji attīstīts. Kūdras ieguves lauki atšķiras ar tajos izmantotajām metodēm un atstāto kūdras slāņa biezumu, bet apsekotās purvu teritorijas atšķiras ar tajās izveidotās meliorācijas sistēmas darbības ietekmi (efektivitāti). Ja kūdrāja pamatni veido ūdeni vāji caurlaidīgi vai necaurlaidīgi slāņi, var veidoties ilgstoši vai pastāvīgi pārplūstoši lauki. Izstrādātos kūdras karjeros ūdeni var arī uzpludināt, veidojot mākslīgas ūdenstilpes. Pietiekami sausos augšanas apstākļos, t.sk. gar grāvju malām vai uz seklākiem kūdras slāņiem, parasti veidojas apaugums ar kokiem un krūmiem.

Kūdru veidojošais mitrāju veids - purvi ir nozīmīgas ekosistēmas oglekļa apritē un vairāku aizsargājamo sugu dzīvotnes. Purvu biotopi “7110* Aktīvi augstie purvi” un “7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiska atjaunošanās” ir Eiropas Savienības valstīs aizsargājami biotopu veidi. Saimnieciskās darbības, apmežošanās un nosusināšanas ietekmē šo biotopu platības un kvalitāte samazinās visā Eiropas Savienībā, tāpēc arī platības, kas sekmīgi pašatjaunojas pēc kūdras ieguves pārtraukšanas, var kļūt par vērtīgu aizsargājamo biotopu un dabas teritoriju papildinājumu.

Projektu “Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos” (projekta Reģ.Nr.1-08/55/2022) finansēja Latvijas Vides aizsardzības fonds. Projekta norises laiks bija no 2022. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 12. decembrim.

Projekta mērķis bija izvērtēt informāciju par degradētiem kūdrājiem, apsekot atlasītās teritorijas un noteikt teritorijas, kurās turpmākais apsaimniekošanas veids var būt mitrāju (purvu vai saldūdeņu) biotopu atjaunošana vai izveidošana, kā arī, ja iespējams, ĪADT izveidošana.

Projekta uzdevumi (saskaņā ar 2022. gada 11. oktobrī noslēgto līgumu par projekta Nr. 1-08/55/2022 finansēšanas un izpildes kārtību):

- (i) Izvērtēt biotopu kartēšanas (Projekts “Dabas skaitīšana”, identifikācijas Nr. 5.4.2.1/16/I/001), projekta LIFE REstore (LIFE14 CCM/LV/001103) (2015.-2019.g.) un projekta “Latvijas kūdras atradņu datu kvalitātes analīze, ieteikumu sagatavošana to uzlabošanai un izmantošanai valsts stratēģijas pamatdokumentu sagatavošanā” (Projekta reģ. Nr.1-08/153/2016 (2016-2017) rezultātus un no degradētajiem kūdrājiem kamerāli izvēlēties:
 - (a) teritorijas, kuras varētu iekļaut īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT) bez papildus pasākumiem;
 - (b) teritorijas, kurās par samērīgiem ieguldījumiem iespējama mitrāju (purvu, saldūdeņu) biotopu izveidošana (visas kopā turpmāk – atlasītās teritorijas).
- (ii) Saskaņot atlasītās teritorijas ar Dabas aizsardzības pārvaldi un Sadarbības iestādi. Saskaņot ar zemes īpašniekiem atlasītās teritorijas un to apsekošanu dabā, informējot par projekta mērķiem.
- (iii) Izstrādāt kritērijus atlasīto teritoriju novērtēšanai dabā.
- (iv) Apsekot atlasītās teritorijas dabā. Novērtēt, vai, ņemot vērā vietas apstākļus un izpētes dabā rezultātus, piemērotākais rekultivācijas veids ir mitrāju (purvu, vai saldūdens) biotopu atjaunošana (izveide). Apsekojot teritorijas, izmantot dronu.
- (v) Izvērtēt atlasīto teritoriju apsekošanas dabā rezultātus, sastādīt divus sarakstus:
 - (i) Teritorijas, kurās jau norit renaturalizācija un kas ir potenciālas ĪADT (atbilstoši apsekojuma rezultātiem teritorijās ir aizsargājamu sugu dzīvotnes, veidojas ES nozīmes biotopi, notiek dabiska atjaunošanās un nav nepieciešami ieguldījumi teritoriju renaturalizācijai);
 - (ii) Teritorijas, kurās ar samērīgiem ieguldījumiem iespējama mitrāja (tai skaitā purva, vai saldūdens) biotopa atjaunošana (izveide); īstenojami nosacīti vienkārši pasākumi renaturalizācijas veicināšanai.
- (vi) Par katru teritoriju uzrakstīt īsu pamatojumu un piedāvāt robežu shēmu (likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 11. panta pirmās daļas izpratnē).
- (vii) Visu projekta ietvaros iegūto informāciju par dabas vērtībām, pamatojumus un shēmas iesniegt Sadarbības iestādei – VARAM DAD un Dabas aizsardzības pārvaldei.
- (viii) Projekta rezultātu un projekta kopsavilkuma iesniegšana Fonda administrācijā publicēšanai mājaslapā.

Apsekojamo kūdrāju izvēle

Kūdrāju izvēle notika, kamerāli izvērtējot biotopu kartēšanas (Projekts “Dabas skaitīšana”, identifikācijas Nr. 5.4.2.1/16/I/001), projekta LIFE REstore (LIFE14 CCM/LV/001103) (2015.-2019.g.) un projekta “Latvijas kūdras atradņu datu kvalitātes analīze, ieteikumu sagatavošana to

uzlabošanai un izmantošanai valsts stratēģijas pamatdokumentu sagatavošanā” (Projekta reģ. Nr.1-08/153/2016 (2016-2017) rezultātus un Dabas aizsardzības pārvaldes ekspertu ieteikumus.

Izvēloties kūdrājus apsekošanai, izmantoti šādi kritēriji:

- 1) kūdras ieguves ietekmēts purvs: ortofoto attēlos un karšu materiālos redzami vēsturiskie kūdras lauki, kartu grāvji, kūdras karjeri, meliorācijas grāvji u.tml. pazīmes, kas liecina, ka purvā vai tā daļā senāk notikusi kūdras ieguve vai teritorija bijusi dažādā pakāpē sagatavota kūdras ieguvei, kūdras ieguve pabeigta vai pārtraukta;
- 2) kūdrājs nav iekļauts īpaši aizsargājamā dabas teritorijā;
- 3) kūdrājā nav plānota kūdras ieguves uzsākšana mūsdienās;
- 4) pēc ekspertu vērtējuma kūdrājam ir dabas atjaunošanas potenciāls;
- 5) vēlams, lai kūdrājs atrodas uz publiskas zemes (valsts vai pašvaldības īpašums).

Projekta ietvarā vērtēti tikai un vienīgi kūdras ieguves ietekmēti kūdrāji.

Ņemot vērā to, ka katrs kūdrājs ir unikāls gan ar veidošanās apstākļiem un laiku, gan savu atrašanās vietu dabas apvidū, reljefā un hidroloģiskajiem apstākļiem, kas zināmā mērā ietekmē arī teritorijas raksturu pēc kūdras ieguves, darbā apkopota pieejamā, t.sk. npublicētā informācija un projektu darba materiāli, kā arī veikta papildus analīze par katra konkrētā purva fiziogēogrāfisko situāciju.

Informācijas iegūšanai izmantoti dati no:

- 1) Kūdras Fonda – kūdrāja numurs, kas ļauj identificēt kūdras atradni un purvu, attēlots Kūdras atradņu kartē, kas sagatavota pēc stāvokļa uz 1980. gada 1. janvāri un pievienota Kūdras fonda 1980. gadā sagatavotajam katalogam, arī Latvijas PSR kūdras fonda dati (1962. g.);
- 2) ERAF projekta „Inovācija kūdras izpētē un jaunu saturošu produktu izveidē” LVĢMC sagatavotie dati;
- 3) Biedrības HOMOECOS sagatavotie materiāli “Latvijas kūdras atradņu datu kvalitātes analīze, ieteikumu sagatavošana to uzlabošanai un izmantošanai valsts stratēģijas pamatdokumentu sagatavošanā”;
- 4) P. Nomala publikācijas, t.sk. “Latvijas purvi”, “Purvu ūdeņi Latvijas austrumdaļā”, u.c.;
- 5) Projekta “Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā” Life Restore, LIFE14 CCM/LV/001103, t. sk. ziņojums “Latvijas degradēto kūdrāju inventarizācija un datu bāzes izveide”;
- 6) Purvu apraksti enciklopēdijā “Latvija un latvieši”, “Latvijas Daba”;
- 7) Informācija no IVN ziņojumiem, plānošanas dokumentiem, kā arī studentu bakalaura un maģistru darbiem;
- 8) Vairāku ekspertu privāto pētījumu materiāliem, kā arī kartogrāfiskā materiāla analīzes.

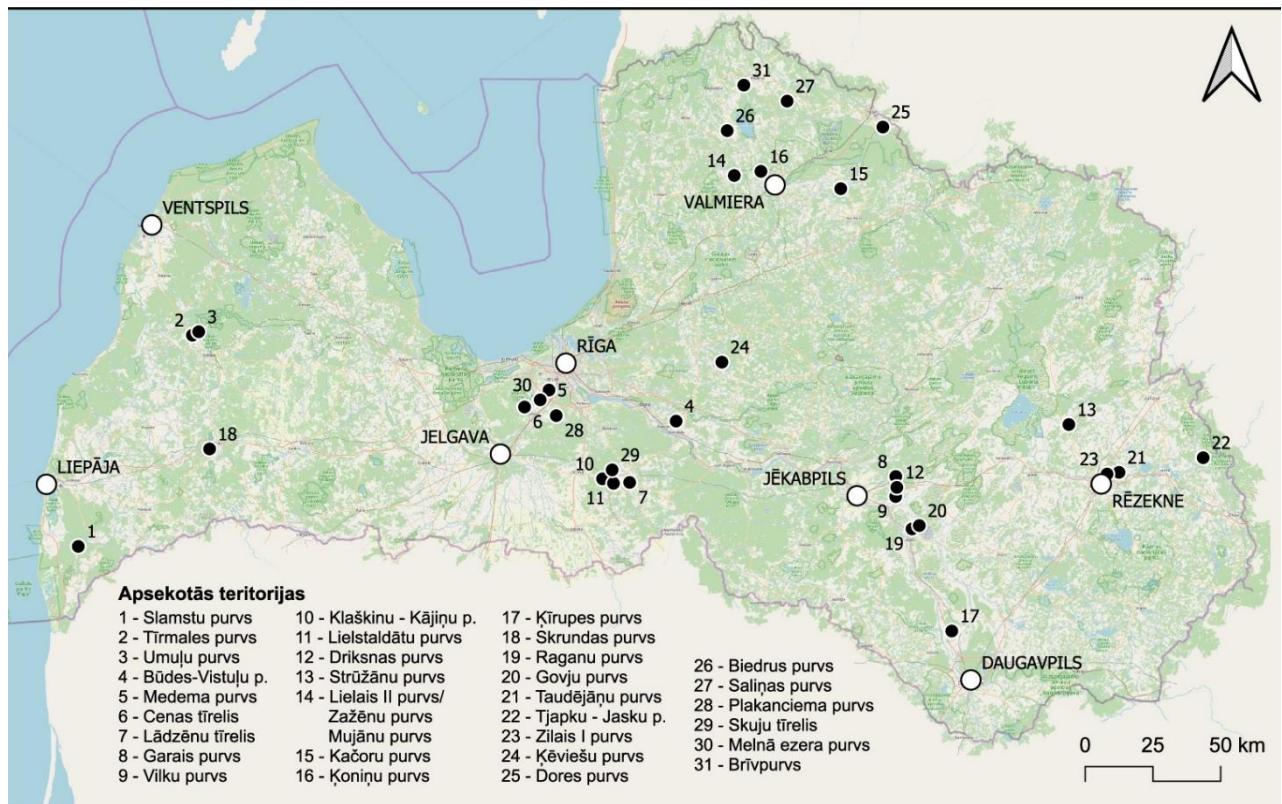
No šiem avotiem iegūtā informācija ir apkopota tabulā un pievienota katra purva vispārējam raksturojumam, bet atsauc uz datu avotiem, kas regulāri atkārtotos, nav veiktas. Šis pārskats sagatavots, izmantojot publicētos un npublicētos materiālus, kuru saraksts pievienots sadaļā “Izmantotās literatūras un avotu saraksts”.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Papildus agrāk īstenoto projektu rezultātu analīzei, izvērtēti aktuālie dati, vērtēta hidroloģiskā situācija, jau konstatētās dabas vērtības (dabas datu informatīvā sistēma “Ozols”, IVN materiāli, citi publiski pieejami dati un ekspertu piedāvātie individuālie materiāli).

Sākotnēji izvēlēti 65 purvi, kuros senāk ir notikusi kūdras ieguve. Saraksts saskaņots ar Dabas aizsardzības pārvaldi un VARAM Dabas aizsardzības departamentu (projekta Sadarbības iestāde). Skalā no 1 līdz 3 novērtēta prioritāte apsekošanai, kur 3 – visaugstākā prioritāte.

Projekta izstrādei izvēlēto purvu lielākais zemes valdītājs ir AS “Latvijas Valsts meži” (LVM). Daļā no sākotnēji izvēlētajiem purviem LVM plāno veikt mežsaimniecisko darbību. Saskaņojums bija nepieciešams arī ar SIA “Rīgas meži” un privātpersonām. SIA “Rīgas meži” (RM) valdījumā ir trīs lieli Pierīgas purvi: Cenas tīrelis, Melnā ezera purvs, Medema purvs. RM iebildumu pret apsekošanu nebija, puses vienojās par informācijas apmaiņu. Daži privātie īpašnieki un juridiska persona (mežizstrādes uzņēmums) pret apsekošanu iebilda, ja vien zemes īpašniekam no tā nebūs materiāls labums. Izvērtējot datus un ņemot vērā atsevišķu zemes īpašnieku iebildumus, no iepriekš vērtētajiem 65 kūdras ieguves ietekmētajiem purviem dabā apsekojamo teritoriju skaits samazinājās līdz 31 (1. attēls. attēls; 1. tabula).



1. attēls Apseko kūrāju novietojums

Apsekojamo puvu skaita samazinājums saskaņots ar sadarbības iestādi un LVFA.

Purvu apsekošanai un teritorijas novērtēšanai sagatavota anketa (kritēriji) un tās saturs saskaņots ar Dabas aizsardzības pārvaldi. Anketa satur gan kamerāli izvērtēto informāciju, gan apsekojuma dabā rezultātus.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pirms apsekošanas par katru purvu sagatavots kartogrāfiskais materiāls: ortofotokartes ar stīgām un grāvjiem, dabas vērtības, aktuālā topogrāfiskā karte un PSRS topogrāfiskā karte. Informācija par dabas vērtībām tika iegūta no Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētās datu bāzes "Ozols". Lieli purvi, piemēram, Medema purvs, Cenas tīrelis, sadalīti vairākās daļās, ņemot vērā, kur ir degradētā daļa un lai lauka darbiem paredzētās kartes būtu pārskatāmas. Šādos gadījumos katrai daļai sagatavots atsevišķs karšu komplekts. Ņemot vērā šo informāciju, plānota apsekošana dabā un drona izmantošana.

1. tabula. Apseko kūrāju kopsavilkums un administratīvā piederība

Nr.p.k.	Kūrāja (purva) nosaukums	Pagasts	Novads	Koordinātas
1	Slamstu	Dunikas	Dienvidkurzemes	327737; 244899
2	Tīrmales	Padures	Kuldīgas	369963; 323030
3	Umuļu	Padures	Kuldīgas	372255; 324262
4	Būdas-Vistuļu	Rembates	Ogres	548514; 291310
5.1	Medema purvs (Rietumu daļa)	Baložu, Rīgas pilsētas, Ķekavas, Mārupes, Olaines	Mārupes, Olaines, Ķekavas	501892; 302969
5.2	Medema purvs (Austrumu daļa)			505397; 303703
5.3	Medema purvs (Dienvidu daļa)			505652; 299990
6	Cenas tīrelis	Mārupes, Olaines	Mārupes, Olaines	
6.1	Cenas tīrelis pie DL Dienvidu daļas	Mārupes	Mārupes	491449; 298908
6.2	Cenas tīrelis starp DL un Cīrulīšiem	Olaines	Olaines	493510; 297338
7	Lādzēnu tīrelis	Vecumnieku	Bauskas	531549; 268615
8	Garais (Putnusalas) purvs	Kūku, Mežāres	Jēkabpils	629686; 270936
9	Vilku purvs	Vīpes	Jēkabpils	2904658; 7658948
10	Klaškinu-Kājiņu	Vecumnieku	Bauskas	521386; 269884
11	Lielstaldātu purvs	Vecumnieku	Bauskas	525497; 268828
12	Driksnas-Vilku	Kūku, Vīpes	Jēkabpils	629504; 267890
13	Stružānu	Nautrēnu, Stružānu	Rēzeknes	3023708; 7702505
14.1	Lielais II/Zažēnu/Mujānu (Austrumu daļa)	Dikļu, Zilākalna	Valmieras	569156; 380291
14.2	Lielais II/Zažēnu/Mujānu (Rietumu daļa)			569680; 384513
14.3	Lielais II/Zažēnu/Mujānu (Ziemeļu daļa)	Zilākalna	Valmieras	572442, 382242
15	Kačoru	Trikātas	Valmieras	2871694; 7864489
16	Ķoniņu	Valmieras	Valmieras	579814; 383543
17	Ķīrupes (Vaboles)	Līksnas	Augšdaugavas	650558; 214139
18	Skrundas	Skrundas	Kuldīgas	376682; 281435
19	Raganu	Turku	Līvānu	635520; 251327
20	Govju	Rožupes	Līvānu	638047; 252475
21	Taudējāņu	Lendžu	Rēzeknes	3055593; 7668177

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr.p.k.	Kūdrāja (purva) nosaukums	Pagasts	Novads	Koordinātas
22	Jasku	Līdumnieku	Ludzas	3111590; 7675791
23	Zilais I	Verēmu	Rēzeknes	707510; 271753
24	Ķēviešu	Mālpils	Siguldas	565636; 313987
25	Dores	Valka	Valka	622807; 399260
26	Biedrus	Matīšu	Valmieras	2797729; 7909225
27	Saliņas	Naukšēnu	Valmieras	2839828; 7929019
28	Plakanciema	Olaines	Olaines	2679296; 7716087
29	Skuju tīrelis	Vecumnieku	Bauskas	524978; 273335
30	Melnā ezera	Olaines	Olaines	496619; 299672
31	Brīvpurvs	Jeru	Valmieras	2811109; 7940140

Kūdrāju apsekojums dabā

Teritoriju apsekošana notika no maija līdz oktobrim, piemērotos laika apstākļos. Teritorijas apsekotas ar maršrutu metodi, apsekojuma maršrutus izvēloties tā, lai tiktu aptvertas kūdrāja raksturīgākās un atšķirīgākās daļas. Netika vērtēti meži, kas atrodas kūdrājiem pieguļošajās platībās. Apsekojuma laikā novērtēta raksturojošā veģetācija. Lai iegūtu plašāku informāciju, nekā apsekojot kājām, tika izmantota iespēja uzņemt apsekojamās teritorijas fotogrāfijas ar bezpilota lidaparāta jeb drona palīdzību (1. 0). Ir iegūts ļoti liels un apjoms oriģinālu attēlu, ko turpmāk var izmantot telpiskās informācijas (karšu) sagatavošanā, ekspertīzēs un novērtēšanā, un citām vajadzībām. Drona pielietošana šāda rakstura pētījumos un apsekošanā kļūst īpaši nozīmīga tajās vietās, kurām piekļūšana ir ļoti apgrūtināta vai gandrīz neiespējama dabisku vai mākslīgu šķēršļu dēļ, vai varētu būt pat bīstama pētnieka veselībai un dzīvībai.

Dabā novērtēta platību atbilstība īpaši aizsargājamo biotopu veidiem. ES nozīmes īpaši aizsargājami biotopi Latvijā tiek noteikti, vadoties pēc metodikas „Eiropas nozīmes aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. precizēts izdevums”. Biotopu kvalitāte novērtēta ABCD sistēmā. Īpaši aizsargājamo augu sugu sarakstu nosaka MK noteikumi Nr. 396. „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu” (14.11.2000.). Purvi un kūdrāji vērtēti no renaturalizācijas aspekta, netika veikta visu sastopamo augu sugu uzskaitē, kā arī ornitoloģiskā izpēte.

Apsekoto kūdrāju datubāze

Apsekoto kūdrāju datubāze ir sagatavota ĢIS vidē ESRI Shapefile formātā LKS-92 TM koordinātu sistēmā ar mēroga noteiktību 1:5 000 un UTF-8 rakstzīmju kodējumu un sastāv no 4 slāņiem:

1. **Apsekoto teritoriju atrašanās vietas (2. pielikums).** Punktvēda slānis, kas telpiski parāda apsekoto teritoriju atrašanās vietas un satur informāciju par vietas nosaukumu un administratīvo piederību;
2. **Apsekoto teritoriju biotopi (3. pielikums).** Poligona slānis, kurā telpiski ir attēloti biotopi, kuri tika noteikti pēc kartogrāfiskā materiāla un teritoriju apsekošanas laikā. Slānis satur informāciju ar apsekotās teritorijas nosaukumu, biotopa kategoriju un platību;

3. **Ieteikums valsts nozīmes ĪADT vai citam aizsardzības vai izmantošanas statusam** (4. pielikums). Poligona slānis, kurā ir telpiski attēlotas projektā ieteikto ĪADT robežas, kā arī to platība;
4. **Ieteicamo aizsargājamo teritoriju kadastrī** (5. pielikums). Poligona slānis, kurā ir telpiski attēlotas projektā ieteikto ĪADT robežās iekļautās zemes kadastra vienības un to laukumi.

Kartēm ir informatīva nozīme, tās dod ieskatu par teritorijā sastopamajiem biotopiem, bet nav uzskatāmas par precīzu kartējumu ar precizitāti līdz decimetriem.

Kūdras ieguves ietekmēto platību atjaunošanās pakāpe un veidi

Kūdras ietekmēto teritoriju apsekošanas laikā nodalītas šādi biotopu veidi:

1. **7110* Aktīvs augstais purvs** (*apzīmējums kartēs 7110**)

Augstais purvs vai tā daļa, kurā nosusināšanas ietekme nav bijusi tik liela, lai tā būtu atstājusi būtisku ietekmi, vai ietekme laika gaitā samazinājusies; sastopama augstajam purviem raksturīga veģetācija, teritorijā notiekošie procesi noris purva attīstībai labvēlīgā virzienā (2. attēls, 3. attēls). Teritorija atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam “7110* Aktīvi augstie purvi”.



2. attēls 7110* biotops Biedrus purvā



3. attēls Mazietekmēts 7110* biotops Ķoniņu purvā

2. **Atjaunojams augstais purvs (7120-2)**
(*apzīmējums kartēs 7120_K*)

Teritorijas, kurās kūdras ieguves karjeri aizauguši ar augstajiem purviem raksturīgu veģetāciju, izveidojusies sfagnu sega aizņem vairāk par 50 % no karjeru platības, atjaunojies akrotelma slānis un notiekošie procesi noris augstā purva attīstībai labvēlīgā virzienā (4. attēls, 5. attēls). Platības atbilst ES nozīmes aizsargājama biotopa “7120 Degradēti augtie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās” variantam “7120_2: gabalkūdras ieguves vietas”.



4. attēls Aizaugošos kūdras ieguves karjeros Tīrmāles purvā izveidojusies sfagnu sega un purviem raksturīga veģetācija



5. attēls Kūdras ieguves karjeros Medema purva Dienvidu daļā atjaunojusies augstajam purvam raksturīga veģetācija

3. Atjaunojas pārejas purvi un slīkšnas (7120-2)
(apzīmējums kartēs 7120_P)

Kūdras karjeri vai to daļas, kuri ir pastāvīgi vai periodiski applūduši, tomēr tie pakāpeniski aizaug un tajos ieviešas pārejas purviem un slīkšņām raksturīga veģetācija, izplatīta makstainā spilve vai grīšļi, veidojas sfagnu sega, bet akrotelms vēl nav izveidojies. Sastopami atklāta un aizaugoša ūdens laukumi. Var prognozēt, ka ilgākā laika posmā procesi norītēs augstā purva attīstībai labvēlīgā virzienā vai veidosies un ilgstoši saglabāsies pārejas purvu veģetācija (6. attēls, 7. attēls). Platības atbilst ES nozīmes īpaši aizsargājama biotopa “7120 Degradēti augtie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās” variantam “7120_2: gabalkūdras ieguves vietas”.



6. attēls Ar mitrummīlošām sugām aizaugošos kūdras ieguves karjeros Ķīrupes-Vaboles purvā veidojas pārejas purvu un slīkšņu biotopi

7. attēls Pārejas purva veģetācija aizaugošā karjerā Medema purva Austrumu daļā

4. 7120 Degradēti augtie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās
(apzīmējums kartēs 7120_C)

Nosusināšanas ietekmētas augstā purva daļas, kur saglabājusies vai atjaunojas augstajam purvam raksturīga veģetācija, vismaz mozaikveidā saglabājusies vai atjaunojas sfagnu sega un noritošie procesi liecina par purva attīstībai labvēlīgiem apstākļiem (8. attēls, 9. attēls). Platības atbilst ES nozīmes aizsargājama biotopa “7120 Degradēti augtie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās” variantam 7120-1, kas veidojas nopsusināšanas stipri ietekmētu augsto purvu daļās un, kur sfagnu sega ir fragmentāra.



8. attēls Nosusināšanas ietekmēta augstā purva daļa Slamstu purvā



9. attēls Nosusināšanas un ugunsgrēka ietekmēta purva daļa Ķoniņu purvā

5. 7140* Pārejas purvi un slīkšņas
(apzīmējums kartēs 7140*)

Teritorijas purva ezeru vai lāmu malās ar pārejas purviem raksturīgu veģetāciju un hidroloģiskajiem apstākļiem (10. attēls, 11. attēls). Platības atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam “7140* Pārejas purvi un slīkšņas”.



10. attēls Pārejas purvs Voskānu ezera piekrastē, Taudejāņu purvā



11. attēls Pārejas purvs Ezeris piekrastē Ķoniņu purvā

6. Zemais purvs
(apzīmējums kartēs ZP)

Teritorijas, kurās atlikušos kūdras slāņus veido zemā tipa kūdra un kurās sastopamas zemajiem purviem raksturīgas sugas (purva jāņegļīte, parastais baltmeldrs, spilves, purvpaparde), veģetācijā raksturīgi vairāki stāvi un parastā niedre nav monidominanta, ir atbilstoši hidroloģiskie apstākļi un novērojami procesi, kas labvēlīgi zemā purva attīstībai (12. attēls, 13. attēls).



12. attēls Zaļu purva veģetācijas veidošanās kūdras ieguves karjeros Driksnas purvā



13. attēls Sugām bagāts zemais purvs Skrundas purvā

7. Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes
(apzīmējums kartēs UŪ)

Bijušajos kūdras ieguves laukos uzpludinātas un regulētas ūdenstilpes (14. attēls, 15. attēls).



14. attēls Bijušajos kūdras karjeros uzpludināts Lādzēnu dīķis



15. attēls Regulētas ūdenstilpes Lielstaldātu tīrelī

8. Applūdušas kūdras ieguves vietas
(apzīmējums kartēs U)

Atklāta ūdens platības ar salīnām, kas veidojušās applūstot kūdras ieguves laukiem un karjeriem, parasti sekli, parasti vismaz no malām aizauguši ar parasto niedri vai makstaino spilvi (16. attēls; 17. attēls).



16. attēls Pastāvīgi applūduši kūdras ieguves lauki Ķīrupes purvā



17. attēls Applūduši kūdras lauki Melnā ezera purvā

9. Slapji niedrāji

(apzīmējums kartēs N)

Kūdras frēzlauki un karjeri, kur alikušo kūdras slāni veido zemā tipa kūdra, izveidojušies pārmitri apstākļi, platības ir ilgstoši vismaz daļēji vai sezonāli applūdušas un notiek aizaugšana ar parasto niedri, kura veido plašas monodominantas audzes. Labvēlīgos apstākļos prognozējama zāļu kūdras veidošanās un dabiska sukcesija zāļu un pārejas purva virzienā (18. attēls; 19. attēls).



18. attēls Applūstoši niedrāji kūdras ieguves laukos Klaškinu - Kājiņu purvā



19. attēls Applūstoši niedrāji kūdras ieguves laukos Zažēnu - Mujānu purvā

10. Ar makstaino spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki

(apzīmējums kartēs SP)

Kūdras ieguves lauki, kas aizaug ar makstaino spilvi, bet to ciņi skraji, saglabājušās lielas atklātas kūdras platības, blīvākas monodominantas makstainās spilves audzes veidojas gar grāvju

malām un ieplakās, dažkārt aizaug ar bērziem, retāk – ar priedēm. Parasti šādas teritorijas sastopamas bijušajos kūdras ieguves laukos, kur augšējais kūdras slānis ir mineralizējis, atlikušo slāni veido zemā vai pārejas tipa kūdra un nav novērojami procesi, kas liecinātu par akrotelma potenciālu atjaunošanos 30 gadu laikā (20. attēls; 21. attēls).



20. attēls Skraji spilvju ceri kūdras ieguves vietā Melnā ezera purvā



21. attēls Ar spilvēm aizaugoši kūdras ieguves lauki Medema purva Rietumu daļā

11. Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (apzīmējums kartēs V)

Kūdras ieguves lauki, kas aizaug galvenokārt ar sila virsi, bet joprojām saglabājušās atklātas kūdras platības, vietām aizaug ar parasto priedi, retāk ar bērziem. Parasti šādas teritorijas sastopamas bijušajos kūdras ieguves laukos, kur augšējais atlikušās kūdras slānis ir augstā tipa kūdra; nav novērojami procesi, kas liecinātu par akrotelma potenciālu atjaunošanos 30 gadu laikā (22. attēls; 23. attēls).



22. attēls Melnā ezera purva kūdras lauki apaug ar sila virsi



23. attēls Ar sila virsi apauguši kūdras ieguvei sagatavoti un pamesti lauki Cenas tīrelī

12. Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki
(apzīmējums kartēs SN)

Kūdras frēzlauki ar zemā tipa (zāļu) kūdras slāņiem un mainīgu (nestabilu) hidroloģisko situāciju – sausās sezonās platības izkalst; nav novērojami procesi, kas liecinātu par potenciālu kūdras veidošanās procesa atjaunošanos 30 gadu laikā (24. attēls; 25. attēls).



24. attēls Ar parasto niedri aizaugošie kūdras frēzlauki Būdas – Vistuļu purvā



25. attēls Aizaugošie kūdras frēzlauki Lielā/ Zažēnu/Mujānu purvā

13. Ar priedi aizaugoši kūdrāji
(apzīmējums kartēs P)

Nosusināšanas ietekmētas platības apmežojas un aizaug galvenokārt ar parasto priedi, zemsedzē var būt izplatīta makstainā spilve, sila virsis, melnā vistene, purva vaivariņš, zilganā molīnija, sūnu stāvā izplatītas galvenokārt zaļsūnas, sfagni reti sastopami, galvenokārt gar grāvju malām un spilvju ceriem; nav novērojami procesi, kas liecinātu par tendenci veidoties purva biotopam (26. attēls; 27. attēls).



26. attēls Ar priedi aizaugoši kūdrāji Zažēnu/Lielajā purvā



27. attēls Ar priedi aizaugoši kūdrāji Melnā ezera purvā

14. Ar bērziem aizaugoši kūdrāji
(apzīmējums kartēs B)

Nosusināšanas ietekmētas platības apmežojas un aizaug galvenokārt ar purva bērzu, zemsedzē bieži izplatīta makstainā spilve, bet var būt izplatīts arī sila virsis, zilganā molīnija, sūnu stāvā izplatītas galvenokārt zaļšūnas, sfagni reti sastopami, galvenokārt - gar grāvju malām un spilvju ceriem; nav novērojami procesi, kas liecinātu par tendenci veidoties purva biotopam (28. attēls; 29. attēls).



28. attēls Ar bērziem apaudzis bijušais kūdras ieguves lauks Melnā ezera purvā



29. attēls Ar bērziem aizaugoši kūdras lauki Medema purva Austrumu daļā

15. 3160 Distrofi ezeri
(apzīmējums kartēs 3160)

Dabiski ezeri ar ļoti nabadzīgu augāju, brūnu vai sarkanbrūnu ūdens krāsu un zemu pH (parasti 3–6), ko nosaka ūdenī esošās humusvielas (30. attēls). Ezeri atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam “3160 Distrofi ezeri”.



30. attēls Distrofi ezeri

16. Klaji kūdras lauki

(apzīmējums kartēs C)

Klaji kūdras lauki – platības, kas sagatavotas vai kurās notiek kūdras ieguve vai, kurās kūdras ieguve pabeigta, bet nav veikta rekultivācija un nav notikusi pašatjaunošanās (31. attēls).

17. 91D0* Purvaini meži (apzīmējums kartēs 91D0)

Purvaini meži, atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam 91D0*: skujkoku un lapu koku meži periodiski pārmitrās minerālaugsnēs vai slapjās, barības vielām nabadzīgās kūdras augsnēs ar pastāvīgi augstu gruntsūdens līmeni. Koku stāvu parasti veido parastā priede, parastā egļe *Picea abies*, purva bērzs un melnalksnis. Zemsedzei raksturīga liela sīkkrūmu izplatība, kā arī dažādas grīšļu *Carex* spp. un sfagnu *Sphagnum* spp. sugas. Iekļauti arī nosusinātie meži, ja nosusināšanas sistēma darbojas vāji un zemsedzē sastopamas higrofitiskās sugas, kā arī mežs atbilst dabiskajam vai potenciālajam dabiskajam meža biotopam (32. attēls).



31. attēls Klaji kūdras lauki



32. attēls Purvaini meži

18. Cits

(apzīmējums kartēs Cits)

Aprakstītajām situācijām neatbilstoši varianti un situācijas, citāds augājs (33. attēls; 34. attēls).



33. attēls Krūmāji Brīvpurvā



34. attēls Sausieņu mežs Kačoru purva nosusinātajā daļā

PRIEKŠLIKUMI DABAS VĒRTĪBU SAGLABĀŠANAI KŪDRAS IEGUVES IETEKMĒTOS KŪDRĀJOS

Saskaņā ar projekta Darba uzdevumu bija noteikts apsekotās teritorijas sadalīt divās kategorijās: 1) teritorijas, kurās jau norit renaturalizācija un kas ir potenciālas ĪADT; 2) teritorijas, kurās ar samērīgiem ieguldījumiem iespējama mitrāja (tai skaitā purva, vai saldūdens) biotopa atjaunošana (izveide). Tomēr, analizējot teritoriju apsekošanas rezultātus un saskaņojot tos ar Dabas aizsardzības pārvaldi, ir pieņemts lēmums teritorijas sadalīt četrās kategorijās. Kategorijas izdalītas, pamatojoties uz dabā konstatēto situāciju (vai teritorijā ir vai nav īpaši aizsargājams sugas vai biotopi) un prognozi par iespējamo teritorijas tālāko attīstību.

Pārskatā iekļautie ieteikumi teritoriju aizsardzībai ir projektu īstenotāju priekšlikumi. Valsts nozīmes vai pašvaldību ĪADT tiks veidotas atbilstoši likumā “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteiktajai kārtībai, iesaistot zemes īpašniekus un citas ieinteresētās puses. Dabas un apstādījumu vai mežu teritorijas pašvaldību teritorijas plānojumos tiks noteiktas atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likumam un tam pakārtotajiem Ministru kabineta noteikumiem.

Kartēm un ieteicamajām ĪADT robežām ir informatīvs raksturs.

Katras teritorijas apraksts pieejams nodaļā “Apseko to kūdrāju raksturojums”.

- 1. Teritorijas, kurās sekmīgi norit pašatjaunošanās, tajās veidojas ES nozīmes aizsargājami biotopi, ir aizsargājamu sugu dzīvotnes un kuru bioloģiskais potenciāls ir tāds, lai rosinātu tām noteikt aizsargājamas dabas teritorijas statusu (valsts nozīmes dabas liegums) vai pievienotu esošai īpaši aizsargājamai dabas teritorijai:**

Nr. p.k.	Nosaukums	Ieteiktās ĪADT platība, ha	Paskaidrojums	Iegūtais vērtējums
1	Cenas tīrelis I (platības, kas robežojas ar dabas liegumu “Cenas tīrelis”)	44,65	Platības robežojas ar DL “Cenas tīrelis”: kūdras ieguves lauki, kuros atbilstoši IVN pārtraukta to sagatavošana kūdras ieguvei, apauguši ar bērziem vai viršiem (7120_1) vai joprojām ir atklāti kūdras lauki. Platības jāpievieno DL teritorijai, jo kūdras ieguve tajās nav iespējama, lai neradītu nelabvēlīgu ietekmi uz dabas liegumu, platību pievienošana dabas liegumam veidos loģiskas robežas un ļaus plānot turpmāku teritorijas apasaimiekošanu. Nepieciešami pasākumi veģetācijas atjaunošanai atklātajos kūdras laukos.	20

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr. p.k.	Nosaukums	Ieteiktās IADT platība, ha	Paskaidrojums	Iegūtais vērtējums
2	Melnā ezera purvs	999,12	Platības robežojas ar DL "Melnā ezera purvs": platības aizaug ar makstaino spilvi, viršiem vai ir sezonāli vai pastāvīgi applūdušas (7120_3, 7140). Platību pievienošana uzlabos DL izveidošanas mērķu izpildi un iekļaus izveidoto Melnā ezera purva taku ar skatu torni. DL paplašināšanai ieteiktās platības esošajā situācijā ir līdzīgas DL platībām, kurās veikta hidroloģiskā stāvokļa stabilizēšana un veido ar to vienotu kompleksu, konstatētas īpaši aizsargājamas putnu sugas (https://ozols.gov.lv/pub) Paplašinot DL teritoriju ar aktīvu augsto purvu tiks nodrošināta 7110* biotopa saglabāšanās iespēja.	25
3	Slamstu purvs	188,35	Augstais purvs (7110*) ar tipisku purva veģetāciju, neliela daļa no platības ir nosusināšanas ietekmēta (7120_1), bet veiksmīgi pašatjaunojas. Teritorijā ir apsekojuma laikā izžuvis kūdras ieguves karjers. Izveidojusies savdabīga ainava dažādā pakāpē ietekmēta augstā purva virsmas struktūras mozaīku un slīkšņam, piekļaujas purvainis mežs 91D0*	32
<p>2. Teritorijas, kurās sekmīgi norit pašatjaunošanās, tajās veidojas ES nozīmes aizsargājami biotopi, ir potenciāli piemērotas aizsargājamo sugu dzīvotnēm un kuru bioloģiskais potenciāls ir tāds, lai rosinātu tām noteikt pašvaldības nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas statusu</p>				
4	Medema purvs (Rietumu daļa)	688,23	Sastopami augstā (7110*, 7120) un pārejas purva (7140) biotopi dažādās to veidošanās un atjaunošanās stadijās, ir purva ezeriņi, ir pārmitras platības, ierīkota purva taka.	19
5	Driksnas purvs	238,17	Bijušie kūdras ieguves karjeri aizaug ar sfagniem, izveidojusies augstā (7110*) un pārejas purva (7140) un atklāta ūdens biotopu komplekss, vietām karjeros atjaunojas zemā purva veģetācija.	17
6	Ķīrupes purvs	399,38	Sastopami augstā (7110*, 7120) un pārejas purva (7140) biotopi, applūduši bijušie kūdras ieguves karjeri, veidojot daudzveidīgus vides apstākļus. Augsts rekreācijas potenciāls.	32

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr. p.k.	Nosaukums	Ieteiktās IADT platība, ha	Paskaidrojums	Iegūtais vērtējums
7	Biedrus purvs	100,52	Kopumā mazietekmēts, dabisks augstais purvs 7110* ar nelielu 7120 platību, kas veidojusies grāvju ietekmes vietās, kompleksā arī neliela platība ar 91D0*.	24
3. Purvi, kas pašvaldību teritorijas plānojumos nosakāmi kā <i>dabas un apstādījumu (DA) vai meža (M) teritorijas</i>				
8	Tīrmales purvs	102,31	Kūdras ieguves karjeri aizauguši, atjaunojoties ar augstam purvam raksturīgu veģetāciju, kompleksā ir pastāvīgi applūdusi platība.	24
9	Medema purvs (Austrumu daļa)	404,88	Ir konstatēti biotopi 7110*, 7120, ir rekreācijas objekts – kūdras bānītis.	20
10	Garais (Putnusalas) purvs	247,54	Applūdis, ar niedrēm aizaugošu karjeru komplekss. Niedrāji nav vienlaidus, ir atklāta ūdens laukumi Fragmentāri atjaunojas zemā purva ekosistēma.	16
11	Klaškinu-Kājiņu purvs	319,09	Applūdis, ar niedrēm aizaugošu karjeru komplekss. Izveidojusies niedrāju un atklāta ūdens mozaika.	16
12	Lielstaldātu purvs	285,96	Daļu no platības veido uzpludināts karjers, daļa ir pārmitri niedrāji. Uz DR no apsekotās teritorijas ir mikroliegums putnu sugai.	20
13	Driksnas purvs	238,17	Bijušie kūdras ieguves karjeri, aizaug ar sfagniem, izveidojusies 7110*, 7140 un atklāta ūdens biotopu komplekss, vietām karjeros atjaunojas zemā purva veģetācija.	17
14	Kačoru purvs	450,72	Applūdis ar niedrēm aizaugošu kūdras ieguves lauku komplekss. Izveidojusies niedrāju un atklāta ūdens mozaika.	25
15	Ķoniņu purvs	170,97	Konstatēts biotopu 7110*, 7120, 7140 komplekss un purva ezeriņš. Austrumu daļa dabiska, maztraucēta, rietumu daļa – aizauguši kūdras ieguves karjeri.	33
16	Skrundas purvs	353,29	Fragmentāri applūdis, ar niedrēm aizaugošu bijušo kūdras ieguves lauku komplekss. Fragmentāri atjaunojas zemā purva veģetācija, konstatēta purva dzeguzenes audze. Zemais purvs.	24
17	Raganu purvs	92,73	Kūdras karjeri aizauguši ar sfagniem, izveidojusies augstā un pārejas purvu biotopu komplekss.	23
18	Taudejāņu purvs	57,58	Teritorijā konstatēts 7140 un 7120 biotopu komplekss ar purva ezeriņu; 7140 atjaunojoties bijušajos kūdras ieguves karjeros.	24

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr. p.k.	Nosaukums	Ieteiktās IADT platība, ha	Paskaidrojums	Iegūtais vērtējums
19	Saliņas purvs	278,25	Platības lielāko daļu veido susināšanas ietekmēts augstais purvs, kurš daļēji atbilst purvainā meža 91D0* biotopa veidam. Teritorijas ziemeļu un dienvidu daļā ir mazietekmēts 7110* biotopa poligons.	29
20	Plakanciema	42,57	Kūdras karjeros pašatjaunojusies pārejas un augstajam purvam raksturīga veģetācija.	24
21	Umuļu purvs	95,64	Apstākļu daudzveidība – gan slapji niedrāji, gan “sausī” aizaugoši bijušie kūdras ieguves lauki. Nepieciešama hidroloģiskā režīma uzlabošana un liekā apauguma novākšana.	14
22	Medema purvs (Dienvidu daļa)	502,23	Saglabāt teritoriju dabisko mitrāju veidošanās procesu norisei, teritorija piemērota rekreācijai. Apstākļos, kur nav perspektīvi īsā laikā atjaunot purviem raksturīgu veģetāciju, ieteicama apmežošana	21
23	Jasku purvs	189,92	Platības lielāko daļu veido susināšanas ietekmēts, ar priedēm apaudzis augstais purvs Teritorijas austrumu daļā ir mazietekmēts 7110* biotops.	23
24	Lielais II, Zažēnu (Austrumu daļa)	155,74	Ar niedrēm aizaugošu bijušo kūdras ieguves lauku komplekss. Niedrāji nav vienlaidus, mozaikveidā ir krūmāji un atklāta ūdens laukumi. Teritorija nozīmīga apvidus hidroloģiskā režīma uzturēšanai, t.sk. Briedes un Paktenes upēm	15
25	Lielais II, Zažēnu (Rietumu daļa)	513,44	Applūdis, ar niedrēm aizaugošu bijušo kūdras ieguves lauku komplekss. Niedrāji nav vienlaidus, ir atklāti ūdens laukumi.	13
26	Lielais II, Zažēnu (Ziemeļu daļa)	144,76	Ar niedrēm aizaugošu kūdras ieguves lauku komplekss.	13
27	Vilku purvs	620,45	Applūstošs, pārmitrs, ar niedrēm aizaugošu karjeru un kūdras ieguves lauku komplekss. Niedrāji nav vienlaidus, ir atklāta ūdens laukumi	20
28	Govju purvs	41,17	Kūdras ieguves karjeri aizaug, veidojot augstā, pārejas purva un atklāta ūdens biotopu kompleksu. Izvērtējama iespēja apmežot	26

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr. p.k.	Nosaukums	Ieteiktās IADT platība, ha	Paskaidrojums	Iegūtais vērtējums
29	Zilais purvs	19,51	Kūdras ieguves karjeri aizauguši, atjaunojoties purvu biotopiem. Teritorijas lielākā daļa ir susināšanas ietekmēts priežu mežs, kurā nepieciešams uzlabot iespēju veidoties purvainā meža biotopam.	22
30	Dores purvs	12,97	Bijušie kūdras ieguves karjeri aizauguši ar sfagniem un augstajam purvam raksturīgu veģetāciju, daļa no teritorijas cietusi ugunsgrēkā. Teritorija saglabājama dabisku procesu norisei.	18
31	Ķēviešu purvs	35,62	Bijušie kūdras ieguves karjeri un kūdras ieguvei sagatavotā platība ir nosusinājusies, ir aizaugusi, bet nav notikusi atjaunošanās ar purviem raksturīgu veģetāciju, nav iespējama gruntsūdens līmeņa pacelšana. Kūdras ieguves ietekmētā platība robežojas ar 91D0* biotopu labā stāvoklī. Teritorija saglabājama dabisko procesu attīstībai, purvu biotopu atjaunošanas pasākumi nav īstenojami.	13

4. Teritorijas, kas atstājamas dabisko procesu attīstībai vai jāizvēlas cits apsaimniekošanas veids

Nr. p.k.	Nosaukums	Projektā vērtētā platība, ha	Paskaidrojums	Iegūtais vērtējums
32	Būdas-Vistuļu	30,7	Ar alpu mazmeldru un niedrēm aizaugoši kūdras lauki. Izvērtējama iespēja teritoriju apmežot.	5
33	Lādzēnu tīrelis	336,89	Uzplūduši un uzpludināti bijušie kūdras ieguves karjeri. Putnu sugām nozīmīgas dzīvotnes. Cita veida mitrāja (purva) atjaunošana nav iespējama. Sausākās vietās izvērtējama iespēja apmežot.	6
34	Strūžānu purvs	198,61	Ar niedri aizauguši bijušie kūdras ieguves lauki, daļa sausi, ar atklātu kūdru, daļa pārmitri, fragmentāri pārkrūmojas. Izvērtējama iespēja apmežot.	5
35	Cenas tīrelis II	1554,72	Dažādā pakāpē aizauguši un pašatjaunojušies bijušie kūdras ieguves lauki, izteikti neviendabīga teritorija, kurā iespējams īstenot dažāda rakstura izmantošanas un apsaimniekošanas pasākumus	21
36	Brīvpurvs	241,89	Krūmāji. Izvērtējama iespēja teritoriju apmežot.	6

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Apkopojot sākotnēji iegūto informāciju un izvērtējot situāciju dabā, teritorijās sastopamos biotopus un sugas, izteikti arī citi priekšlikumi ietekmēto kūdrāju izpētei un izmantošanai.

2. Ar niedrēm aizaugušie bijušie kūdras ieguves lauki vērtējami kā ekoloģiski nozīmīga zemā (zāļu) purva tipa sākumstadija. Kūdras veidošanās procesa atsākšanās atbilst īpaši aizsargājamas dabas teritorijas izveides pamatam, jo palielina platības, kurās notiek oglekļa piesaiste, tādējādi veicinot iespēju nākotnē veidoties purvu teritorijām ar augstu bioloģisko daudzveidību.
3. Turpmākajā izpētē nepieciešams noskaidrot kūdras uzkrāšanās intensitāti un piesaistītā oglekļa apjomu un pētīt, vai niedru pļaušana var veicināt sugām daudzveidīgākas veģetācijas veidošanos.
4. Pēc kūdras ieguves pārtraukšanas platības labi atjaunojas (renaturalizējas) tur, kur kūdra iegūta ar karjeru metodi. 30–50 gadu laikā kūdras ieguves karjeros izveidojušies gan 7110*, gan 7140 biotopiem raksturīgi vides apstākļi un augājs, atjaunojusies sfagnu sega un kūdras veidošanās. Turpmāk nepieciešams pētīt kūdras uzkrāšanās ātrumu šādos karjeros, lai novērtētu kūdras veidošanās procesa īpatnības un intensitāti salīdzinājumā ar purviem, kuros kūdras ieguve nav notikusi, kā arī lai pilnveidotu metodes sekmīgai kūdras ieguves vietu rekultivācijai ar mērķis atjaunot purvu biotopus.
5. Ja izvēlētais rekultivācijas veids ir purvam raksturīgas vides atjaunošana, kūdras ieguves lauku rekultivācijas plānos paredzēt rekultivācijai nodot nevis līdzenu lauku (kā tas notiek šobrīd), bet ar izveidotiem dažāda dziļuma “karjeriem” – bedrēm, kā potenciāli piemērotāku vidi, kas veicinātu mitrummīlošu augu un sfagnu atgriešanos teritorijā. Jānodrošina arī atbilstošs mitruma režīms.
6. Kūdras ieguves laukos, kur kūdras ieguve nav pabeigta (ir saglabājušies saimnieciski izmantojami resursi) un kas šobrīd ir “sausī”, aizaug ar viršiem vai makstaino spilvi un, kur joprojām, 30–50 gadus pēc kūdras ieguves pārtraukšanas, ir būtisks atklātas kūdras īpatsvars, ieteicams turpināt kūdras izstrādi. Ja kūdras izstrāde netiek turpināta, purva pašatjaunošanās veicināšanai var veidot “karjerus”, vai nodrošināt atbilstošu mitruma režīmu regulējot grunštūdēns līmeni.
7. Nepieciešami turpmāki pētījumi par to, cik lielā mērā applūdušie karjeri veic purva ezeriņu un lāmu ekoloģiskās funkcijas un līdz ar to vērtējami kā vēlama purva biotopu kompleksu daļa un ir nozīmīgi dabas daudzveidībai. Nav datu par applūdušo kūdras ieguves karjeru ekosistēmu pakalpojumiem.
8. Applūdušie kūdras ieguves karjeri un atsevišķos gadījumos bijušie kūdras ieguves lauki vērtējami kā purva attīstības sukcesijas stadija un nav uzskatāmas par degradētām platībām.

APSEKOTO KŪDRĀJU RAKSTUROJUMS

Apsēkotajās teritorijās konstatētas astoņas īpaši aizsargājamas augu un sēņu sugas (2. tabula). Dati par atradnēm iesniegti DAP ievietošanai dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols".

2. tabula. Teritorijās konstatētās īpaši aizsargājamo augu sugas, to aizsardzības pakāpe un atradnes raksturojums

Nr.	Īpaši aizsargājamā suga un vispārīgs sastopamības raksturojums valstī ¹	Aizsardzības pakāpe	Teritorijas nosaukums	Atradnes raksturojums
1	<i>Betula nana</i> Pundurbērzs Nelielas grupas vai audzes dažādos purvos un purvainos priežu mežos	MK	Medema purvs	Neliela audze Medema purvā
2	<i>Dactylorhiza incarnata</i> Stāvlapu dzegužpirkstīte Atsevišķi eksemplāri un grupas mitrās un purvainās pļavās, retāk purvos un krūmājos	MK	Strūžānu purvs	1 eksemplārs ceļa malā
3	<i>Dactylorhiza</i> spp. Dzegužpirkstīte	MK	Bikstu purvs	2 eksemplāri niedrāja malā
4	<i>Epipactis palustris</i> Purva dzeguzene Nelielas grupas mitrās, purvainās pļavās, pārmitrās mežu retainēs, purvos un pārpurvotu ūdenstilpju krastos. Dažreiz veido lielas, blīvas grupas. Raksturīga suga augu sabiedrībās zāļu purvos	Baltijas jūras reģiona Sarkanā grāmata	Lielstaldātu purvs Cenas tīrelis II Vilku purvs	Vairāk par 10 eksemplāriem gar izpļauta ceļa malu vairāki eksemplāri niedrāja malā
			Strūžānu purvs	Daži eksemplāri krūmājā gar aizaugošu kartu grāvi
			Bikstu purvs	Vairāki eksemplāri niedrāja malā
			Skrundas purvs	Vairāk par 30 eksemplāriem zāļu purvā, daži eksemplāri niedrāja malā
5	<i>Liparis loeselii</i> Lēzeļa lipare Atsevišķi eksemplāri un grupas vietās ar skraju veģetāciju, zāļu purvos, mitrās pļavās, biežāk kaļķainās augsnēs	MK	Cenas tīrelis II	1 eksemplārs niedrāja malā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr.	Īpaši aizsargājamā suga un vispārīgs sastopamības raksturojums valstī ¹	Aizsardzības pakāpe	Teritorijas nosaukums	Atradnes raksturojums
6	<p><i>Lycopodium annotium</i> Gada staipeknis</p> <p>Ārpus tipisku dabisku mežu biotopiem tiek uzskatīta par susināšanas ietekmētu teritoriju indikatoru</p>	MK	Cenas tīrelis II Kačoru purvs	Plaša audze gar grāvi susinātā kūdrājā
			Melnā ezera purvs	Plaša audze gar grāvi susinātā kūdrājā
			Driksnas-Vilku purvs	Vitāla audze gar grāvja malu susinātā kūdrājā
			Zilais purvs Plakanciema purvs	Neliela audze susinātā kūdrājā izklaidus, lielākās un mazākās audzēs, parasti sausākās vietās
			Biedrus purvs Ķīrupes purvs Saliņas purvs	Neliela audze gar sausu grāvi Gar ceļa vietu 4 m ² liela audze aizauguša, sausa grāvja malā (x: 589896, y: 409304)
7	<p><i>Lycopodium clavatum</i> Vālišu staipeknis</p> <p>Ārpus tipisku dabisku mežu biotopiem tiek uzskatīta par susināšanas ietekmētu teritoriju indikatoru</p>	MK	Cenas tīrelis II Kačoru purvs	Plaša audze gar grāvi susinātā kūdrājā
			Melnā ezera purvs	Plaša audze gar grāvi susinātā kūdrājā
			Driksnas-Vilku purvs Skrundas purvs	Vitāla audze gar grāvja malu susinātā kūdrājā
8	<p><i>Platanthera bifolia</i> Smaržīgā naktsvijole</p> <p>Atsevišķi eksemplāri un grupas dažādos biotopos. Biotopu ziņā neizvēlīga suga: aug gan saucos, gan pārmitros mežos un krūmājos, tomēr visbiežāk - pļavās.</p>	MK	Lielstaldātu purvs	Daži eksemplāri koptā bērzu birzī
9	<p><i>Tremiscus helvelloides</i> Rumpuču skrimslene</p>	MK	Cenas II	Vairāki eksemplāri ceļa malā kūdrainā augsnē

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Apsēkotajās teritorijās konstatētas septiņas Latvijā par invazīvām atzītas augu sugas (3. tabula). Informācija ievietota tīmekļvietnē “Invazīvo sugu pārvaldnieks”.

3. tabula. Teritorijās konstatētās invazīvās sugas, to raksturojums un atradnes raksturojums

Nr.	Sugas nosaukums un vispārīgs sastopamības raksturojums valstī ²	Teritorijas nosaukums	Koordinātas LKS92	Atradnes raksturojums
1	<i>Amelanchier spicata</i> Vārpainā korinte Visbiežāk sastopama vidēji mitros un sausos skujkoku mežos, nogāzēs, piekrastēs, mežiem apaugušās kāpās un ceļmalās.	Kačoru purvs	607593, 375889	Uz ceļa, kas šķērso laukus
		Ķīrupes purvs	649312, 212864	Uz ceļa, kas šķērso laukus
2	<i>Aronia prunifolia</i> Plūmjlapu aronija Aug ceļmalās, cilvēka ietekmētos biotopos, mežmalās, skrajos mežos, purvos, uz mitrāju robežām.	Melnā ezera purvs	495689, 299522	Viens eksemplārs susinātā kūdrājā gar grāvi
3	<i>Campylopus introflexus</i> Parastā līklape Sūnu suga, kas visbiežāk konstatēta kūdras un sfāgnu purvos, mitros virsajos, kas izveidojušies pēc kūdras ieguves vai pēc ugunsgrēka, smilšainās augsnēs, t.sk., kāpās.	Cenas tīrelis II	493322, 298420 493467, 298732	vairāki m ² gar ceļu
		Melnā ezera purvs	300051,496055 300446,496385 298393,499043	daži cm ² daži cm ² daži m ²
		Medema purvs	301463, 501368	1 m ² audze uz kailas kūdras gar iebraukātu ceļa vietu
		Slamstu purvs	245119, 327760	daži cm ²
		Umuļu purvs	324164, 371585	daži cm ² starp viršiem
4	<i>Euthamia graminifolia</i> Zāllapu epitāmija (izplatība skaidrojama)	Būdas-Vistuļu purvs	291187, 548458	liela audze (vairāki desmiti m ²), gar kūdras lauku malu, arī izklaidus gar kartu grāvja malu un starp niedrēm

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

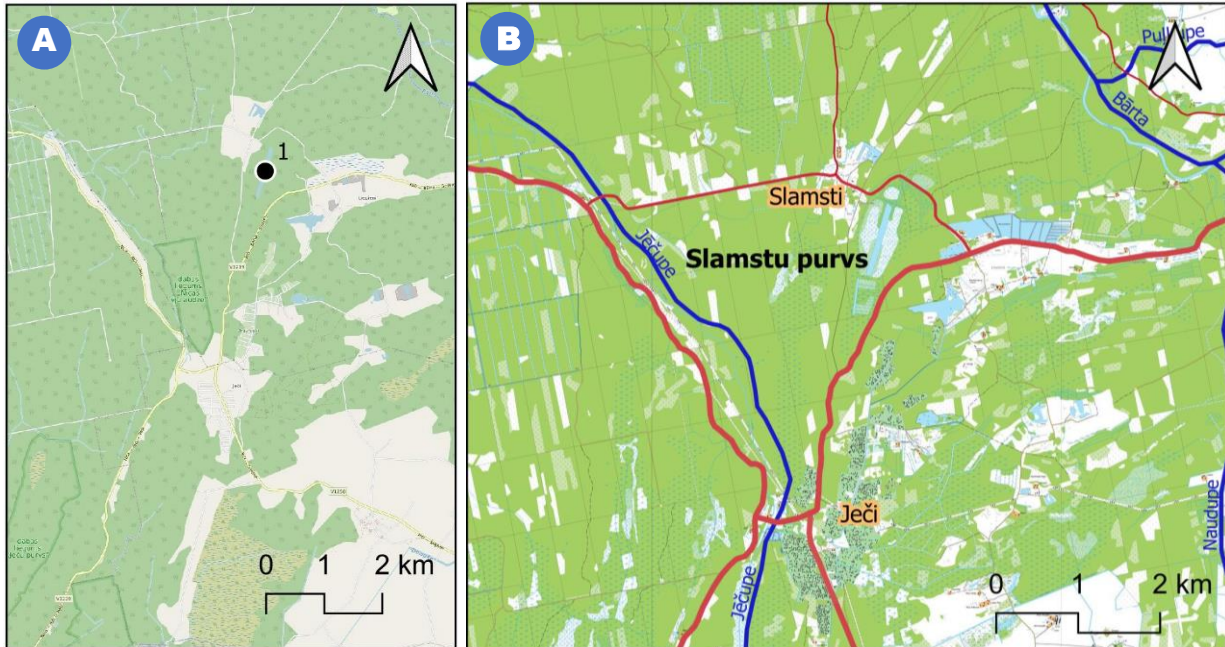
Nr.	Sugas nosaukums un vispārīgs sastopamības raksturojums valstī ²	Teritorijas nosaukums	Koordinātas LKS92	Atradnes raksturojums
5	<i>Impatiens glandulifera</i> Puķu sprigane Izplatās galvenokārt ruderālos biotopos, mitrās ieplakās un grāvmalās gar ceļiem un dzelzceļa malās.	Melnā ezera purvs Cenas tīrelis II	495477, 299139 493308, 296752	Plaša audze grāvī
6	<i>Reynoutria japonica</i> Japānas dižsūrene Veido spēcīgas monoaudzes	Cenas tīrelis II	493305, 296705	vairāki m ² gar ceļu
7	<i>Solidago canadensis</i> Kanādas zeltgalvīte Aug pļavās, ceļmalās, atmatās, ceļmalās, dzelzceļa malās, izgāztuvēs, dažādu ūdensteču un ūdenstilpju piekrastēs	Cenas tīrelis II Lielais II/Zažēnu/Mujānu Rietumu daļa	493310, 296754 491717, 944631 492151, 295622 492290, 295568 492149, 295619	audzes gar ceļu un grāvi
8	<i>Spiraea bilardii</i> Bilarda spireja	Cenas tīrelis II	491717, 294463	vairāki m ² gar ceļu
9	<i>Heracleum sosnowskyi</i> Manden Sosnovska latvānis	Lielais II/Zažēnu/Mujānu Rietumu daļa	569476, 383918	Vairāki m ² laucē pie mednieku torņa
		Lielais II/Zažēnu/Mujānu Austrumu daļa	571903, 382450	Vairāki m ² gar ceļu, kas šķērso laukus

1. Slamstu purvs

Atrašanās vieta:	Dienvidkurzemes novads, Dunikas pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	68,08 ha (atrodas z.v. ar kad. Nr. 64520010028)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Slamstu purvs (35. attēls. attēls) izveidojies Piejūras zemienes Bārtavas līdzenuma A daļā, kur viegli viļņotā reljefa ieplakās pēc Baltijas ledus ezera regresijas palika sekas ūdenstilpes.



35. attēls (A) Slamstu purva atrašanās vieta (1); (B) Slamstu purvs

Pakāpeniski klimatam kļūstot siltākam, ūdens līmenis pazeminājās, ūdenstilpe aizauga, un radās labvēlīgi apstākļi kūdras veidošanās procesam un purva attīstībai. ZZA-DDR virzienā garenstieptā ieplakā uz sapropela vai dažādgraudainas smilts ieplakas malās sāka uzkrāties labi sadalījusies zemā purva tipa zāļu kūdra. Savukārt, virs tās, mainoties klimatiskajiem un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, sāka uzkrāties maz (15-20%) sadalījusies augstā purva tipa sfagnu kūdra, kas arī šobrīd pārsvarā veido purva virskārtu (4. tabula).

4. tabula. Slamstu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	440	Purva tips	A
Fiziogēogrāfiskais stāvoklis	Bārtavas līdzenuma A daļā	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa sfagnu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~1,68	Viršējā slāņa sadalīšanās pakāpe (%)	15-20%
Platība ha (0,3 m robeža)	106	Gruntsūdens līmenis (m)	0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	50,81	Grāvju sistēmas raksturojums	Stāvošs, nefunkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Bārta	Nogulumi zem kūdras	Smilts, sapropelis

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritorijas centrālajā daļā ir garenstiepts kūdras ieguves karjers, kas apsekojuma laikā daļēji izžuvis (36. attēls; 37. attēls), atklāts ūdens, niedru un grīšļu audzes gar krastiem ir nelielās platībās (36. attēls; 37. attēls).



36. attēls Izžuvis karjers Slamstu purvā



37. attēls Atklāts ūdens karjerā

Karjera vidū saglabājušās vairākas nenoraktas kūdras saliņas ar priedēm. Vēl viens garenstiepts karjers atrodas teritorijas dienvidu daļā un ir pilns ar ūdeni (38. attēls), bet tā malas pakāpeniski aizaug ar garsmailes sfagnu. Teritorijas dienvidu daļa ir apmežojusies ar priedi (39. attēls), bet zemsedzē sastopamas tipiskās augstā purva sugas un ir labi attīstīta sfagnu sega.



38. attēls Karjera malas vietām aizaug ar niedri



39. attēls Mazāka izmēra karjers teritorijas D daļā

Neliela purva daļa gar kūdras ieguves karjeru ir susināšanas ietekmēta un atbilst biotopam 7120. Teritorijas pamatplatību, kas piekļaujas karjeram, veido mazietekmēts augstais purvs (7110*) vidējā līdz labā kvalitātē, ar tipisku augāju – sastopama sfagnu sega, virši, makstainā spilve, purva priedes (40. attēls; 41. attēls). Kartu grāvju aizauguši un to ietekme neizteikta. Gar karjera malu teritorijas centrālajā daļā saglabājusies kūdras ieguves laikā izmantotā dzelzceļa trases vieta.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



40. attēls Mazietekmēts augstā purva biotops Slamstu purvā



41. attēls Slamstu purva D daļa apmežojas un perspektīvi šeit veidosies purvainā meža biotops

Teritorijā konstatēto biotopu veidu platības apkopotas tabulā (5. tabula). Līdz ar to kopumā visu Slamsta purva teritoriju veido mitrāju biotopi - 56,8 ha jeb 88% veido ES nozīmes purvu biotopi. Uzplūdušā stāvoklī centrā esošā karjera vieta ekoloģiski daļēji veic purva ezera vai lielas lāmas funkcijas.

5. tabula. Slamstu purvā konstatētie biotopu veidi un teritorijas raksturojums

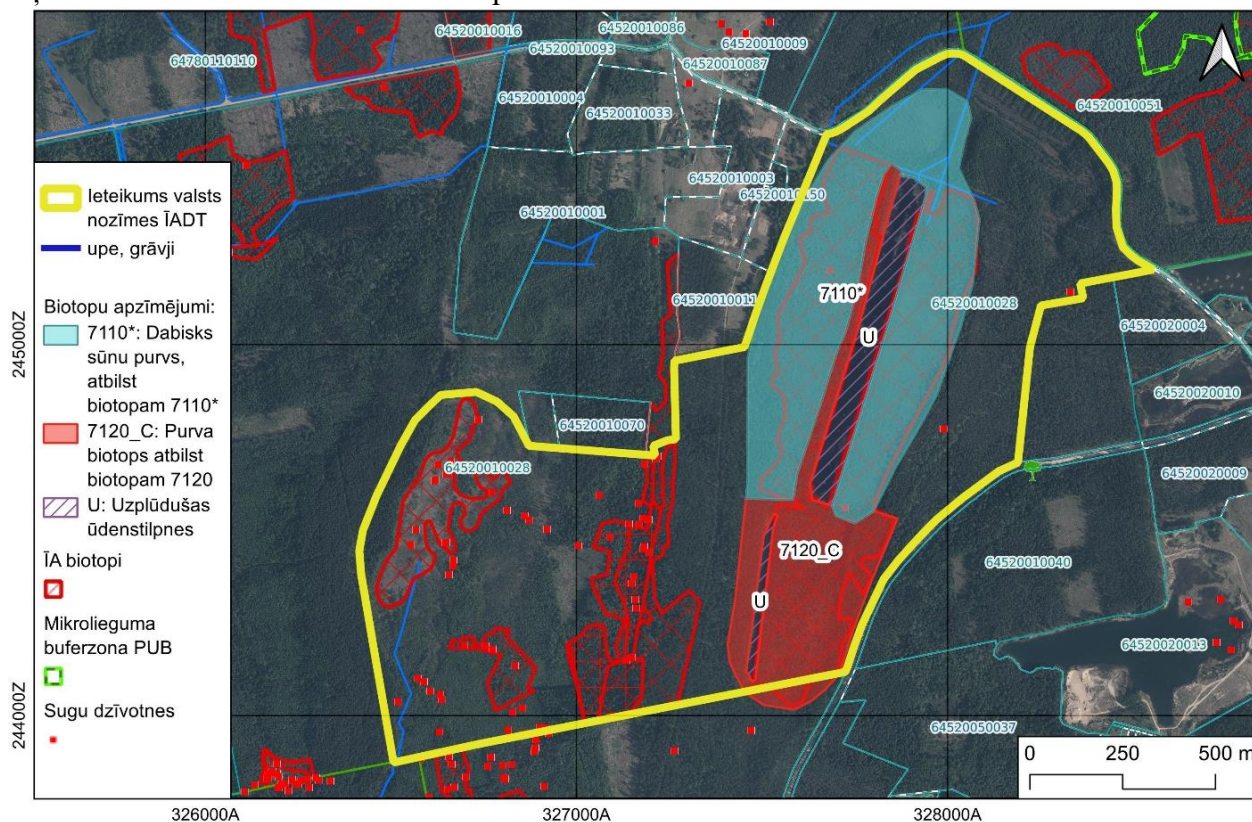
Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	39,86
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	20,36
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	7,87
Kopā	68,08

Nosusināšanas sistēma:	ir funkcionējošs grāvis teritorijas D daļā un pilnībā aizauguši, praktiski nefunkcionējoši kartu grāvji, kas veidoti perpendikulāri centrālajam karjeram
Kūdras veidošanās:	noris purvainajā daļā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi:	7110* - 39,9 ha 7120- 16,9 ha
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu:	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas:	nav konstatētas
Konstatētās invazīvās sugas:	parastā līklape, atsevišķi ceri, nav invazīvās platībās
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu:	nav
Atjaunošanas prognoze:	Novērojami procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem turpmākai augstā purva attīstībai. Uzplūdušā stāvokļa karjers veido lāmu-ezeriņu, kas ekoloģiski iekļaujas purva biotopu kompleksā. Teritorijas D daļa perspektīvi var attīstīties par purvainu mežu
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai:	nav nepieciešami
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām:	nav

Ieteicams veidot ĪADT (42. attēls; 43. attēls) – dabas liegumu vai dabas parku, purvu biotopu un mežu saudzēšanai un izvērtēt apvienošanu ar dienvidos esošo dabas liegumu “Rucavas īvju audze” un ziemeļos jaunveidojamo aizsargājamo teritoriju “Bārtas meži”, veidojot vienotu kompleksu un iekļaujot tajā arī apmēram 150 m attālumā uz rietumiem no Slamstu purva dienvidu daļas esošo ES nozīmes biotopu “9010* Veci vai dabiski boreāli meži” un

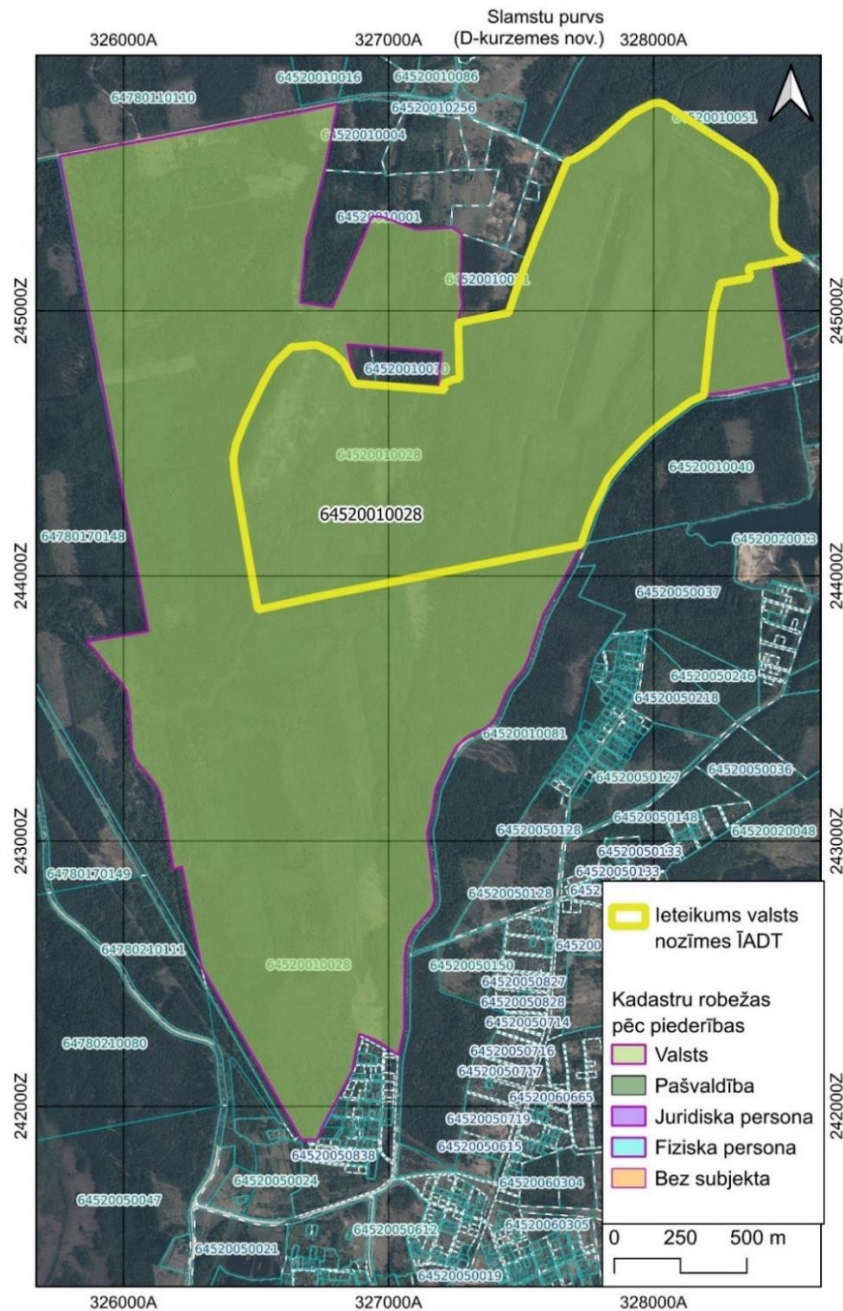


42. attēls Ieteicamā Slamstu purva dabas parka teritorijas robeža ar konstatētiem biotopiem un ĪA biotopiem Slamstu purva apkārtnē

mikroliegumu putnu sugas aizsardzībai, un apmēram 800 m attālumā uz rietumiem esošu kaļķaino zāļu purvu, kurā, atbilstoši dabas datu sistēmas “Ozols” datiem konstatētas vairākas aizsargājamas

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

augu sugas, to skaitā: Devela grīslis *Carex devalliana*, iedzeltenā dzegužpirkstīte *Dactylorhiza ochroleuca*, palu grīslis *Carex paupercula*. Slamstu purva novērtējums (6. tabula) parādīja, ka teritorija ir piemērota rekreācijai un izglītošanai par purvu veidošanās procesiem. Konstatēta ūpa barošanās. Ja neizdodas panākt vienošanos par tāda dabas lieguma izveidi, kurā būtu iekļauts Slamstu purvs un iepriekš minētās teritorijas, tad Slamstu purvā veidojams dabas parks, kurā var veidot purva taku. Tas ļautu pasargāt no atropogēnās slodzes teritorijas ar lielāku dabas aizsardzības vērtību.



43. attēls Ieteicamās Slamstu purva dabas parka teritorijas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

6. tabula. Slamstu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Slamstu purvs	
Atrašanās vieta:	Dienvidkurzemes novads, Dunikas pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Purva tips (dominējošais)	4 augstā tipa augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	4
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamās augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	1
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojams augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojams pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	x
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	x
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

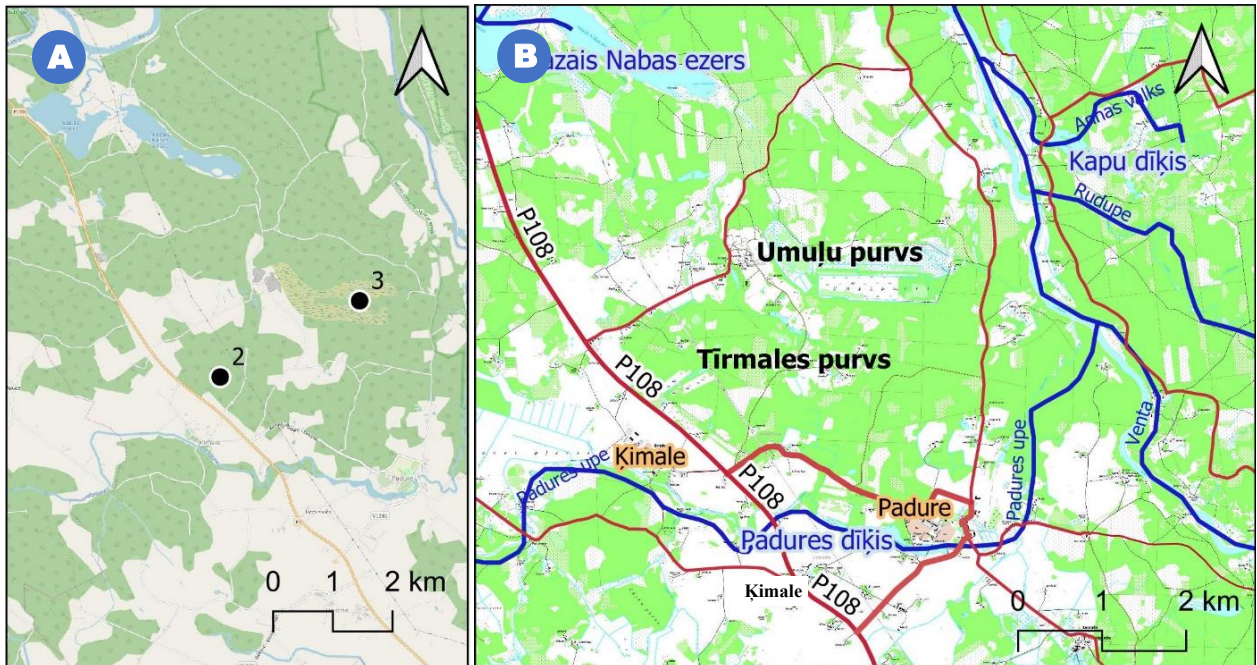
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4 3 1
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		33

2. Tīrmales purvs

Atrašanās vieta:	Kuldīgas novads, Padures pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	27,81 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 62720040076)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Tīrmales purvs (44. attēls) izveidojies Rietumkursas augstienes Kurmāles pauguraines ZA daļā, kur starppauguru ieplakā, klimatam kļūstot mitrākam pirms klimatiskā optimuma, radās labvēlīgi apstākļi kūdras veidošanās procesam un purva attīstībai. Ieplakā pārmitros apstākļos uz smilšainās ar ūdeni piesātinātās minerālgrunts sāka uzkrāties labi sadalījusies pārejas purva tipa sfagnu-zāļu kūdra. Savukārt, virs tās, mainoties klimatiskajiem apstākļiem, sāka uzkrāties maz (10%) sadalījusies augstā purva tipa sfagnu kūdra, kas arī šobrīd pārsvarā veido purva kūdras virsējo slāni.



44. attēls (A) Tīrmales purva (2), Umuļu purva (3) atrašanās vieta; (B) Tīrmales purvs

Purva hidroloģisko režīmu raksturo tas, ka ieplaku no visām pusēm ietver pauguri, no kuriem virszemes ūdeņi notek uz purvu. Savukārt, notece no purva ir apgrūtināta un notiek galvenokārt pa mazu upīti uz Ventu (7. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

7. tabula. Tīrmales purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	457	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Rietumkursas augst., Kurmāles paugur.	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa sfagnu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~1,68	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	15-20%
Platība ha (0,3 m robeža)	106	Gruntsūdens līmenis (m)	0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	50,81	Grāvju sistēmas raksturojums	Stāvošs, nefunkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Bārta	Nogulumi zem kūdras	Smilts, sapropelis

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritorijas veido aizauguši kūdras ieguves karjeri. Karjeros ir atjaunojusies pārejas un augstajam purvam tipiska veģetācija un mikroreljefs – izveidojusies blīva sfagnu sega, aug dzērvenes, purva baltmeldri, makstainā spilve, paretam lācenes, baltmeldri, andromedas. Starp karjeriem šauras nenoraktās kūdras joslas valņi ar parasto priedi un viršiem. Neliela daļa karjeru pārplūduši, un pastāvīgi saglabājas atklāta ūdens laukumi. Konstatētā situācija liecina, ka notiekošie procesi ir labvēlīgi augstā purva biotopu attīstībai (8. tabula), notikusi veiksmīga purva vides pašatjaunošanās un izveidojies ES nozīmes aizsargājams biotops “7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiska atjaunošanās”, 7120_2 variants – biotops veidojies karjeros (45. attēls). Neliela karjeru daļa ir pastāvīgi pārplūdusi. Kūdras karjeru lauks robežojas ar susinātiem priežu mežiem, kur zemsedzē lielu pārklājumu veido purva vaivariņš un mellenes, sfagnu sega fragmentāra (46. attēls). Arī piegulošajos mežos sastopamas atsevišķas karjeru bedres, bet tajās nav atjaunojušies purvam atbilstoši apstākļi.

8. tabula. Tīrmales purvā konstatētie biotopu veidi un platības

Biotopa veids	Platība, ha
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_K)	13,99
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	0,45
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (P)	13,37
Kopā	27,81

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



45. attēls Tīrmales purva karjeros noris augstā purva pašatjaunošanās

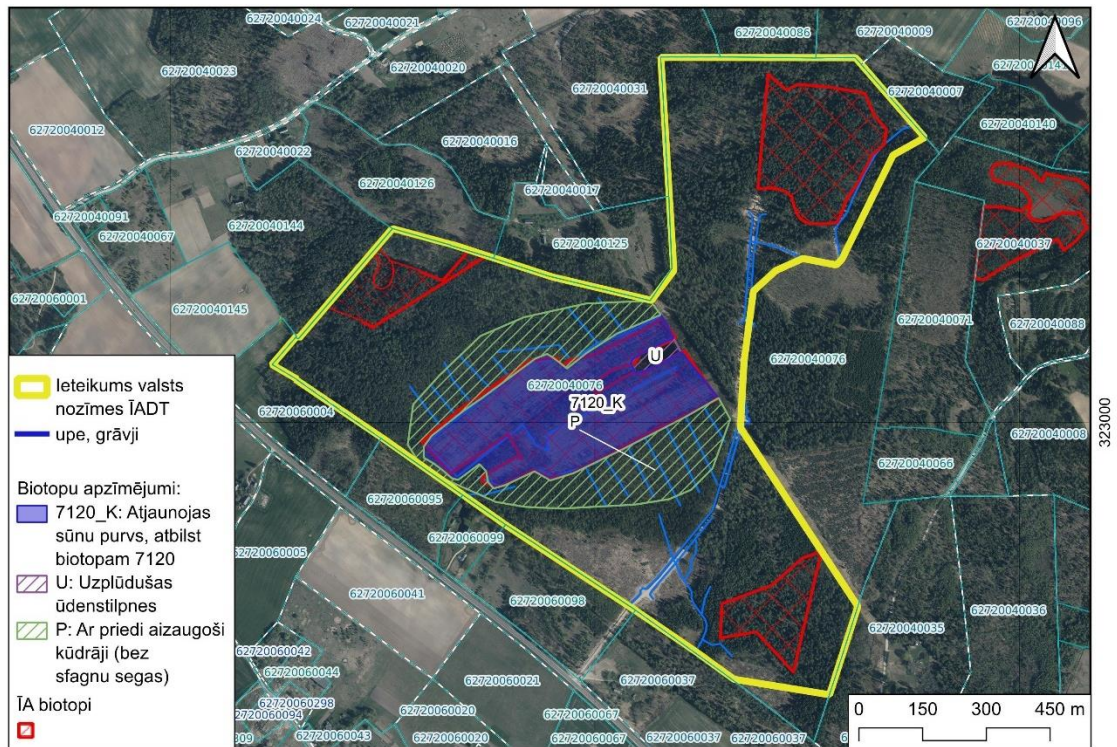


46. attēls Karjeru kompleksam pieguļ priežu meži uz susinātām kūdras augsnēm. Koku stāvā sastopami arī purva bērzi un egles

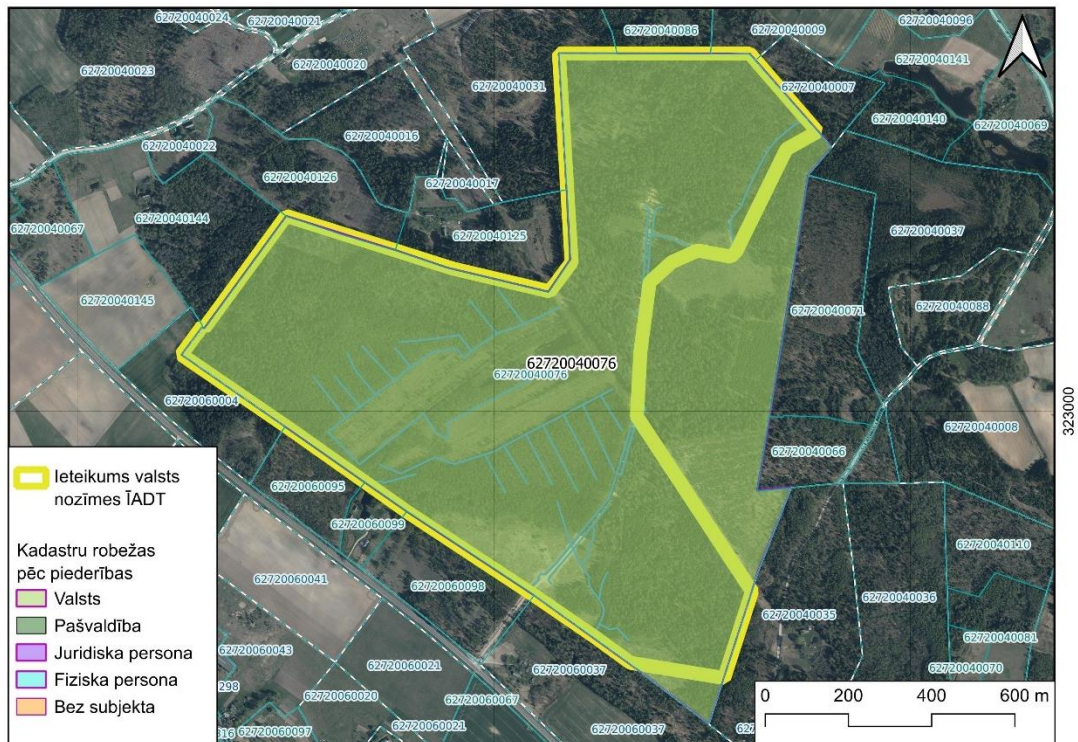
Nosusināšanas sistēma:	darbojas vāji
Kūdras veidošanās:	noris purvainajā daļā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi:	7120_2
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu:	nē
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas:	nav
Konstatētās invazīvās sugas:	nav
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu:	nē
Atjaunošanas prognoze:	novērojамie procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem arī turpmākai augstā purva attīstībai. Uzplūdušā stāvoklī karjers veido lāmu-ezeriņu, kas ekoloģiski iekļaujas purva biotopu kompleksā
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai:	nav nepieciešami
Potenciāli paredzамie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām:	nav

Ieteicams saglabāt teritoriju augstā purva biotopu kompleksa aizsardzībai (9. tabula), iekļaujot dabas un mežu teritorijā arī tuvākos ES nozīmes aizsargājamос mežu biotopus (47. attēls; 48. attēls). Pašvaldības teritorijas plānojumā Tīrmales purvu ieteicams iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



47. attēls Ieteicamā Tirmales purva dabas parka vai mežu teritorijas robeža ar konstatētiem biotopiem un ĪA biotopiem Tirmales purvā un tā apkārtnē



48. attēls Ieteicamās Tirmales purva dabas parka teritorijas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

9. tabula. Tīrmales purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Tīrmales purvs	
Atrašanās vieta:	Kuldīgas novads, Padures pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		x
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cits		

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

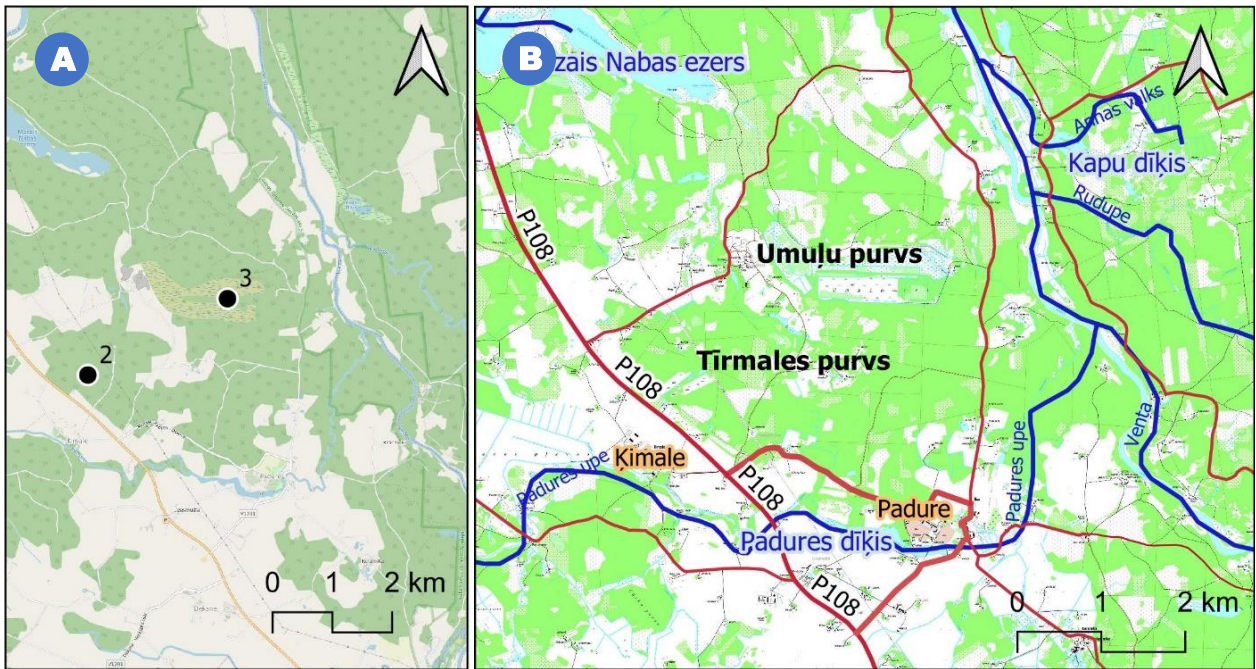
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Konstatētas aizsargājamas sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		32

3. Umuļu purvs

Atrašanās vieta:	Kuldīgas novads, Padures pagasts
Purva tips:	augstais un zemais
Projektā vērtētā platība:	84,43 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 62720050112)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Umuļu purvs (49. attēls) izveidojies Rietumkursas augstienes Kurmāles pauguraines ZA daļā nelielā starppauguru ieplakā, kur, saplūstot ūdeņiem no apkārtējiem pauguriem, izveidojās pārmitri apstākļi, kas, klimatam kļūstot mitrākam pirms klimatiskā optimuma, veicināja mitrumu mīlošu augu ieviešanos, kūdras veidošanos un purva attīstību. Ieplakā pārmitros apstākļos uz smilšainās ar ūdeni piesātinātās minerālgrunts sāka uzkrāties labi sadalījusies pārejas purva tipa sfagnu-zāļu kūdra, kas arī šobrīd pārsvarā veido purva kūdras palikušo virsējo slāni (10. tabula).



49. attēls (A) Tirmales purva (2), Umuļu purva (3) atrašanās vieta; (B) Umuļu purvs

Purva hidroloģisko režīmu raksturo tas, ka ieplaku no visām pusēm ietver pauguri, no kuriem virszemes ūdeņi notek uz purvu. Savukārt, notece no purva ir apgrūtināta.

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritoriju veido divas daļas. Daļas vienu no otras atdala plats un dziļš grāvis. Teritorijas D daļu veido ar kartu grāvjiem sadalīts lauks, kurš nevienmērīgi apaug ar priedēm, austrumu daļa apmežojusies intensīvāk. Kopumā kūdra un teritorija ir sausa, kartu grāvji daļēji aizauguši vai sausi. Atkarībā no konkrēto kartu grāvju ietekmes, lauku daļas aizaug ar niedrēm vai alpu mazmeldru (50. attēls; 51. attēls; 11. tabula), vai paliek kailas - neapaugušas.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

10. tabula. Umuļu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	459	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Rietumkursas augstiene, Kurmāles pauguraine	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	0,5	Viršējā slāņa sadalīšanās pakāpe (%)	33
Platība ha (0,3 m robeža)	110	Gruntsūdens līmenis (m)	0,40
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	97,74	Grāvju sistēmas raksturojums	nefunkcionējoši
Atslodzes ūdensobjekts	Nav noteces	Nogulumi zem kūdras	Smilts, grants

11. tabula. Umuļu purvā konstatētie biotopu veidi un platības

Biotopa veids	Platība, ha
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	35,93
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	43,27
Cits: Bērzu audze	5,24
Kopā	84,43



50. attēls Ar priedi un alpu mazmeldru aizaugoši kūdras lauki Umuļu purvā



51. attēls Ar priedēm un niedrēm aizaugoši kūdras lauki Umuļu purvā

Veģetācijas atjaunošanos ietekmējusi arī senāk notikusi degšana. Sastopama makstainā spilve, apaļlapu rasene, uzpūstais grīslis, rūgtā ķērsa, no sūnām – parastā smailzarīte, mainīgā avotspalve. Blīvāka un sugām bagātāka veģetācija ir gar kartu grāvju malām, kur fragmentāri ieviešas arī sfagni. Teritorijas otra – ziemeļu daļa ir apaugusi ar parasto niedri, veidojot plašu, pārmitru niedrāju (52. attēls). Teritorijas centrālajā daļā starp grāvjiem izveidojusies bērzu audze. No Umuļu purva iztekošie ūdeņi pa nelielu upīti ieplūst Ventā. Apsekojuma laikā teritorijā konstatēta invazīvā sūna aparastā liklape un aizsargājamā suga apdzira (53. attēls).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



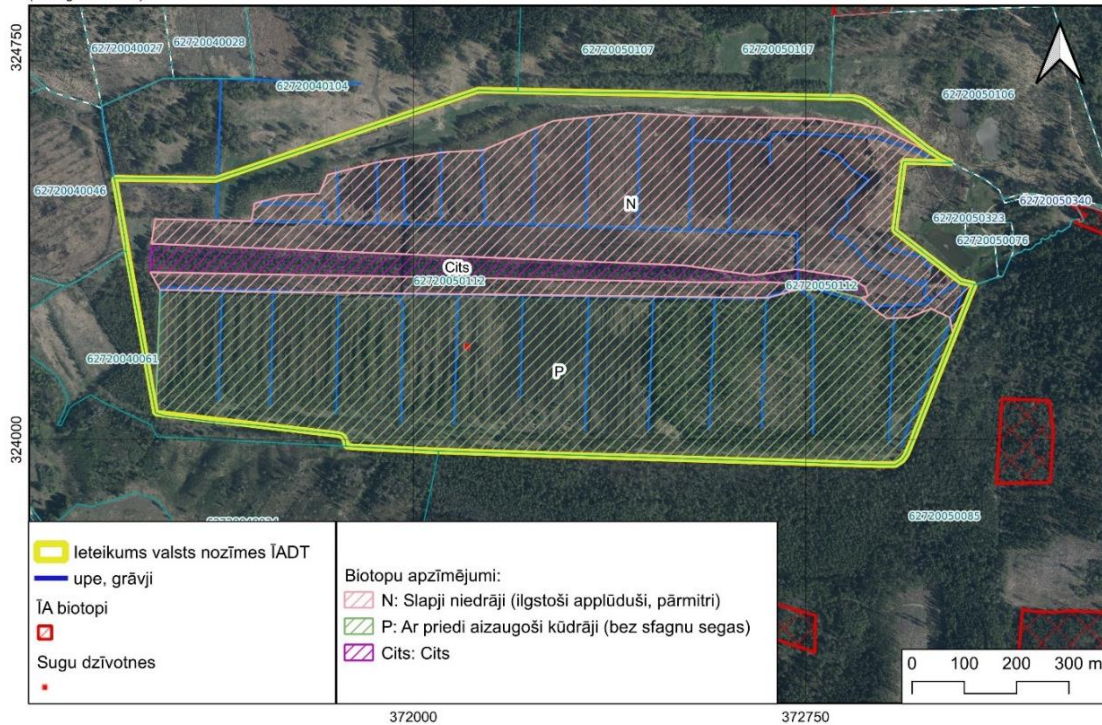
52. attēls Skats uz pārmitrajiem niedrājiem Umuļu purvā

53. attēls Invazīva sūnu suga parastā līklape (pa kreisi) un aizsargājama augu suga apdzira (pa labi) Umuļu purvā

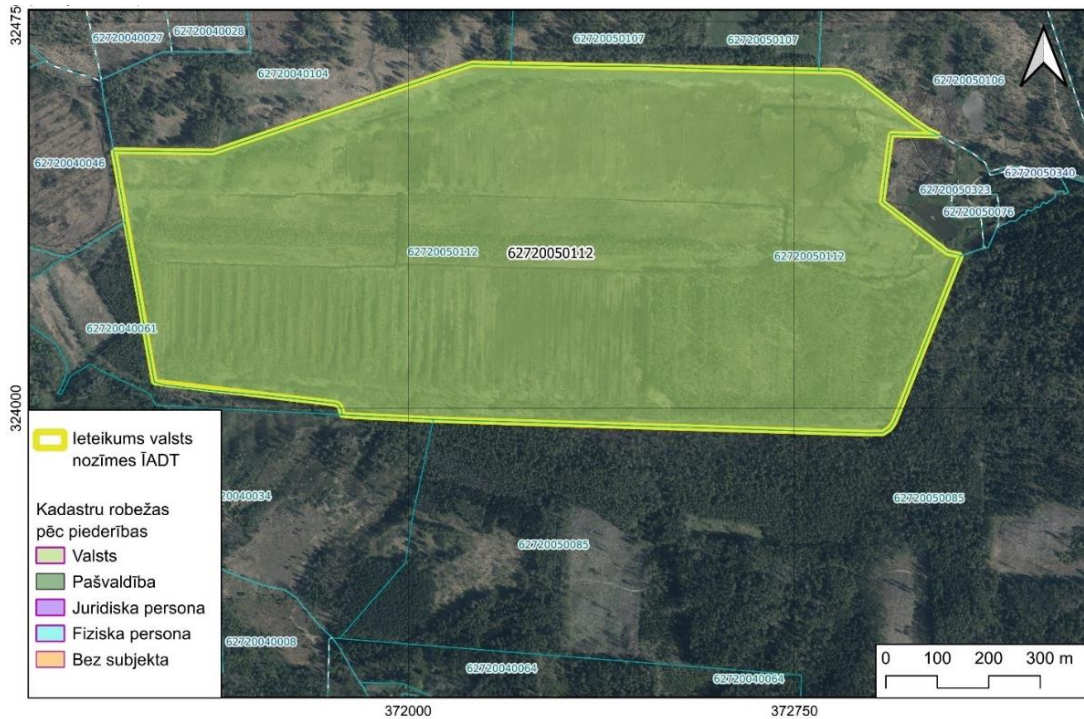
Nosusināšanas sistēma:	ir funkcionējoši grāvji teritorijas centrālajā daļā, kas visā garumā šķērso un sadala purvu divās daļās, perpendikulārie kartu grāvji daļēji aizauguši un vāji funkcionējoši. Uz austrumiem virzienā uz Ventu iztek strautiņš.
Kūdras veidošanās:	Noris pārmitrajā ar niedrēm aizaugušajā daļā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājami biotopi:	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu:	nerobežojas (dabas liegums “Ventas ieleja” atrodas apmēram 500 m attālumā uz austrumiem)
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas:	apdzira, neliela audze teritorijas D daļā, ar priedēm aizaugošā platībā, purva dzeguzene – daži eksemplāri uz atbētnes gar grāvja malu teritorijas centrā. Dabas datu informatīvajā sistēmā “Ozols” ir ziņas par 2018. gadā konstatētu palu staipeknīti, kartu grāvja malā
Konstatētās invazīvās sugas:	parastā līklape, atsevišķi puduri, nav invazīvās platībās
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu:	nē
Atjaunošanas prognoze:	novērojami procesi neliecina par labvēlīgiem apstākļiem turpmākai augstā purva attīstībai. Ar niedrēm aizaugušajās platībās potenciāli var veidoties zemā purva attīstībai piemēroti apstākļi un veģetācija. Teritorijas dienvidu daļa turpinās apmežoties
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai:	nav nepieciešami
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām:	nav

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Ieteicams saglabāt teritoriju dabisku procesu attīstībai vai apmežot (54. attēls; 55. attēls; 12. tabula). Pašvaldības teritorijas plānojumā Umuļu purvu ieteicams iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*.



54. attēls Umuļu purva izvietojums un konstatētie biotopu veidi



55. attēls Umuļu purva robeža ar izvietojumu kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

12. tabula. Umuļu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Umuļu purvs	
Atrašanās vieta:	Kuldīgas novads, Padures pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	1
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)

Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)

Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)

Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)

Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)

Zemais purvs (ZP)

Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)

Uzplūdušas ūdenstilpes (U)

Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N) x

Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)

Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)

Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)

Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P) x

Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)

Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)

Klaji kūdras lauki (C)

Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)

Cits

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

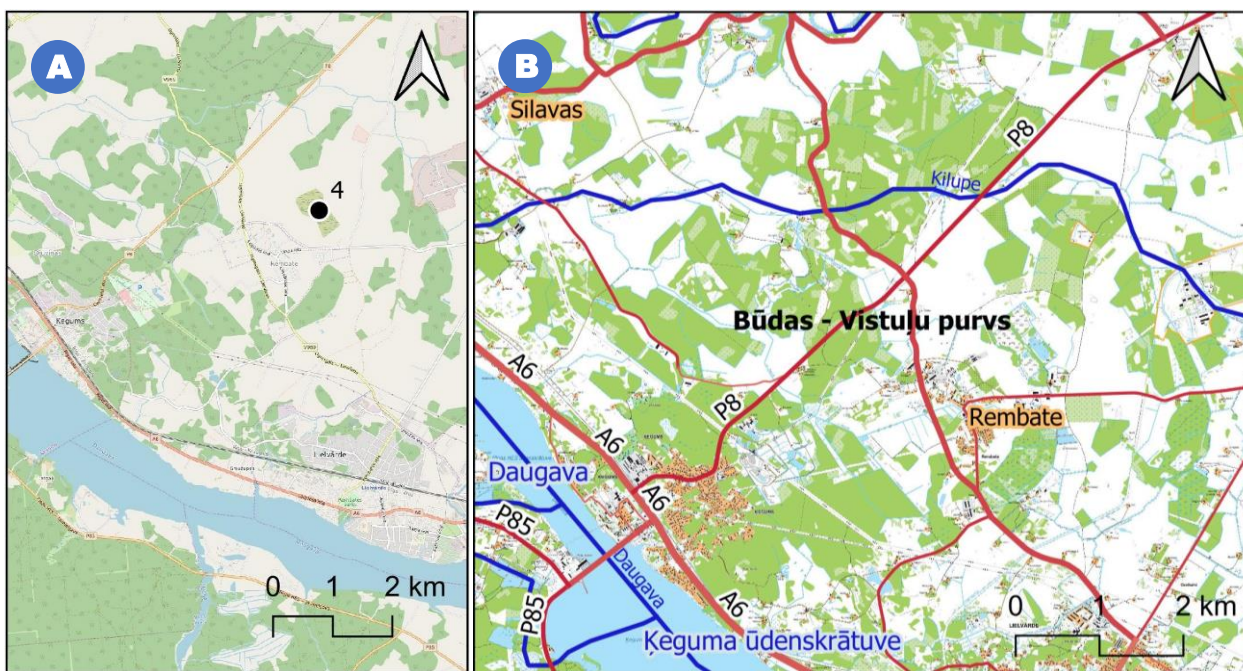
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	2
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		14

4. Būdas - Vistuļu purvs

Atrašanās vieta:	Rembates pagasts, Ogres novads
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	30,07 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 74840040053, 74840040293)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Būdas-Vistuļu purvs (56. attēls) izveidojies Ropažu līdzenumu dienvidaustrumu galā, netālu no Daugavas ielejas nelielā starppauguru ieplakā, kur, klimatam kļūstot siltākam un paaugstinoties gruntsūdens līmenim, izveidojās pārmitri apstākļi, kas veicināja mitrumu mīlošu augu ieviešanos, kūdras veidošanos un purva attīstību. Ieplakā pārmitros apstākļos uz smilšainās ar ūdeni piesātinātās minerālgrunts sāka uzkrāties labi sadalījusies zemā tipa un pārejas purva tipa sfagnuzāļu kūdra, kas arī šobrīd pārsvarā veido purva kūdras palikušo virsējo slāni (13. tabula).



56. attēls (A) Būdas - Vistuļu purva (4) atrašanās vieta; (B) Būdas - Vistuļu purvs

13. tabula. Būdas - Vistuļu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	2157	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Ropažu līdzenums	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa zāļu-niedru
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)		Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	25
Platība ha (0,3 m robeža)	92	Gruntsūdens līmenis (m)	0,30
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	31,37	Grāvju sistēmas raksturojums	Nefunkcionējoši
Atslodzes ūdensobjekts	Ķilupe	Nogulumu zem kūdras	Smilts

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

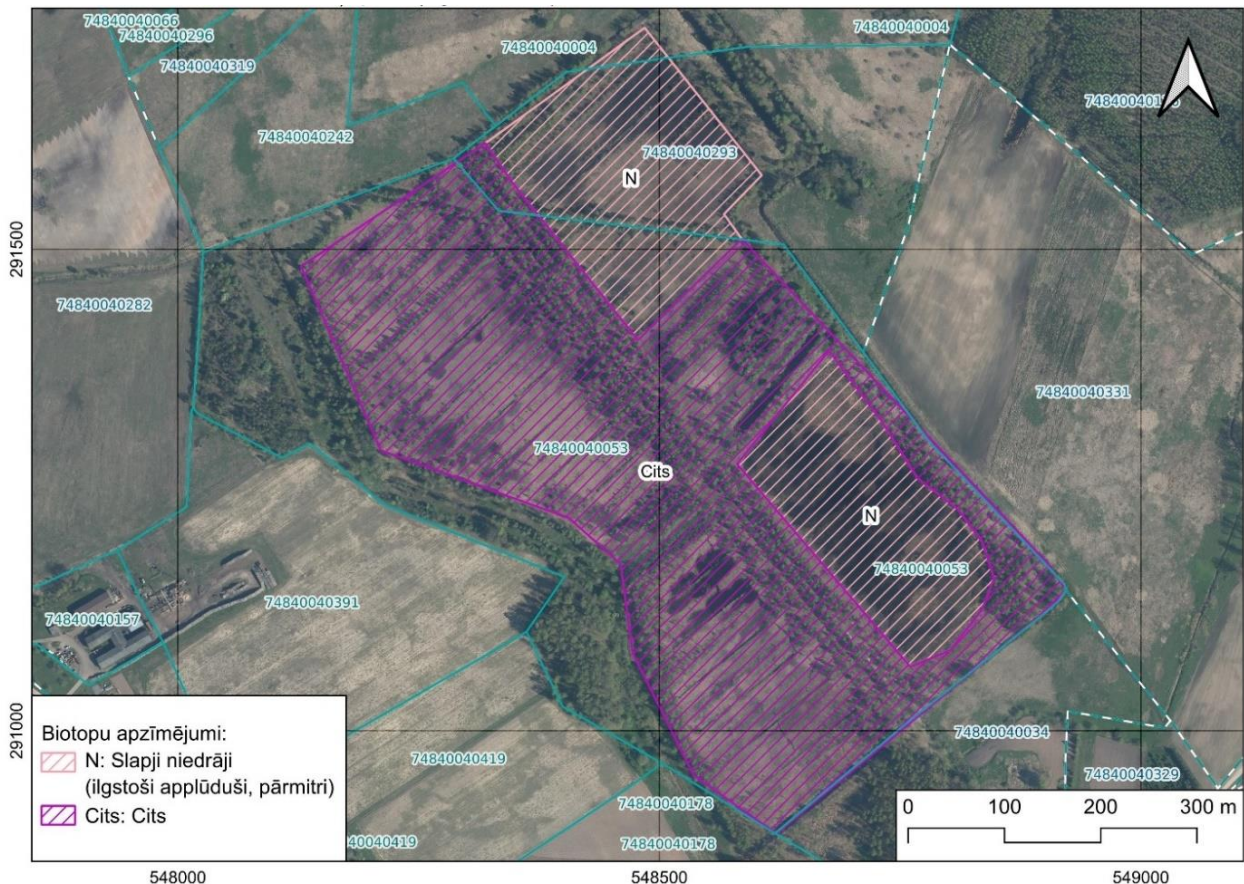
Purva hidroloģisko režīmu raksturo tas, ka notece no purva ir apgrūtināta. Tā galvenokārt notiek pa salīdzinoši nelieliem grāvjiem, likumojot starp pauguriem rietumu virzienā uz Ķilupi.

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritoriju veido kūdras ieguves lauki, kurus divās daļās sadala apsaimniekošanas ceļš teritorijas vidū (57. attēls). Teritorijas centrālajā daļā ir neliela minerālzemes sala un to klāj ruderāls augājs ar avenājiem. Daļa no bijušajiem kūdras ieguves laukiem ir apauguši ar niedrēm (58. attēls; 59. attēls). Daļa no niedrājiem ir pārmitra (60. attēls), tomēr ir tikai viena neliela pastāvīgi atklāta ūdens lāma. Otra kūdras lauku puse kopumā ir sausāka un lielākā platībā ir apaugusi ar alpu mazmeldru, veidojot arī monodominantas alpu mazmeldra audzes (14. tabula). Kartu grāvji ir daļēji vai gandrīz aizauguši (61. attēls). Mitrākās vietās izplatās arī makstainā spilve un parastā niedre.

14. tabula. Būdes - Vistuļu purvā konstatētie biotopu veidi un platības

Biotopa veids	Platība, ha
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	8,99
Cits: Aizaug ar alpu mazmeldru	21,08
Kopā	30,07



57. attēls Būdas - Vistuļu purvā konstatētie biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



58. attēls Ar niedrēm aizaugoši kūdras ieguves lauki Būdas-Vistuļu purvā



59. attēls Pārmitri, pārplūstoši niedrāji Būdas-Vistuļu purvā



60. attēls Kūdras ieguves lauki Būdas-Vistuļu purvā apauguši ar alpu mazmeldru



61. attēls Aizaugoši un vāji funkcionējoši kartu grāvji Būdas-Vistuļu purvā



62. attēls Zāļlapu epitāmija Būdas-Vistuļu purvā



63. attēls Invazīvo sugu zāļlapu epitāmijas un Kanādas zeltgalvītes audzes kūdras ieguves lauku malā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nosusināšanas sistēma:	darbojas vāji
Kūdras veidošanās:	nenotiek vai notiek tikai pārmitrajās ar niedri aizaugušajās platībās
Konstatētie ES nozīmes aizsargājami biotopi:	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu:	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas:	nav
Konstatētās invazīvās sugas:	Kanādas zeltgalvīte – veido audzes aizaugošu kūdras lauku malā, zāļlapu epitāmija (62. attēls) – atsevišķi eksemplāri gar kartu grāvjiem un plašas audzes kūdras ieguves lauku malā (63. attēls), iespējams, šobrīd lielākā zināmā šīs sugas audze. Zāļlapu epitāmija līdz šim Latvijā konstatēta kā atsevišķi eksemplāri vai nelielas audzes dažās vietās, ruderālās augtenēs un upes malā. Šobrīd trūkst datu par sugas izplatību un potenciālo uzvedību Latvijā
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu:	nē
Atjaunošanas prognoze:	augstā vai pārejas purvu biotopu veidošanās maz iespējama, vai arī būtu nepieciešami pietiekami lieli finansiālie ieguldījumi. Zāļu purvu veidošanās ilgākā laikā potenciāli var notikt nelielajā pārmitro niedrāju platībā
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai:	neatkarīgi no kūdras ieguves lauku turpmākā apsaimniekošanas scenārija, preventīvi likvidējamās zāļlapu epitāmijas audzes un izplatīšanās iespējas, ierobežojama Kanādas zeltgalvītes izplatība
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām:	nav

Ieteicamie rekultivācijas pasākumi var nebūt saistīti ar mirāju biotopu atjaunošanu. (57. attēls; 15. tabula). Teritoriju var atstāt dabisko procesu attīstībai vai izvēlēties citu apsaimniekošanas veidu.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

15. tabula. Būdas - Vistuļu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Būdas – Vistuļu purvs	
Atrašanās vieta:	Rembates pagasts, Ogres novads	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cīts		x

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	0
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		5

5. Medema purvs

Medema purva (kūdras atradnes) kopējā platība ir 2733 ha, to šķērso autoceļi, dzelzceļš, vietām ieskauj apbūve. Apsekotas trīs Medema purva daļas, piešķirot tām nosaukumus: Rietumu (Tiraines masīvs) (64. attēls), Austrumu (Ziepniekkalna) (73. attēls) un Dienvidu (Medemciema) (80. attēls). Vispārīgais situācijas raksturojums dots katrai no minētajām purva daļām, jo tā ir ērtāk izmantot informāciju par katru purva daļu.

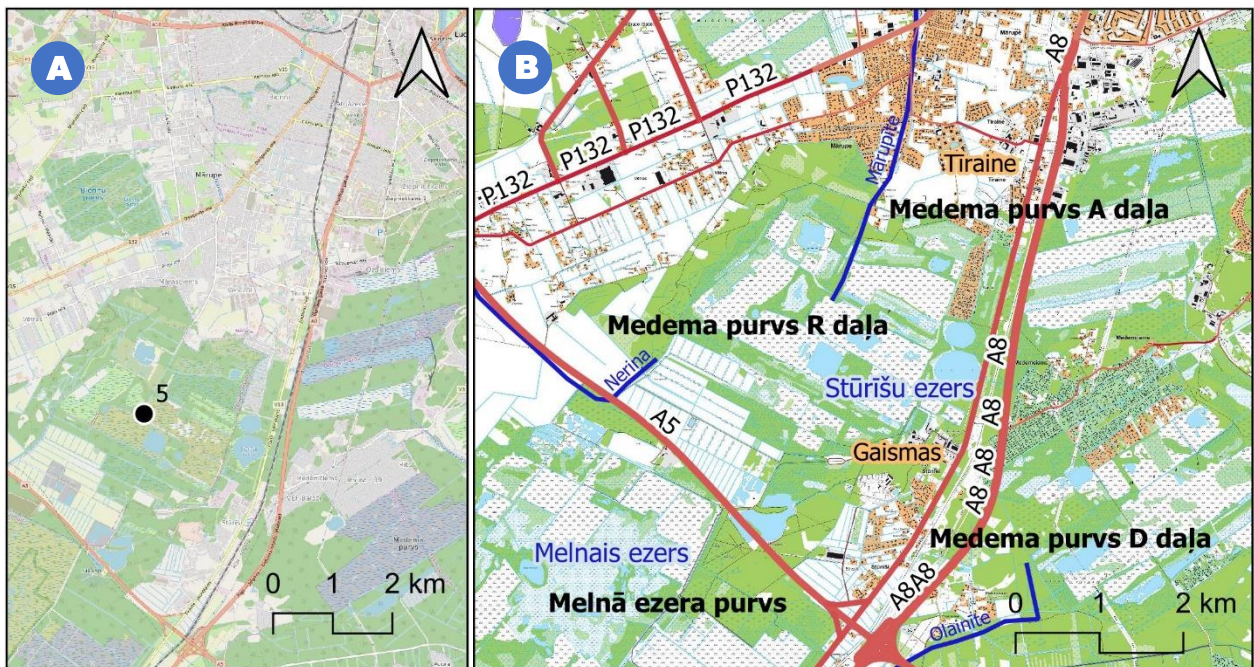
Visā Medema purvā kūdras ieguve ir noslēgusies, daļa teritoriju ir rekultivētas, bet šajā projektā vērtētas purva daļas, kas nav rekultivētas vēsturisku iemeslu dēļ.

5.1. Medema purvs (Rietumu daļa)

Atrašanās vieta:	Mārupes novads, Mārupes pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	621,16 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 80760150005, 80760150002, 80800010767)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Medema purvs atrodas Rīgavas līdzenumā, Piejūras zemienē, vidēji 11-14 m virs jūras līmeņa. Tas sācis veidoties aptuveni pirms 8000 gadu Baltijas ledus ezera nevienmērīgas akumulācijas līdzenuma sekļajās ieplakās, kad Ancilus un Litorīnas transgresiju ietekmē pakāpeniski paaugstinājās gruntsūdens līmenis un ieplakas pārpurvojās. Medema purva ieplaku pamatnē augu atliekas veido zemā tipa koku – grīšļu, koku – niedru, grīšļu – sfagnu, kā arī pārejas koku – grīšļu, koku – niedru kūdrā, kas sedz minerālgrunti. Nelīdzenās ieplakas pamatnes dēļ izveidojušies trīs atsevišķi purva masīvi:



64. attēls (A) Medema purva atrašanās vieta; (B) Medema purva rietumu daļa

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Rietumu daļas jeb Tīraines masīva (64. attēls), maksimālā zemes virsmas atzīme ir 14,5 m virs jūras līmeņa, masīva malās tā ir 10,8 -11,7 m, masīva rietumu un dienvidrietumu daļā zemes virsma atrodas visaugstāk reljefā 13,4 -14,5 m, bet virzienā uz ziemeļiem un ziemeļaustrumiem teritorijas virsmas augstums pazeminās līdz 11,1 m;

Pirms kūdras ieguves hidroloģiskie apstākļi bijuši citādāki nekā tie ir tagad, ezeriņu bijis vairāk nekā tie ir tagad, tie bijuši lielāki, taču, kad sākusies kūdras ieguve, līdz ar to teritorijas nosusināšana, daļa ezeriņu ir pilnībā izzudusi, daļa savukārt ir ievērojami samazinājusi savus izmērus. Kopumā purvu masīviem virszemes notece ir virzienā no purva centrālās daļas uz malām, sadaloties uz Daugavas un Lielupes baseina upēm (16. tabula).

16. tabula. Medema purva rietumu daļu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1692	Purva tips	A, nedaudz Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Viduslatvijas zemienes Tīreļu līdzenums	Virsjā kūdras slāņa tips	A tipa sfagnu, sfagnu-spilvju kūdra
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	1,49	Virsjā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	31
Platība ha (0,3 m robeža)	2733 (kopējā)	Gruntsūdens līmenis (m)	0,40
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	391,03 Karjeru metode, frēzkūdra, gabalkūdra	Grāvju sistēmas raksturojums	funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Mārupīte, Neriņa,	Nogulumi zem kūdras	Smilts, glaciolimniska

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums:

Dažādos laikos kūdra iegūta ar atšķirīgām metodēm, tāpēc ir konstatējami gan kūdras ieguves karjeri, gan frēzkūdras lauki. Biotopu veidošanos (17. tabula) izpētes teritorijas kūdras laukos nosaka kūdras ieguves veids, atlikušās kūdras slānis un grunstūdens līmenis, kā arī konkrētā lauka topogrāfiskais izvietojums attiecībā pret apkārtējo teritoriju, kas veicina vai ierobežo ūdens spēju uzkrāties un veidot pārmitras teritorijas.

17. tabula. Medema purva rietumu daļā konstatētie biotopu veidi un platības

Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	11,20
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	177,72
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst biotopam 7140 (7140)	9,78
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	13,45
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	280,00
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	51,82
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	77,17
Kopā	621,16

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Izplatītākā situācija atstātajos frēzlaucos laukos ir skraja veģetācija uz kailas (atklātas) izkaltušas, bieži – ugunsgrēkos apdegušas, kūdras. Šādos laukos ieviešas makstainā spilve, gar aizaugošiem kartu grāvjiem un zemākās vietās spilvju ceri ir blīvāki (65. attēls; 66. attēls; 68. attēls), vietām starp tiem ieviešas sfagni. Sausākās vietās veidojas apaugums ar viršiem. Nosusinājušās lāmas aizaug ar grīšļiem, veidot pārejas purva ainavu (69. attēls). Atsevišķos laukos atjaunojas augstajam purvam raksturīga veģetācija ar sfagniem, viršiem, dzērvenēm (67. attēls) un platības atbilst biotopam 7120. Vienlaikus kūdras lauki skrajāk vai blīvāk apaug ar bērziem vai priedēm, izplatīta zilganā molīnija, ar to apaug ceļu vietas. Bijušajos frēzlaucos joprojām saglabājas lielas platības ar atklātu, izkaltušu, neapaugušu kūdru, kartu grāvji atrodas dažādā aizaugšanas pakāpē, tipiski, ka sākotnēji tajos ieviešas garsmailes sfagns (70. attēls). Teritorijā ir saglabājis arī salīdzinoši mazietekmēta sūnu purva fragmentiņš (7110* biotops) ar lāmu.



65. attēls Skats uz Medema purva rietumu daļu



66. attēls Kūdras lauki Medema purvā ilgstoši saglabājas ar skraju veģetāciju



67. attēls Medema purva rietumu daļas kūdras lauki

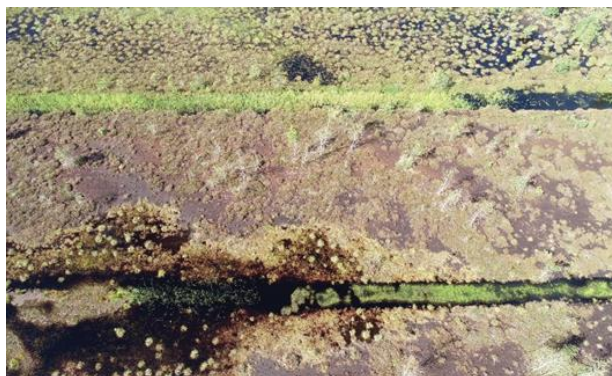


68. attēls Ar spilvēm aizaugoši kūdras lauki

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



69. attēls Nosusināta lāma aizaugusi ar grīšļiem

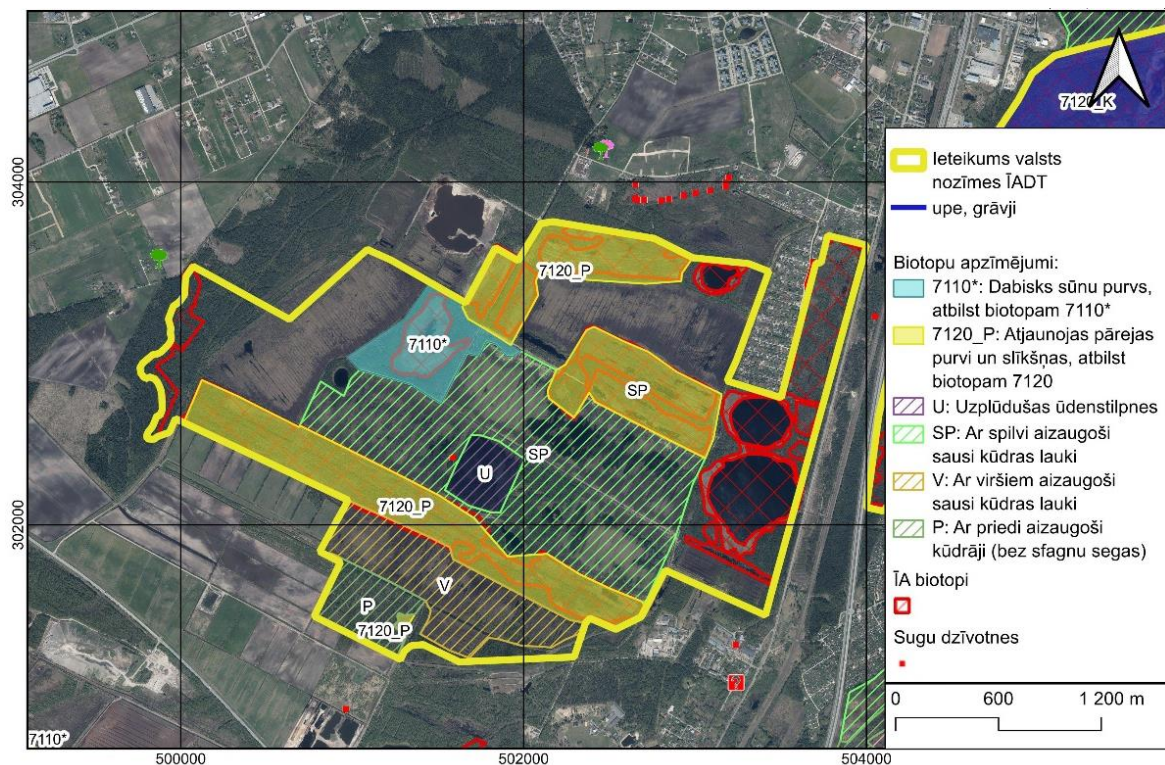


70. attēls Kartu grāvji aizaug ar garsmailes sfagnu, pārplūstošās vietās aug spilves

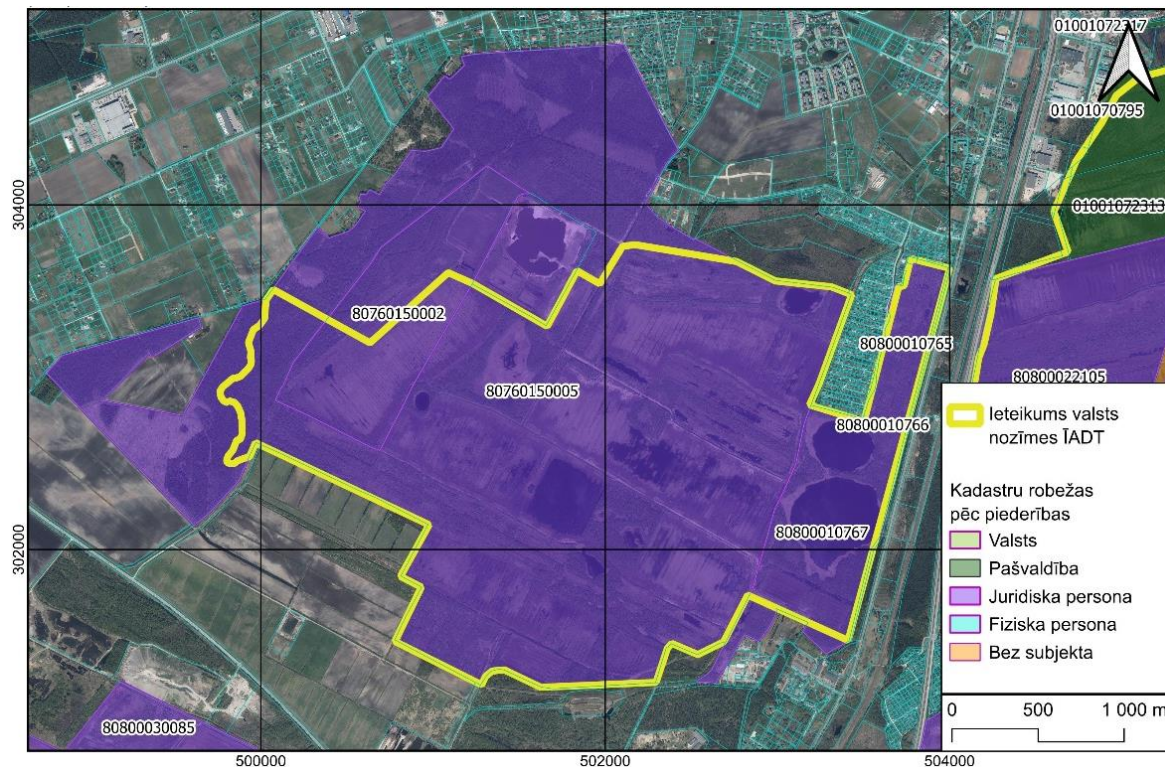
Nosusināšanas sistēma	kartu grāvji aizaug, funkcionē vāji, tomēr kopumā meliorācijas sistēma turpina nosusināt platību
Kūdras veidošanās	noris purvainajā daļā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7110*, 7120
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	robežojas ar biotopu “2180 Mežainas piejūras kāpas”
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	apdzira, neliela audze teritorijas D daļā, ar priedēm aizaugošā platībā, purva dzeguzene – daži eksemplāri uz atbērtnes gar grāvja malu teritorijas centrā. Dabas datu informatīvajā sistēmā “Ozols” ir ziņas par 2018. gadā konstatētu palu staipeknīti, kartu grāvja malā
Konstatētās invazīvās sugas	parastā liklape
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	daļā teritorijas novērojamie procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem arī turpmākai augstā vai pārejas purva attīstībai
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	hidroloģiskā režīma stabilizēšana
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams veidot pašvaldības ĪADT – dabas parku mitrāju veidošanās un atjaunošanās procesu norisei, teritorija piemērota rekreācijai. Uz to norādīts arī pētījumā par rekreatīvā tūrisma attīstības iespēju izvērtēšanu Medema purvā (Smaļinskis J., 2015. *Rekreatīvā tūrisma attīstības iespēju izvērtēšana Medema purvā un tam pieguļošajās meža teritorijās*. Mārupe). Zemes īpašnieks ir izvērtējis teritorijas rekreatīvo potenciālu un 2023. gadā teritorijā izveidota purva taka. Mitrāju biotopu kvalitātes uzlabošanai un atjaunošanās procesu veicināšanai īstenojami atbilstoši apsaimniekošanas pasākumi, atsevišķu grāvju aizsprostošana. Apstākļos, kur nav perspektīvi atjaunot purviem raksturīgu veģetāciju, ieteicama apmežošana (71. attēls; 72. attēls; 18. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



71. attēls Medema purva rietumu daļā konstatētie biotopu veidi



72. attēls Ieteicamā pašvaldības ĪADT robeža ar izvietojumu kadastrā Medema purva rietumu daļā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

18. tabula. Medema purva rietumu daļas teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Medema purvs, I. daļa (rietumi)	
Atrašanās vieta:	Mārupes novads	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	3
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		X
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		x
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		x
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		x
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		x
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cits		

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	1
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4 3
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		19

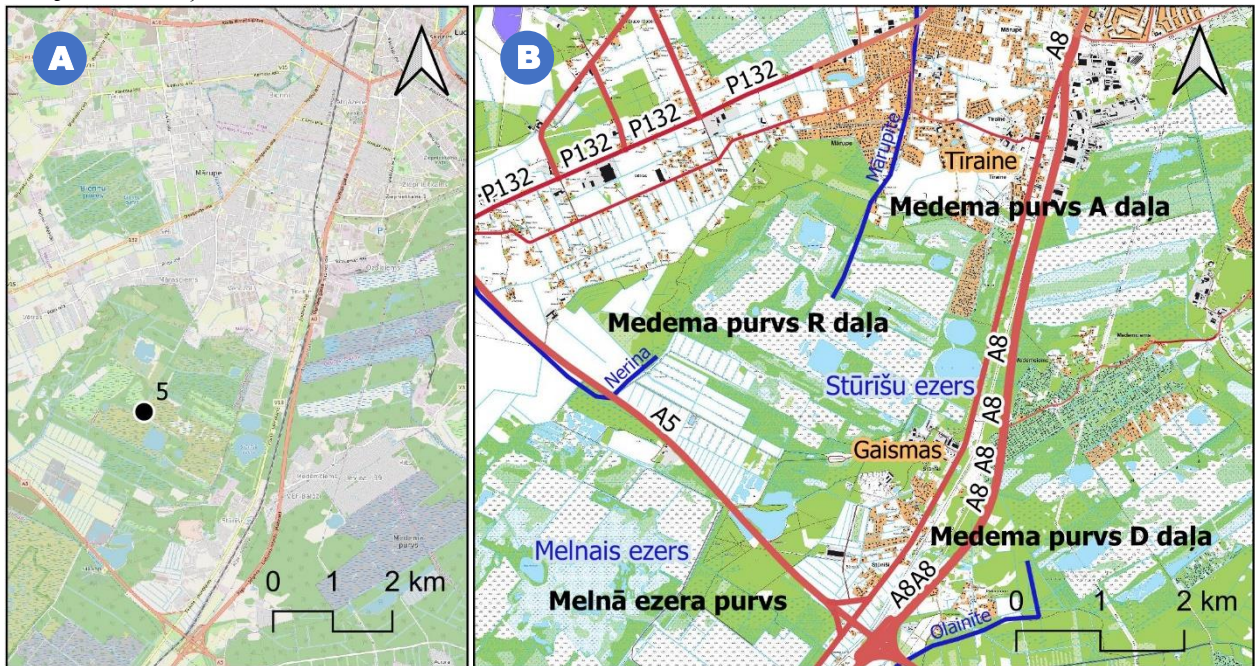
5.2. Medema purvs (Austrumu daļa)

Atrašanās vieta:	Olaines novads, Rīga
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	470,95 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 01001072313, 80800022105, 80800022106)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Medema purvs atrodas Rīgavas līdzenumā, Piejūras zemienē, vidēji 11-14 m virs jūras līmeņa. Tas sācis veidoties aptuveni pirms 8000 gadu Baltijas ledus ezera nevienmērīgas akumulācijas līdzenuma sekļajās ieplakās, kad Ancilus un Litorīnas transgresiju ietekmē pakāpeniski paaugstinājās gruntsūdens līmenis un ieplakas pārpurvojās. Medema purva ieplaku pamatnē augu atliekas veido zemā tipa koku – grīšļu, koku – niedru, grīšļu – sfagnu, kā arī pārejas koku – grīšļu, koku – niedru kūdrā, kas sedz minerālgrunti. Nelīdzenās ieplakas pamatnes dēļ izveidojušies trīs atsevišķi purva masīvi:

Austrumu daļas jeb Ziepiņkalna masīvs (73. attēls), kura ziemeļu robeža iesniedzas Rīgas pilsētā, maksimālā zemes virsmas atzīme ir 15,2 m, masīva malās virsmas atzīmes ir 12,6 – 14 m virs jūras līmeņa.



73. attēls (A) Medema purva atrašanās vieta; (B) Medema purva austrumu daļa

Pirms kūdras ieguves hidroloģiskie apstākļi bijuši citādāki nekā tie ir tagad, ezeriņu bijis vairāk nekā tie ir tagad, tie bijuši lielāki, taču, kad sākusies kūdras ieguve, līdz ar to teritorijas nosusināšana, daļa ezeriņu ir pilnībā izzudusi, daļa savukārt ir ievērojami samazinājuši savus izmērus. Kopumā purvu masīviem virszemes notece ir virzienā no purva centrālās daļas uz malām, sadaloties uz Daugavas un Lielupes baseina upēm (19. tabula).

19. tabula. Medema purva austrumu daļu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1692	Purva tips	A, nedaudz Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Viduslatvijas zemienes Tīreļu līdzenums	Viršējā kūdras slāņa tips	A tipa sfagnu, sfagnu-spilvju kūdra
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	1,49	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	31
Platība ha (0,3 m robeža)	2733(kopējā)	Gruntsūdens līmenis (m)	0,40
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	391,03 Karjeru metode, frēzkūdra, gabalkūdra	Grāvju sistēmas raksturojums	funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Ostvalda kanāls, Tīturga	Nogulumi zem kūdras	Smilts, glaciolimniska

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Sastopami kūdras lauki, kas dažāda pakāpē atjaunojas, aizaugot ar pārejas un augstajiem purviem raksturīgu veģetāciju. Daļa kūdras lauku ilgstoši saglabājušies atklāti, vai ir ilgstoši pārplūduši, aizaugot vien ar skrajām spilvju ceriem (74. attēls; 75. attēls).



74. attēls Ar bērziem aizaugoši un ilgstoši pārplūstoši pamestie kūdras lauki Medema purvā



75. attēls Zemākās vietās kūdras lauki pārplūst un apaug ar makstaino spilvi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Lielākā daļa kartu grāvju ir aizsērējuši un aizaug, sākotnēji ar garsmailes sfagnu un spilvēm. Gar grāvjiem aug bērzi. Ar skrajiem bērziem aizaug arī atsevišķas lauku daļas. Kūdrāji, kuros nosusināšanas ietekme nav izpaudusies vai kuros sekmīgi noris pašatjaunošanās procesi, atbilst ES nozīmes aizsargājamo purvu biotopiem. Biotops “7110* Aktīvi augstie purvi” konstatēts 0,7 ha lielā platībā, teritorijas austrumu daļā, kā neliels klajš poligons ar priedēm apaugušā purva daļā. Kūdras karjeri veido diezgan noslēgtus pazeminājumus reljefā, bez izplūstošiem grāvjiem, tāpēc mitrummīlošas veģetācijas un sfagnu atjaunošanās šeit varēja notikt ātrāk un novērojami procesi liecina par arī turpmāk labvēlīgiem apstākļiem purvu biotopu un vides veidošanai. Biotops “7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiska atjaunošanās” konstatēts piecos poligonos. Purvu biotopu turpmākai attīstībai nozīmīgi divi lielākie poligoni. 1. poligons veidojies vietā, kur ir bijusi purva sala un kūdras ieguves lauki nav ierīkoti, purva lāmas ir nosusināšanas ietekmētas. Degradētā purva biotopa poligonā ietilpst blakus esošie kūdras ieguves karjeri, kas aizauguši ar sfagniem, makstaino spilvi un grīšļiem (76. attēls; 77. attēls), un kur izplatīta polijlapu andromēda, purva dzērvene, liekņās arī purva šeihcērija. 2. poligons izveidojies gabalkūdras ieguves vietā, karjerā, bez būtiskas noteces.



76. attēls Kūdras karjeri aizaug ar augstajam un pārejas purvam raksturīgu veģetāciju



77. attēls Kūdras karjeri aizaug ar sfagniem

Karjerā atjaunojusies sfagnu sega un sastopamas purviem tipiskās sugas – makstainā spilve, polijlapu andromēda, dzērvenes, apaļlapu rasene, purva šeihcērija, paretam sastopams arī lācenes, liekņās purva šeihcērija un grīšļi. Biotops “7140 Pārejas purvi un slīkšņas” konstatēts 0,6 ha lielā platībā teritorijas D daļā, vietā, kur pirms kūdras lauku ierīkošanas, ir bijis purva ezeriņš/lāma, bet šobrīd ir nosusināts. Biotops “91D0* Purvaini meži” konstatēts teritorijas D daļā, 1,3 ha lielā platībā (20. tabula).

Platībās, kas jau šobrīd atbilst ES nozīmes aizsargājamiem biotopiem 7120 un 7110*, noritošie procesi kopumā ir labvēlīgi purva vides turpmākai attīstībai.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

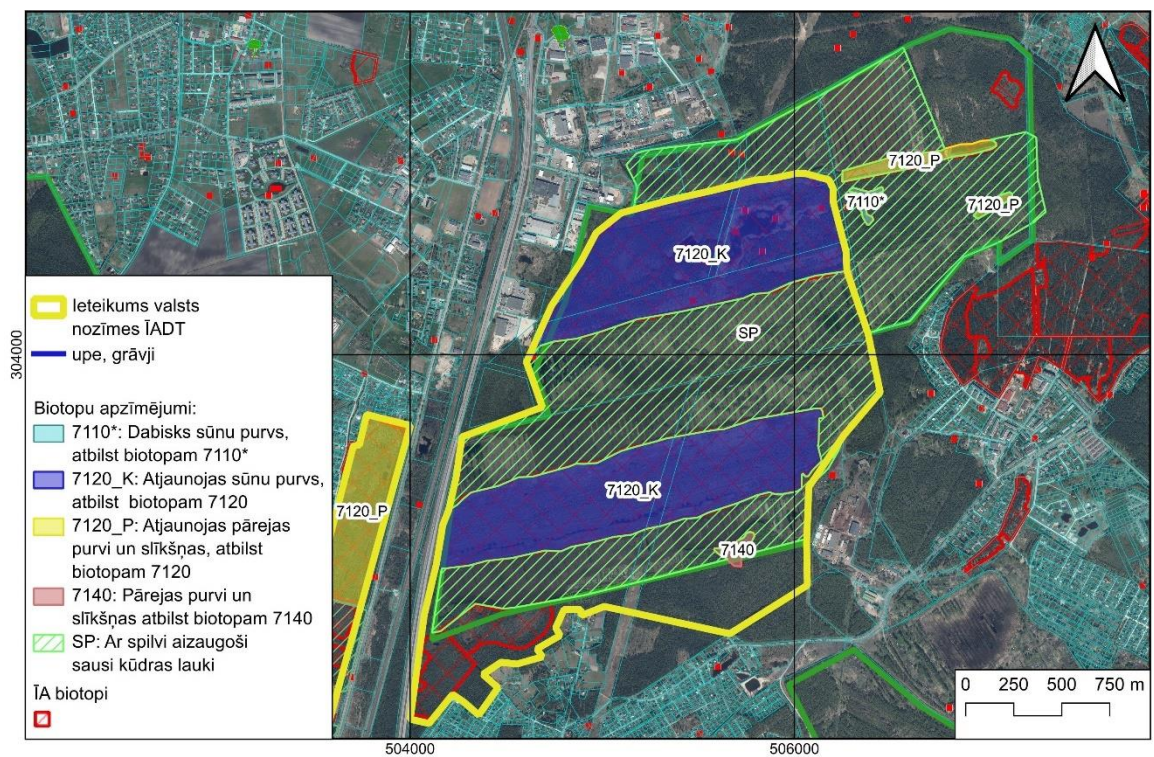
20. tabula. Medema purva austrumu daļā konstatētie biotopu veidi un platības un purva raksturojums

Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	1,05
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	160,85
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	5,86
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	1,59
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	301,61
Kopā	470,95

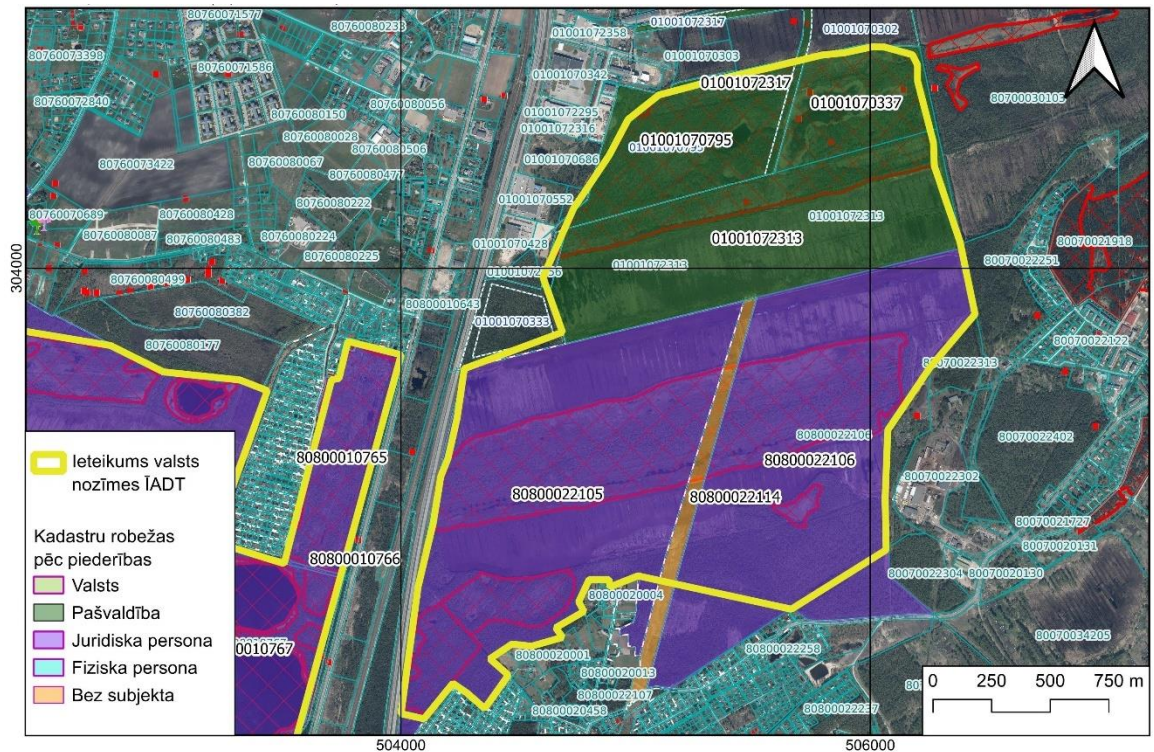
Nosusināšanas sistēma:	darbojas nevienmērīgi
Kūdras veidošanās:	noris 7110*, 7120 un 7140 biotopu platībās, bet kopumā mazāk kā 50% no apsekotās teritorijas
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi:	7110* - 1,05 ha, 7120 – 166,71 ha, 7140 – 1,59 ha
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu:	nerobežojas purvainiem mežiem
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas:	
Konstatētās invazīvās sugas:	nav
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu:	nē
Atjaunošanas prognoze:	daļā teritorijas novērojамie procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem arī turpmākai augstā vai pārejas purva attīstībai
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai:	hidroloģiskā režīma stabilizēšana
Potenciāli paredzамie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām:	nav

Ieteicama kā teritorija, kas novada teritorijas plānojumā iekļaujama funkcionālajā zonās *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *meža teritorija (M)* (78. attēls; 79. attēls; 21. tabula) dabisko mitrāju veidošanās procesu norisei. Teritorija piemērota rekreācijai. Teritorijā ir saglabājies kūdras ieguvei izmantotā dzelzceļa posms un darbojas “kūdras bānītis”. Veicami pasākumi purvu biotopu atjaunošanai – atsevišķu grāvju aizsprostošana un liekā koku apauguma novākšana. Apstākļos, kur nav perspektīvi īsā laikā atjaunot purviem raksturīgu veģetāciju, ieteicama apmežošana.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



78. attēls Medema purva austrumu daļā konstatētie biotopu veidi



79. attēls Ieteicamās dabas vai mežu teritorijas robeža ar izvietojumu kadastrā Medema purva austrumu daļā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

21. tabula. Medema purva austrumu daļas teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Medema purvs, II. daļa (austrumi)	
Atrašanās vieta:	Olaines novads, Rīga	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	3
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā puse no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	x
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	x
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	x
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	1
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4 3
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		20

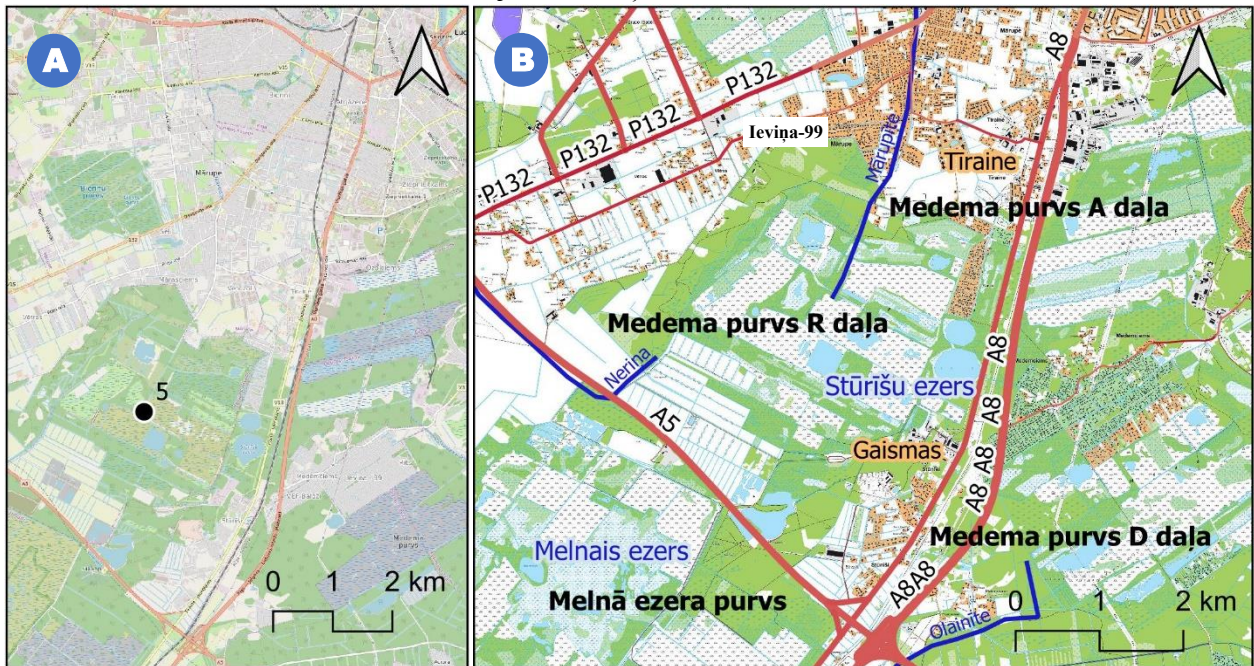
5.3. Medema purvs (Dienvidu daļa)

Atrašanās vieta:	Olaines novads, Ķekavas novads
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	502,23 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 80800022497 un 80700083525)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Medema purvs atrodas Rīgavas līdzenumā, Piejūras zemienē, vidēji 11-14 m virs jūras līmeņa. Tas sācis veidoties aptuveni pirms 8000 gadu Baltijas ledus ezera nevienmērīgas akumulācijas līdzenuma sekļajās ieplakās, kad Ancilus un Litorīnas transgresiju ietekmē pakāpeniski paaugstinājās gruntsūdens līmenis un ieplakas pārpurvojās. Medema purva ieplaku pamatnē augu atliekas veido zemā tipa koku – grīšļu, koku – niedru, grīšļu – sfagnu, kā arī pārejas koku – grīšļu, koku – niedru kūdrā, kas sedz minerālgrunti. Nelīdzenās ieplakas pamatnes dēļ izveidojušies trīs atsevišķi purva masīvi:

Dienvidu daļa jeb Medemciema masīvs: austrumu robeža (80. attēls) aptuveni 2 km no Baložu kūdras fabrikas, maksimālā zemes virsmas atzīme virs jūras līmeņa ir 12,4 m, bet masīva malās tā svārstās no 10,4 - 10,8 m virs jūras līmeņa.



80. attēls (A) Medema purva atrašanās vieta (5); (B) Medema purva dienvidu daļa

Pirms kūdras ieguves hidroloģiskie apstākļi bijuši citādāki nekā tie ir tagad, ezeriņu bijis vairāk nekā tie ir tagad, tie bijuši lielāki, taču, kad sākusies kūdras ieguve, līdz ar to teritorijas nosusināšana, daļa ezeriņu ir pilnībā izzudusi, daļa savukārt ir ievērojami samazinājusi savus izmērus. Kopumā purvu masīviem virszemes notece ir virzienā no purva centrālās daļas uz malām, sadaloties uz Daugavas un Lielupes baseina upēm (22. tabula).

22. tabula. Medema purva dienvidu daļu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1692	Purva tips	A, nedaudz Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Viduslatvijas zemienes Tīreļu līdzenums	Viršējā kūdras slāņa tips	A tipa sfagnu, sfagnu-spilvju kūdra
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	1,49	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	31
Platība ha (0,3 m robeža)	2733 (kopējā)	Gruntsūdens līmenis (m)	0,40
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	391,03 Karjeru metode, frēzkūdra, gabalkūdra	Grāvju sistēmas raksturojums	funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Ostvalda kanāls, Tīturga	Nogulumu zem kūdras	Smilts, glaciolimniska

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Dažādos laikos kūdra iegūta ar atšķirīgām metodēm, tāpēc ir konstatējami gan kūdras ieguves karjeri, gan frēzkūdras lauki. Biotopu veidošanos izpētes teritorijas kūdras laukos nosaka kūdras ieguves veids, atlikušās kūdras slānis un gruntsūdens līmenis, kā arī konkrētā lauka topogrāfiskais izvietojums attiecībā pret apkārtējo teritoriju, kas veicina vai ierobežo ūdens spēju uzkrāties un veidot pārmitras teritorijas. Izplatītākā situācija atstātajos frēzlaucos laukos ir skraja veģetācija uz kailas (atklātas) izkaltušas, bieži – ugunsgrēkos apdegušas, kūdras (81. attēls; 82. attēls).



81. attēls Kūdras laukos Medema purva D daļā mitrummīloša veģetācija neatjaunojas



82. attēls Skats uz Medema purva kūdras laukiem

Šādos laukos ieviešas makstainā spilve, gar aizaugošiem kartu grāvjiem un zemākās vietās spilvju ceri ir blīvāki (83. attēls), vietām starp tiem ieviešas sfagnī. Kūdras karjeros atjaunojusies augstajam un pārejas purviem raksturīga veģetācija (84. attēls) un platības atbilst biotopam 7120 (85. attēls; 23. tabula). Platībās, kur atjaunojusies stabila sfagnu sega, atjaunojas katotelms un kūdras veidošanās process. Vienlaikus kūdras lauki apaug ar skrajākām vai blīvākām bērzu audzēm. Bijušajos frēzlaucos joprojām saglabājas lieli laukumi ar atklātu un neapaugušu kūdru. Sastopami lauki ar veciem, no kūdras izceltiem koku celmiem.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



83. attēls Spilvju ceri ieviešanas kartu grāvju pārplūstošajās malās



84. attēls Pārejas un augstā purva apstākļu atjaunošanās kūdras ieguves karjeros

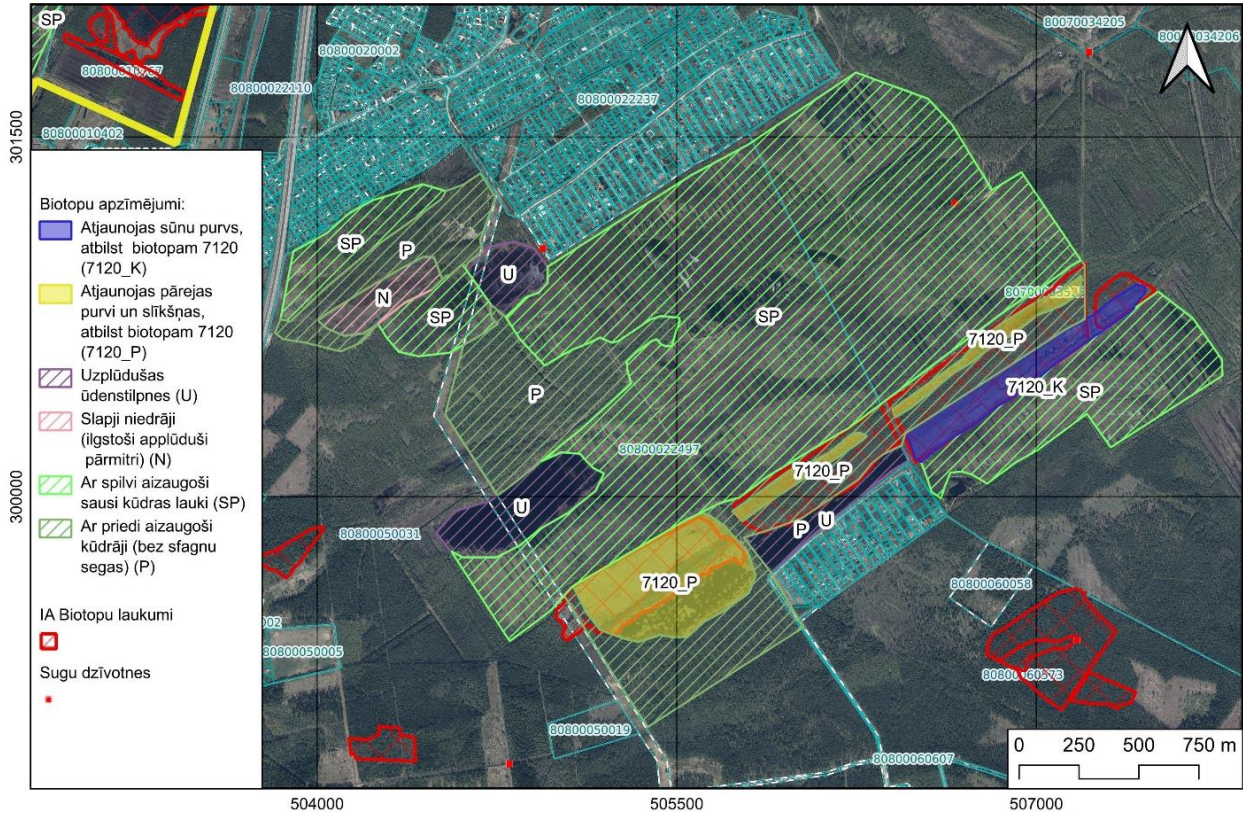
23. tabula. Medema purva austrumu daļā konstatētie biotopu veidi un platības

Biotopa veids	Platība, ha
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	12,15
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	32,80
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	28,51
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	7,01
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	318,19
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	103,58
Kopā	502,23

Nosusināšanas sistēma:	darbojas
Kūdras veidošanās:	7120 biotopu platībās
Konstatētie ES nozīmes aizsargājami biotopi:	7120 – 44,95 ha
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroiegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu:	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas:	nav
Konstatētās invazīvās sugas:	parastā līklape, neliela audze
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu:	nē
Atjaunošanas prognoze:	novērojami procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem arī turpmākai augstā purva attīstībai platībās, kur ir atbilstošs hidroloģiskais režīms
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai:	nav nepieciešami
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām:	nav

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Ieteicams saglabāt teritoriju dabisko mitrāju veidošanās procesu norisei un novada teritorijas plānojumā iekļaujama funkcionālajās zonās *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *meža teritorija (M)*, teritorija piemērota rekreācijai. Apstākļos, kur nav perspektīvi īsā laikā atjaunot purviem raksturīgu veģetāciju, ieteicama apmežošana.



85. attēls Medema purva dienvidu daļā konstatētie biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

24. tabula. Medema purva dienvidu daļas teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Medema purvs, III. daļa (dienvidi)	
Atrašanās vieta:	Olaines novads, Olaines pagasts / Ķekavas novads Ķekavas pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	3
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		x
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		x
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		x
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cits		

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	1
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4 3
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		21

6. Cenas tīrelis

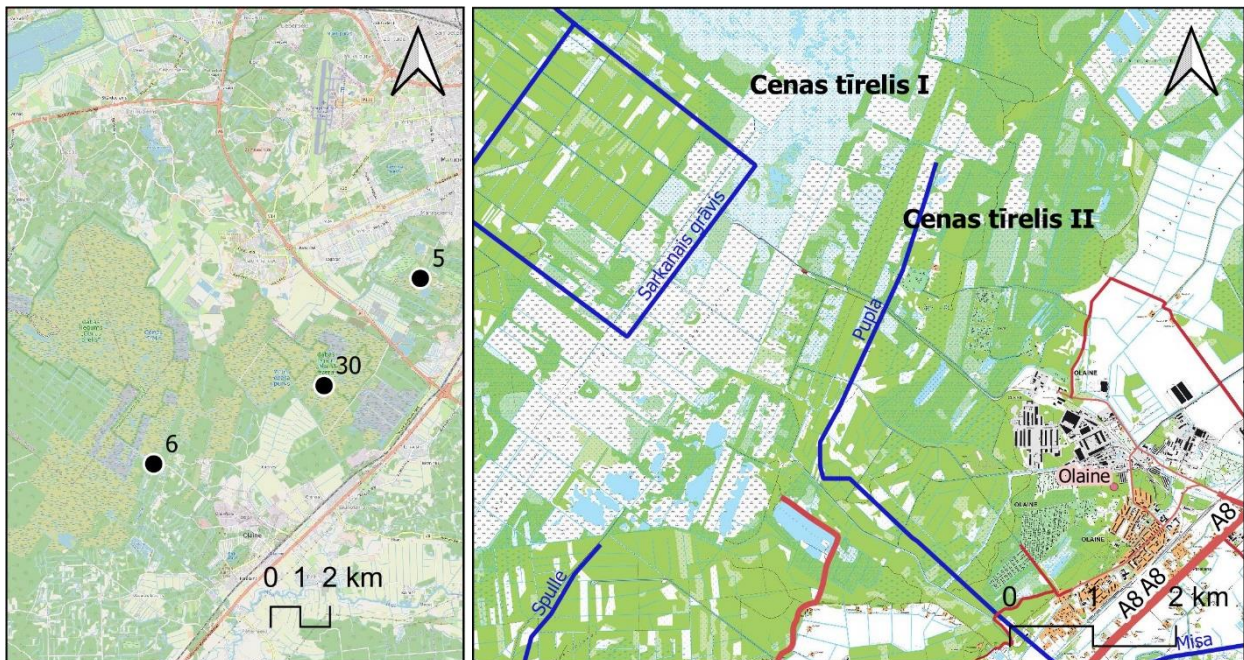
Īstenojot šo projektu, vērtētas divas Cenas tīreļa daļas: Cenas tīrelis I, platība 44,58 ha, kas atrodas pie DL "Cenas tīrelis" dienvidu robežas, un Cenas tīrelis II, platība 1 554,72 ha, kas atrodas starp atrodas starp DL "Cenas tīrelis" (pie DL dienvidaustrumu robežas) un DL "Melnā ezera purvs". Vispārīgais situācijas raksturojums dots katrai no minētajām purva daļām, jo tā ir ērtāk izmantot informāciju par katru purva daļu.

6.1. Cenas tīrelis I

Atrašanās vieta:	Mārupes novads, Mārupes pagasts, Babītes pagasts
Purva tips:	augstais
Projektā vērtētā platība:	44,58 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 80480140048, 80760130002)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Cenas tīrelis (86. attēls) izveidojies Baltijas ledus ezera nevienmērīgas akumulācijas ieplakā, kur pirms vairāk nekā 10000 gadiem bija plašs pazeminājums tikai 6,8 līdz 7,2 m vjl. (virs jūras līmeņa) ar nelielu paaugstinājumu tā malā (9 – 9,5 m vjl.). Baltijas jūras attīstības stadiju



86. attēls (A) Medema purva (5), Cenas tīreļa (6) un Melnā ezera purva (30) atrašanās vietas; (B) Cenas tīrelis I

transgresiju laikā ūdens līmeņa celšanās ietekmē purva ieplakas teritorijā bija paaugstinājies gruntsūdens līmenis. Tā rezultātā ieplakā pirms apmēram 6000 gadu izveidojās pārmitri apstākļi, kas radīja labvēlīgus apstākļus mitrumu mīlošu purva augu izplatībai, veicināja minerālgrunts

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

pārpurvošanos un purva attīstību ieplakā. Pirms kūdras ieguves uzsākšanas 1940. gadā Cenas tīrelis bija otrs lielākais purvs Latvijā 10 600 ha platībā, ar četriem izteiktiem augstā purva kupoliem un augstajam purvam tipisku mikroreljefu.

Cenas tīrelī ir daudz lielāku un mazāku ūdenstilpju, kas veidojušās gan dabiski, gan arī cilvēku darbības ietekmē. Lielākais ezers Cenas tīreļa teritorijā ir Skaista ezers, kas atrodas tīreļa DR daļā, kas pēc izcelsmes ir Baltijas ledus ezera paliku ezers. Tā platība pirms purva grāvju aizsprostošanas LIFE projekta ietvaros bija 18,5 ha, ūdens virsmas absolūtā augstuma atzīme ir aptuveni 11 m vjl., dziļums vidēji ap 5 m. Ūdenstilpe ietilpst Lielupes lielbaseinā (ŪTK 2005).

Purva pamatnē ir izsekojams salīdzinoši plāns zemā purva tipa kūdras slānis (apmēram 0,5–1,2 m) virs dūņām vai minerālajiem nogulumiem. To pārsedz ļoti plāns (0,1–0,3 cm) pārejas kūdras slānis, ko savukārt klāj maz un vidēji sadalījušās dažādu veidu augstā purva tipa kūdras (1. tabula). 1933. gadā uzsākta purva nosusināšana, izveidojot atklāto meliorācijas tīklu ar 5 m dziļiem un 12 m platiem grāvjiem. Rūpnieciska kūdras ieguve uzsākta 1940. gadā (25. tabula).

25. tabula. Cenas tīreli I raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1691	Purva tips	A, nedaudz P, Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Viduslatvijas zemiene	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	0,70-2,85	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	13
Platība ha (0,3 m robeža)	701 (kopējā)	Gruntsūdens līmenis (m)	1,0
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	391,03 Karjeru metode, frēzkūdra, gabalkūdra	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā sfagnu, koku-spilvju, koku, hipnu, zemā-grīšļu, koku-grīšļu, koku
Atslodzes ūdensobjekts	Cena un Dzilnupe	Nogulumi zem kūdras	Smilts, dūņas

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Kūdras ieguves lauki, kuri pagājušā gadsimtā sagatavoti kūdras ieguvei – izveidota nosusināšanas sistēma, noņemts apaugums, bet kūdras ieguve dažādu apstākļu dēļ nav uzsākta. Šobrīd šie kūdras lauki ir vairāk vai mazāk blīvi apauguši ar viršiem (87. attēls), vietām intensīvi aizaug ar purva bērziem un priedēm, sfagnu sega neveidojas, starp viršu ceriem sastopami atklāti, izkaltušas kūdras laukumi. Apmēram 26 ha veido atklāts, maz aizaudzis kūdras ieguvei sagatavots lauks. Konstatētie biotopu veidi apkopoti 26. tabulā.

Kartu grāvji ir slikti funkcionējoši (aizaugoši). Labi funkcionējošs kontūrgrāvis (88. attēls).



87. attēls Degradēts kūdrājs apaudzis ar viršiem



88. attēls Funkcionējošs kontūrgravis

26. tabula. Cenas tīreļa I teritorijā konstatētie biotopu veidi un platības

Biotopa veids	Platība, ha
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	5,04
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	13,46
Klaji kūdras lauki (C)	26,08
Kopā	44,58

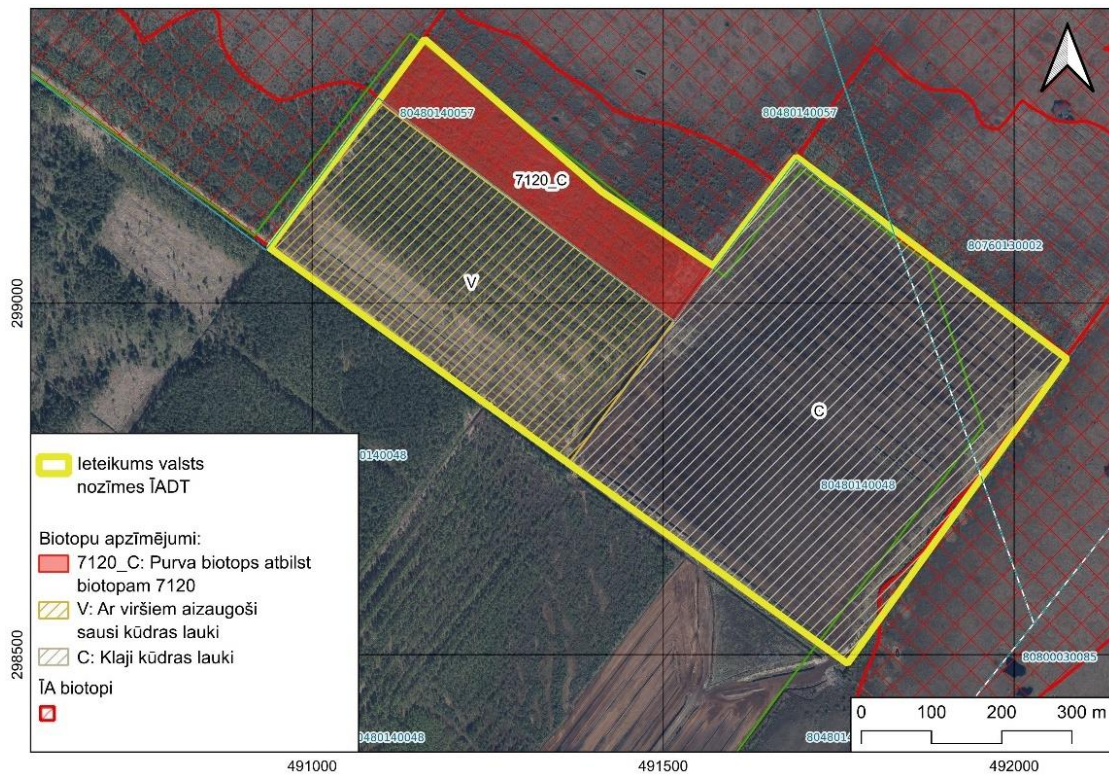
Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nosusināšanas sistēma	darbojas ierobežoti
Kūdras veidošanās	nav atjaunojusies, bet ir potenciāli iespējama ilgākā laika posmā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājami biotopi	7120_C - 5,04 ha, robežojas ar dabas liegumu “Cenas tīrelis”
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	robežojas ar Natura 2000 teritoriju, dabas liegumu “Cenas tīrelis”, dabas lieguma dabas vērtības, tos ietekmējošie faktori un nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi aprakstīti dabas aizsardzības plānā “Cenas tīrelis”.
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav (bet pieguļ)
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	ir
Atjaunošanas prognoze	apmēram 20 ha 30 gadu laikā potenciāli var atsākties kūdras veidošanās
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	samazinot apaugumu ar kokiem, uzlabojot hidroloģisko situāciju, samazinot noteci un nosusināšanos, veidojot nevienmērīgu lauku virsu, var veicināt sfagnu segas atjaunošanos. Izpētes teritorija robežojas ar dabisku sūnu purvu, un purva biotopu atjaunošanas platībām, kas rada papildus labvēlīgus apstākļus. Kūdras laukā, kas senāk sagatavots kūdras ieguvei, bet kur ieguve netika uzsākta, plānojami pasākumi mitrāja vides atjaunošanai, piem., dambju veidošana uz kartu grāvjiem Atklātais kūdras lauks atjaunosies ilgākā laikā. Iespējams, tā ārmalu var apmežot, lai šādi veidotu purva malas efektu
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

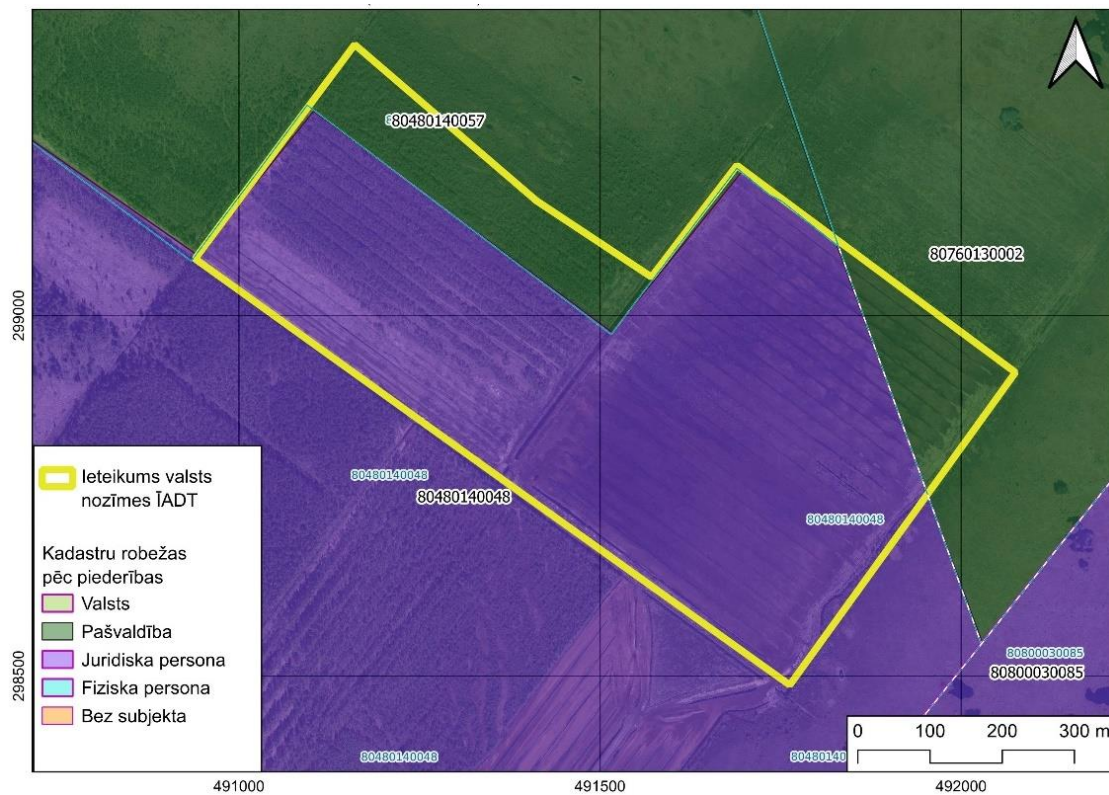
Ieteicams veidot ĪADT, paplašinot DL “Cenas tīrelis” (89. attēls; 90. attēls; 27. tabula). Degradētā kūdrāja pievienošana dabas liegumam veidos loģiski pamatotu dabas lieguma robežu un ļaus atbilstošāk plānot purva apsaimniekošanas pasākumus. Vienlaikus, tā būs papildus buferjosla maģistrālā novadgrāvja ietekmes mazināšanai uz dabas lieguma teritoriju. Teritorijas daļā, kas apzīmēta ar V (89. attēls), veicot purva biotopu atjaunošanas pasākumus (bērzu izciršanu, kartu grāvju dambēšanu) var veicināt sūnu purviem raksturīgu vides apstākļu un sfagnu segas veidošanos. Rietumos no šīs teritorijas tiek īstenoti LIFE projekta Peat Carbon pasākumi purvu hidroloģiskā režīma stabilizēšanai.

Vēsturiski teritorija tika sagatavota kūdras ieguvei (izrakti kartu grāvji un atmežota), bet kūdras ieguve netika atļauta. Līdz ar to teritorijai nav iespējams cits izmantošanas veids, kurš neapdraudētu un neietekmētu dabas liegumu.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



89. attēls Cenas tīreļa I izpētes teritorijas izvietojums un konstatētie biotopu veidi



90. attēls Ieteicamā valsts nozīmes ĪADT robeža ar izvietojumu kadastrā Cenas tīrelis I teritorijā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

27. tabula. Cenas tīreļa I teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Cenas tīrelis I	
Atrašanās vieta:	Mārupes novads, Babītes pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300	1
	3 100- 300	
	2 50-100	
	1 < 50	
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300	1
	3 100- 300	
	2 50-100	
	1 < 50	
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs	4
	4 kaļķainie vai avotpurvi	
	3 augstā un zemā tipa purva mozaīka	
	2 zemā tipa purvs	
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā	1
	0 nē	
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā	0
	0 nē	
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu	2
	1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā	1
	0 nē	
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50	1
	3 10 - 50	
	2 5 - 10	
	1 < 5	
	0 nav konstatēti	
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4	0
	3	
	2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i>	
	1	
	0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas	0
	1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas	
	0 nav	

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamas atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	x
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	x
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofi ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	x
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

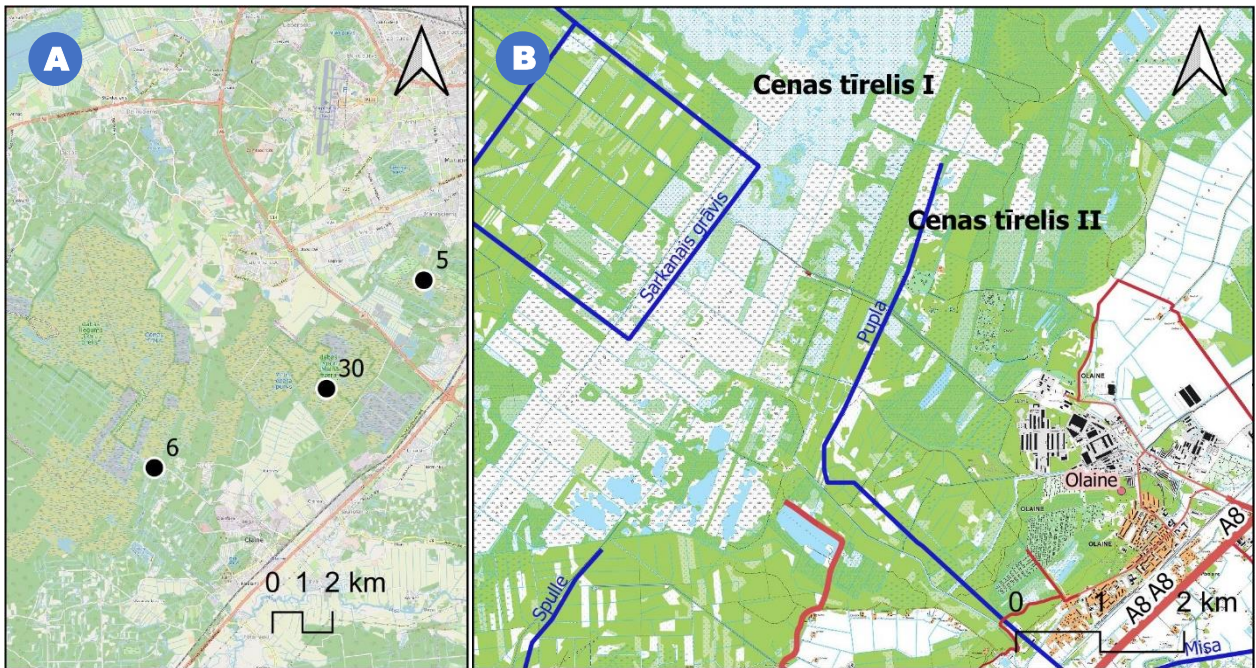
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	1 1
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		18

6.2. Cenas tīrelis II

Atrašanās vieta:	Olaines novads, Mārupes novads,
Purva tips:	augstais
Projektā vērtētā platība:	1554,72 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 80800030085, 80800070208)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Cenas tīrelis (91. attēls) izveidojies Baltijas ledus ezera nevienmērīgas akumulācijas ieplakā, kur pirms vairāk nekā 10 000 gadiem bija plašs pazeminājums tikai 6,8 līdz 7,2 m vjl. ar nelielu paaugstinājumu tā malā (9,0 – 9,5 m vjl.). Baltijas jūras attīstības stadiju transgresiju laikā ūdens līmeņa celšanās ietekmē purva ieplakas teritorijā bija paaugstinājies gruntsūdens līmenis. Tā rezultātā ieplakā pirms apmēram 6000 gadu izveidojās pārmitri apstākļi, kas radīja labvēlīgus apstākļus mitrumu mīlošu purva augu izplatībai, veicināja minerālgrunts pārpurvošanos un purva attīstību ieplakā. Pirms kūdras ieguves uzsākšanas 1940. gadā Cenas tīrelis bija otrs lielākais purvs Latvijā 10 600 ha platībā, ar četriem izteiktiem augstā purva kupoliem un augstajam purvam tipisku mikrolieljefu.



91. attēls (A) Medema purva (5), Cenas tīrelis (6) un Melnā ezera purva (30) atrašanās vietas; (B) Cenas tīrelis I

Cenas tīrelī ir daudz lielāku un mazāku ūdenstilpju, kas veidojušās gan dabiski, gan arī cilvēku darbības ietekmē. Lielākais ezers Cenas tīrelī ir Skaista ezers, kas atrodas tīrelī DR daļā, kas pēc izcelsmes ir Baltijas ledus ezera paliku ezers. Tā platība pirms purva grāvju aizsprostošanas LIFE projekta ietvaros bija 18,5 ha, ūdens virsmas absolūtā augstuma atzīme ir aptuveni 11 m vjl., dziļums vidēji ap 5 m. Ūdenstilpe ietilpst Lielupes lielbaseinā (ŪTK 2005).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Purva pamatnē ir izsekojams salīdzinoši plāns zemā purva tipa kūdras slānis (apmēram 0,5–1,2 m) virs dūņām vai minerālajiem nogulumiem. To pārsedz ļoti plāns (0,1–0,3 cm) pārejas kūdras slānis, ko savukārt klāj maz un vidēji sadalījušās dažādu veidu augstā purva tipa kūdras (1. tabula). 1933. gadā uzsākta purva nosusināšana, izveidojot atklāto meliorācijas tīklu ar 5 m dziļiem un 12 m platiem grāvjiem. Rūpnieciska kūdras ieguve uzsākta 1940. gadā (28. tabula).

28. tabula. Cenas tīreli II raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1691	Purva tips	A, nedaudz P, Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Viduslatvijas zemiene	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	0,70-2,85	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	13
Platība ha (0,3 m robeža)	701 (kopējā)	Gruntsūdens līmenis (m)	1,0
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	391,03 Karjeru metode, frēzkūdra, gabalkūdra	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā sfagnu, koku-spilvju, koku, hipnu, zemā-grīšļu, koku-grīšļu, koku
Atslodzes ūdensobjekts	Cena un Dzilnupe	Nogulumi zem kūdras	Smilts, dūņas

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums Lielāko teritorijas daļu veido dažādā pakāpē aizauguši, nosusināšanas būtiski ietekmēti pamesti kūdras ieguves lauki, kas nevienmērīgi apaug ar skraju vai blīvāku veģetāciju un atrodas dažādās pašatjaunošanās un aizauguma stadijās. Slapjākās vietās ieviešas makstainā spilve *Eriophorum vaginatum*, kas mainīga hidroloģiskā režīma apstākļos veido ciņus (92. attēls). Sausākas vietas un kūdras lauki, kur augšējo kūdras slāni veido sūnu kūdra, parasti apaug ar sila virsi *Calluna vulgaris* (93. attēls). Mozaīkveidā nelielās audzēs kūdras laukos izplatās arī melnā vistene *Empetrum nigrum*. Blīvāks kokaugu (priedes, bērzi) apaugums sākotnēji veidojas gar grāvju malām.

Zāļu purvu biotopiem atbilstošas platības sastopamas vietās, kur, pašatjaunojoties izstrādātajiem kūdras laukiem, tie apauguši ar zāļu purviem raksturīgu augāju: sastopami grīšļi *Carex* (uzpūstais grīslis *Carex rostrata*, dzeltenais grīslis *C. flava*), purva vārnakāja *Comarum palustre*, purva jāņeglīte *Pedicularis palustre*, alpu mazmeldrs *Trichopogon alpine*, parastā purvparade *Thelypteris palustris*, paretam purva atālene *Parnassia palustris*, purva dzeguzene *Epipactis palustris*, purva rūgtdille *Peucedanum palustre*. Zāļu purvu augājs veidojas niedrāju malās. Kūdras laukiem ar zemā tipa kūdras un pietiekami augstu gruntsūdens līmeni ir tendence aizaugt ar parasto niedri *Phragmites australis* un veidot blīvas, monodominātas audzes, kas vērtējamas kā bioloģiski nosacīti mazvērtīgas (94. attēls), tomēr vienlaikus jāņem vērā, ka arī šādās platībās atbilstoša mitruma apstākļos sāks veidoties un uzkrāties kūdra. Atkarībā no gruntsūdens līmeņa un lauka topogrāfiskā izvietojuma, niedrāji veido mozaīku - ir gan sausi gan slapji, jeb ilgstoši pārplūduši. Sugām bagātāki un bioloģiski potenciāli vērtīgi zāļu purvu fragmenti sastopami niedrāju malās, kur niedres ir skrajākas un ir piemērotas dzīvotnes vairākām aizsargājamām sugām piem. dzegužpirkstītēm un purva dzeguzenēm.



92. attēls Ar makstaino spilvi aizaugoši kūdras ieguves lauki



93. attēls Ar viršiem aizaugošs kūdras lauks. Kartu grāvis aizaug ar makstaino spilvi

Pārejas purviem un slīkšnām raksturīga veģetācija sastopama kūdras ieguves karjeros, kas aizauguši ar makstaino spilvi un grīšļiem, vietām veidojas sfagnu sega (95. attēls). Teritorijas, kur kūdra iegūta ar karjeru metodi, veido garenstieptu noraktu karjeru (ieplaku) kompleksus (96. attēls). Starp karjeriem ir šaurākas vai platākas nenoraktās kūdras joslas, kas parasti apaugušas ar priedēm un vaivariņiem, un, uz kurām sfagnu sega ir izzudusi, jo šīs starpkarjeru joslas būtiski nosusinās. Zemsedzē šeit raksturīgās augu sugas: sila virsis *Calluna vulgaris*, brūklenes *Vaccinium vitis-idaea*, zaļšūnas Šrēbera rūšaine *Pleurozium Schreberi* un spīdīgā stāvaine *Hylocomium splendens*.



94. attēls Niedrāji



95. attēls Sūnu purva pašatjaunošanās kūdras ieguves karjerā

Sūnu purviem raksturīgs augājs veidojas karjeros vai to daļās, kas aizaug ar sfagniem. Vietām izveidojusies jau visai stabila sfagnu sega. Augājā sastopama makstainā spilve *Eriophorum vaginatum*, parastais baltmeldrs *Rhynchospora alba*, polijlapu andromeda *Andromeda polifolia*, purva vaivariņš *Ledum palustre*, lācenes *Rubus chamaemorus*, melnā vistene *Empetrum nigrum*, zilenes *Vaccinium uliginosum*. Nevienmērīgi – izklaidus līdz bagātīgām audzēm uz ciņiem

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

sastopama purva dzērvene *Oxycoccus palustre*. Vietām novērojama tendence palielināties aizaugumam ar priedi un bērziem.

Teritorijā sastopamie mežu biotopi, kas veidojušies, apmežojoties pamestajiem kūdras ieguves laukiem un aizaugot degradētām augstā purva daļām vai kūdras ieguvei daļēji sagatavotajām, bet neizmantotām, nosusinātām teritorijām. Tās ir vidēja vecuma vai jaunas priežu, vai biežāk – bērzu-mežaudzes, kurās nav izveidojušās bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas un dabiskiem mežu biotopiem raksturīgas struktūras (piemēram, lielu apjomu, vecas kritālas, dobumaini koki). Zemsedzē raksturīga mitrummīlošu augu sugu klātbūtne, kas labi pacieš arī nosusināšanas ietekmi: lakstaugu un sīkkrūmu stāvā priežu audzēs raksturīgi purva vaivariņi *Ledum palustre* (mozaīkveidā dominē, vietām veidojot plašas vienlaidus audzes), mellenes *Vaccinium myrtillus*. Sūnu stāvs neizteikts, var sastapt divzobes *Dicranum*, paretam purva krokvācelīti *Aulocomium palustre*, sfagni sastopami gar veco kartu grāvju malām vai ieplakās. Kopumā lakstaugu stāvs ir skrajš un sugām nabadzīgs. Vietām ekspansīvi izplatās zilagnā molīnija *Molinia caerulea*.

Vietām sastopami krūkļu, baltalkšņu, bērzu un vairāku sugu kārķļu veidoti krūmāji gar grāvjiem, pārplūstošās ieplakās un aizaugošos kūdras laukos.

Kūdras izstrādes lauki, ceļi un ceļmalas, citas transporta un komunikāciju trases apsekotajās platībās veido runderālus biotopus (29. tabula).

29. tabula. Cenas tīreļa II teritorijā konstatētie biotopu veidi un platības

Biotopa veids	Platība, ha
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	69,10
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	40,76
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	458,51
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	212,76
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	30,71
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	173,65
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	88,72
Klaji kūdras lauki (C)	17,48
Cits (Cits)	326,95
Kopā	1 554,72

Nosusināšanas sistēma:	darbojas
Kūdras veidošanās:	atjaunojas platībās, kuras atbilst ES nozīmes aizsargājamo biotopu veidiem un mitrajos niedrājos
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	izpētes teritorijā sastopami ES nozīmes aizsargājami sauszemes biotopi: 7110* Aktīvi augstie purvi un “7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās”, 7120_1 variants: Nosusināšanas stipri ietekmēti augstie purvi” sastopami kā robežjošas platības, kas ietilpst dabas liegumā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

	<p>”Cenas tīrelis”. Izpētes teritorijā sastopama 12, 51 ha liels ietekmēta sūnu purva fragments. Biotopa 7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās” 7120_2 variants: Agrākās kūdras ieguves vietas, kur kūdra iegūta ar griešanas vai ekskavācijas paņēmieni. konstatēts 31 ha platībā</p>
<p>Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu</p>	<p>robežojas ar Natura 2000 teritoriju, dabas liegumu “Cenas tīrelis”. Dabas lieguma dabas vērtības, tās ietekmējošie faktori un nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi aprakstīti dabas aizsardzības plānā. Izpētes teritorijā atrodas valsts nozīmes dižkoks - ozols <i>Quercus robur</i> (ID10855, x:296166, y:492232, https://dap.ozols.lv)</p>
<p>Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas</p>	<p>apsekotajā teritorijā konstatētas īpaši aizsargājamas augu sugas. Lēzeļa lipare <i>Liparis loeselii</i> konstatēta niedrāja kontaktjoslā ar krūmāju (96. attēls). <u>Gada staipeknis <i>Lycopodium annotium</i></u> konstatēts plašās audzēs grāvju un meža konaktjoslās un plašās audzēs susināto mežu un degradētu sūnu purvu biotopos. <u>Vālišu staipeknis <i>Lycopodium clavatum</i></u>, konstatēts ar bērziem un priedēm aizaugošos degradēta purva biotopos, sastopams vairākās vietās – nelielās audzēs (97. attēls). <u>Purva dzeguzene <i>Epipactis palustris</i></u> sastopama nelielās grupās mitrās, purvainās pļavās, pārmitrās mežu retainēs, purvos un pārpurvotu ūdenstilpju krastos. Raksturīga zāļu purvu augu sabiedrībās (98. attēls).. Projekta LIFE FOR SPECIES darba grupa gatavo priekšlikumu iekļaut purva dzeguzeni <i>Epipactis palustris</i> MK noteikumos īpaši aizsargājamo sugu sarakstā. Ceļa malā uz kūdras konstatēta īpaši aizsargājama sēņu suga <u>sarkanā (rumpuču) skrimslene <i>Tremiscus helvelloides</i></u> (98. attēls). Projekta LIFE FOR SPECIES darba grupa izskata priekšlikumu šo sugu turpmāk neiekļaut MK noteikumos īpaši aizsargājamo sugu sarakstā. Izpētes teritorijā īpaši aizsargājamo sugu sastopamība iespējams, ir lielāka nekā tas konstatēts konkrētajā apsekojumā un identificējams dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols”. Sugu atradņu konstatēšanu ietekmē gan sezonālie apstākļi, gan apsekojumu maršrutu izvēle</p>
<p>Konstatētās invazīvās sugas</p>	<p>Izpētes teritorijā vairākās vietās nelielās grupās konstatēta sūnu suga, kurai Eiropas Savienībā un Latvijā noteikts invazīvs raksturs - parastā līklape <i>Campylopus introflexus</i>. Gar ceļiem, grāvjiem un grāvju atbērtēm lielās audzēs izplatās Latvijā par invazīvām atzītas puķu sprigane <i>Impatiens glandulifera</i>, Kanādas zeltgalvīte <i>Solidago canadensis</i>, Bilarda spireja un Japānas dižsūrene <i>Reynoutria japonica</i></p>
<p>Platības, kur veikta rekultivācija</p>	<p>nav, bet pieguļ</p>
<p>Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu</p>	<p>ir</p>
<p>Atjaunošanas prognoze</p>	<p>platībās, kas atbilst ES nozīmes aizsargājamiem purvu biotopiem ir potenciāli labvēlīgi apstākļi turpināt attīstīties purvu virzienā un atsākt veidot un uzkrāt kūdru</p>

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai

samazinot apaugumu ar kokiem, uzlabojot hidroloģisko situāciju, samazinot noteci un nosusināšanos, veidojot nevienmērīgu lauku virsu, var veicināt sfagnu segas atjaunošanos. Izpētes teritorija robežojas ar dabisku sūnu purvu un purva biotopu atjaunošanas platībām, kas rada papildus labvēlīgus apstākļus. Kūdras laukā, kas senāk sagatavots kūdras ieguvei, bet kur ieguve netika uzsākta, plānojami pasākumi mitrāja vides atjaunošanai, piem., dambju veidošana uz kartu grāvjiem. Atklātie kūdras lauki atjaunosies ilgākā laikā, ja būs izveidojušies atbilstoši mitruma apstākļi. Purvu biotopu ekoloģiskā vērtība palielināsies, veidojoties dabiskiem biotopiem raksturīgām struktūrām - paplašinoties sfagnu sastopamībai, rodoties liela apjomu kritālām, sausokņiem, dobumainiem kokiem un daudzveidīgām mikronišām, kuras nodrošina ciņains reljefs un dažāda izmēra un dziļuma lāmas, koku bioloģiskā un ekoloģiskā vērtība pieaugs palielinoties koku vecumam. Rietumos no šīs teritorijas tiek īstenoti LIFE projekts Peat Carbon pasākumi purvu hidroloģiskā režīma stabilizēšanai

Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām

izpētes teritorijai piegulošajās platībās turpinās kūdras ieguve



96. attēls Lēzeļa lipare niedrāja malā



97. attēls Vālīšu staipekņa audze aizaugošā kūdras ieguves laukā



98. attēls Purva dzeguzene niedrāja un krūmāja kontaktjoslā

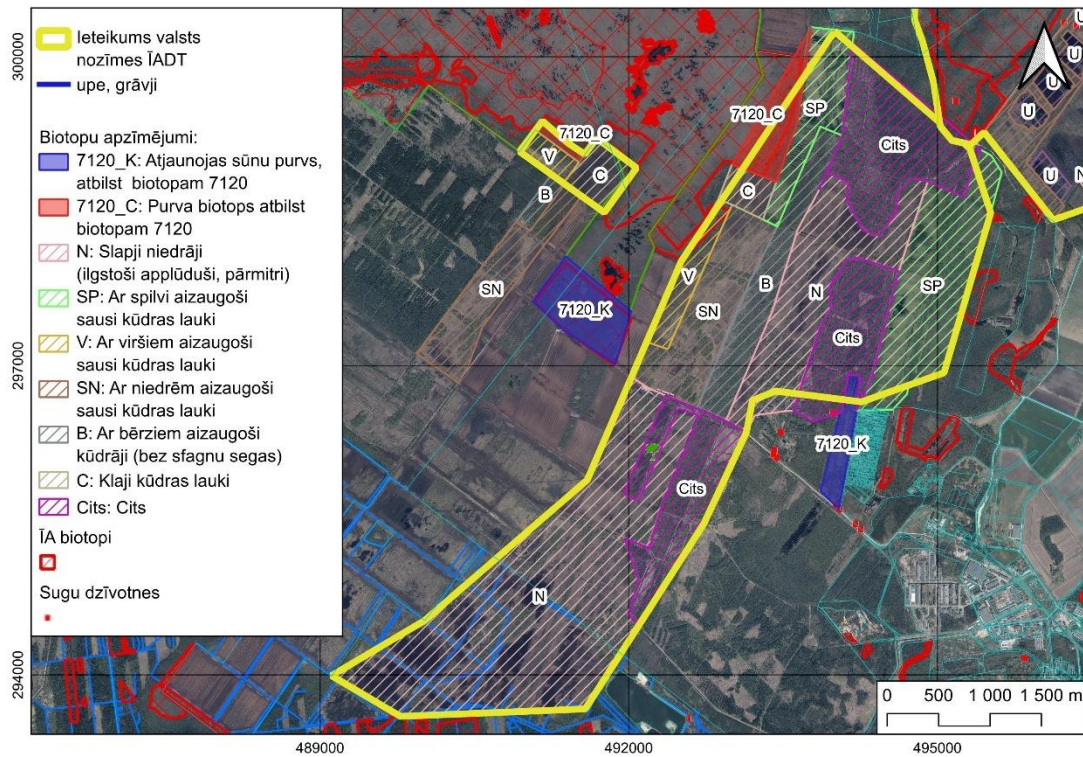


99. attēls Rumpuču skrimslene teritorijas D daļā

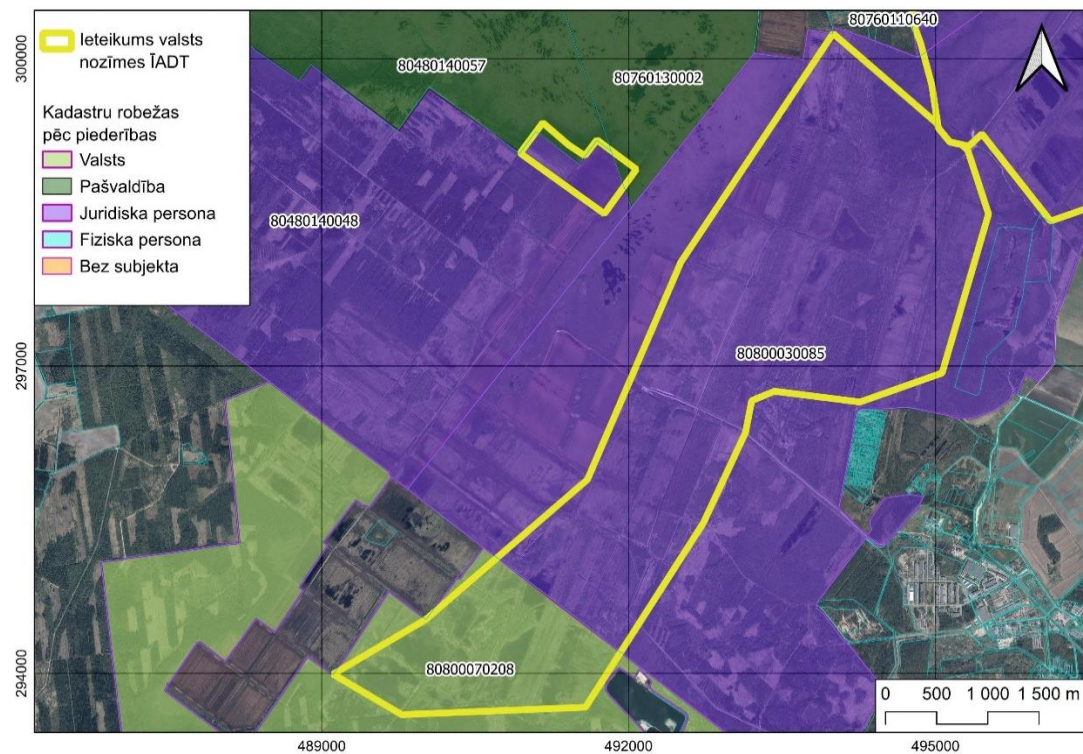
Ieteicams:

- platībās, kas nav atzītas par atbilstošām ES nozīmes biotopu veidiem, veikt kūdras lauku rekultivācijas pasākumus, kūdras lauku rekultivācija veicama pēc kūdras slāņu izstrādes. Ja rekultivācijas plāns paredzētu teritorijas apmežošanu, ieteicams kūdras slāņus izstrādāt pēc iespējas dziļāk, pēc iespējas tuvāk minerālgruntij; ja rekultivācijas plāns paredzētu teritorijas renaturalizāciju (purvu biotopu atjaunošanu) – kūdras izstrādes lauki renaturalizācijai sagatavojami izveidojot tajos sekļus, garenus karjerus, kuros pēc ūdens uzkrāšanās sekmīgāk ieviestos mitrummīlošas purvu sugas un sfagni. Vienlaikus, pēc kūdras ieguves pabeigšanas jāaizdambē ar kūdras izstrādes laukiem saistītie grāvji, kas kūdras ieguves laikā nodrošināja ūdens noteci;
- teritorijas turpmākā apsaimniekošana jāveic, nesamazinot ES nozīmes aizsargājamo biotopu sastopamību un kvalitāti un nodrošinot to turpmāku saglabāšanos un purvu biotopu platību palielināšanos. Galvenie aizsargājamus biotopus apdraudošie faktori ir izmaiņas hidroloģiskajā režīmā, kas pazeminātu gruntsūdens līmeni un intensīva aizaugšana ar kokiem vai krūmiem.
- aktuāla un steidzami nepieciešama ir invazīvo sugu izplatības ierobežošana.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



100. attēls Cenas tīreļa II izpētes teritorijas izvietojums un konstatētie biotopu veidi



101. attēls Izpētes teritorijas Cenas tīrelis II robežas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

30. tabula. Cenas tīreļa II teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Cenas tīrelis II	
Atrašanās vieta:	Mārupes novads, Babītes pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	4
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	3
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	2
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	1
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	1
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		x
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		x
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		x
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		x
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		x
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		x
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cīts		x

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	1 1
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		21

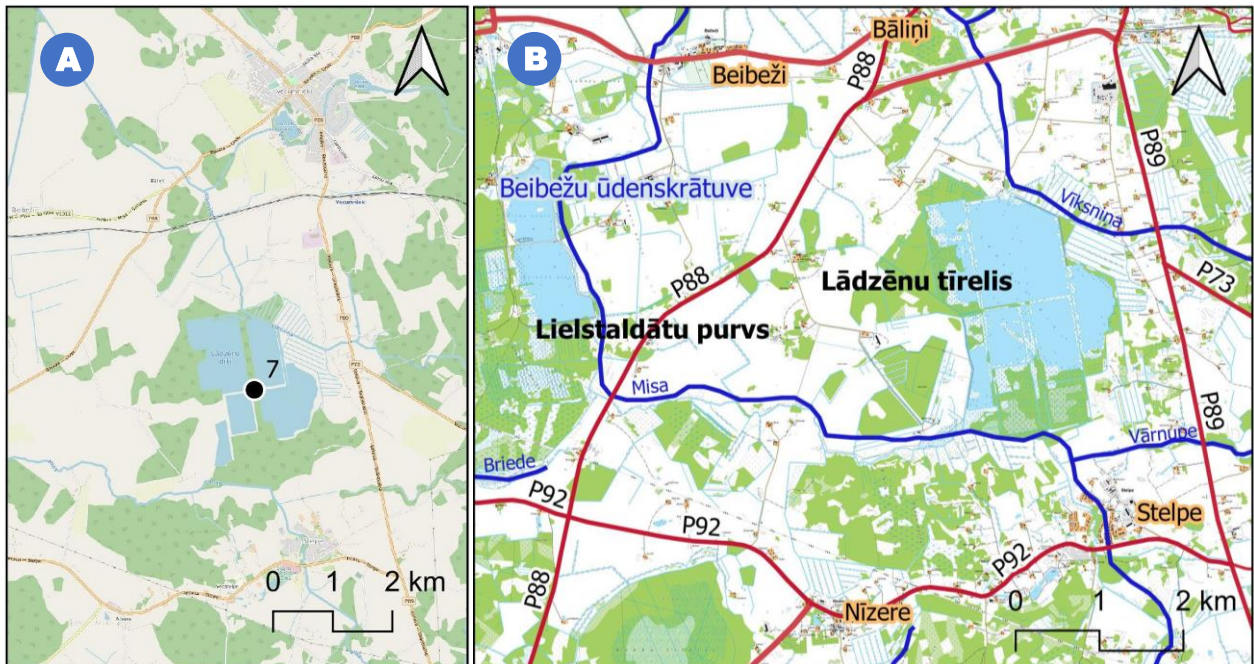
7. Lādzēnu tīrelis

Atrašanās vieta:	Vecumnieku pagasts, Bauskas novads
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	336,89 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 40940150031)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Lādzēnu tīrelis (102. attēls) veidojies Zemgales zemienes Upmales paugurlīdzenumā, kurā, noplūstot ledāja kušanas ūdeņiem no Zemgales sprostbaseina reljefa pazeminājumos uz smalkgraudainas aleirītiskas ūdens piesātinātas smilts vai glaciolimniska māla palika seklas ūdenstilpes, kuras vēlāk klimatam kļūstot siltākam un mitrākam pakāpeniski aizauga un sāka uzkrāties labi sadalījusies zemā purva tipa zāļu-grīšļu kūdra. Mūsdienās palikušās kūdras slānis ir plāns, vidēji 1,10-1,50 m. Līdzenais reljefs purva teritorijā un zem kūdras pagulošie blīvie mālainie, vāji caurlaidīgie nogulumi nosaka to, gruntsūdens līmenis tīreļa teritorijā pārsvarā ir augsts, vidēji ap 0,05 m (31. tabula).

Mazā krituma dēļ grāvju tīkls praktiski nefunkcionē, galvenā virszemes ūdeņu atslodze caur grāvju sistēmu ir vērsta uz ziemeļrietumziemeļiem Vīksniņas upes virzienā, kas pēc tam ietek Taļķē, kas savukārt novada ūdeņus uz Misas upi, kā arī uz rietumiem uz Misas upi.



102. attēls (A) Lādzēnu tīreļa (7) atrašanās vieta; (B) Lādzēnu tīrelis

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritoriju veido kūdras ieguves lauki, kas mozaikveidā aizaug ar niedri (103. attēls; 104. attēls). Uz minerālzemēs salām un uz sekliem, nosusinātiem kūdras slāņiem izveidojušās sekundāras bērzu audzes. Daļa platības ir pastāvīgi pārplūdusi (32. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

31. tabula. Lādzēnu tīreļa raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	929	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Zemgales zemienes Upmales paugurlīdzenums	Grāvju sistēmas raksturojums	Stāvošs, nefunkcionējošs
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	1,26	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	30
Platība ha (0,3 m robeža)	0,1	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	69,78	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa zāļu-grīšļu kūdra
Atslodzes ūdensobjekts	Vīksniņa, Taļķe, Misa	Nogulumi zem kūdras	Mālainis aleirīts, sapropelis

32. tabula. Lādzēnu tīrelī konstatētie biotopu veidi un platības

Biotopa veids	Platība, ha
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	229,58
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	62,88
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfāgnu segas) (B)	7,91
Cits: Meži (Cits)	36,51
Kopā	335,89



103. attēls Ar niedrēm aizaugoši kūdras ieguves lauki Lādzēnu tīrelī



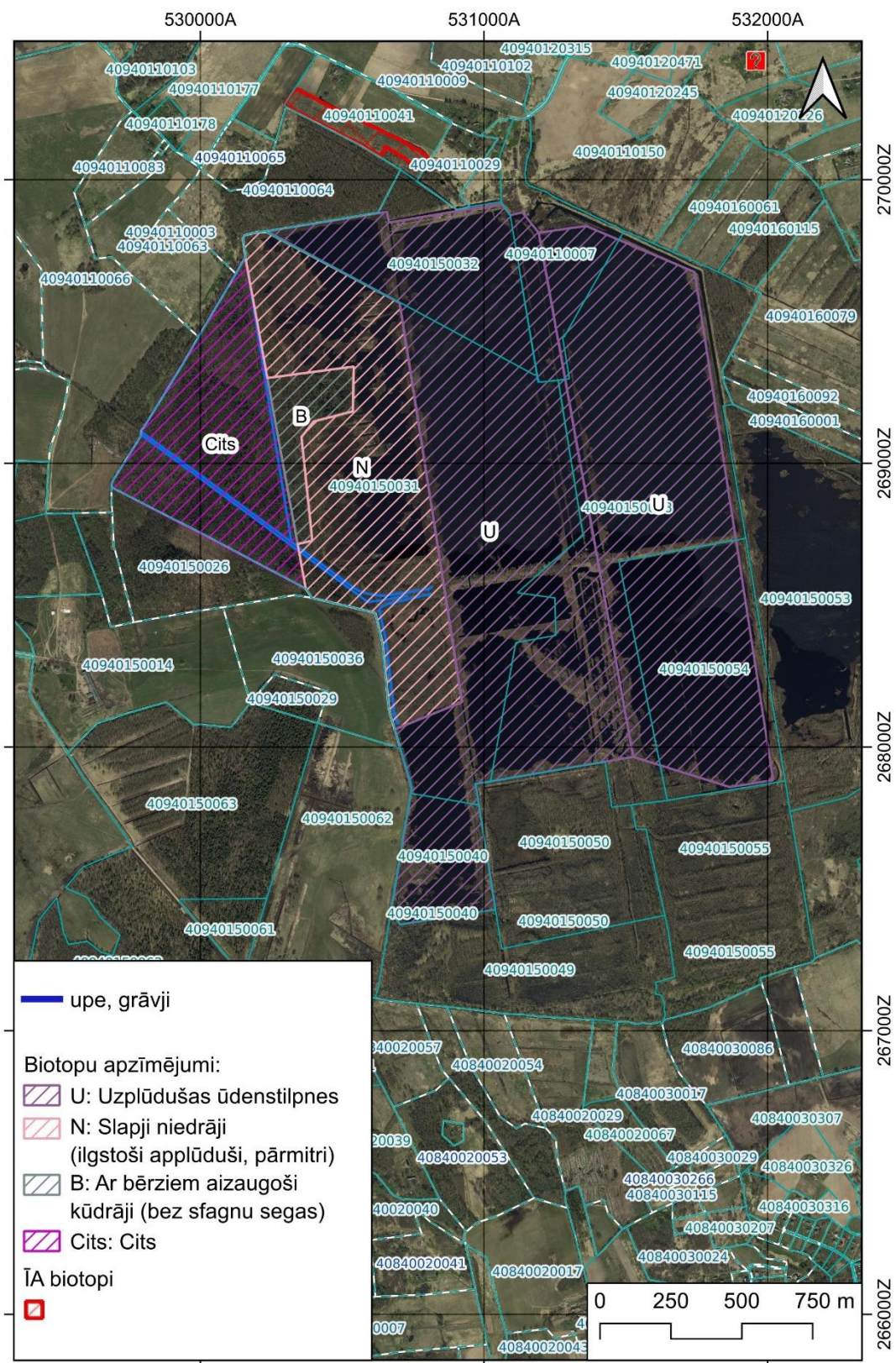
104. attēls Ar niedrēm aizaugoši kūdras ieguves lauki Lādzēnu tīrelī

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nosusināšanas sistēma	darbojas nevienmērīgi
Kūdras veidošanās	pārmitrajās ar niedri aizaugušajās platībās, kuras nav pastāvīgi pārplūdušas ar ūdeni, veidojas zemā tipa kūdra, bet kopumā mazāk nekā pusē no izvērtētās teritorijas platības
Konstatētie ES nozīmes aizsargājami biotopi	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	sūnu vai pārejas purvu biotopu veidošanās maz iespējama, vai arī būtu nepieciešami pietiekami lieli finansiālie ieguldījumi. Zāļu purvu veidošanās ilgākā laikā potenciāli var notikt pārmitro niedrāju platībā
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	pastāvīgu ūdenstilpju veidošana mozaīkveidā saglabājot putnu sugām nozīmīgas niedru audzes
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	teritorija robežojas ar regulētiem dīķiem, kuros notiek zivju un vēžu audzēšana un makšķerēšana

Ieteicams veikt rekultivācijas pasākumus, kas nav saistīti ar sūnu un pārejas purva biotopu veidošanu - ūdenstilpju uzturēšanu (105. attēls; 33. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



105. attēls Lādzēnu tīreļa izpētes teritorijas izvietojums un konstatētie biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

33. tabula. Lādzēnu tīreļa teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Lādzēnu tīrelis	
Atrašanās vieta:	Vecumnieku pagasts, Bauskas novads	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		x
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		x
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cīts		x

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

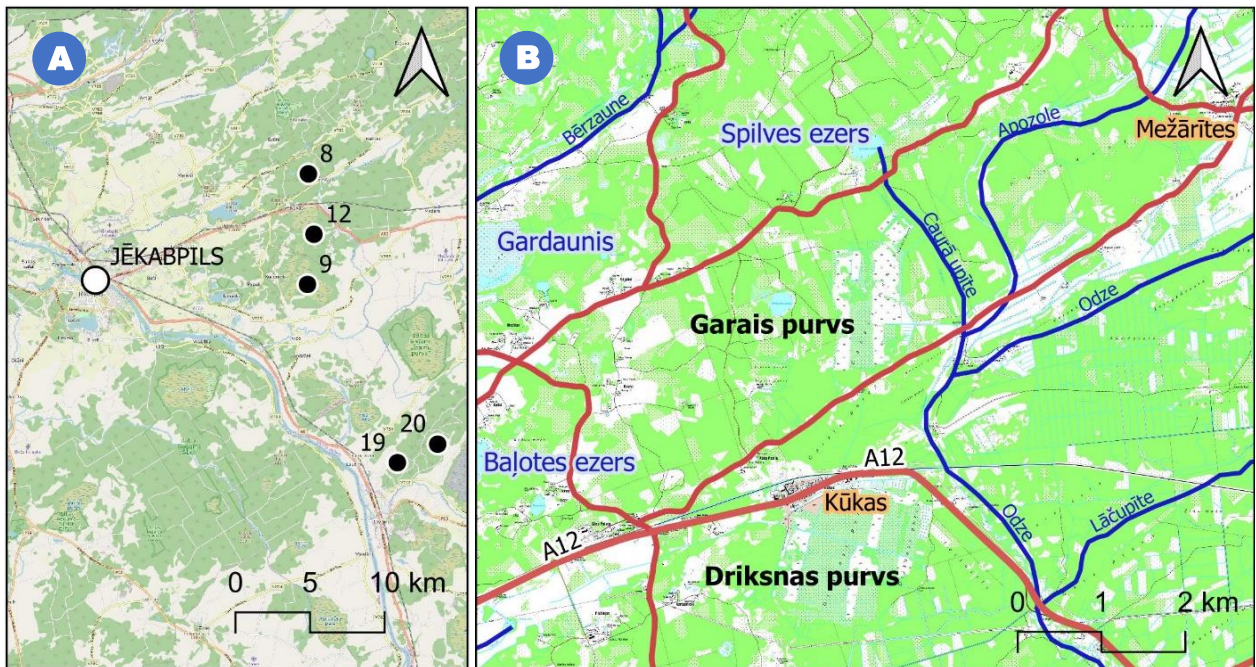
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	0
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		6

8. Garais (Putnusalas) purvs

Atrašanās vieta:	Jēkabpils novads, Kūku, Mežāres pagasti
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	121,46 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 56700030173)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Garais (Putnusalas) purvs (106. attēls) izveidojies Austrumlatvijas zemienē, Jersikas līdzenumā, plašā starppauguru ieplakā. Tur izveidojās pārmitri apstākļi, kuri labvēlīgi ietekmēja mitrummīlošu augu ieviešanos, kuri barojas ar minerālvielām bagātiem ūdeņiem. Tā rezultātā ieplakā uzkrājās ļabi sadalījusies zemā purva tipa zāļu kūdra, kas arī veido pēc kūdras ieguves palikušo kūdras slāni. Jāatzīmē, ka kūdras slānis vidēji ir plāns (~30 cm), kā arī nelīdzenā purva ieplakas reljefa dēļ, kūdra praktiski nav saglabājusies vai arī nav paspējusi no jauna izveidoties.



106. attēls (A) Garā (Putnusalas) (8), Vilku (9), Driksnas (12), Raganu (19), Govju (20) purva atrašanās vieta; (B) Garais (Putnusalas) purvs

Purva teritorija ir salīdzinoši līdzena un, neskatoties uz to, ka purva vāji funkcionējošais grāvju tīkls daļēji savāc ūdeņus, tomēr gruntsūdens līmenis purvā ir augsts, vidēji 0,05 - 0,2 m. Galvenā atslodze, ko lielā mērā nosaka purva atrašanās starppauguru ieplakā un ūdeņu pieplūde no purvu ieskaujošajiem pauguriem, ir Spiļvupe ziemeļos un Apozoles upīte austrumos (34. tabula). Taču kopumā purva atrašanās starppauguru ieplakā nosaka to, ka ūdeņu noplūde no purva ir apgrūtināta. Jāatzīmē, ka grāvji praktiski nefunkcionē.

34. tabula. Garo (Putnusalas) purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	3611	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Austrum Latvijas zemienu Jersikas līdzenums	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa kūdra
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~0,3	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	40%
Platība ha (0,3 m robeža)	332	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05-0,20
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	123,5	Grāvju sistēmas raksturojums	Stāvošs, nefunkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Spiļvupe, Apozole	Nogulumu zem kūdras	Smilšains aleirīts, māls

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Bijušie kūdras ieguves lauki, gan frēzlauki, gan karjeri ir pārplūduši un aizauguši ar niedrājiem (107. attēls; 108. attēls). Niedrājos veidojas laukumi ar atklātu ūdeni. Uz augstākiem kūdras slāņiem starp applūdušajiem un aizaugušajiem karjeriem aug bērzi, retumis melnalkšņi, kārķu krūmāji (35. tabula). Vietām niedrāju malās veidojas zāļu purvu veģētācija un sastopamas purvparpades un zaļšūnas. Purva dienvidu daļā saglabājušās ugunsgrēka pēdas – apdeguši priežu stumbeņi un apdegusi kūdras virskārta. Arī sausākas vietas aizaug ar parasto niedri un alpu mazmeldru. Purva austrumu malai piegulošajā joslā konstatētas vairākas apdziras atradnes, bet purva centrālajā daļā esošajā minerālzemēs salīnā – daudzgadīgā mēnesene, bet lauce aizaugusi ar lielo nātri.



107. attēls Ar niedrēm aizauguši kūdras lauki Garajā (Putnusalas) purvā

108. attēls Daļēji aizauguši grāvji Garajā (Putnusalas) purvā

35. tabula. Garajā (Putnusalas) purvā konstatētie biotopu veidi

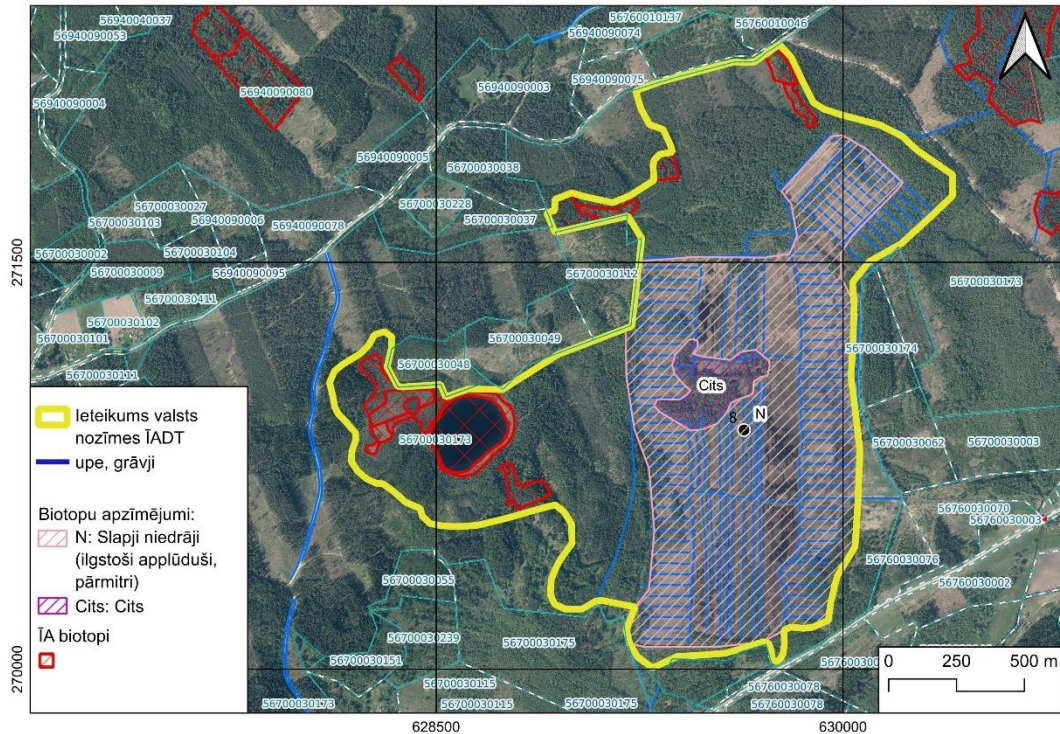
Biotopa veids	Platība, ha
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	114,00
Cits: Krūmāji (Cits)	7,46
Kopā	121,46

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

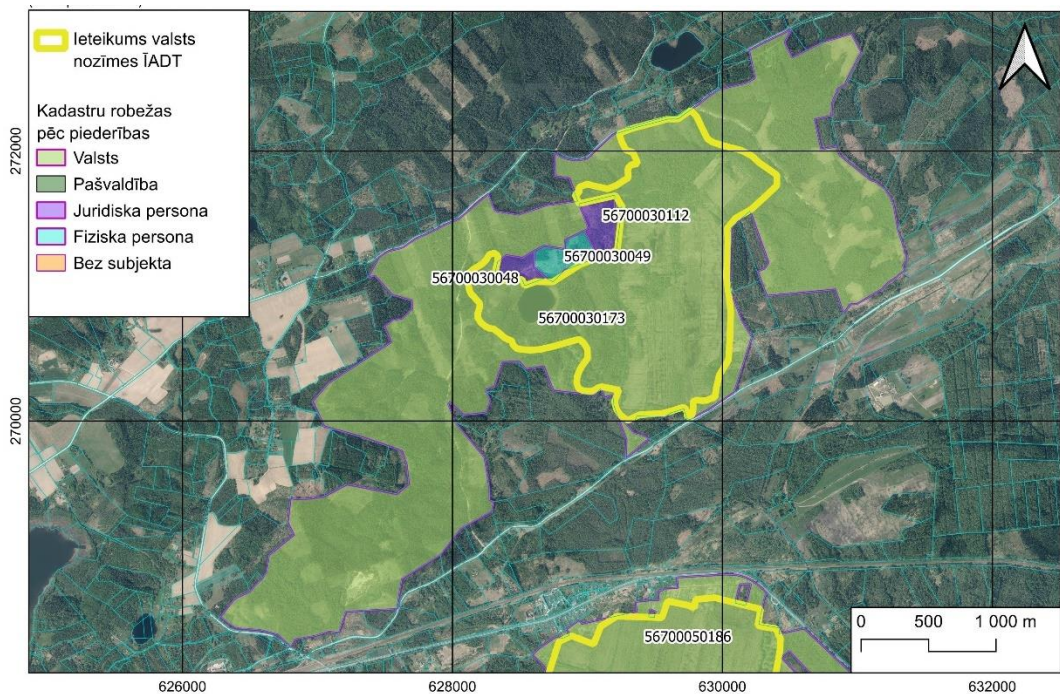
Nosusināšanas sistēma	slikti funkcionējoša
Kūdras veidošanās	potenciāli iespējama pārmitro niedrāju platībā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nē
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav konstatētas
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nav
Atjaunošanas prognoze	niedrāji pārmitros apstākļos var potenciāli turpināt attīstību zemā vai pārejas purva virzienā un būt ekoloģiski nozīmīgi oglekļa uzkrāšanā un kūdras veidošanā
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams saglabāt teritoriju dabisku procesu norisei un novada teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajās zonās *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. Šajās funkcionālajās zonās iekļaujami arī tuvākie bioloģiski vērtīgie mežu un purvu biotopi, Nesaules ezers un tā apkārtnē (109. attēls; 110. attēls). Niedrāji (35. tabula) var būt nozīmīgi zemā un pārejas purvu biotopu sukcesionālai attīstībai un kūdras uzkrāšanai. Purvā sākas Spiļvupe. Augstais gruntsūdens līmenis, kā arī tas, ka purva ūdens pH >6 pieļauj prognozēt, ka purvā iespējams sekmīgi veikt rekultivācijas pasākumus, kas saistīti ar normālā vai sārmainā vidē augošu paludikultūru (piem. melnalkšņu, niedru u.c.) audzēšanu.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



109. attēls Teritorijā, ko ieteicams iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*, konstatētie biotopi un ĪA biotopi Garā (Putnusalas) purva apkārtnē



110. attēls Ieteicamā funkcionālo zonu *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)* robeža ar izvietojumu kadastrā Garā purva apkārtnē

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

36. tabula. Garā (Putnusalas) purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Garais (Putnusalas) purvs	
Atrašanās vieta:	Jēkabpils novads, Kūku, Mežāres pagasti	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	1
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cits		x

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

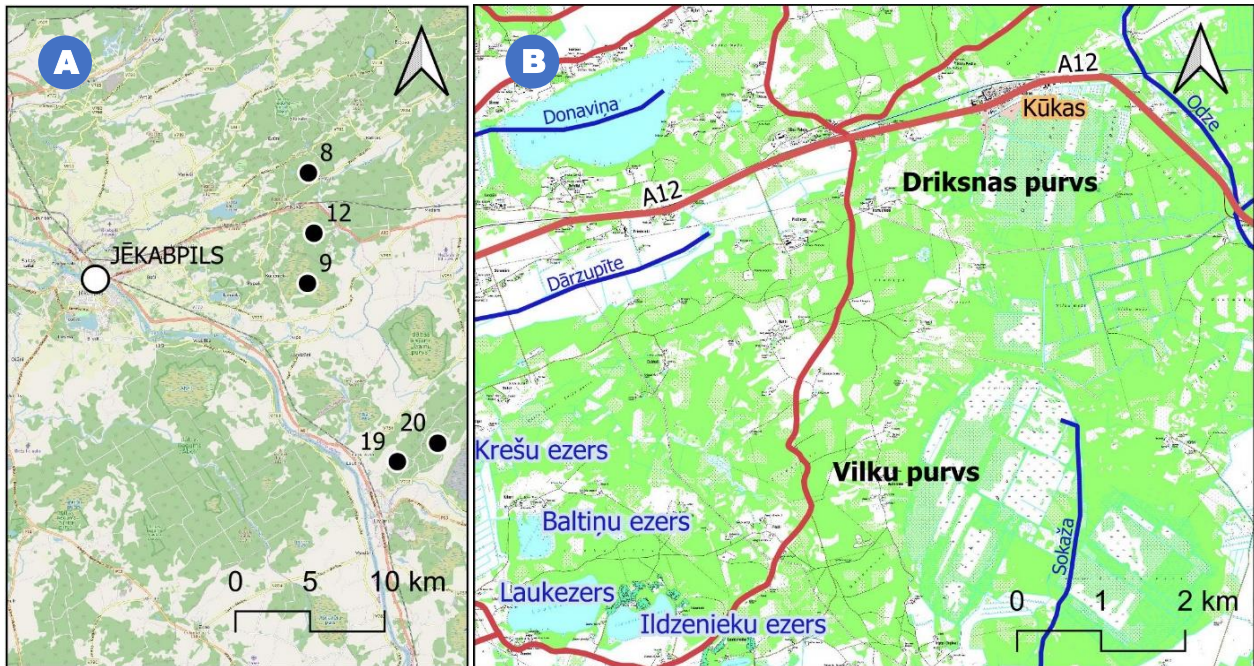
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	0
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		16

9. Vilku purvs

Atrašanās vieta:	Jēkabpils novads, Vīpes pagasts
Purva tips:	zemais un pārejas
Projektā vērtētā platība:	620,45 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 56960010057)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Vilku purvs (111. attēls) izveidojies Austrumlatvijas zemienes vidusdaļā, Jersikas līdzenumā, ledāja kušanas ūdeņu baseina iepakā, kurā, noplūstot ledāja kušanas ūdeņiem, virs vāji caurlaidīga glaciolimmiskā māla uzkrājās plāns slānis labi sadalījusies koku-zāļu kūdra, virs kura savukārt, mainoties purva augu barošanās režīmam, uzkrājās mazzsadalījusies augstā purva tipa sfagnu un sfagnu-spilvju kūdra.



111. attēls (A) Garā (Putnusalas) (8), Vilku (9), Driksnas (12), Raganu (19), Govju (20) purva atrašanās vieta; (B) Vilku purvs

Šobrīd purva teritorijā kūdra praktiski ir norakta. Tikai dziļākajās vietās zem ūdens saglabājusies vai no jauna uzkrājusies mazzsadalījusies dūņaina zāļu kūdra. Purva teritorija ir līdzena, tādēļ ūdens līmenis purvā virs vāji caurlaidīgajiem, mālainajiem nogulumiem ir augsts. Galvenā atslodze ir Šokožas upīte, kas tek purva austrumos, kas ūdeņu tālāk ievada Neretas upītē. Jāatzīmē, ka grāvji praktiski nefunkcionē (37. tabula).

37. tabula. Vilku purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	3615	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Austrum Latvijas zemienu Jersikas līdzenums	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa kūdra
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~0,95	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	20-25%
Platība ha (0,3 m robeža)	292	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05-0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	228	Grāvju sistēmas raksturojums	Stāvošs, nefunkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Sokoža	Nogulumu zem kūdras	Smilšains aleirīts, māls

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritoriju veido Vilku purva dienvidu daļa, kuru purva izstrādes laikā un mainoties zemju izmantošanas veidam, t.sk. izstrādājamiem vai pamestajiem kūdras ieguves laukiem aizaugot un apmežojoties (galvenokārt ar bērziem) ir atdalījusies kā šobrīd patstāvīga, atsevišķi vērtējama platība. Visā teritorijā izplatīta un lielās platībās dominē parastā niedre, veidojot arī pārmitrus niedrājus (112. attēls). Vietās, kur gruntsūdens līmenis pastāvīgi saglabājas augstāks, veidojas atklāta ūdens laukumi. Savukārt niedrāju malās, kur atlikuši sekli kūdras slāņi, veidojas zāļu purvu veģetācija ar parasto purvpapardi, purva usni, alpu mazmeldru un sūnām: Kosona dižsīrpi, parasto dižsīrpi, parasto smailzarīti, spīdīgo tūbaini, kas norāda uz, iespējams, kaļķainu substrātu klātbūtni, vai pārkrūmojas (113. attēls). Konstatēto biotopu platība apkopota 38. tabulā.



112. attēls Niedrāji ar zāļu purviem raksturīgām sugām Vilku purva D daļā



113. attēls Skats uz Vilku purva krūmaino daļu

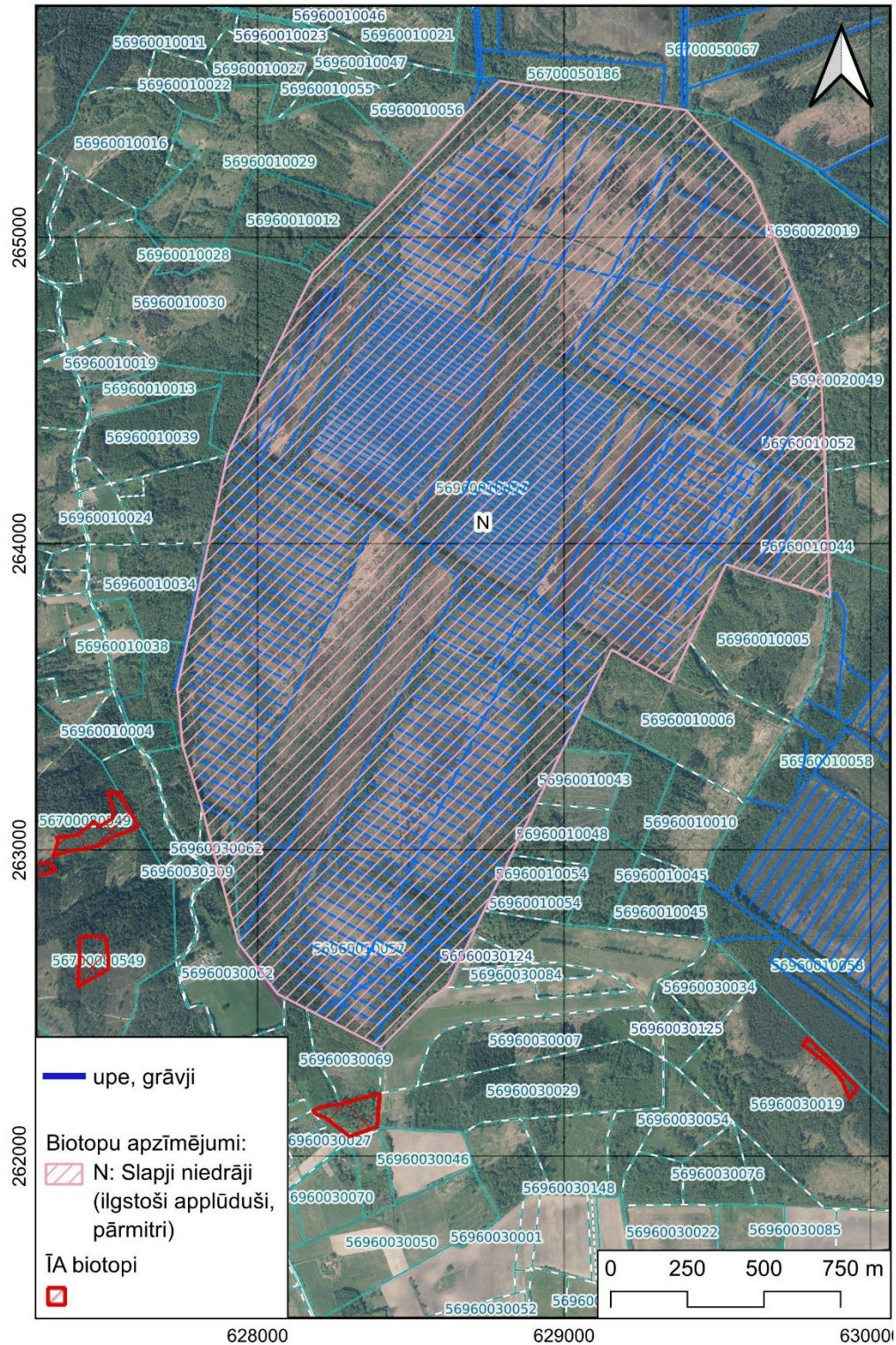
Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

38. tabula. Vilku purvā konstatētie biotopu veidi

Biotopa veids	Platība, ha
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	412,49
Kopā	412,49
Nosusināšanas sistēma	kopumā ir vāji funkcionējoša
Kūdras veidošanās	noris pārmitros niedrājos
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nē
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	purva dzeguzene <i>Epipactis palustre</i> , vairāki eksemplāri niedrāja malā
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nav
Atjaunošanas prognoze	novērojамie procesi liecina par kopumā labvēlīgiem apstākļiem zāļu un pārejas purvu biotopa kompleksa turpmākai attīstībai
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami
Potenciāli paredzамie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams saglabāt platības dabiskai attīstībai un novada teritorijas plānojumā iekļaujamās funkcionālajās zonās *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)* (114. attēls; 39. tabula). Vilku purva hidroloģiskais režīms svarīgs Sokožas upei, kura šeit sākas. Tas, ka purvs sācis veidoties kā zemā tipa purvs, purva ieplakas un apkārtējās teritorijas reljefa raksturs, kā arī tajā esošais augstais gruntsūdens līmenis un normālais pH slīmenis ļauj pieņemt, ka purvā iespējams sekmīgi veikt rekultivācijas pasākumus, kas saistīti ar normālā vai sārmainā vidē augošu paludikultūru (piem. melnalkšņu, niedru u.c.) ieviešanu.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



114. attēls Ieteicamās platības dabiskās attīstības saglabāšanai ar konstatētiem biotopiem Vilku purva apkārtnē

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

39. tabula. Vilku purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Vilku purvs	
Atrašanās vieta:	Vīpes pagasts, Jēkabpils novads	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	4
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	4
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	3
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)

Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)

Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)

Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)

Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)

Zemais purvs (ZP)

Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)

Uzplūdušas ūdenstilpes (U)

Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N) x

Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)

Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)

Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)

Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)

Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)

Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)

Klaji kūdras lauki (C)

Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)

Cits

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

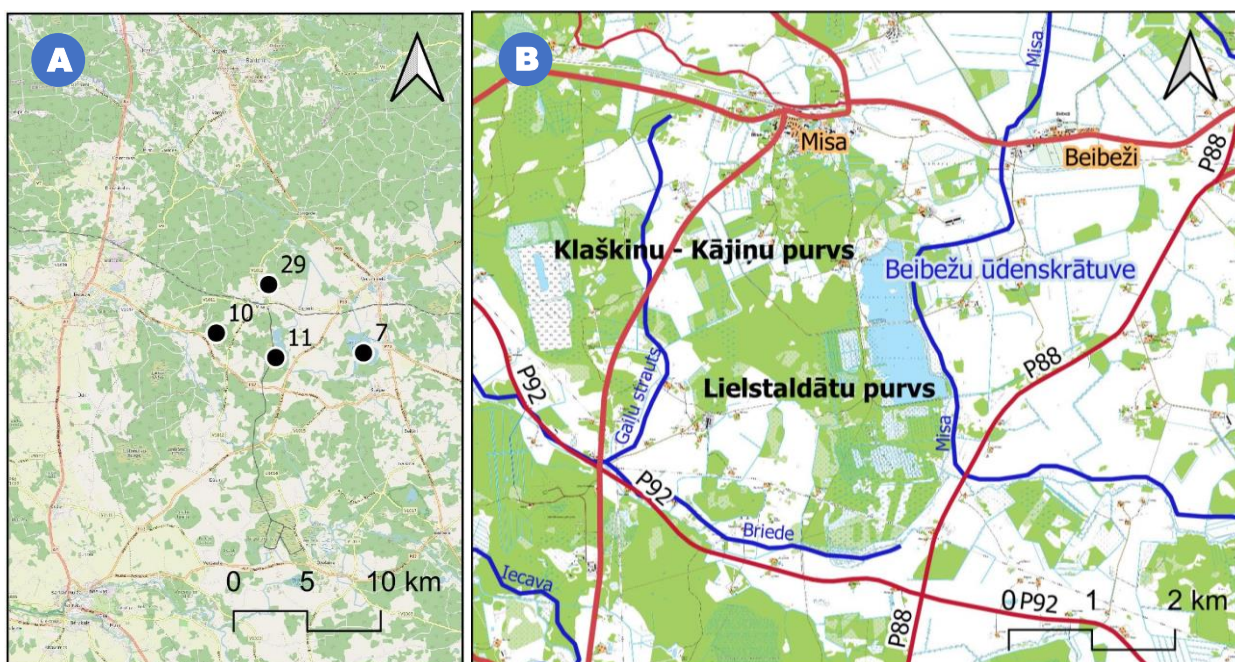
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	3
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	2
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		22

10. Klašķinu - Kājiņu purvs

Atrašanās vieta:	Bauskas novads, Vecumnieku pagasts
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	97,75 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 40940090114)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Klašķinu-Kājiņu purvs (115. attēls) izveidojies Zemgales zemienu Upmales paugurlīdzenumā, kad, noplūstot Zemgales sprostbaseina ūdeņiem, zemākās vietās palika seklas ieplakas, kurās vēlāk klimatam kļūstot siltākam un mitrākam, uz smalkgraudainas aleirītiskas ūdens piesātinātas smilts sāka uzkrāties labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra (40. tabula). Grāvji aizauguši ar alkšņiem un niedrēm un praktiski nefunkcionē, galvenā virszemes ūdeņu atslodze pa meliorācijas grāvjiem ir R virzienā uz Briedes upi un D virzienā uz Gaiļu strautu.



115. attēls (A) Lādzēnu tīreļa (7), Klašķinu – Kājiņu (10), Lielstaldātu (11) purva un Skuju tīreļa (29) atrašanās vietas; (B) Klašķinu – Kājiņu purvs

40. tabula. Klašķinu - Kājiņu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	890, 919	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Zemgales zemienu Upmales līdzenums	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa koku-zāļu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~0,3	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	25%
Platība ha (0,3 m robeža)	148	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016 ha	91,53	Grāvju sistēmas raksturojums	Praktiski nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Strautiņu grāvis, Briede, Gaiļu strauts	Nogulumi zem kūdras	Smilšains aleirīts, māls

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

98 ha platībā kūdras ieguves lauki ir pārplūduši un aizauguši ar niedrājiem (115. attēls, 41. tabula). Niedrājos ir laukumi ar atklātu ūdeni (116. attēls). Niedrāji robežojas ar dabiskiem un apsaimniekoties mežiem. Starp kūdras karjeriem un ceļu malām rindās aug bērzi un melnalkšņi, atsevišķās vietās platība pārkrūmojas. Teritorijas ziemeļu daļā, vēsturiskā dabiskā purva teritorijas robežā konstatēti slapjie meži, kas atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam “9080 Staigājumu meži”.



116. attēls Pārplūduši niedrāji Klaškinu-Kājiņu purvā

41. tabula. Klaškinu - Kājiņu purvā konstatētie biotopu veidi

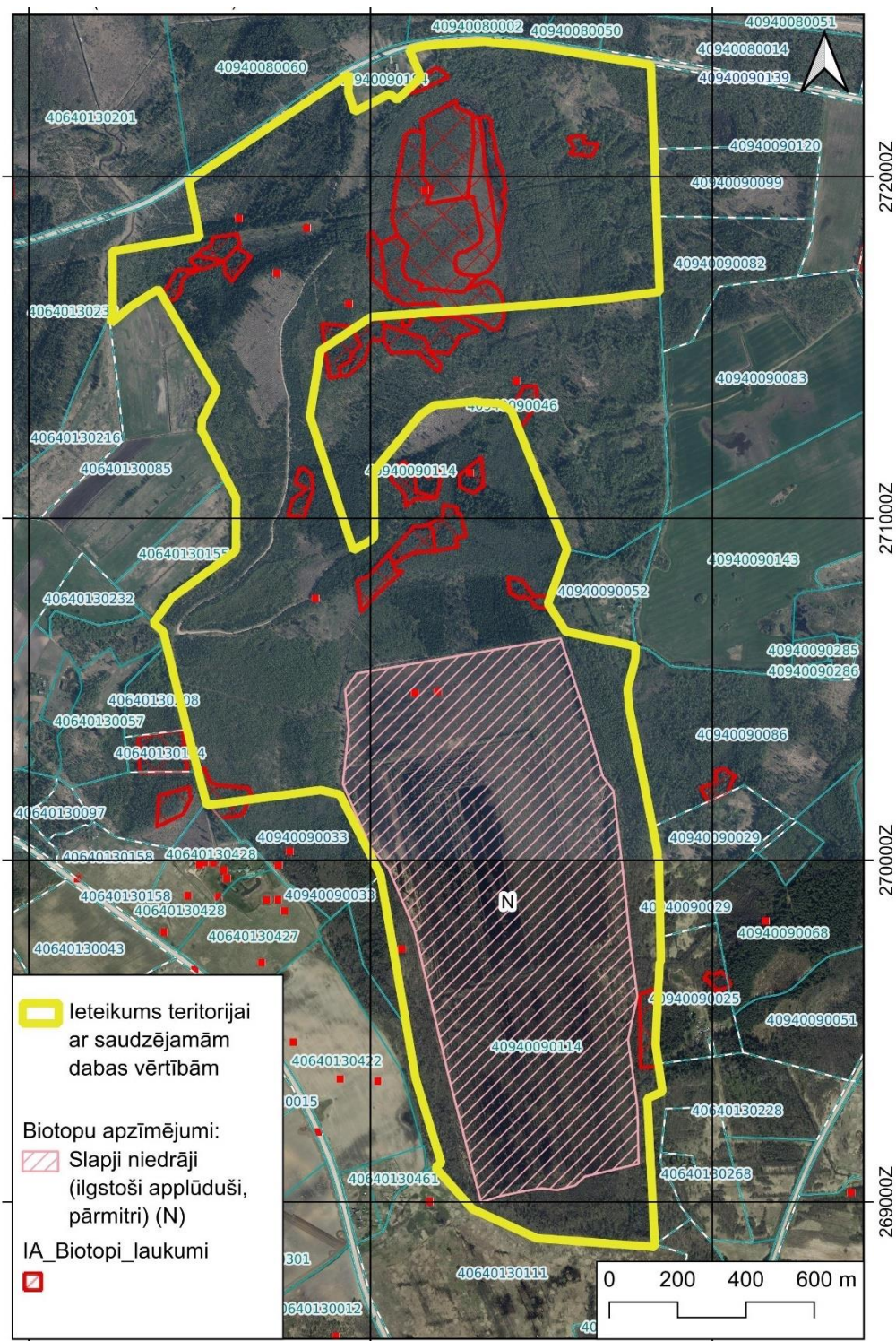
Biotopa veids	Platība, ha
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	97,74
Kopā	97,74

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nosusināšanas sistēma	slikti funkcionējoša
Kūdras veidošanās	potenciāli iespējama pārmitro niedrāju platībā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	austumu malā robežojas ar biotopu “91E0* Aluviāli meži”, bet ziemeļu daļā biotops “9080* Staignāju meži” atrodas apmēram 130 m attālumā
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav konstatētas
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	niedrāji pārmitros apstākļos var potenciāli turpināt attīstību zāļu vai pārejas purva virzienā un būt ekoloģiski nozīmīgi oglekļa uzkrāšanā un kūdras veidošanā
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

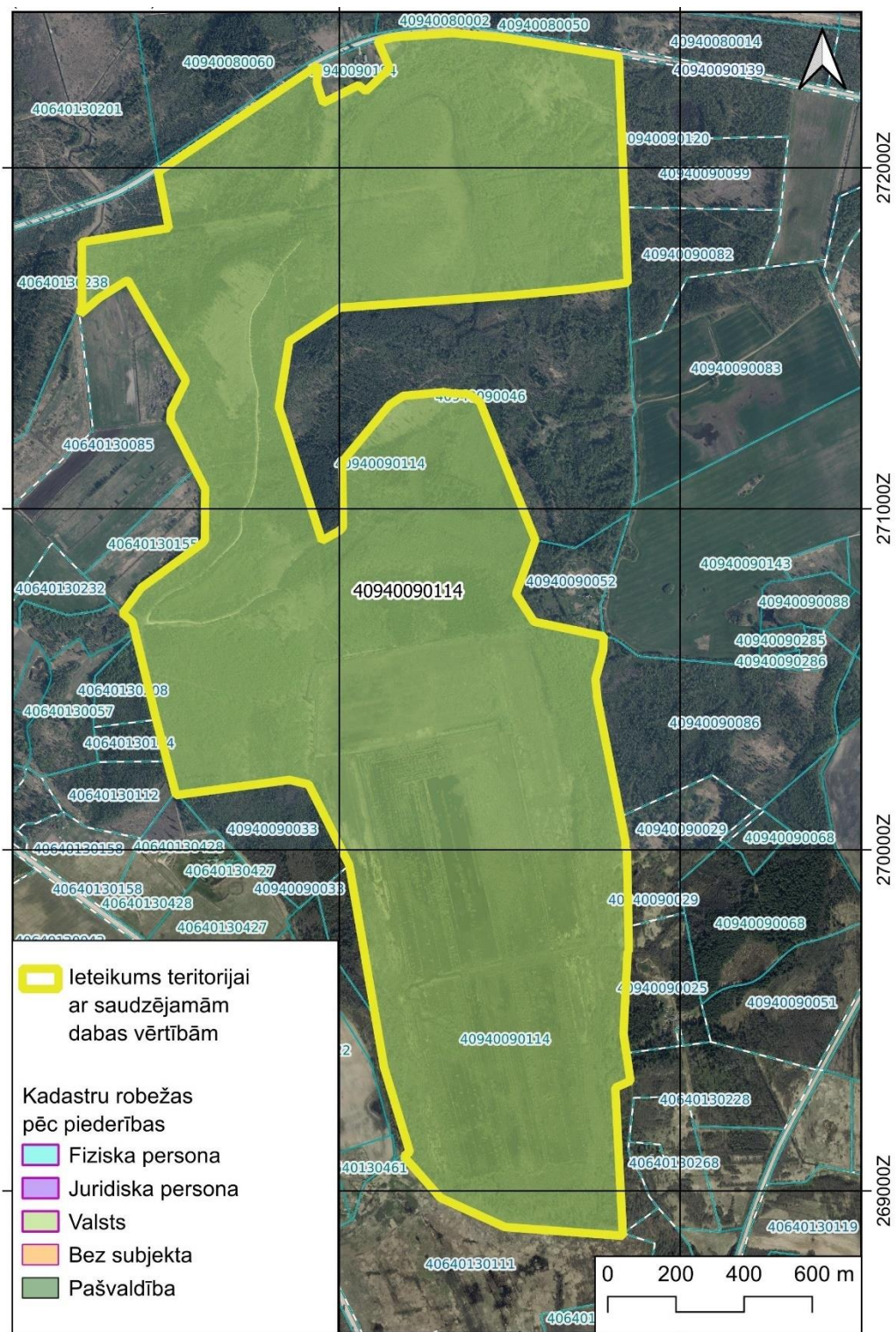
Ieteicams saglabāt teritoriju dabisku procesu norisei un pašvaldības teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. DA vai M funkcionālajā zonā parkā iekļaujami arī bioloģiski vērtīgie mežu biotopi, kas atrodas ziemeļos no purva masīva. Staignāju meži pieguļ purva vēsturiskai platībai. Niedrāji var būt nozīmīgi zemā un pārejas purvu biotopu sukcesionālai attīstībai un kūdras uzkrāšanai. Atklāta ūdens platības var būt ir nozīmīgas putnu sugām (117. attēls, 118. attēls, 42. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



117. attēls Ieteicamā Klašķinu - Kājiņu purva dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas robeža ar konstatētiem biotopiem un ĪA biotopiem Klašķinu - Kājiņu purva apkārtnē

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



118. attēls Ieteicamās Klašķinu - Kājiņu purva dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

42. tabula. Klaškinu - Kājiņu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Klaškinu - Kājiņu purvs	
Atrašanās vieta:	Bauskas novads, Vecumnieku pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	2
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)

Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)

Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)

Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)

Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)

Zemais purvs (ZP)

Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)

Uzplūdušas ūdenstilpes (U)

Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N) x

Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)

Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)

Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)

Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)

Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)

Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)

Klaji kūdras lauki (C)

Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)

Cits

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

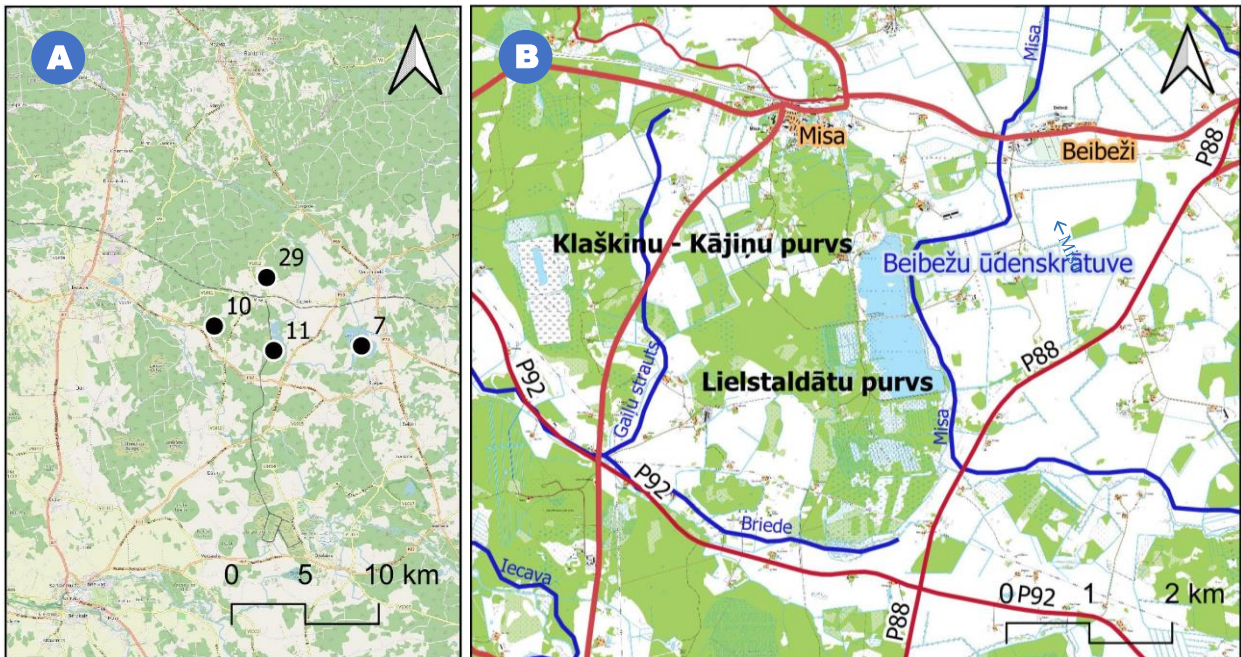
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Konstatētas aizsargājamas sugas	4 3 2 eksperta vērtējums – dažādas situācijas 1	1
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	0
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		16

11. Lielstaldātu purvs

Atrašanās vieta:	Bauskas novads, Vecumnieku pagasts
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	151,87 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 40940090116, 40940090117, 40940090092)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Lielstaldātu purvs (119. attēls) izveidojies Zemgales zemienes Upmales paugurlīdzenumā, kad, noplūstot Zemgales sprostbaseina ūdeņiem, zemākās vietās palika seklas ieplakas, kurās vēlāk klimatam kļūstot siltākam un mitrākam, uz smalkgraudainas aleirītiskas ūdens piesātinātas smilts vai glaciolimniska māla sāka uzkrāties labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra.



119. attēls (A) Lādzēnu tīreļa (7), Klašķinu – Kājiņu (10), Lielstaldātu (11) purva un Skuju tīreļa (29) atrašanās vietas; (B) Lielstaldātu purvs

Mūsdienās palikušās kūdras slānis ir plāns, visbiežāk, plānāks par 1 m, bet gruntsūdens ir augsts, jo zem kūdras atrodas vāji caurlaidīgi nogulumu - aleirītiska smilts vai māls (43. tabula).

Grāvju tīkls praktiski nefunkcionē, galvenā virszemes ūdeņu atslodze ir vērsta uz austrumiem Misas upes virzienā, ŪSIK 3842:01.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

43. tabula. Lielstaldātu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	925	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Zemgales zemiens Upmales līdzenums	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa koku-zāļu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	0,52-1,30	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	20-30%
Platība ha (0,3 m robeža)	591	Gruntsūdens līmenis (m)	0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	123	Grāvju sistēmas raksturojums	Praktiski nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Misa, Beibežu ūdens krātuve	Nogulumu zem kūdras	Smalka smilts, aleirīts, māls

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Kopumā teritorija ir nevienmērīga - kūdras ieguves lauki ir gan appludināti, gan applūduši un kļuvuši par ūdenstilpēm. Appludināti un regulēti karjeri veido Beibežu ūdenskrātuvi (120. attēls). Daļa platības ir aizaugusi ar monodominantām niedru audzēm (121. attēls).



120. attēls Skats uz uzpludinātajiem karjeriem



121. attēls Ar niedrēm aizauguši kūdras ieguves lauki

Daļa platības, kur, acīmredzot, palikuši pietiekami sekli kūdras slāņi, pārkrūmojas – aizaug ar kārkļu krūmājiem, bet daļa aizaug ar bērzu mežiem (44. tabula). Daļa degradēto kūdrāju ir apmežojusies un aizaug ar priedēm. Teritoriju šķērso ceļš un kūdras dzelzceļš. Centrālajā daļā ir minerālzemes saliņa ar ozolu, uz kura konstatēta aizsargājama kukaiņu suga – spožā skudra. Pie uzpludinātā karjera ierīkota atpūtas vieta ar laivu māju. Ar ūdeni pilnie karjeri ir nozīmīgi putnu sugām. Gar izplauto ceļu uz laivu māju konstatēta Baltijas reģiona Sarkanajā grāmatā ierakstītā suga purva dzeguzene (vairāk par 10 eksemplāriem) un aizsargājamā augu suga smaržīgā naktsvijole (vairāki eksemplāri).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

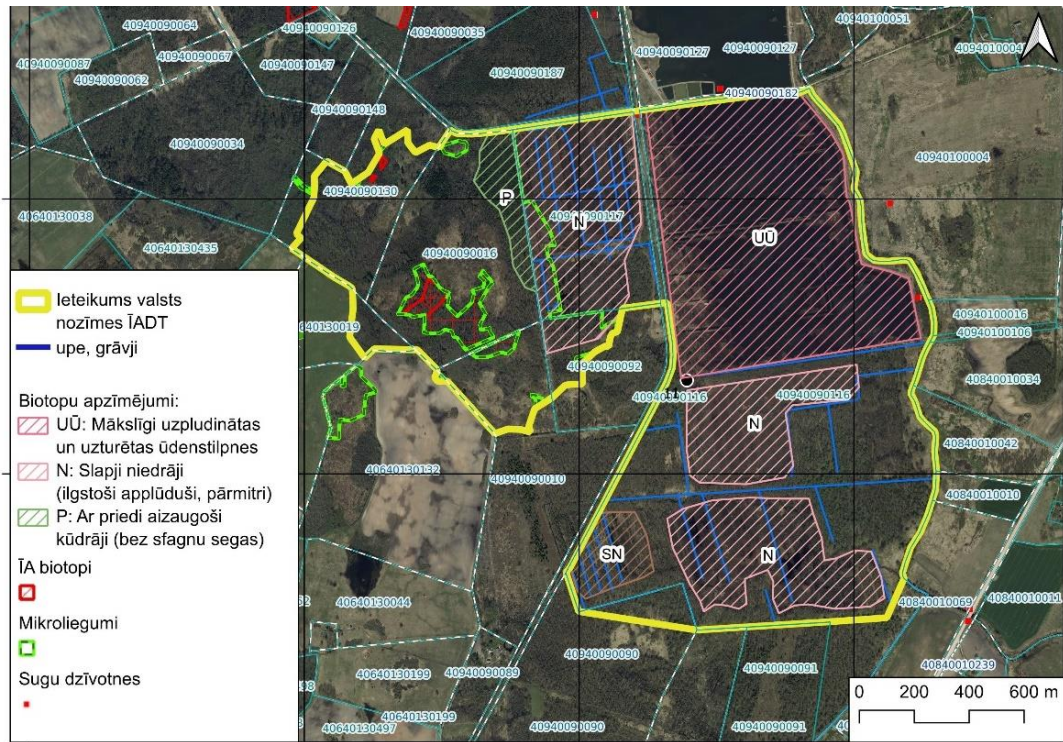
44. tabula. Lielstaldātu purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

Biotopa veids	Platība, ha
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	70,69
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	68,95
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	6,55
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	5,68
Kopā	151,87

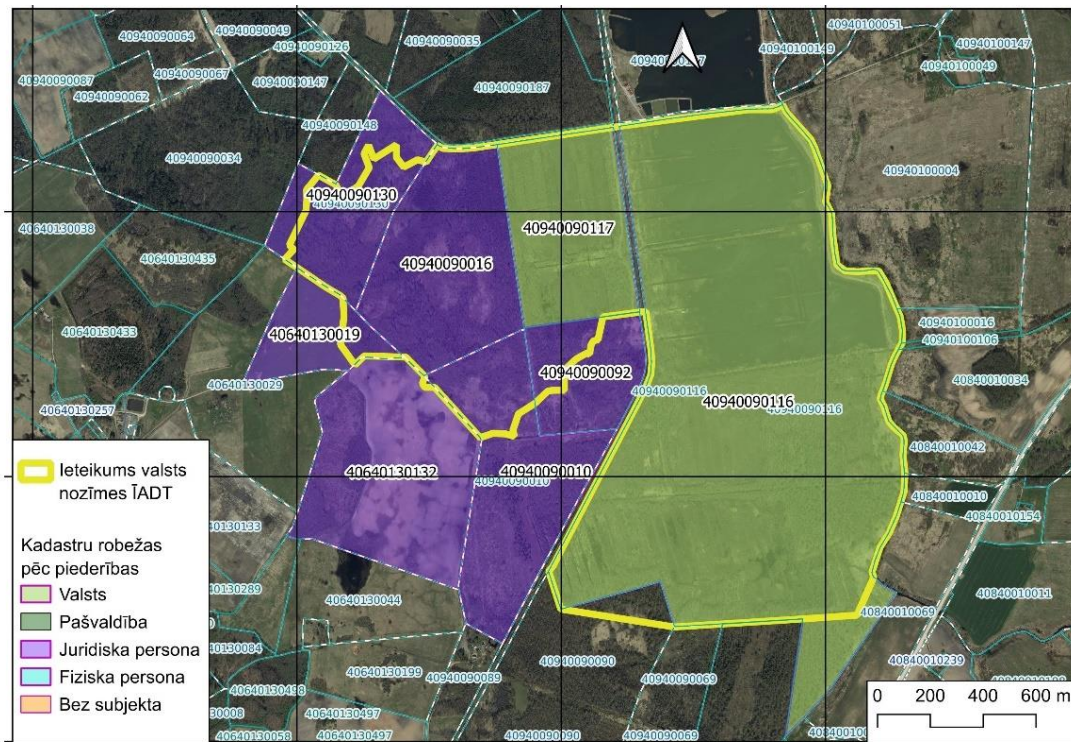
Nosusināšanas sistēma	vāji funkcionējoša
Kūdras veidošanās	nav atjaunojusies vai potenciāla veidošanās niedrājos
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	robežojas ar mikroliegumu putnu sugas aizsardzībai, sugai izpētes teritorija var būt nozīmīga barošanās teritorija
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	smaržīgā naktsvijole <i>Platanthera bifolia</i> , purva dzeguzene <i>Epipactis palustris</i>
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	uzpludināta ūdenskrātuve – apmēram 71 ha
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	niedrāji pārmitros apstākļos var potenciāli turpināt attīstību zāļu vai pārejas purva virzienā un būt ekoloģiski nozīmīgi oglekļa uzkrāšanā un kūdras veidošanā
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams novada teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajās zonās *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. Ūdenskrātuves ir nozīmīgas putnu sugām, bet vides apstākļu dažādība, kuru rada dažādā pakāpē aizaugoši kūdras lauki, rada daudzveidīgas dzīvotnes, to skaitā tādas, kas piemērotas aizsargājamām sugām. Teritorija viegli pieejama rekreācijai un sabiedrības izglītošanai, var attīstīt kā putnu vērošanas vietu (122. attēls, 123. attēls, 45. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



122. attēls Ieteicamā Lielstaldātu purva dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas robeža ar konstatētiem biotopiem un ĪA biotopiem Lielstaldātu purva apkārtnē



123. attēls Ieteicamās Lielstaldātu purva dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

45. tabula. Lielstaldātu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Lielstaldātu purvs	
Atrašanās vieta:	Bauskas novads, Vecumnieku pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	1
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	1
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	x
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	x
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

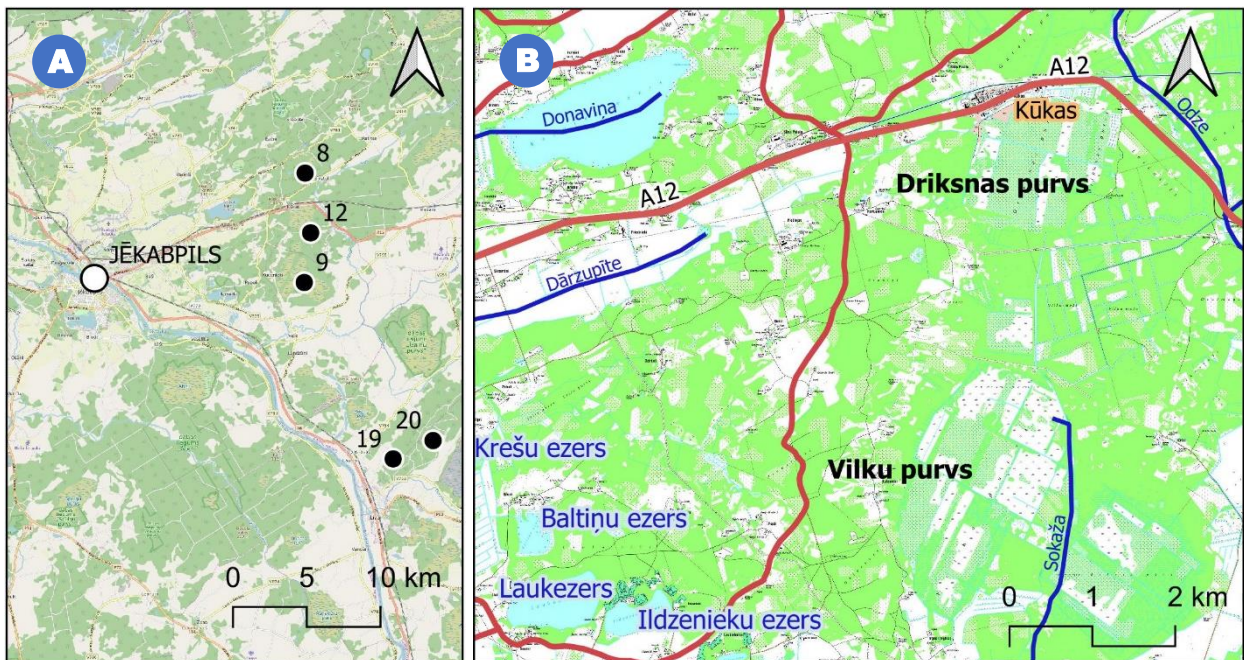
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	3
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		20

12. Driksnas purvs

Atrašanās vieta:	Jēkabpils novads, Kūku pagasts
Purva tips:	zemais un pārejas
Projektā vērtētā platība:	230,20 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 56700050186)

Vispārīgs situācijas raksturojums:

Driksnas purvs (124. attēls) izveidojies Austrumlatvijas zemienes vidusdaļā, austrumos no Daugavas ielejas, ledāja kušanas ūdeņu baseina ieplakā Jersikas līdzenumā starp Madonas-Trepes valni ziemeļrietumos un Stirnienes - Varaklāņu osu dienvidaustrumos. Plašajā ieplakā, noplūstot ledāja kušanas ūdeņiem, saglabājās sekla ūdenstilpe, kas pakāpeniski aizauga, virs plāna sapropeļa slāņa uzkrājās labi sadalījusies koku-zāļu kūdra. Vēlāk, mainoties purva augu barošanās režīmam, uzkrājās vidēji līdz mazsadalījusies augstā purva tipa sfagnu un sfagnu-spilvju kūdra (46. tabula).



124. attēls (A) Garā (Putnusalas) (8), Vilku (9), Driksnas (12), Raganu (19), Govju (20) purva atrašanās vieta; (B) Driksnas purvs

Purva teritorija ir salīdzinoši līdzena, tādēļ ūdens līmenis purvā ir augsts, ko lielā mērā nosaka purva atrašanās starppauguru ieplakā un ūdeņu pieplūde no purvu ieskaujošajiem pauguriem. Galvenā atslodze ir Odzes un Neretas upītes, kas savāc ūdeņus no purva tā dienvidos un tālāk novada tos uz Daugavu. Jāatzīmē, ka grāvji praktiski nefunkcionē.

46. tabula. Driksnas purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	3615	Purva tips	A, Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Austrumlatvijas zemienes Jersikas līdzenums	Viršējā kūdras slāņa tips	Augsta tipa sfagnu-spilvju
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	0,95	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	25
Platība ha (0,3 m robeža)	1024	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05-0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	603,77	Grāvju sistēmas raksturojums	Nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Odze, Nereta	Nogulumi zem kūdras	Smilts, morēnas mālsmilts

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritoriju veido plaši dažādā pakāpē aizauguši kūdras ieguves lauki un karjeri (47. tabula; 127. attēls). Visā teritorijā izplatīta un lielās platībās arī dominē parastā niedre, veidojot arī pārmitrus niedrājus (125. attēls). Vietās, kur gruntsūdens līmenis pastāvīgi saglabājas augstāks, veidojas atklāta ūdens laukumi. Kūdras karjeru un lauku malas apaugušas ar priedēm, krūklīem, bērziem, zemsedzē izplatīti vaivariņi, zilenes, mellenes un brūklenes. Kūdras bedres aizaug ar zāļu purviem raksturīgām sugām – sastopama parastā purvparade, purva usne, purva jāņeglīte, dzeltenais grīslis, alpu mazmeldri, šaurlapu spilve, makstainā spilve, sekstainā ozolparade (126. attēls).



125. attēls Ar niedrēm aizauguši karjeri Driksnas purvā



126. attēls Zāļu purva veģetācijas veidošanās izraktajās kūdras bedrēs

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

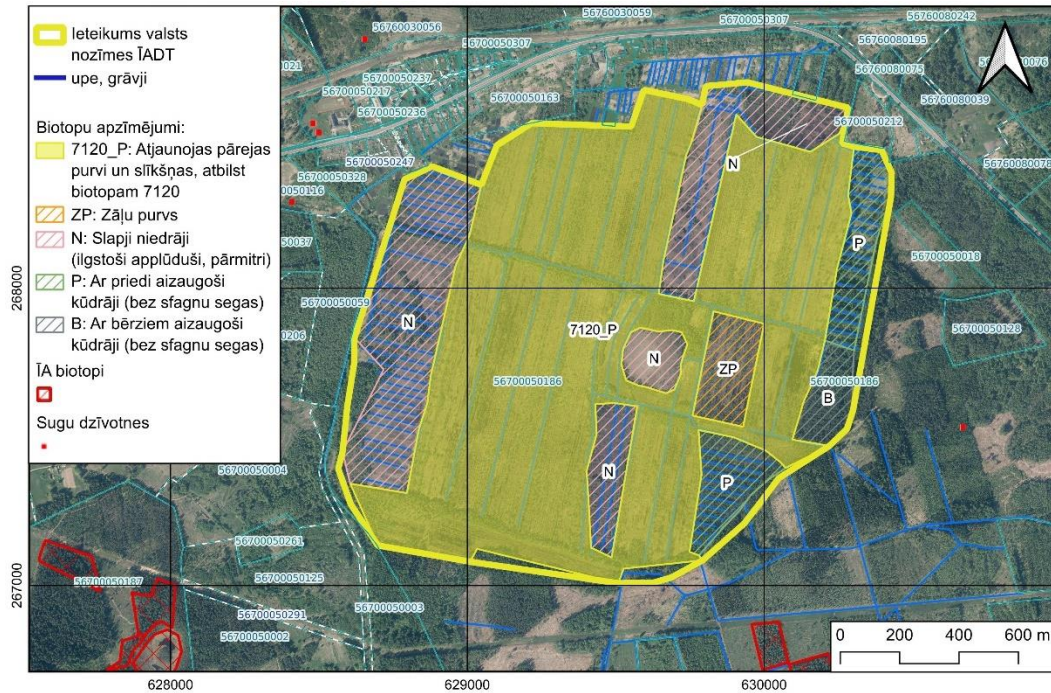
Pārmitrajās bedrēs atjaunojas pārejas purviem un slīkšņām raksturīgs augājs ar garsmailes sfagnu, uzpūsto grīslī, trejlapu puplaksi. Sūnu stāvā raksturīga parastā smailzarīte, sfagni sastopami paretam, mikroreljefa pazeminājumos. Atsevišķos karjeros (bedrēs) ieviesušies sfagni un veidojas sūnu purviem raksturīgs augājs, sastopama apallapu rasene.

47. tabula. Driksnas purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

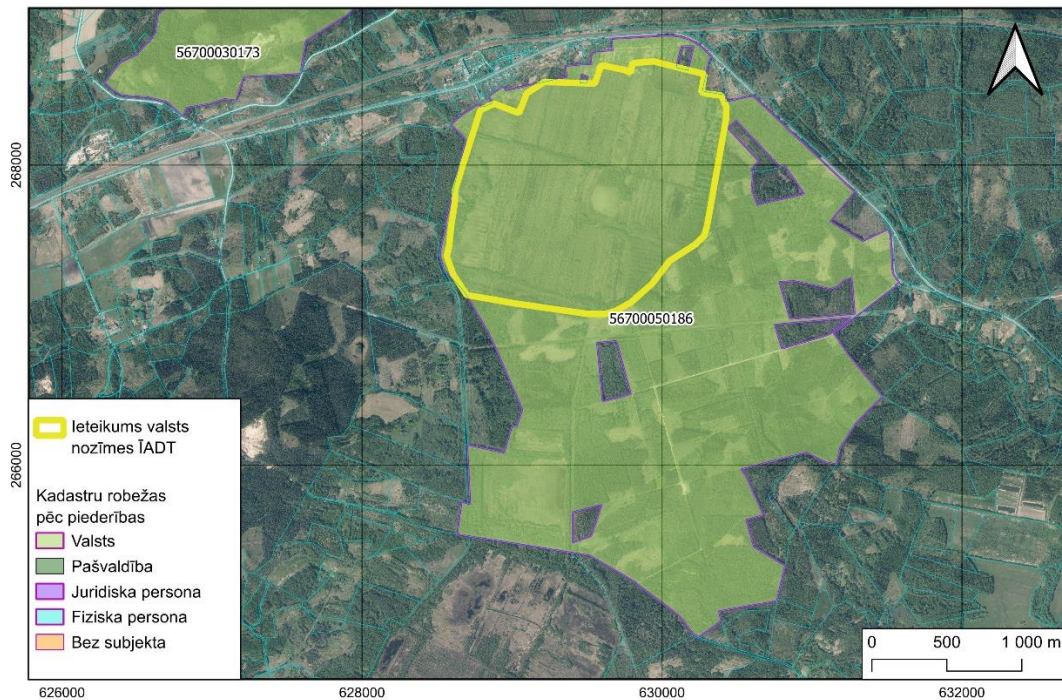
	Biotopa veids	Platība, ha
	Potenciāli atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas (7120_P)	154,88
	Zemais purvs (ZP)	6,22
	Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	50,08
	Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	14,29
	Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	4,73
	Kopā	230,20
Nosusināšanas sistēma	kopumā ir vāji funkcionējoša	
Kūdras veidošanās	noris aizaugošās kūdras bedrēs un niedrājos	
Konstatētie ES nozīmes aizsargājami biotopi	ilgākā laika posmā potenciāli var veidoties biotops 7120 vairāk kā 154 ha platībā	
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas	
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav	
Konstatētās invazīvās sugas	nav	
Platības, kur veikta rekultivācija	nav	
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē	
Atjaunošanas prognoze	novērojami procesi liecina par kopumā labvēlīgiem apstākļiem zāļu purva un pārejas purva biotopa kompleksa turpmākai attīstībai un iespējai atsākties kūdras uzkrāšanās procesiem	
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami, tomēr vismaz fragmentāra kokaugu apauguma samazināšana varētu būt labvēlīga mitrāju dzīvotnēm raksturīga sūnu un lakstaugu stāva apstākļu uzlabošanai	
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav	

Ieteicams purvu biotopu kompleksa aizsardzībai teritoriju iekļaut novada teritorijas plānojumā funkcionālajās zonās *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. Teritorijā notiek pārejas un zemā purvu attīstība, sastopami atšķirīgi vides un pašatjaunošanās apstākļi, līdz ar to – salīdzinoši liela dzīvotņu daudzveidība (127. attēls; 128. attēls; 48. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



127. attēls Ieteicamā Driksnas purva dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas robeža ar konstatētiem biotopiem un ĪA biotopiem Driksnas purva apkārtnē



128. attēls Ieteicamās Driksnas purva dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

48. tabula. Driksnas purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Driksnas purvs	
Atrašanās vieta:	Jēkabpils novads, Kūku pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	3
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		x
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		x
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		x
Distrofi ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cits		

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

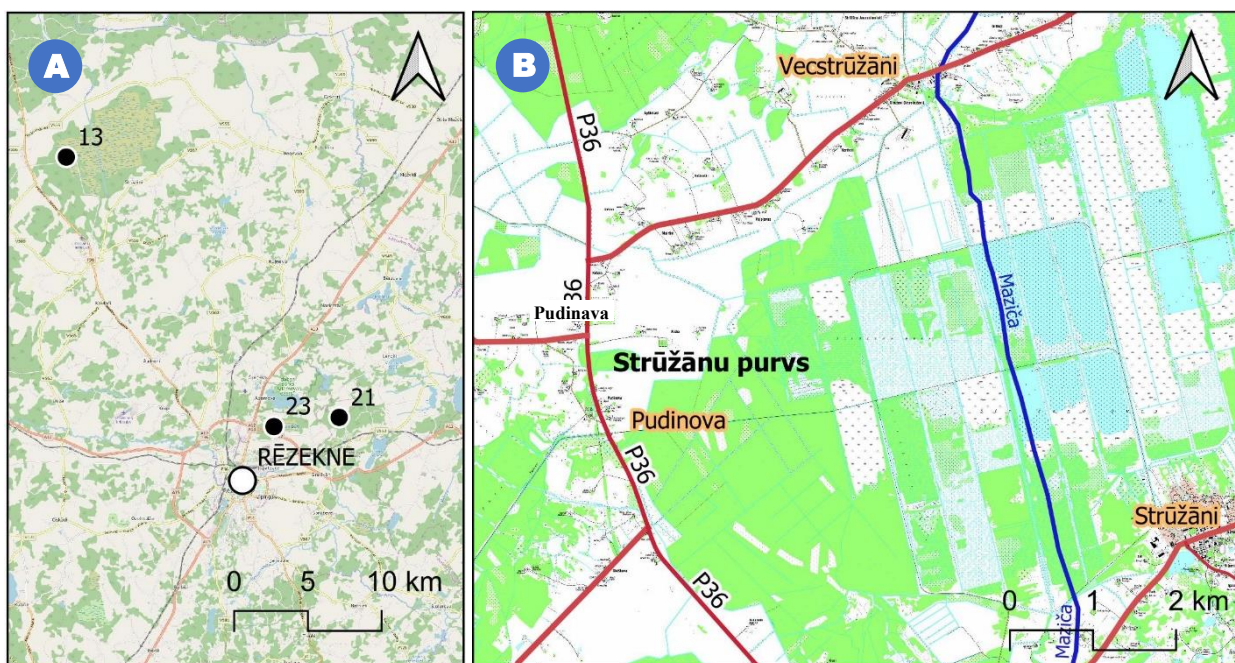
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	2
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	3 2
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		17

13. Strūžānu purvs

Atrašanās vieta:	Rēzeknes novads, Strūžānu pagasts
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	198,61 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 78940010077)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Strūžānu purvs (129. attēls) izveidojies Austrumlatvijas zemienes Adzeles pacēluma dienviddaļā, kurā pēc ledāja kušanas ūdeņu noplūdes palika sekla ūdenstilpe, kas pakāpeniski aizauga un virs aleirītiska sapropeļa, kā arī vietām, pārpurvojoties sauszemei, tieši virs smilts un aleirīta uzkrājusies labi un vidēji sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu, zāļu-grīšļu kūdra. Mūsdienās purva kūdras lauki praktiski ir izstrādāti un lielākā daļa no tiem pārveidojušies par ūdenstilpēm. Applūdušie kūdras lauki aizaug ar niedrēm. Sausākie kūdras lauki ir apmežojušies, aizauguši ar blīvām laukstaugu un krūmu audzēm. Gruntsūdens līmenis augsts. Notece no purva notiek pa purvam pa vidu tekošo Maziču, kā arī ūdeņi no purva rietumdaļas pa grāvjiem notek uz Rēzeknes upi, bet no austrumdaļas - uz Iču (49. tabula).



129. attēls (A) Strūžānu (13), Taudējāņu purvs (21), Zilais I (23) purvu atrašanās vietas; (B) Strūžānu purvs

Raksturojot Strūžānu purvu kopumā, jānorāda, ka agrāk ir bijuši mēģinājumi izstrādātajos kūdras purvos audzēt labību, bet laikapstākļu dēļ šis mēģinājums neizdevās. Ir stādīti koki, bet sals tos nopostīja. Pašlaik purva centrālajā un austrumu daļā esošās ūdenstilpes zemes īpašnieki izmanto kā zivju dīķus. Lielākā purva daļa ir privātpersonu un juridisku personu īpašumā, īpašumtiesības sadrumstalotas. Tādēļ plānot visa purva rekultivāciju būs ļoti sarežģīti. Tikai purva rietumu daļā, kas aizņem piekto daļu purva, ir vienlaidus valsts īpašums. Šajā projektā vērtēts tikai valsts īpašums.

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Projektā vērtēta tikai purva rietumu daļa, kas ir valsts īpašumā. Teritoriju veido kūdras frēzlauki (134. attēls), kuri nevienmērīgi aizauguši ar parasto niedri, veidojot gan blīvus, pārmitrus niedrājus, gan diezgan atklātas lauka daļas ar skrajām niedrēm. Ūdens līmenis niedrājos atkarīgs no klimatiskajiem apstākļiem un ir mainīgs. Aizaugums ar bērziem un kūmiem veidojas gar kartu grāvjiem (130. attēls; 131. attēls; 132. attēls), šeit sastopamas arī zāļu purviem raksturīgas sugas, piemēram, parastā purvpaparde, alpu mazmeldrs, dzeltenais grīslis, purva usne, parastā vīgrieze, bet nav novērojama sūnu segas veidošanās (133. attēls). Daļa no platības ir pilnībā pārkrūmojusies.

49. tabula. Strūžānu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	4275	Purva tips	Z
Fiziogēogrāfiskais stāvoklis	Austrum Latvijas zemienes Adzeles pacēlumā	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa zāļu-grīšļu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~0,50-0,70	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	25-40%
Platība ha (0,3 m robeža)	4723	Gruntsūdens līmenis (m)	0,10-0,20
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	3676	Grāvju sistēmas raksturojums	Nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Maziča, Iča, Rēzeknes upe	Nogulumi zem kūdras	Smalka smiltis, aleirīts, sapropelis



130. attēls Niedrāji Strūžānu purvā



131. attēls Gar kartu grāvjiem izveidojies apaugums ar bērziem, apaugums ar niedrēm ir nevienmērīgs



132. attēls Skraji niedrāji izkaltušos kūdras laukos



133. attēls Pietiekama mitruma apstākļos, kur niedru ekspansija nav tik izteikta, sastopama lielāka sugu daudzveidība un veidojas zemajiem purviem raksturīga veģetācija

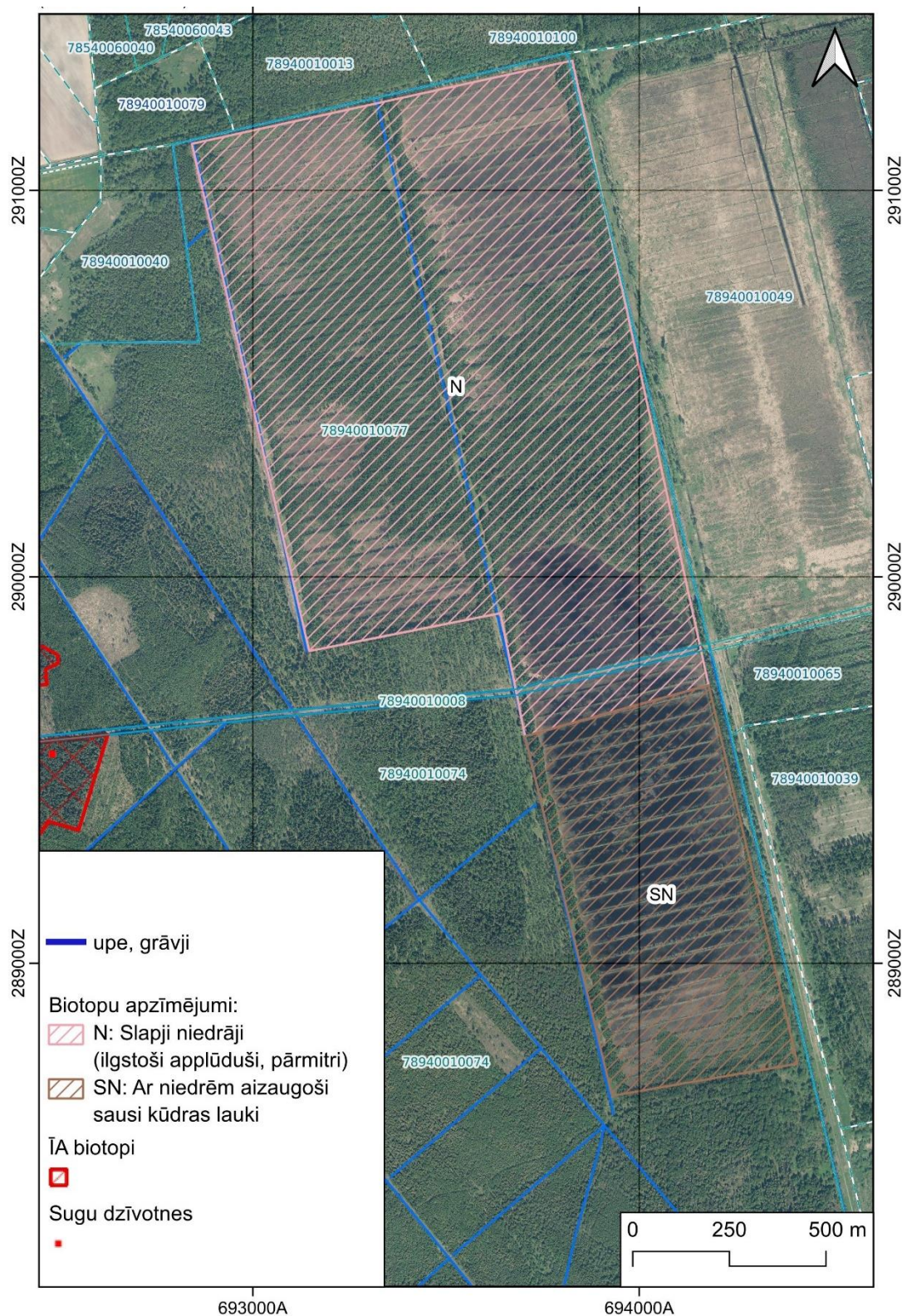
Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

50. tabula. Strūžānu purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

	Biotopa veids	Platība, ha
	Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	150,56
	Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	48,05
	Kopā	198,61
Nosusināšanas sistēma	grāvji ir labi funkcionējoši, bet kopumā ūdens līmenis un niedrāju applūdums ir mainīgs. Apsekojuma laikā daļa niedrāju ir sausi, bet daļa ir uzplūduši	
Kūdras veidošanās	nav atjaunojusies, vai potenciāla veidošanās slapjos niedrājos ilgākā laika posmā	
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	nav	
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas	
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	gar ceļa malu konstatēta stāvlapu dzegužpirkstīte, krūmajos gar izžuvušu kartu grāvi – daži purva dzeguzenes eksemplāri	
Konstatētās invazīvās sugas	gar kartu grāvjiem izplatās Kanādas zeltslotiņa	
Platības, kur veikta rekultivācija	nav	
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē	
Atjaunošanas prognoze	niedrāji pārmitros apstākļos var potenciāli turpināt attīstību zāļu vai pārejas purva virzienā un būt ekoloģiski nozīmīgi oglekļa uzkrāšanā un kūdras veidošanā	
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	apmežošana	
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav	

Ieteicams veikt kūdras ieguves lauku rekultivāciju, tos apmežojot. Teritorija var būt piemērota citai saimnieciskai darbībai, kas nav saistīta ar mitrāju atjaunošanu, piemēram, saules paneļu izvietošanai u.tml. (134. attēls; 51. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



134. attēls Apsekotajā teritorijā Strūžānu purvā konstatētie biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

51. tabula. Strūžānu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Strūžānu purvs	
Atrašanās vieta:	Rēzeknes novads, Strūžānu pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	1
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	x
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	3
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		20

14. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs

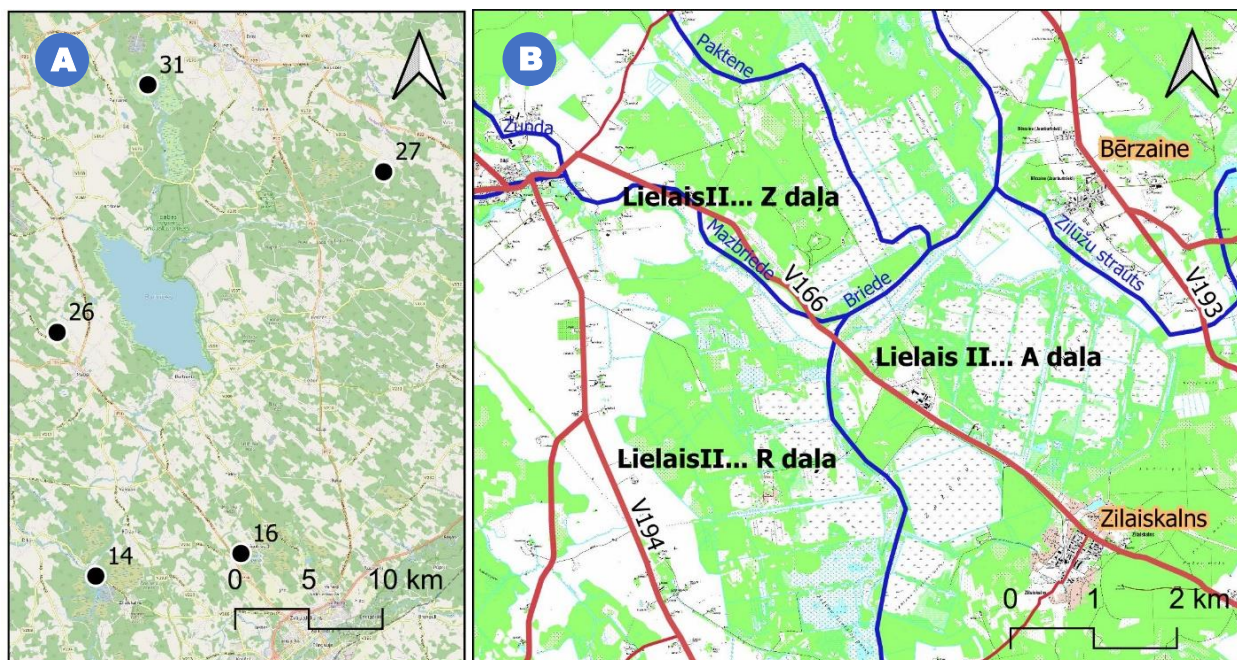
Lielais II/Zažēnu/Mujānu purva (kūdras atradnes) kopējā platība ir 3133 ha. Apsekotas trīs purva daļas, piešķirot tām nosaukumus: Austrumu daļa (372,73 ha), Rietumu daļa (513,44 ha) un Ziemeļu daļa (198,74 ha). Vispārīgais situācijas raksturojums dots katrai no minētajām purva daļām, jo tā ir ērtāk izmantot informāciju par katru purva daļu.

14.1. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Austrumu daļa)

Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Zilākalna pagasts
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	372,73 ha (atrodas zv. Ar kad. Nr. 96960010008, 96960010024)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Purvs (135. attēls) izveidojies Ziemeļvidzemes zemienes Burtnieka drumlinu līdzenuma rietumu malā, plašā starppauguru ieplakā, kurā pēc ledāja kušanas palika sekla ūdenstilpe, kas pakāpeniski aizauga un virs aleirītiska sapropēja uzkrājās labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra, savukārt, virs tās izveidojusies vidēji un maz sadalījusies augstā purva tipa koku-sfagnu kūdra, kura mūsdienās ir pilnībā norakta un purva palikušās kūdras virsējo slāni pārsvarā veido zemā tipa zāļu-niedru kūdra (52. tabula), bet, kā liecina LIFE Restore projekta ietvaros veiktie pētījumi, tad vietām virskārtu veido minerālie nogulumu vai dūņas. Gruntsūdens līmenis augsts, jo ūdens notece no purva ir ierobežota. Purva teritorijā izveidots plašs meliorācijas grāvju tīkls. Vairumam grāvju krasti ir aizauguši ar krūmiem un kokiem.



135. attēls (A) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva (14), Ķoniņu purva (16), Biedrus purva (26), Saliņas purva (27), Brīvpurva (31) atrašanās vietas; (B) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva daļas

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Zilūžu grāvis meliorē purva daļu ziemeļos no autoceļa, Briedes upe meliorē purva daļu dienvidos no autoceļa V166. Ar grāvjiem novadītie ūdeņi ietek arī Mazbriedē.

52. tabula. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1466	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Burtnieku līdzenums Trikātas pacēlums	Virsjā kūdras slāņa tips	Zemā tipa zāļu-niedru
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~0,1-1,0	Virsjā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	20-30
Platība ha (0,3 m robeža)	3133 (kopējā)	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05-0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	1478,02	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Briede, Mazbriede, Zilūžu grāvis	Nogulumi zem kūdras	Sapropelis, smalka smiltis, aleirīts

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums:

Teritoriju veido ar niedrēm aizauguši kūdras ieguves lauki. Vietas, kur kūdras slāņi seklāki, apmežojas, aizaug ar bērziem vai kārklu krūmājiem (53. tabula). Pēc intensīvākiem nokrišņiem, sezonāli atsevišķos laukumos veidojas un ilgstoši saglabājas pārplūdušas, pārmitras platības, kas uz ilgāku vai īsāku laiku veido arī atklāta ūdens laukumus (136. attēls; 137. attēls).



136. attēls Ar niedrēm aizauguši kūdras ieguves lauki Lielais II/Zažēnu/Mujānu purvā



137. attēls Fonā redzamas ar bērziem un krūmājiem aizaugošas platības ar seklākiem kūdras slāņiem

53. tabula. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Austrumu daļā konstatētie biotopu veidi un teritorijas raksturojums

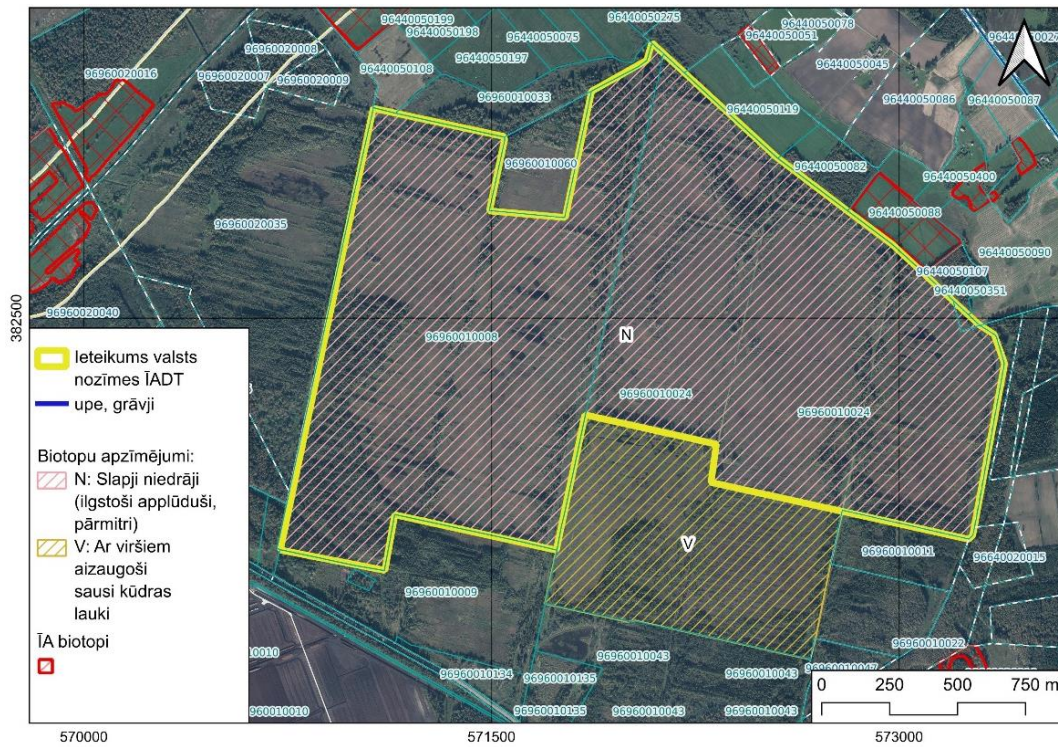
Biotopa veids	Platība, ha
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	309,57
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	63,16
Kopā	372,73

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

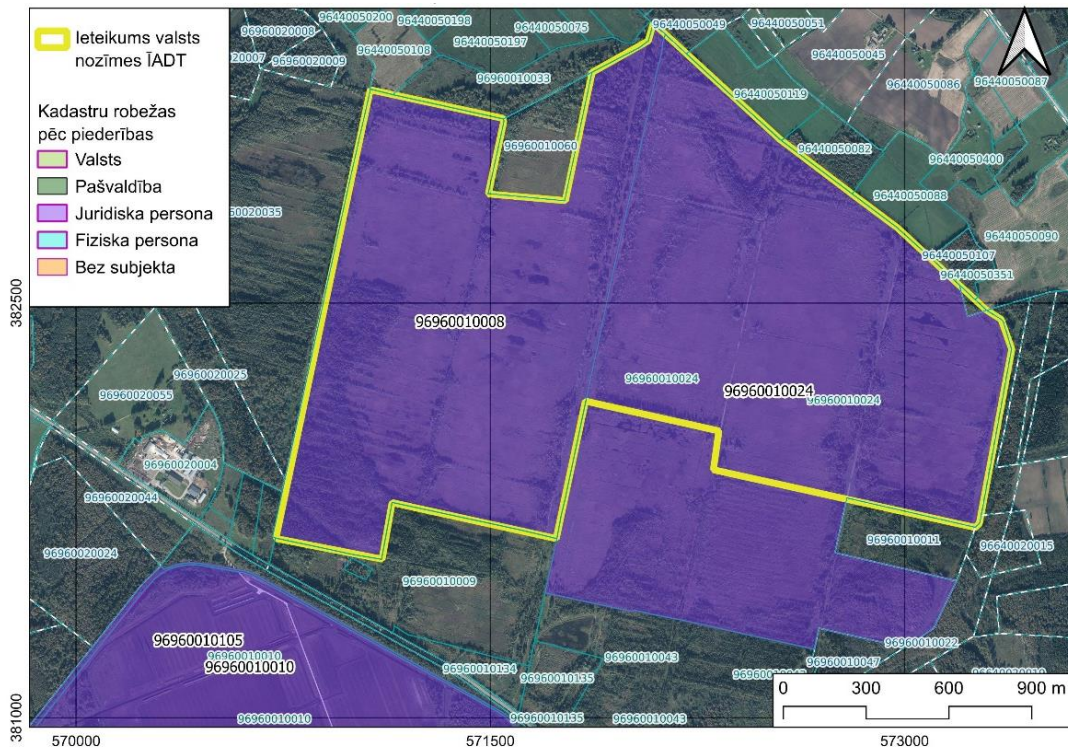
Nosusināšanas sistēma	darbojas ar atšķirīgu intensitāti
Kūdras veidošanās	potenciāli atsākas pārmitrajās platībās
Konstatētie ES nozīmes aizsargājami biotopi	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta neitrālajā zonā, bet Briedes upes ieleja un līdz ar to arī daļa vēsturisko kūdras ieguves lauku platības ietilpst ainavu aizsardzības zonā
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	novērojami procesi neliecina par labvēlīgiem apstākļiem sūnu purva attīstībai
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	rekultivācijas plānošana apmežojot vai izvēloties cita veida saimniecisko darbību. Purva ūdeņiem ir loma Briedes upes hidroloģiskajā sistēmā, kas ir būtisks aspekts turpmākajā platības izmantošanā. Šis aspekts var būt svarīga prioritāte, izvēloties platības atstāšanu dabiskiem pašatjaunošanās procesiem, un turpmāk ieteicams samazināt noteci grāvjos, kuri šobrīd nelietderīgi susina pamestos kūdras ieguves laukus
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams veikt rekultivācijas pasākumus, ņemot vērā purva veidošanās raksturu un augsto gruntsūdens līmeni, kā arī pH 5-6. Var prognozēt, iespējams, sekmīgi veikt rekultivācijas pasākumus, kas saistīti ar neitrālā vidē augošu paludikultūru (piem., melnalkšņu) ieviešanu, veikt teritorijas apmežošanu vai ūdenstilpju veidošanu (138. attēls; 139. attēls; 54. tabula). Jāņem vērā, vai purva platība būs saskatāma no rekonstruētā Zilā kalna skatu torņa. Purva platību rekultivācija jāplāno tā, lai tā iekļautos ainavtelpā. Iespējams veidot ar Zilo kalnu vienotas pastaigu takas. Teritorija novada teritorijas plānojumā iekļaujama funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



138. attēls Ieteicamā dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas robeža un konstatētie biotopi LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Austrumu daļā



139. attēls Teritorijas robežas izvietojums kadastrā LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Austrumu daļas apkārtņē

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

54. tabula. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Austrumu daļas teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums: LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Austrumu daļa

Atrašanās vieta: Valmieras novads, Zilākalna pagasts

Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	1
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 – 50 2 5 – 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	x
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki ©	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

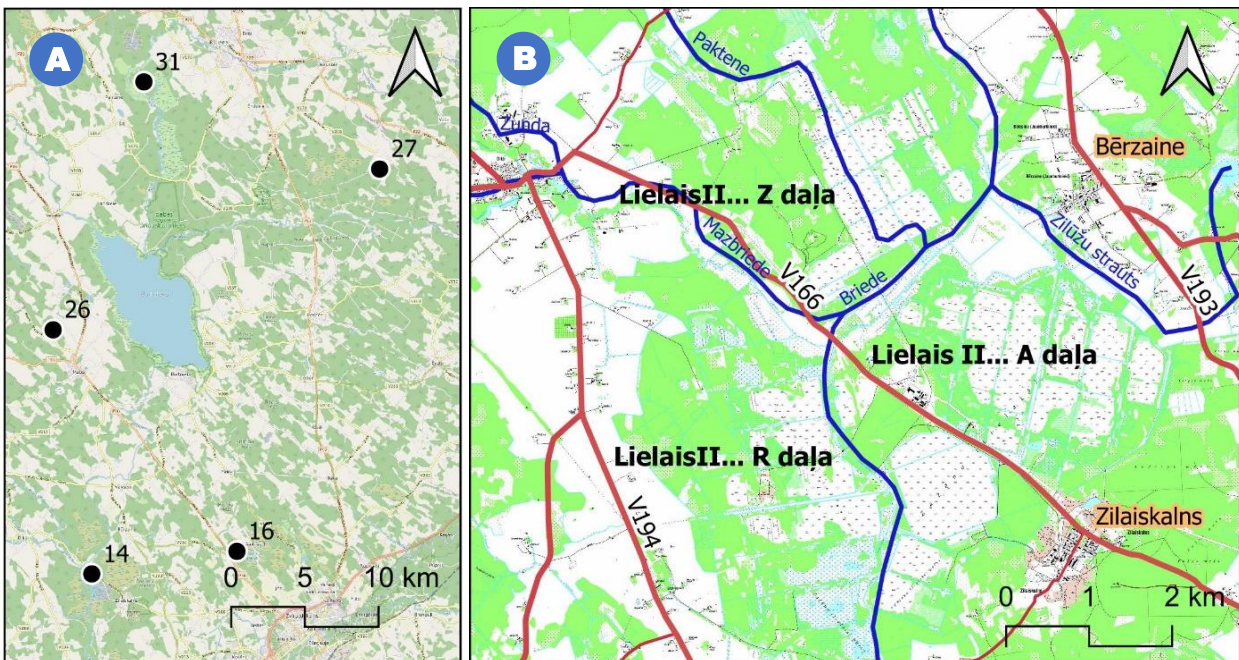
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 – 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	2
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		15

14.2. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Rietumu daļa)

Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Zilākalna pagasts
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	513,44 ha (atrodas zv. Ar kad. Nr. 96960010010, 96960020033, 96960010036)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Lielais II/Zažēnu/Mujānu purvs (140. attēls) izveidojies Burtnieku līdzenuma Trikātas pacēlumā, plašā starppauguru ieplakā, kurā pēc ledāja kušanas palika sekla ūdenstilpe, kas pakāpeniski aizauga un virs aleirītiska sapropeļa uzkrājās labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra, savukārt, virs tās izveidojusies vidēji un maz sadalījusies augstā purva tipa koku-sfagnu kūdra, kura mūsdienās ir pilnībā norakta un purva palikušās kūdras virsējo slāni pārsvarā veido zemā tipa zāļu – niedru kūdra (55. tabula), bet, kā liecina LIFE Restore projekta ietvaros veiktie pētījumi, tad vietām virskārtu veido minerālie nogulumi vai dūņas.



140. attēls (A) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva (14), Ķoniņu purva (16), Biedrus purva (26), Saliņas purva (27), Brīvpurva (31) atrašanās vietas; (B) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva daļas

Gruntsūdens līmenis augsts, jo ūdens notece no purva ir ierobežota. Purva teritorijā izveidots plašs meliorācijas grāvju tīkls. Vairumam grāvju krasti ir aizauguši ar krūmiem un kokiem. Zilūžu grāvis meliorē purva daļu dienvidos.

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Lielais II/Zažēnu/Mujānu purvs galvenokārt tiek definēts kā zemais jeb zāļu tipa purvs, taču purva teritorijā ir arī plašas teritorijas, kurās ir ievērojama biežuma un izplatības augstā tipa purva

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

kūdra. Kūdras pētījumi kūdras atradnes Lielais II (Zilākalna purvs) teritorijā aizsākās 1950. gadu beigās un tad sākās arī purva rūpnieciskā izstrāde. Izstrādātajā teritorijā nav veikti rekultivācijas

55. tabula. Lielais II/Zažēnu/Mujānu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1466	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Burtnieku līdzenums Trikātas pacēlums	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa zāļu-niedru
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~0,1-1,0	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	20-30
Platība ha (0,3 m robeža)	3133 (kopējā)	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05-0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	1478,02	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Briede, Mazbriede, Zilūžu grāvis	Nogulumi zem kūdras	Sapropelis, smalka smiltis, aleirīts



141. attēls Skats uz niedrājiem izstrādātajos kūdras laukos atradnē Lielais II/Zažēnu/Mujānu



142. attēls Ar niedrēm aizauguši sausi kūdras lauki



143. attēls Nelielā platībā kūdrāji apmežojas ar priedi



144. attēls Izžuvis kartu grāvis

pasākumi un šobrīd teritoriju veido ar niedrēm aizauguši kūdras ieguves lauki (141. attēls). Teritorijas D daļā nelielā platībā ir kūdras ieguves lauki, kas skraji apauguši ar niedrēm vai priedi un salīdzinoši lielā platībā sastopama kaila, atklāta kūdra bez veģetācijas. Iespējams, šāda situācija

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

izveidojusies pēc degšanas (56. tabula; 142. attēls). Vietas, kur kūdras slāņi seklāki, apmežojas, aizaug ar bērziem vai kārklu krūmājiem, retāk ar priedēm (143. attēls). Apsekojuma laikā daļa grāvju ir pilnībā izžuvuši (144. attēls). Gar ceļa vietu notiek invazīvās sugas izplatība – konstatēts Sosnovska latvānis. Gar ceļa un grāvja malu, susinātā kūdrājā izplatās arī gada staipeknis.

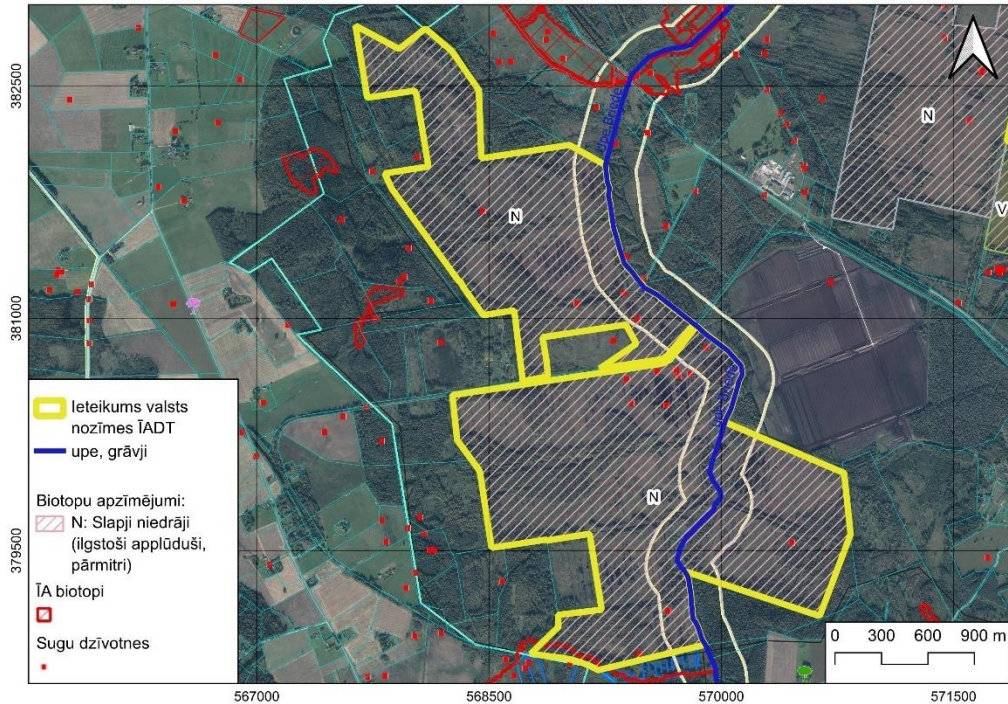
56. tabula. Lielais II/Zažēnu/Mujānu purva Rietumu daļā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

	Biotopa veids	Platība, ha
	Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	513,44
	Kopā	513,44
Nosusināšanas sistēma	darbojas ar atšķirīgu intensitāti	
Kūdras veidošanās	potenciāli atsākas pārmitrajās platībās	
Konstatētie ES nozīmes aizsargājami biotopi	nav	
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu	atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta neitrālajā zonā	
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	gada staipeknis (gar ceļa vietu un grāvja malu)	
Konstatētās invazīvās sugas	Sosnovska latvānis (x: 571920, y: 382472)	
Platības, kur veikta rekultivācija	nav	
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē	
Atjaunošanas prognoze	var novērot, ka teritorijā ir pietiekoši augsts gruntsūdens līmenis, lai veidotos zemajam purvam raksturīga veģetācija, plaši niedru lauki un veidotos purviem raksturīgi apstākļi, kas ļauj prognozēt iespējamu kūdras nogulumu uzkrāšanos	
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	rekultivācijas plānošana apmežojot vai izvēloties cita veida saimniecisko darbību, t. sk. attīstot rekreācijas iespējas. Turpmāk ieteicams samazināt noteci grāvjos, kuri šobrīd nelietderīgi susina pamestos kūdras ieguves laukus. Steidzami likvidējama Sosnovska latvāņa audze! Šobrīd Sosnovska latvānis ir sastopams gar ceļu teritorijas centrālajā daļā, iekļūstot dziļāk mitrajās platībās un izplatoties gar grāvjiem tā apkarošana būs praktiski neiespējama	
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav	

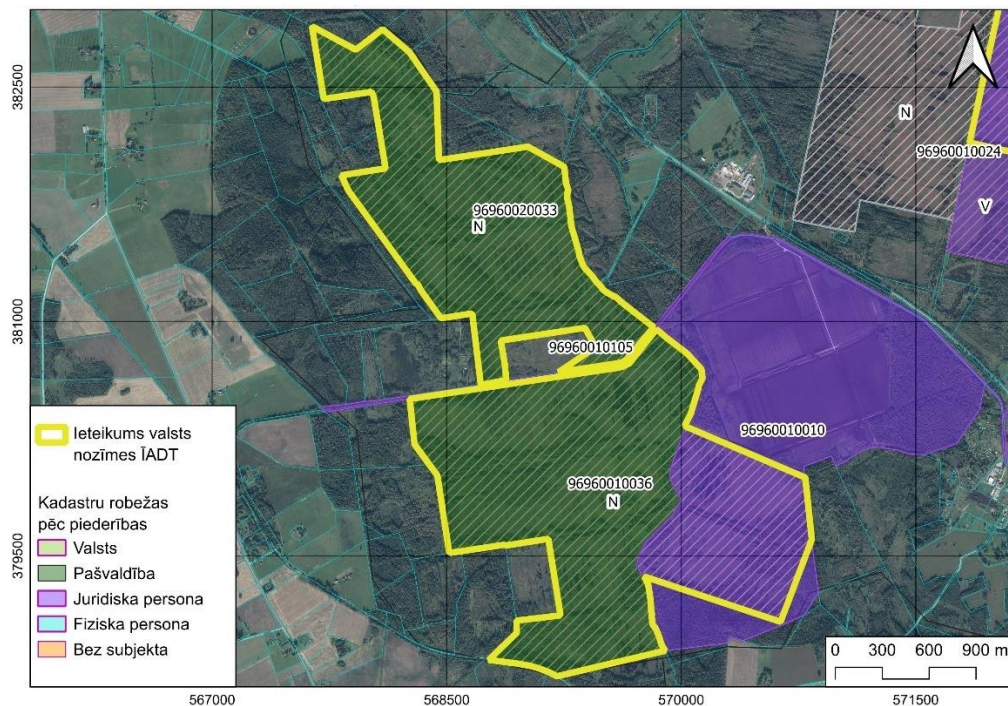
Ieteicams veikt teritorijas rekultivācijas pasākumus, ņemot vērā purva veidošanās raksturu un augsto gruntsūdens līmeni, kā arī pH 5-6, var prognozēt, ka iespējams sekmīgi veikt rekultivācijas pasākumus, kas saistīti ar neitrālā vidē augošu paludikultūru (piem. melnalkšņu) ieviešanu, veikt teritorijas apmežošanu vai ūdenstilpju veidošanu. Teritorija potenciāli izmantojama rekreācijai (145. attēls; 146. attēls; 57. tabula). Novada teritorijas plānojumā iekļaujama funkcionālajā zonā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

dabas un apstādījumu teritorija (DA) vai mežu teritorija (M). Kūdrājs ir nozīmīgs Briedes upes hidroloģiskā režīma uzturēšanā.



145. attēls Teritorijas robeža ar ĪA biotopiem LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Rietumu daļas apkārtnē



146. attēls Teritorijas robeža ar izvietojumu kadastrā LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Rietumu daļā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

57. tabula. Lielais II/Zažēnu/Mujānu purva Rietumu daļas teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Lielais II/Zažēnu/Mujānu purva Rietumu daļa	
Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Zilākalna pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamās augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)

Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)

Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)

Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)

Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)

Zemais purvs (ZP)

Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)

Uzplūdušas ūdenstilpes (U)

Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N) x

Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)

Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)

Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)

Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)

Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)

Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)

Klaji kūdras lauki (C)

Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)

Cīts

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

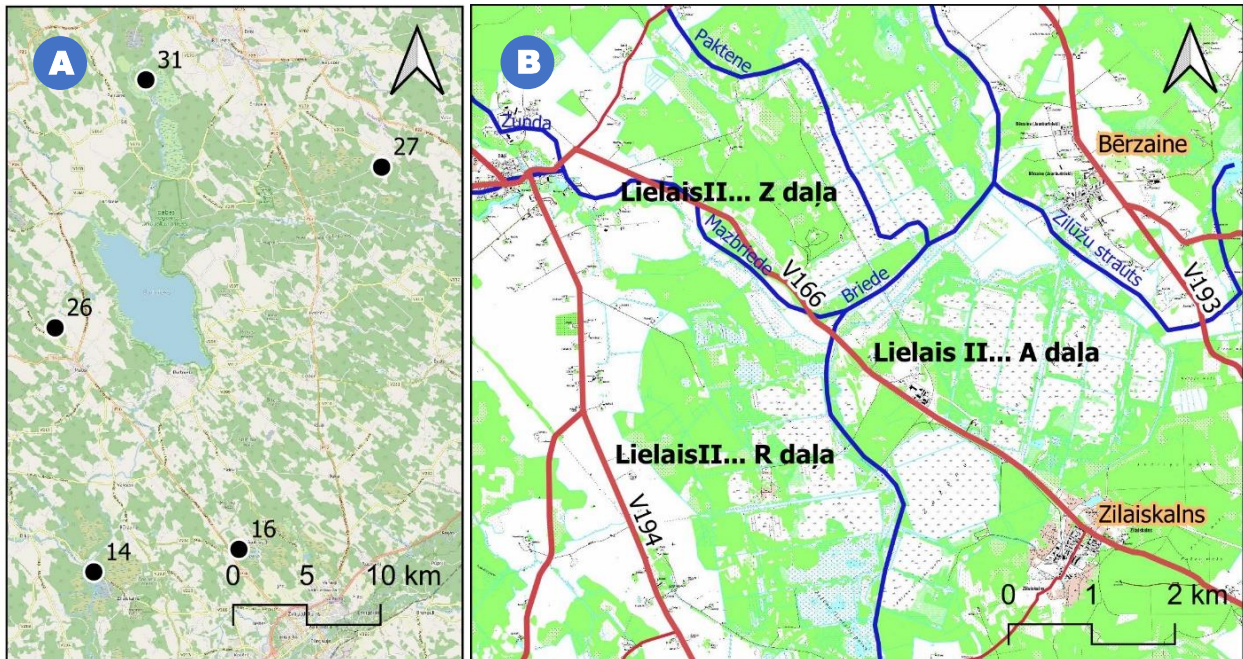
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	2
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		11

14.3. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Ziemeļu daļa)

Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Zilākalna pagasts
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	198,74 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 96960020030)

Vispārīgs situācijas raksturojums

LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (147. attēls) izveidojies Burtnieku līdzenuma Trikātas pacēlumā, plašā starppauguru ieplakā, kurā pēc ledāja kušanas, palika sekla ūdenstilpe, kas pakāpeniski aizauga un virs aleirītiska sapropeļa uzkrājās labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra, savukārt, virs tās izveidojusies vidēji un maz sadalījusies augstā purva tipa koku-sfagnu kūdra, kura mūsdienās ir pilnībā norakta un purva palikušās kūdras virsējo slāni pārsvarā veido zemā tipa zāļu- niedru kūdra (58. tabula), bet, kā liecina LIFE Restore projekta ietvaros veiktie pētījumi, tad vietām virskārtu veido minerālie nogulumu vai dūņas. Gruntsūdens līmenis augsts, jo ūdens notece no purva ir ierobežota. Purva teritorijā izveidots plašs meliorācijas grāvju tīkls. Vairumam grāvju krasti ir aizauguši ar krūmiem un kokiem.



147. attēls (A) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva (14), Ķoniņu purva (16), Biedrus purva (26), Saliņas purva (27), Brīvpurva (31) atrašanās vietas; (B) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva daļas

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Lielais II purvs galvenokārt tiek definēts kā zemais jeb zāļu tipa purvs, taču purva teritorijā ir arī plašas teritorijas, kurās ir ievērojama biežuma un izplatības augstā tipa purva kūdra. Kūdra uzkrājusies galvenokārt starpdrumlinu ieplakās kopš agrā holocēna aizaugot starpdrumlinu ieplakām un vēlāk pārpurvojoties minerālgruntij. Kūdras pētījumi kūdras atradnes Lielais II teritorijā aizsākās 1950. gadu beigās un ap to laiku sākās arī purva rūpnieciskā izstrāde. Izstrādātajā teritorijā nav veikti speciāli rekultivācijas pasākumi, teritoriju veido ar niedrēm aizauguši kūdras

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

ieguves lauki. Vietas, kur kūdras slāņi ir seklāki, apmežojas, aizaug ar bērziem vai kārķu krūmājiem. Pēc intensīvākiem nokrišņiem, sezonāli atsevišķos laukumos veidojas un ilgstoši saglabājas pārplūdušas, pārmitras platības (148. attēls), kas uz ilgāku vai īsāku laiku veido arī atklāta ūdens laukumus (149. attēls; 150. attēls). Stāvošajā ūdenī veidojas piemērotas dzīvotnes ūdens augiem – aug parastais elsis, lēpes un ūdensrozes. Teritorijai ir labs piebraucamais ceļš un lielāki ūdens karjeri ir piemēroti makšķerēšanai. Gar ceļa vietu raksturīga invazīvo suga izplatība – konstatēta Kanādas zeltgalvīte un Sosnovska latvānis.

58. tabula. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1466	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Burtnieku līdzenums Triekātas pacēlums	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa zāļu-niedru
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~0,1-1,0	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	20-30
Platība ha (0,3 m robeža)	3133 (kopējā)	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05-0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	1478,02	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Briede, Mazbriede, Zilūžu grāvis	Nogulumi zem kūdras	Sapropelis, smalka smiltis, aleirīts



148. attēls Ar niedrēm aizaugoši un pārplūstoši kūdras ieguves lauki Lielais II/Zažēnu/Mujānu purvā



149. attēls Skats uz aizaugošajiem kūdras laukiem, gar ceļu izplatās Kanādas zeltgalvīte



150. attēls Eitrofajos ūdeņus veidojas plašas parastā elša audzes

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

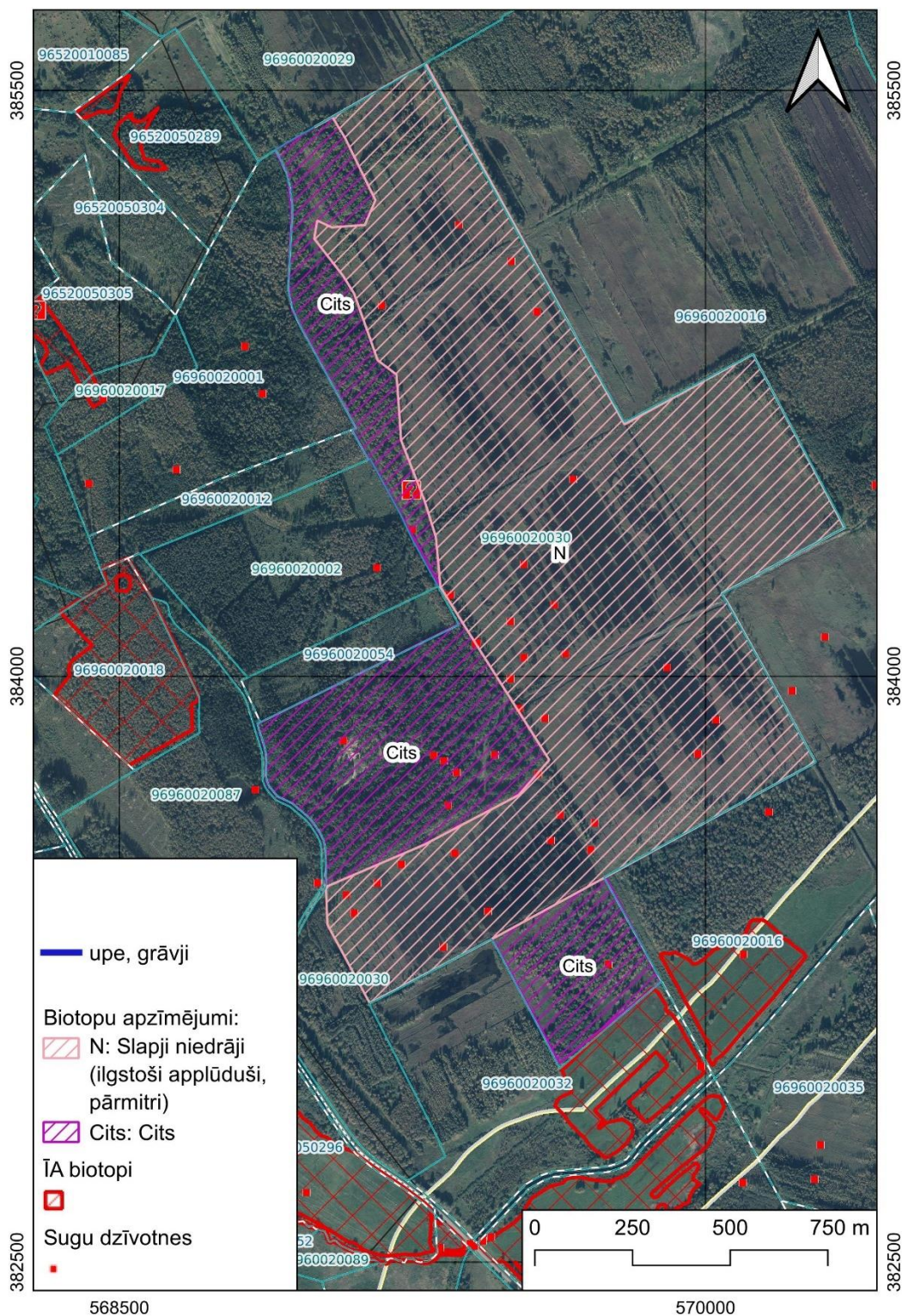
59. tabula. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Ziemeļu daļā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

Biotopa veids		Platība, ha
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		191,72
Kopā		191,72
Nosusināšanas sistēma	darbojas ar atšķirīgu intensitāti	
Kūdras veidošanās	potenciāli atsākas pārmitrajās platībās	
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	nav	
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājамu biotopu	atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta neitrālajā zonā	
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav	
Konstatētās invazīvās sugas	nav	
Platības, kur veikta rekultivācija	nav	
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē	
Atjaunošanas prognoze	var novērot, ka teritorijā ir pietiekoši augsts gruntsūdens līmenis, lai veidotos zemajam purva raksturīga veģetācija, plaši niedru lauki un veidotos purviem raksturīgi apstākļi, kas ļauj prognozēt iespējamu kūdras nogulumu uzkrāšanos	
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	rekultivācijas plānošana apmežojot vai izvēloties cita veida saimniecisko darbību, t. sk., attīstot rekreācijas iespējas. Purva ūdeņiem ir loma Paktenes un Briedes upes hidroloģiskajā sistēmā, kas ir būtisks aspekts turpmākajā platības izmantošanā. Šis aspekts var būt svarīga prioritāte, izvēloties platības atstāšanu dabiskiem pašatjaunošanās procesiem un turpmāk ieteicams samazināt noteci grāvjos, kuri šobrīd nelietderīgi susina pamestos kūdras ieguves laukus. Steidzami likvidējama Sosnovska latvāņa audze! Šobrīd Sosnovska latvānis ir sastopams laucē pie mednieku torņa. Tam iekļūstot mitrajās platībās un izplatoties gar grāvjiem, auga apkarošana būs praktiski neiespējama.	
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav	

Ieteicams novada teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. Veikt teritorijas rekultivācijas pasākumus, ņemot vērā purva veidošanās raksturu un augsto gruntsūdens līmeni, kā arī pH 5-6. Var prognozēt, ka iespējams sekmīgi veikt rekultivācijas pasākumus, kas saistīti ar neitrālā vidē augošu paludikultūru (piemēram, melnalkšņu) ieviešanu, veikt teritorijas apmežošanu vai ūdenstilpju veidošanu. Teritorija potenciāli

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

izmantojama rekreācijai (151. attēls; 60. tabula). Purva ūdeņiem ir loma Paktenes un Briedes upes hidroloģiskajā sistēmā, kas ir būtisks aspekts turpmākajā platības izmantošanā.



151. attēls Konstatētie biotopi LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Ziemeļu daļā un apkārtnē

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

60. tabula. LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Ziemeļu daļas teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	LielaisII/Zažēnu/Mujānu purva Ziemeļu daļa	
Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Zilākalna pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)

Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)

Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)

Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)

Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)

Zemais purvs (ZP)

Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)

Uzplūdušas ūdenstilpes (U)

Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N) x

Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)

Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)

Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)

Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)

Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)

Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)

Klaji kūdras lauki (C)

Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)

Cīts

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	2
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		13

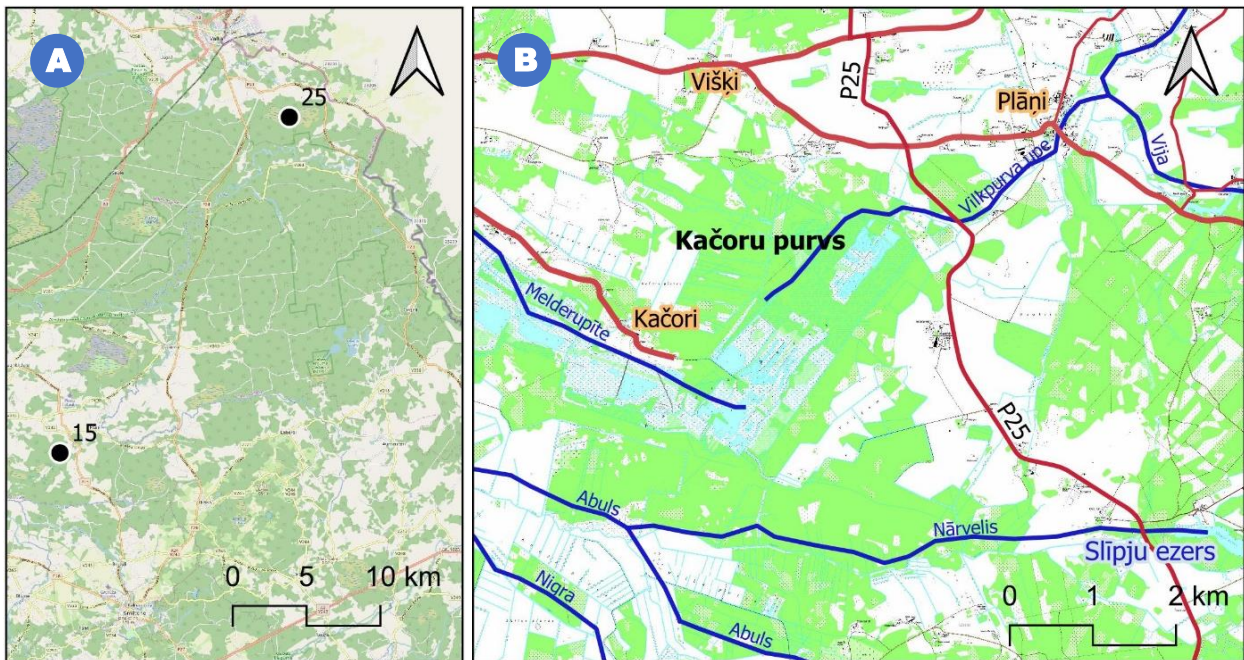
15. Kačoru purvs

Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Trikātas pagasts
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	450,73 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 94840080026)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Kačoru purvs (152. attēls) izveidojies Ziemeļvidzemes zemienes Trikātas pacēlumā, ieplakā, kurā noplūstot ledāja kušanas ūdeņiem, virs vāji caurlaidīgas glaciolimniskās smilts uzkrājās labi un vidēji sadalījusies koku-zāļu kūdra. Atsevišķās vietās purva centrālajā daļā uzkrājusies pārejas purva tipa zāļu-sfagņu, kā arī nelielā platībā augstā purva tipa sfagņu-spilvju kūdra (61. tabula). Ūdens notece no purva ir ierobežota, jo to no visām pusēm ieskauj pauguri. Dienvidu daļā ūdeņi noplūst pa grāvjiem uz Nārveli un Abulu. Purvā sākas Melderupīte, kas tek ziemeļrietumu virzienā. Purva ziemeļaustrumu daļā grāvji ūdeņus novada uz Viju.

Kopš 20.gs. astoņdesmitajiem gadiem kūdras izstrāde ir pārtraukta.



152. attēls (A) Kačoru (15) un Dore (25) purva atrašanās vietas; (B) Kačoru purvs

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Pamestie kūdras lauki ir apmežojušies un pārkrūmojušies, liela daļa applūdusi ar ūdeni (153. attēls) un aizaugusi ar niedrēm (154. attēls). Pārejas un augstā purva veģetācijas veidošanās notiek kūdras karjeros. Kūdras ieguves lauki ir pārplūduši un nevienmērīgi aizauguši ar niedrājiem (155. attēls). Niedrājos ir laukumi ar atklātu ūdeni. Niedrāji robežojas ar dabiskiem un apsaimniekotiem mežiem. Atsevišķas izpētes teritorijas daļas pārkrūmojas. Nelielā platībā bijušie kūdras ieguves lauki ir sausi, aizauguši ar niedrēm un priedēm. Pārplūdušie lauki ar niedrājiem robežojas ar sausākām degradēta purva platībām, kas aizaug ar priedēm un niedrēm, izplatīts alpu

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

mazmeldrs, mitrummīloša veģetācija atjaunojas fragmentāri. Starp kūdras laukiem ir sausieņu un susinātu mežu nogabali (62. tabula).

61. tabula. Kačoru purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	2462	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Ziemeļvidzemes zemiene, Trikātas pacēlums	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa zāļu-koku
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	1,62	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	30%
Platība ha (0,3 m robeža)	1155	Gruntsūdens līmenis (m)	0,10
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	542,63	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Grāvji, Abuls	Nogulumu zem kūdras	Smalka smilts



153. attēls Pārplūdušie kūdras ieguves lauki Kačoru purvā



154. attēls Kūdras lauki aizaug ar niedrēm



155. attēls Pārplūduši blīvi niedrāji Kačoru purvā

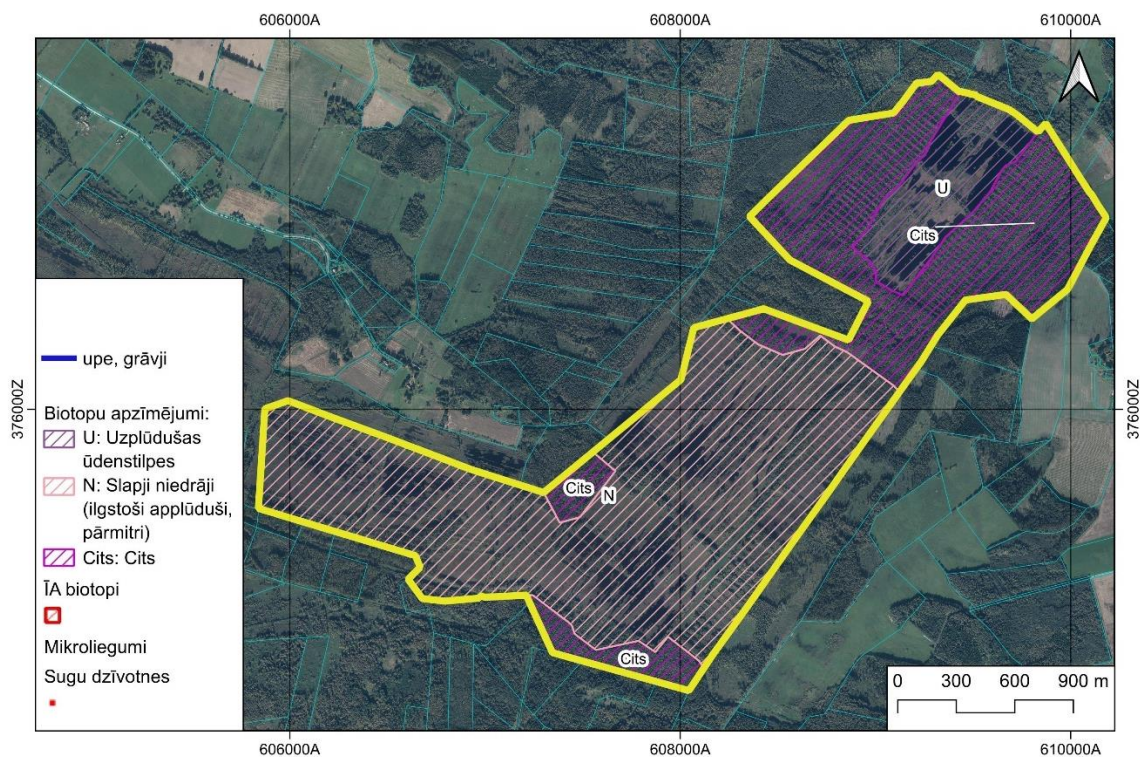
Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

62. tabula. Kačoru purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

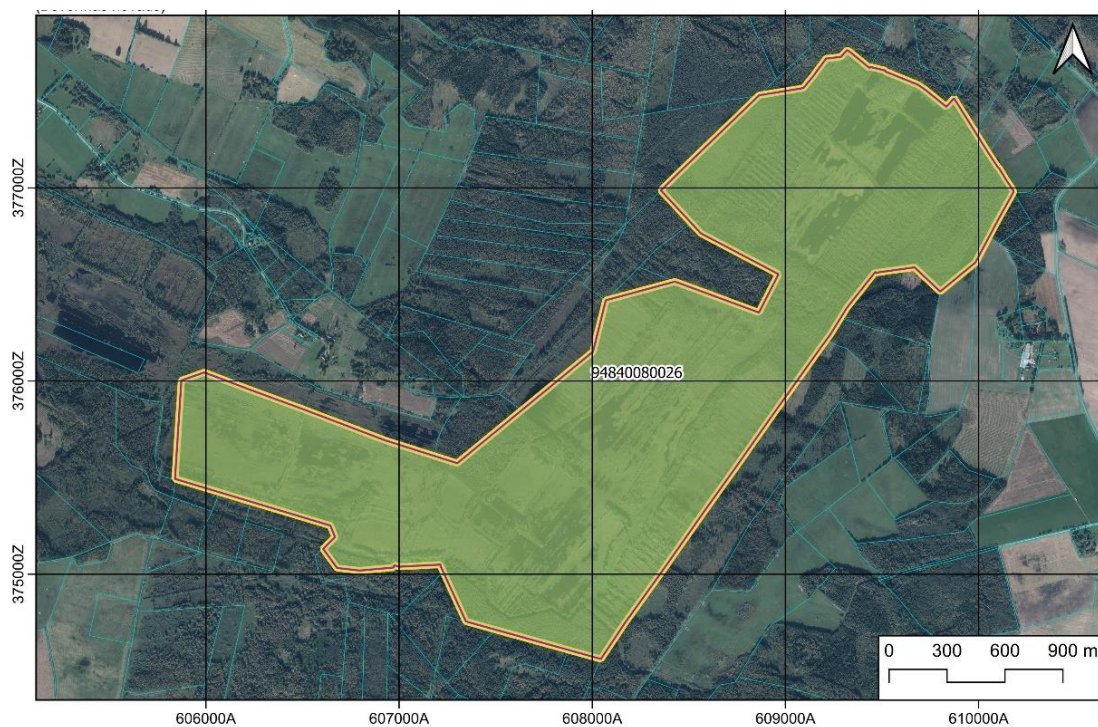
Biotopa veids		Platība, ha
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		40,67
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		265,52
Cits: Susināti priežu meži (Cits)		144,54
Kopā		450,73
Nosusināšanas sistēma	grāvji kopumā ir labi funkcionējoši, tomēr atsevišķi grāvji sausi un nefunkcionējoši	
Kūdras veidošanās	nav atjaunojusies, bet ir potenciāli iespējama ilgākā laika posmā	
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	Nav	
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	ziemeļos robežojas ar aizsargājamu mežu biotopu	
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	gada staipekņi <i>Lycopodium annotium</i> 200 m ² liela audze susinātā mežā gar meliorācijas grāvi	
Konstatētās invazīvās sugas	uz ceļa, kas šķērso laukus, konstatēta vārpainā korinte	
Platības, kur veikta rekultivācija	nav	
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē	
Atjaunošanas prognoze	niedrāji pārmitros apstākļos var potenciāli turpināt attīstību zāļu un pārejas purva virzienā un būt ekoloģiski nozīmīgi oglekļa uzkrāšanai un kūdras veidošanai. Var veidoties biotops 7120	
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami	
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav	

Ieteicams novada teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)* (156. attēls; 157. attēls; 63. tabula) kā platības purvu biotopu kompleksa aizsardzībai. Plašie niedrāji ar ūdens lāmām ir nozīmīgi putnu sugām. Teritorijā sākas Melderupīte. Teritorija nav viendabīga, atšķirīgie vides apstākļi rada daudzveidīgas dzīvotnes – purvu un mežu biotopu mozaīku.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



156. attēls Ieteicamā dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas robeža Kačoru purvā un konstatētie biotopi



157. attēls Ieteicamās Kačoru purva dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

63. tabula. Kačoru purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums	Kačoru purvs	
Atrašanās vieta	Valmieras novads, Trikātas pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	4
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	2
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		x
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cits		x

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

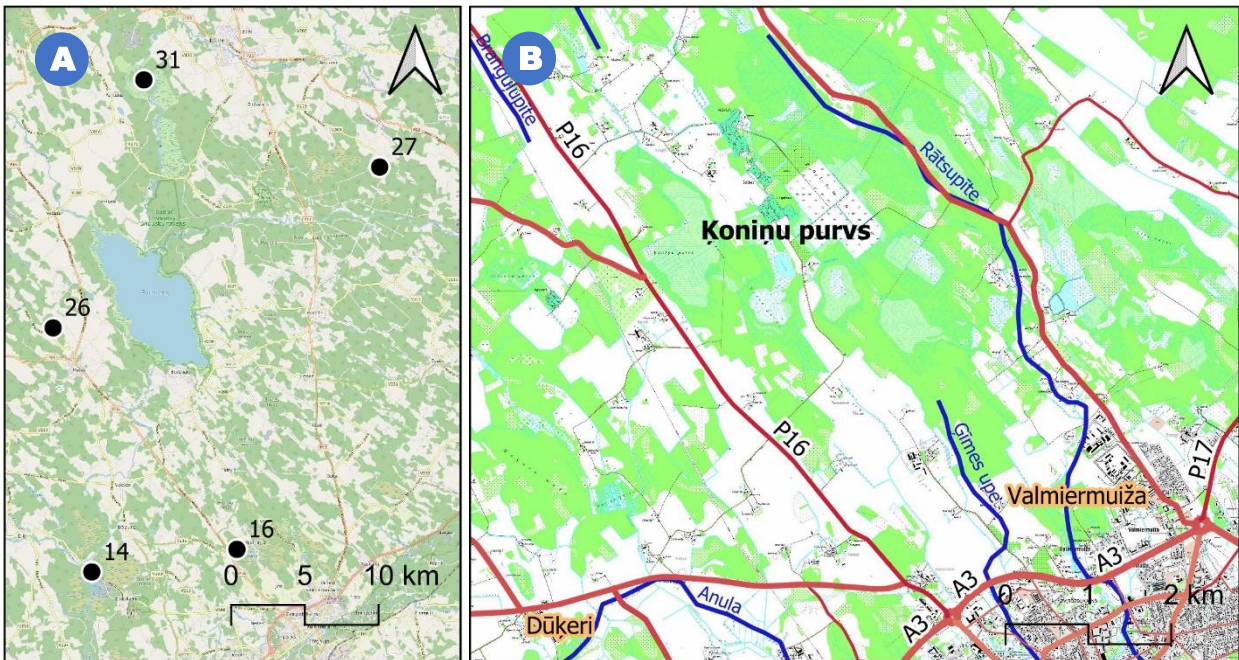
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	3 2
Konstatētas aizsargājamas sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1	0
Labas atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais un pārejas purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	2
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		25

16. Ķoniņu purvs

Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Valmieras pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	170,86 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 96900070010 un 96900070010)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Ķoniņu purvs (158. attēls) izveidojies Burtņieku līdzenuma Rencēnu pacēlumā, starppauguru ieplakā, kurā pēc ledāja kušanas palika sekla ūdenstilpe, kas pakāpeniski aizauga un virs aleirītiska sapropēļa uzkrājās labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra. Savukārt, virs tās izveidojies vidēji un maz sadalījies 6 m biezs augstā purva tipa koku-sfagnu kūdras slānis, bet virs tā maz sadalījusies (15%) sfagnu, sfagnu-spilvju kūdra, kas veido arī purva kūdras virsējo slāni (64. tabula). Gruntsūdens līmenis augsts, jo ūdens notece no purva ir ierobežota, tāpēc, ka to no visām pusēm ieskauj pauguri. Ūdeņi noplūst pa grāvjiem rietumu virzienā pa Eiķinupi.



158. attēls (A) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva (14), Ķoniņu purva (16), Biedrus purva (26), Saliņas purva (27), Brīvpurva (31) atrašanās vietas; (B) Ķoniņu purvs

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums: Teritoriju kopumā veido divas teritorijas – rietumu daļa, kurā senāk ir izveidota nosusināšanas sistēma un ierīkoti kūdras ieguves karjeri (159. attēls; 160. attēls) un mazietekmēts augstais (sūnu) purvs ar ezeriņu austrumu daļā. Šobrīd grāvji ir aizauguši un kopumā vāji funkcionējoši. Kūdras karjeros atjaunojusies dabiskiem sūnu purviem raksturīga veģetācija (virši, makstainā spilve, dzērvenes, apaļlapu rasene, andromēda) un mikroreljefs. Izveidojusies sfagnu sega. Nosusināšanas mazāk ietekmētās daļās ir saglabājusies labas kvalitātes sūnu purva biotops (161. attēls), bet vairāk ietekmētās vietās un tuvāk purva malai, kur dabiski ir seklāki kūdras slāņi, novērojams blīvāks apaugums ar priedēm un

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

vaivariņiem (162. attēls). Ķoniņu purva austrumu daļā ir purva ezers, kas atzīts par atbilstošu ES nozīmes saldūdens biotopam “3160 Distrofi ezeri”, ar slīkšņainu krastu, kas atbilst labas kvalitātes ES nozīmes biotopam “6140 Pārejas purvi un slīkšņas” (163. attēls; 164. attēls), pārējā Ķoniņu purva austrumu daļas platība atbilst labas kvalitātes ES nozīmes biotopam “7110* Aktīvi augstie purvi”. Starp Ķoniņu purva daļām saglabājies bioloģiski vērtīgs meža nogabals, kurā konstatēts ES nozīmes biotops “9050 Lakstaugiem bagāti egļu meži” (65. tabula).

64. tabula. Ķoniņu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1522	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Burtnieku līdzenuma, Rencēnu pacēlums	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa spilvju-sfagnu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	7,70	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	15%
Platība ha (0,3 m robeža)	138	Gruntsūdens līmenis (m)	0,10-0,20
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	97,19	Grāvju sistēmas raksturojums	Nefunkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Eiķinupe	Nogulumu zem kūdras	Smalka smiltis, aleirīts



159. attēls Kūdras ieguves karjeros ir atjaunojusies sūnu purva veģētācija un mikroreljefs

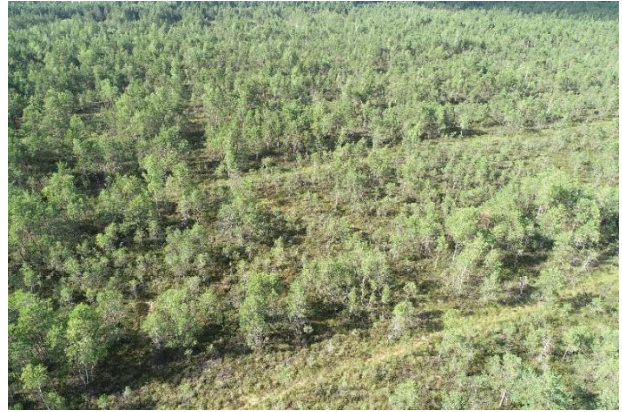


160. attēls Aizaugušajos karjeros izveidojusies stabila sfagnu sega un sastopamas sūnu purviem raksturīgas sugas

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



161. attēls Lielākā Ķoniņu purva daļa atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam “7110* Dabiski augstie purvi”



162. attēls Purva malā gan seklāku kūdras slāņu, gan nosusināšanas ietekmes dēļ izveidojies blīvāks apaugums ar priedēm



163. attēls Augstais purvs Ķoniņu purva austrumu daļā



164. attēls Purva ezeriņš Ķoniņu purva austrumu daļā

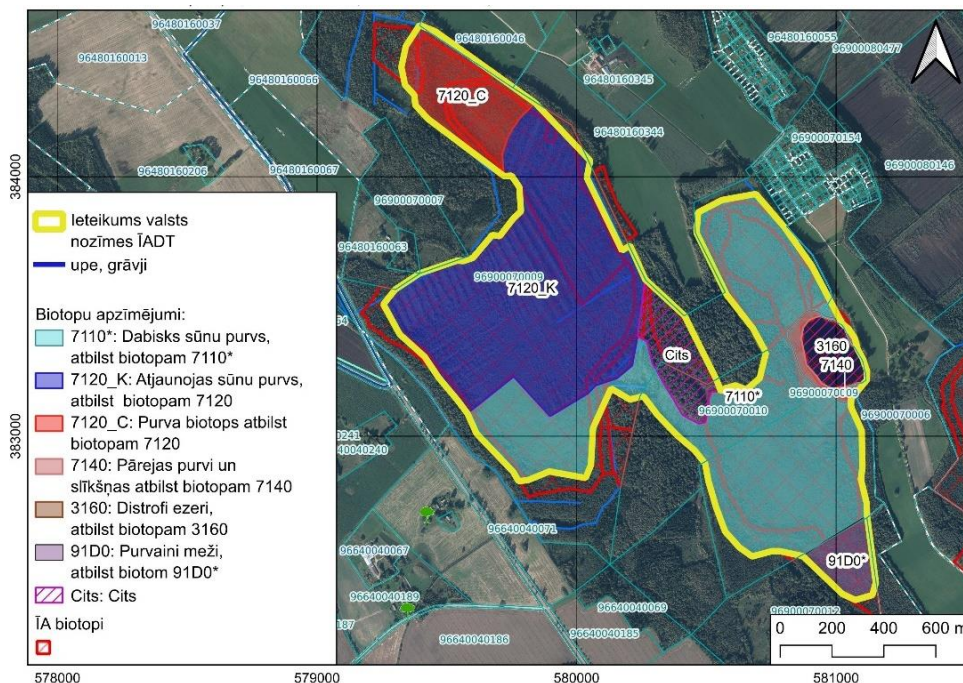
65. tabula. Ķoniņu purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	72,18
Atjaunojams augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	63,62
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	14,35
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst biotopam 7140 (7140)	2,23
Purvaini meži, atbilst 91D0* (91D0)	5,17
Distrofi ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	4,78
Cits: Mežs (Cits)	8,52
Kopā	178,86

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

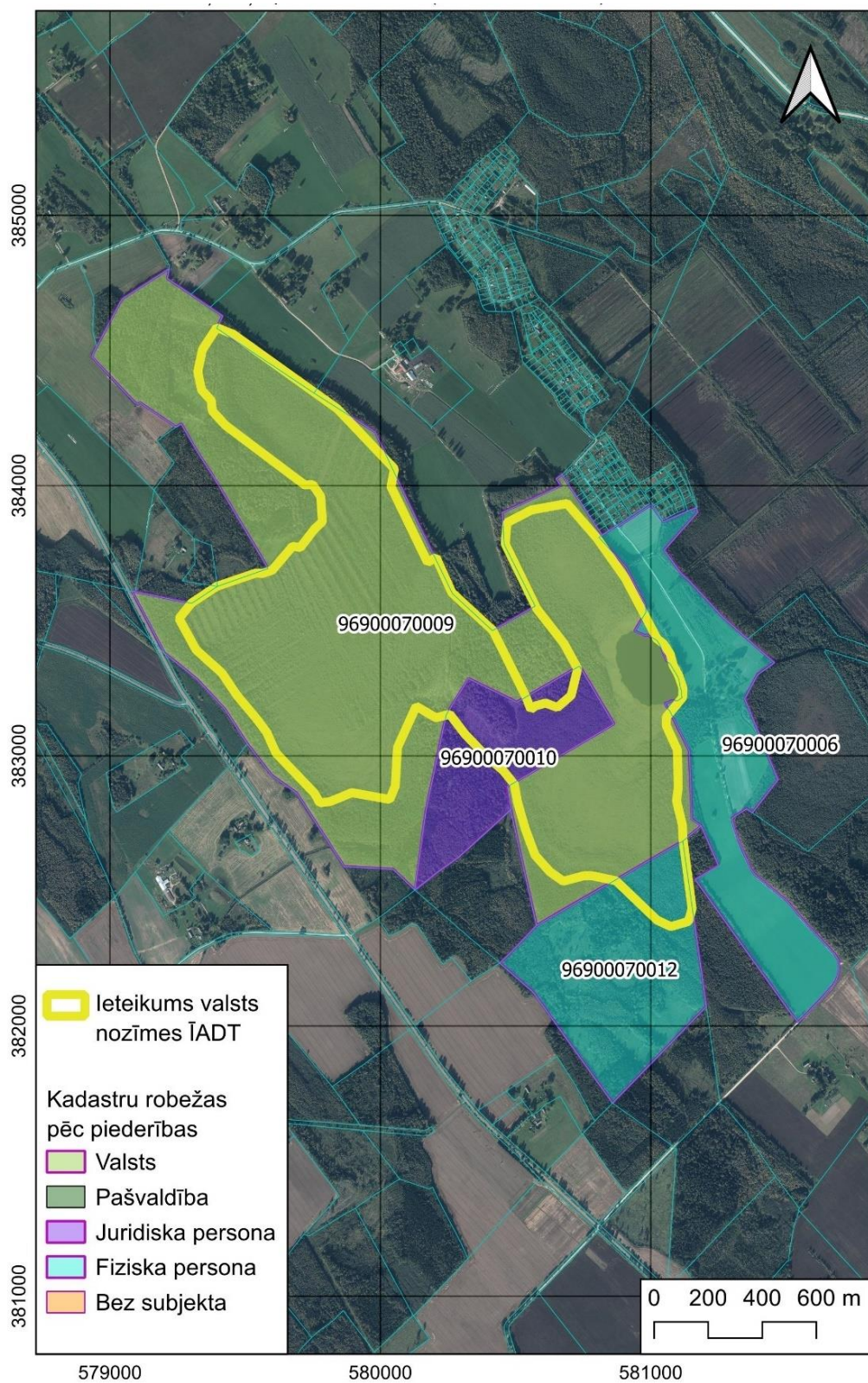
Nosusināšanas sistēma	darbojas vāji
Kūdras veidošanās	noris praktiski visā purva platībā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7110*, 7140, 7120; 91D0*, 3160
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	teritorijas lielākajā daļā novērojамie procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem sūnu purva turpmākai attīstībai
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami
Potenciāli paredzамie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams veidot pašvaldības ĪADT – dabas parku (165. attēls; 166. attēls; 66. tabula), teritoriju, kurā sekmīgi norit pašatjaunošanās, tajās sastopami ES nozīmes aizsargājami biotopi, ir potenciāli piemērotas teritorijas aizsargājамu sugu dzīvotnēm, bioloģiskais potenciāls ir tāds, lai rosinātu noteikt aizsardzību (pašvaldības nozīmes ĪADT) sūnu purva biotopu kompleksa aizsardzībai, apvienojot tajā abas Ķoniņu purva daļas un iekļaujot ezeriņu.



165. attēls Ieteicamā Ķoniņu purva dabas parka robeža un konstatētie biotopi un ĪA biotopi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



166. attēls Ieteicamā Ķoniņu purva dabas parka robeža kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

66. tabula. Ķoniņu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Ķoniņu purvs	
Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Valmieras pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	2
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	4
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	x
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	x
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	x
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	x
Cits	x

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

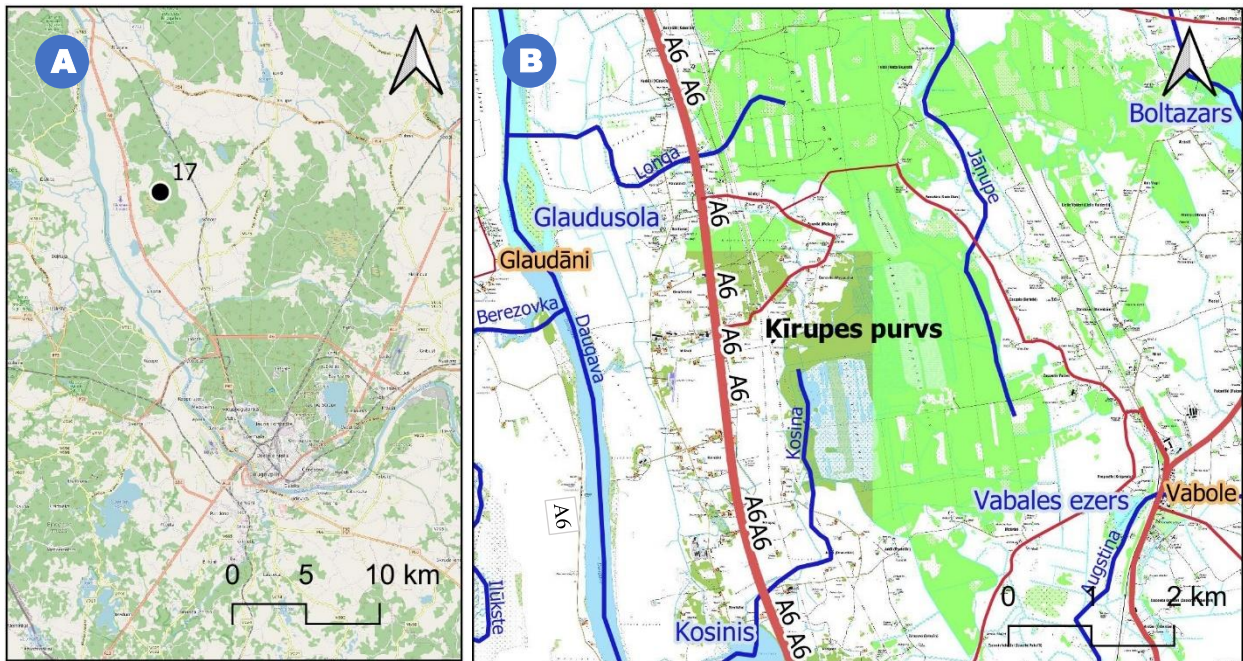
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	4
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	3
Konstatētas aizsargājamas sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais un pārejas purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		33

17. Ķīrupes purvs

Atrašanās vieta:	Augšdaugavas novads, Līksnas pagasts
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	340,90 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 44680020182)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Ķīrupes (Vaboles) purvs (167. attēls) izveidojies Austrumlatvijas zemienes dienvidaustrumos, Jersikas līdzenuma D daļā plašā ieplakā, kuru ietver salīdzinoši zemi pauguri un kur uz Nīcgales ledāja kušanas ūdeņu baseina māliem ieplakas seklā ūdenstilpē uzkrājies kūdrains sapropelis, bet virs tā labi sadalījusies zemā tipa koku-grīšļu vai koku-niedru kūdra ar sfagnu klātbūtni. Šo labi sadalījušos kūdras slāni, kura biezums ir atšķirīgs dažādos purva nogabalos, savukārt, pārsedz pārejas purva tipa vidēji sadalījusies koku, niedru vai sūnu kūdra, bet teritorijas lielākajā daļā virs labi sadalījušās kūdras ir uzkrājušies mazzsadalījusies pārejas purva tipa koku-grīšļu-hipnu kūdra. Purva centrālajā daļā, kur kūdras slānis ir biežāks, uzkrājušies augstā purva tipa spilvu-sfagnu kūdra, kas mūsdienās pārsvarā jau ir norakta (67. tabula).



167. attēls (A) Ķīrupes purva atrašanās vieta (17); (B) Ķīrupes purvs

Purva teritorija ir salīdzinoši līdzena ar nelielu kritumu dienvidu virzienā, tomēr, neskatoties uz to, ka purva grāvju tīkls un mazās upītes daļēji savāc ūdeņus, tomēr gruntsūdens līmenis purvā ir salīdzinoši augsts, vidēji 0,25 - 0,5 m. Galvenā atslodze ir Joņupīte, kas savāc ūdeņus no purva grāvjiem purva austrumos un dienvidos.

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Kūdras ieguve teritorijā veikta ar karjeru metodi. Teritoriju šķērso ceļš. Karjeri ir ar atšķirīgu dziļumu, daļa no tiem ir pastāvīgi applūduši, veidojot plašu atklāta ūdens un kūdras saliņu mozaīku (168. attēls; 169. attēls). Kūdras saliņas veidojušās no nenoraktajiem slāņiem un ir apaugušas ar

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

priedēm, kuras pārmitrajās apstākļos veido purva priežu ekomorfas. Teritorijas apsekošanas laikā applūdušajos karjeros uzturējās paugurknābja gulbju pāris (68. tabula). Šādi atklāti ūdens klajumi var būt nozīmīgas dzīvotnes putnu sugām.

67. tabula. Ķirupes purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	4649	Purva tips	A
Fiziogēogrāfiskais stāvoklis	Austrumlatvijas zemiens Jersikas līdzenuma D	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa pārejas
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~1,7	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	17%
Platība ha (0,3 m robeža)	580	Gruntsūdens līmenis (m)	0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	32,94	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Joņupe	Nogulumi zem kūdras	Glaciolimniskis māls



168. attēls Applūdušie kūdras ieguves karjeri veido ainaviskas teritorijas un imitē purva ezeru – lāmu biotopu sistēmu



169. attēls Atklāta ūdens klajumi pārplūdušajos karjeros



170. attēls Aizaugoši karjeri veido zāļu, pārejas purvu un slīkšņu biotopu kompleksu



171. attēls Augsts gruntsūdens līmenis nodrošina atklāta ūdens saglabāšanos

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Daļa karjeru aizauguši ar sfagniem, atjaunojas sūnu purviem tipiska veģetācija ar makstaino spilvi, purva dzērvenēm, apaļlapu raseni. Augstāka gruntsūdens apstākļos karjeros veidojas arī pārejas purviem raksturīgs augājs ar grīšļiem un ūdens lāmām (170. attēls; 171. attēls).

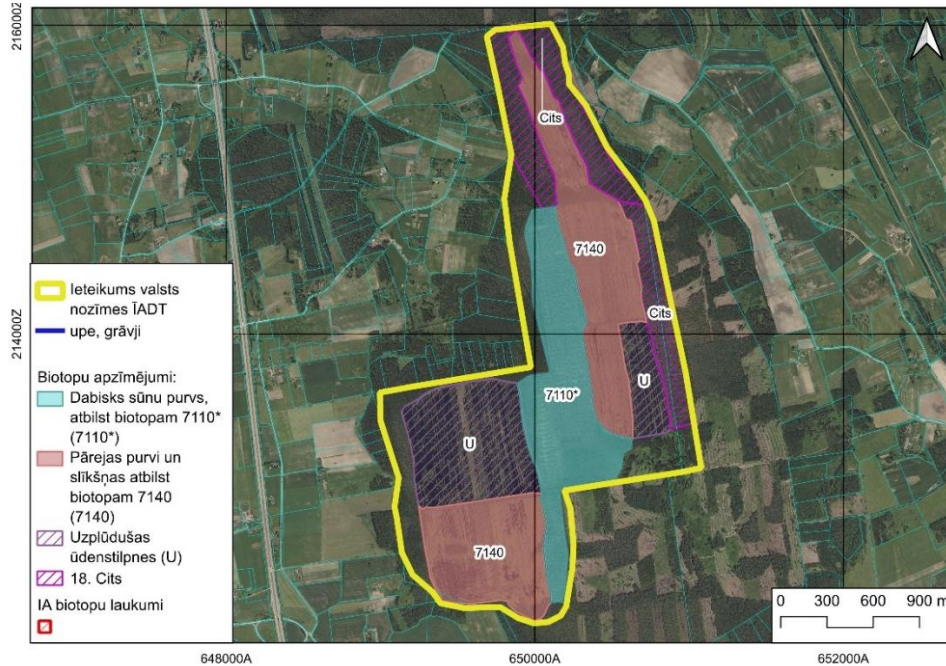
68. tabula. Ķirupes purvā konstatētie biotopu veidi

Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst biotopam 7110* (7110*)	76,22
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	125,60
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	73,28
Cits: Susināti priežu meži (Cits)	65,80
Kopā	340,90

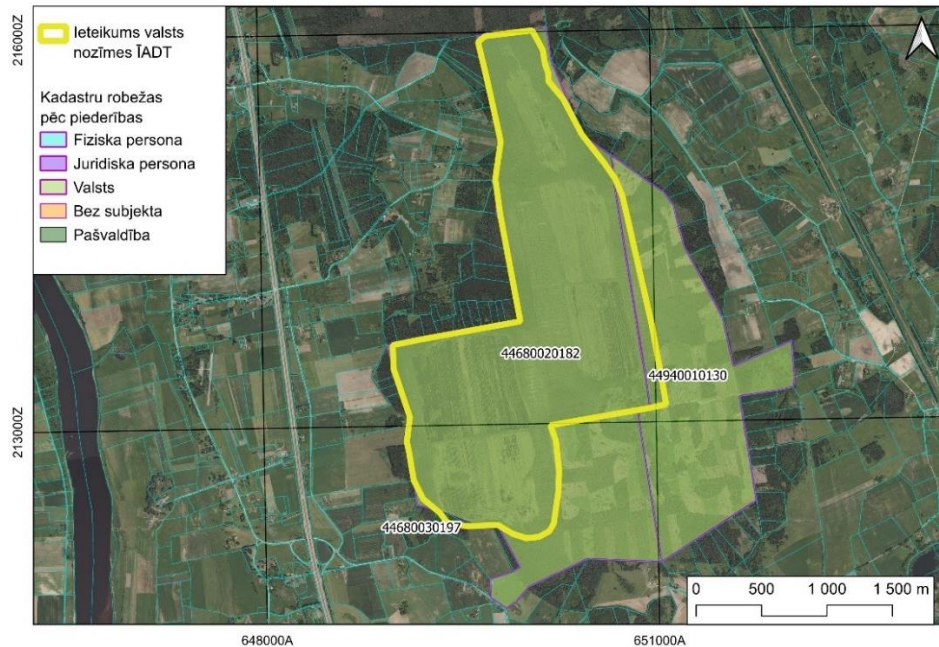
Nosusināšanas sistēma	ir funkcionējošs grāvis teritorijas D daļā un pilnībā aizauguši, praktiski nefunkcionējoši kartu grāvji, kas veidoti perpendikulāri centrālajam karjeram
Kūdras veidošanās	ir atsākusies platībās, kur atjaunojusies sfagnu sega un ir pārmitri apstākļi
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	biotopi ar augāju, kas atbilst 7110* biotopam, izveidojušies aizaugot karjeriem, bet platības ar augstāku grunstudens līmeni ir pārmitras un atbilst pārejas purvu un slīkšņu biotopiem 7140*. Kopumā aizaugošo kūdrāju komplekss veido biotopa veidu "7120_2 Degradēti augstie purvi kuros iespējama vai noris dabiska atjaunošanās" - purvi, kas veidojušies aizaugot karjeriem. Šeit jāpiebilst, ka platībās, kur izveidojusies sfagnu sega, faktiski notikusi arī akrotelma atjaunošanās. Daļa platību applūdusi un atbilst purva ezeru-lāmu kompleksa sistēmai
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	teritorijas tiešā tuvumā sastopams aizsargājams meža biotops 91D0* Purvaini meži
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	gar ceļa vietu konstatēts gada staipekknis
Konstatētās invazīvās sugas	uz ceļa, kas šķērso laukus, konstatēta vārpainā korinte
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Citas pazīmes	ir bebru klātbūtne, bet tā būtiski nav ietekmējusi hidroloģiskos apstākļus
Atjaunošanas prognoze	novērojumi liecina par labvēlīgiem apstākļiem turpmākai purvu attīstībai
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	uzturēt ceļa vietu kā piemērotu pastaigu takai
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Ieteicams veidot pašvaldības ĪADT (172. attēls; 173. attēls; 69. tabula) - dabas parku. Teritorija ir viegli pieejama, ainaviska un piemērota rekreācijai un sabiedrības izglītošanai. Augstais gruntsūdens, kā arī salīdzinoši zems pH 3-4,5, pieļauj prognozi, ka purvā iespējams sekmīgi veikt arī rekultivācijas vai renaturalizācijas pasākumus, kas saistīti ar viegli skābā vai neitrālā vidē augošiem augiem (t.sk. sfagniem, u.c.).



172. attēls Ieteicamā Ķīrupes purva dabas parka teritorijas robeža ar konstatētiem biotopiem



173. attēls Ieteicamā Ķīrupes purva dabas parka teritorijas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

69. tabula. Ķīrupes purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Ķīrupes purvs	
Atrašanās vieta:	Augšdaugavas novads, Līksnas pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	3
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	4
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	x
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	x
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofi ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	x

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

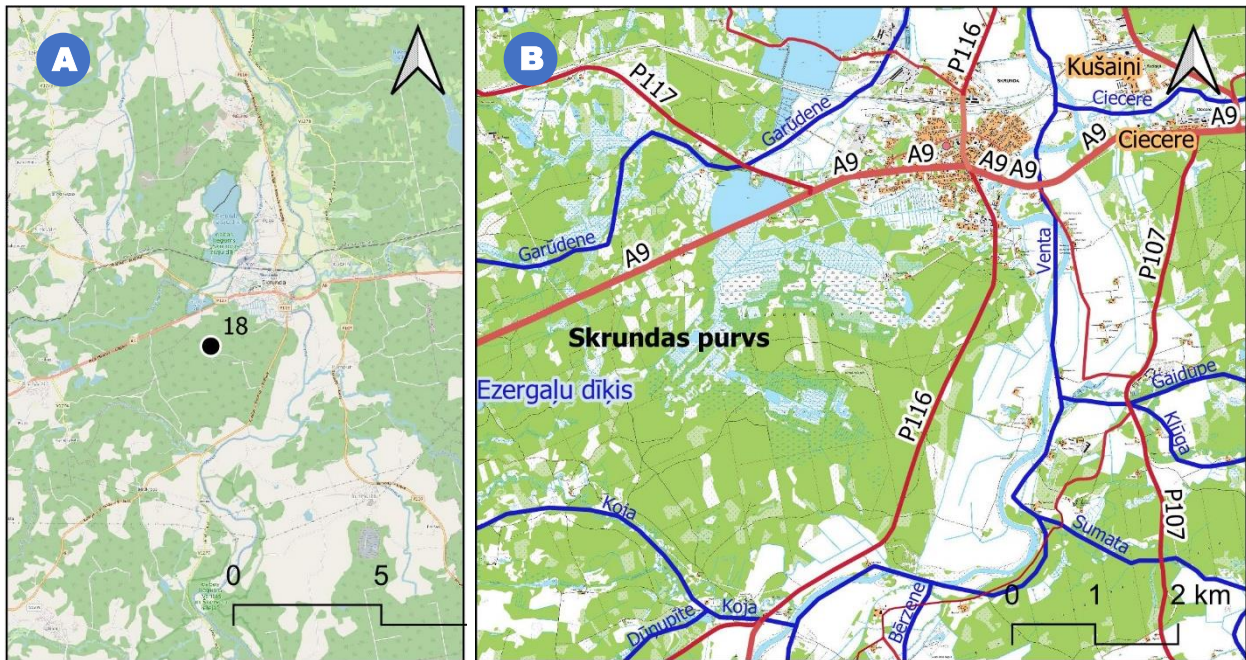
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	2
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4 3
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		32

18. Skrundas purvs

Atrašanās vieta:	Kuldīgas novads, Skrundas pagasts,
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	78,30 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 62290100050)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Skrundas purvs (174. attēls) izveidojies Pieventas zemienes rietumu daļā, pazeminājumos, kuros pēc ledāja kušanas ūdeņu noplūdes, Ventas senielejā palika plašas seklas ieplakas, kurās vēlāk, gruntsūdens līmenim paaugstinoties, sāka uzkrāties zāļu kūdra (70. tabula) un izveidojās zemā tipa purvs. Nelīdzenā reljefa dēļ palikušās kūdras slānis ir atšķirīgs pat nelielos attālumos. Tas nosaka arī to, ka vietām pēc kūdras ieguves teritorijas virspusē atsedzas minerālie nogulumi. Galvenā purva ūdeņu atslodze notiek virzienā uz ziemeļiem ūdensnotekās ŪSIK Nr.36581:20 un Nr.36581:21 (VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi").



174. attēls (A) Skrundas purva (18) atrašanās vieta, (B) Skrundas purvs

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Skrundas purvu veido divas daļas. Lauki ir neviendabīgi un nevienmērīgi aizauguši – sastopamas gan būtiski nosusinātas un ietekmētas teritorijas, gan platības, kurās novērojama mitrummīlošo sugu atgriešanās un purvam vai purvainam mežam atbilstošu apstākļu un augāja veidošanās (175. attēls; 71. tabula).

- A daļa – kūdras ieguves lauki ir pārplūduši un nevienmērīgi aizauguši ar niedrājiem (176. attēls). Atsevišķas poligona daļas pārkrūmojas vai apaugušas ar bērziem. Dažos hektāros konstatēts zemais purvs, kas skraji apaudzis ar niedrēm (175. attēls). Zāļu purva veģetācijā sastopama parastā purvpaparde, šaurlapu spilve, alpu mazmeldrs, purva jāņegļīte, dzeltenais

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

grīslis, zvīnaugļu grīslis, zilganais grīslis, purva dzeguzenes. Zaļšūnas veido sūnu stāvu, izplatīta parastā smailzarīte. Grāvji kopumā ir labi funkcionējoši.

- B daļa – vietām fragmentāri ieviešas sfagni, apaļlapu rasenes aug arī uz atklātas kūdras. Lai gan ir vērojama tendence atjaunoties mitrummīlošām sugām un sfagniem, intensīvais aizaugums ar kokiem nedos iespēju nākotnē šeit veidoties sūnu purva biotopam. Sastopami sausi kūdrāji, kas skrajāk vai blīvāk aizaug ar viršiem (178. attēls), makstaino spilvi, priedēm un bērziem (177. attēls). Pārmitrā daļa aizaugusi ar makstaino spilvi un grīšļiem, veidojot pārejas purviem un slīkšņām raksturīgu ainavu ar atklāta ūdens laukumiem un atbilst ES nozīmes biotopam 7120 (179. attēls; 180. attēls). Grāvji kopumā ir vāji funkcionējoši (181. attēls).

70. tabula. Skrudas purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	595	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Pieventas zemienes R daļā	Viršējā kūdras slāņa tips	Zema tipa zāļu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	0,25-1,27	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	25-40%
Platība ha (0,3 m robeža)	544	Gruntsūdens līmenis (m)	0,20-0,30
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	276,34	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Garūdene	Nogulumi zem kūdras	Aleirītiska smilts



175. attēls Pārplūstoši niedrāji turpmāk potenciāli veidos zāļu vai pārejas purvu



176. attēls Sugām bagāts zemais purvs Skrudas purva D daļā



177. attēls Kūdras lauki blīvi aizaug ar makstaino spilvi



178. attēls Kūdras lauki ir sausi un skraji apauguši ar makstaino spilvi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



179. attēls Veģetācijas atjaunošanās pārplūstošās platībās



180. attēls Pārmitros apstākļos veidojas pārejas purviem un slīkšņām raksturīgs augājs ar makstaino spilvi un grīšļiem un ūdens lāmām, atbilst biotopam 7120_3



181. attēls Izžuvis un praktiski nefunkcionējošs kartu grāvis

71. tabula. Skrundas purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

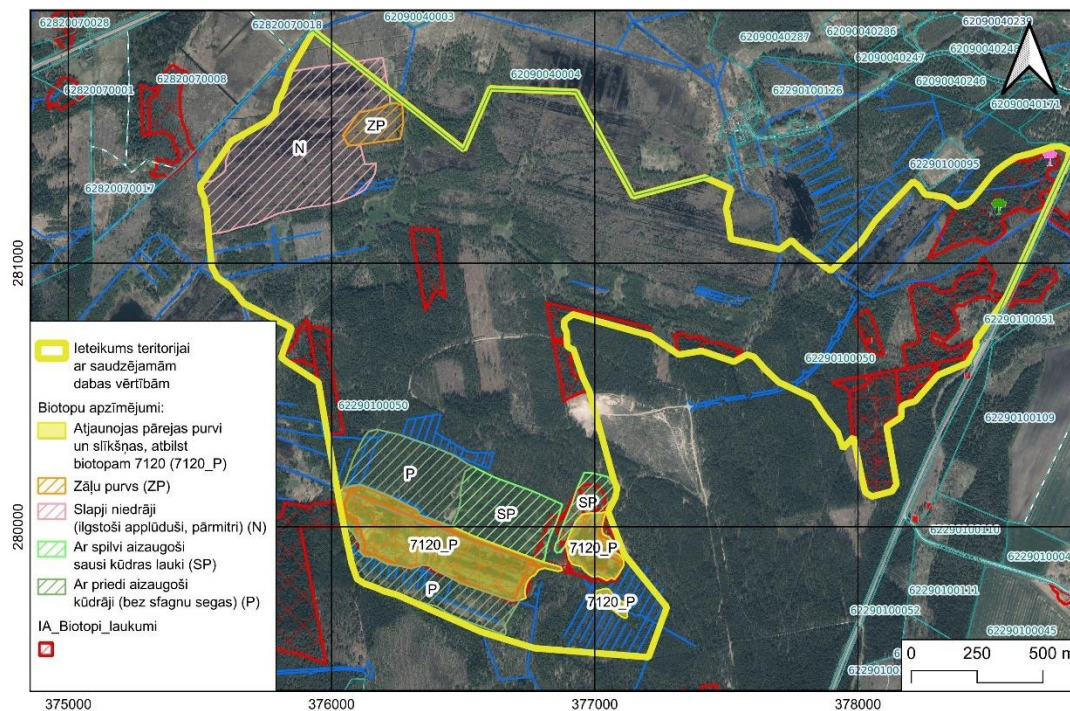
	Biotopa veids	Platība, ha
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120_P)		19,36
	Zemais purvs (ZP)	2,58
	Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	26,71
	Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	11,59
	Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagņu segas) (P)	18,06
	Kopā	78,30

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

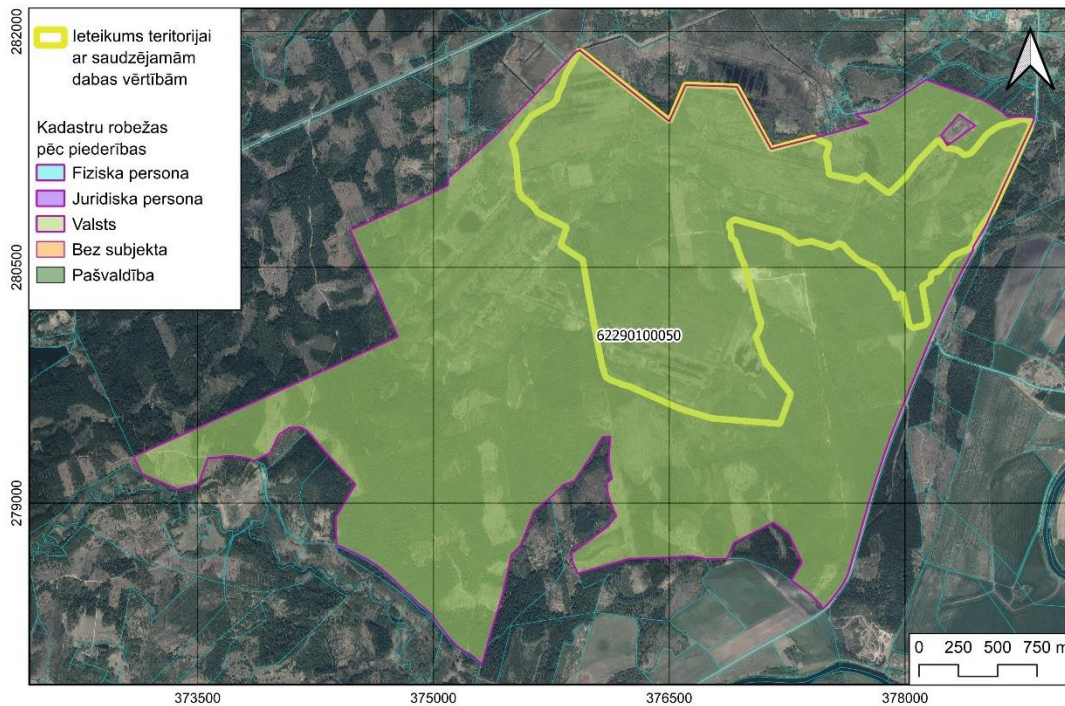
Nosusināšanas sistēma	darbojas vāji un nevienmērīgi, gruntsūdens līmenis augsts
Kūdras veidošanās	nav atjaunojusies, bet ir potenciāli iespējama niedrājos
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7120_3
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	teritorijas tiešā tuvumā sastopams aizsargājams meža biotops 91D0* Purvaini meži
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	purva dzeguzene <i>Epipactis palustre</i> vairāk par 30 eksemplāriem, zāļu purvā un daži eksemplāri niedrāja malā , vāļišu staipeknis <i>Lycopodium clavatum</i> konstatēts pie grāvja
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	niedrāji pārmitros apstākļos var potenciāli turpināt attīstību zāļu un pārejas purva virzienā un būt ekoloģiski nozīmīgi oglekļa uzkrāšanai un kūdras veidošanai. Potenciāli labas prognozes attīstīties pārejas purvu un slīkšņu biotopiem. Mitrāju vides atjaunošanās intensitāte būs atkarīga arī no klimatiskajiem apstākļiem
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	ieteicams meklēt iespējas un metodes palielināt sugām bagātu zāļu purvu platības. Zāļu purvi ir potenciāli piemērotas dzīvotnes vairākām orhideju (piem., dzegužpirkstītes, nakstvijoles) sugām
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams novada teritorijas plānojumā Skrundas purvu iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)* (182. attēls; 183. attēls; 72. tabula) purvu biotopu kompleksa aizsardzībai. Īpaši nozīmīgas ir sugām bagāto zāļu purvu platības.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



182. attēls Ieteicamā Skrundas purva dabas un apstādījumu vai meža funkcionālā zona un konstatētie biotopi un ĪA biotopi Skrundas purva apkārtnē



183. attēls Ieteicamās Skrundas purva aizsargājamās zonas teritorijas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

72. tabula. Skrundas purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Skrundas purvs	
Atrašanās vieta:	Kuldīgas novads, Skrundas pagasts,	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	4
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	2
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	2
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	1
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	x
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	x
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	x
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	3

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

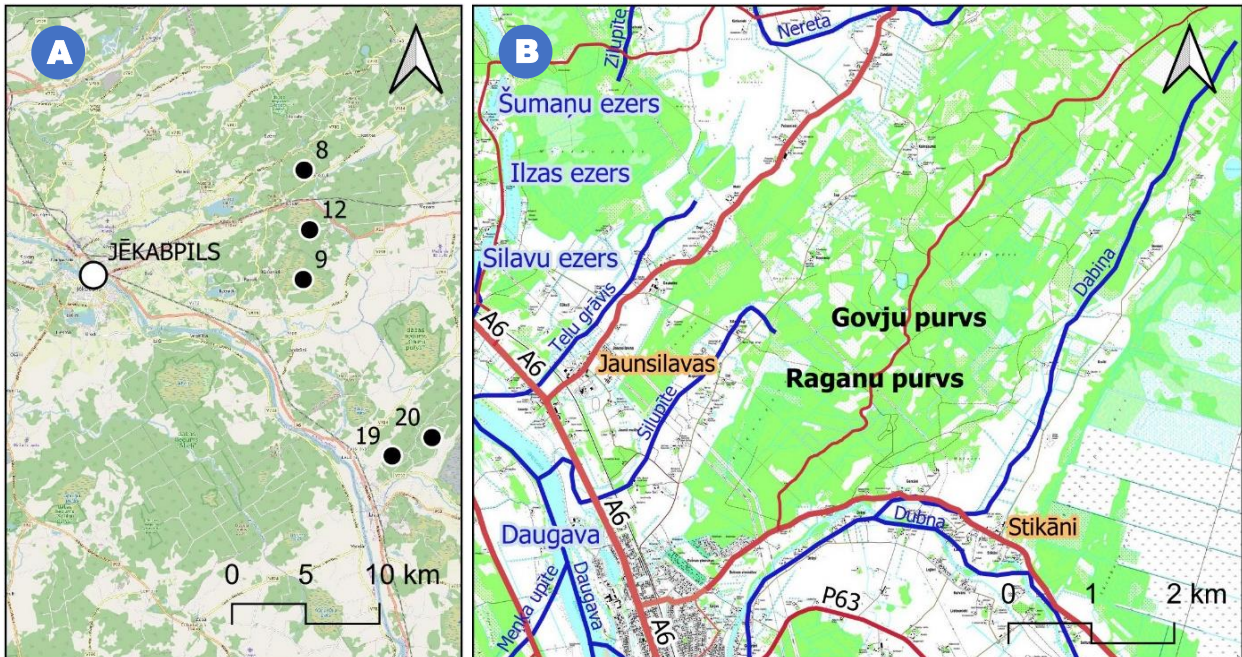
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	1
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	2
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		24

19. Raganu purvs

Atrašanās vieta:	Līvānu novads, Turku pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	36,22 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 76860070647)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Raganu purvs (184. attēls) izveidojies Austrumlatvijas zemienes Jersikas līdzenumā, kad, noplūstot pēdējā apledošanas ledāja kušanas ūdeņu Nīcgales sprostezera ūdeņiem, zemākās vietās palika seklas ieplakas, kurās vēlāk, klimatam kļūstot siltākam un mitrākam, uz aleirītiska glaciolimniska māla, sāka uzkrāties kūdrains sapropelis, kuru pārsedz labi sadalījusies (40%) zemā purva tipa koku-zāļu kūdra (73. tabula). To vēlāk pārsedza maz līdz vidēji (20-30%) sadalījusies augstā purva tipa spilvju-sfagnu kūdra, kas arī mūsdienās veido atlikušās kūdras virsējo slāni.



184. attēls (A) Garā (Putnusalas) (8), Vilku (9), Driksnas (12), Raganu (19), Govju (20) purva atrašanās vieta; (B) Raganu purvs

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Kūdras ieguves ietekmētā daļā konstatēts aizaugušu garenstieptu karjeru komplekss (185. attēls). Karjeros atjaunojusies sūnu un pārejas purviem tipiska un raksturīga veģētācija (186. attēls), atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam 7120. Bagātīgi sastopamas dzērvenes, makstainā spilve, apaļlapu rasene, izveidojusies stabila sfagnu sega (dominējošs Magelāna sfagns). Nenoraktās kūdras slejas starp karjeriem šauras – apaugušas ar priedi, viršiem, sastopama ārkausa kasandra, brūklenes. Atsevišķos karjeros veidojas atklāta ūdens laukumi un slīkšņas. Kūdrāja pārējo daļu veido ietekmēts augstais purvs, kas apaudzis ar parasto priedi, zemsedzē raksturīga plaši izplatīta un lielus pārklājumus veidojoša ārkausa kasandra, purva vaivariņš sastopams ievērojami retāk. Aizaugošie kūdras karjeri robežojas ar izcirtumiem.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

73. tabula. Raganu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	3656	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Austrumlatvijas zem. Jersikas līdzenumā	Viršējā kūdras slāņa tips	Augsta tipa spilvju-sfagnu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	1,15	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	10-15%
Platība ha (0,3 m robeža)	132	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05-0,10
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	50,29	Grāvju sistēmas raksturojums	Praktiski nefunkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Dubna	Nogulumu zem kūdras	Smalka smiltis, māls, aleirīts



185. attēls Raganu purvā veiksmīgi pašatjaunojas sūnu purva biotopi



186. attēls Karjeros atjaunojusies sfagnu sega

74. tabula. Raganu purvā konstatētie biotopu veidi

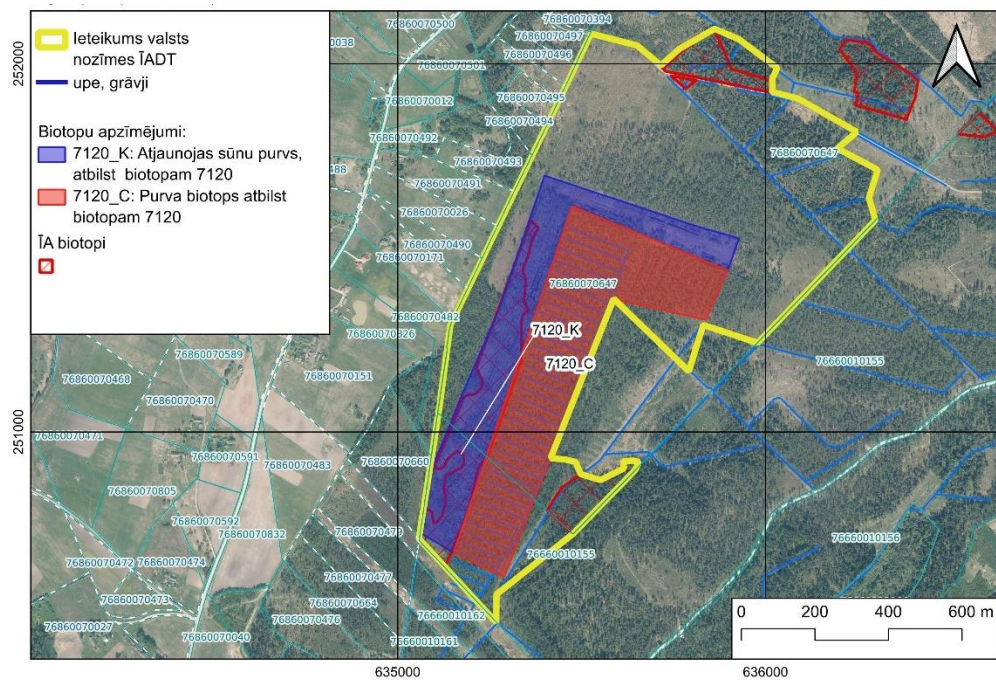
Biotopa veids	Platība, ha
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	14,56
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	21,66
Kopā	36,22

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

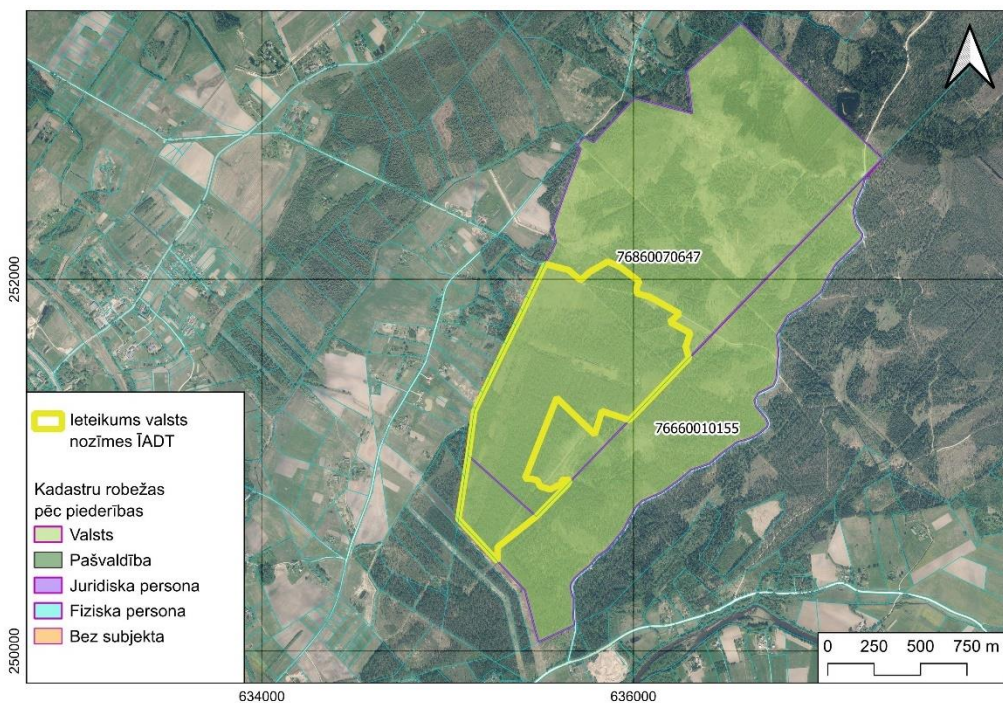
Nosusināšanas sistēma	grāvju sistēma vāji funkcionējoša. Grāvju tīkls aizaudzis un praktiski nefunkcionē. Galvenā virszemes ūdeņu atslodze no purva, kas izveidojies šaurā ZA-DR virzienā garenstieptā ielakās, ir uz dienvidrietumiem un ūdeņi ietek Dubnā. To plūsmas virzienu nosaka ieplakas reljefs, kura augstuma atzīmes samazinās Dubnas ielejas virzienā
Kūdras veidošanā:	nav atjaunojusies, bet ir potenciāli iespējama niedrājos
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7120
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	aizaugušie karjeri turpinās attīstīties sūnu purva virzienā
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams: saglabāt teritoriju turpmākiem dabiskiem sukcesionāliem procesiem un novada teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajās zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. (187. attēls; 188. attēls; 75. tabula). Lai nodrošinātu ES nozīmes biotopu aizsardzību, ieteicams purvu un mežu biotopu kompleksa aizsardzībai pievienot tuvumā esošos ES nozīmes mežu biotopus. Tas nodrošinātu mitrāju saglabāšanos un kūdras uzkrāšanās procesa atjaunošanos.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



187. attēls Raganu purva teritorijas robeža ar konstatētiem biotopiem un ĪA biotopiem Raganu purva apkārtnē



188. attēls Raganu purva teritorijas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

75. tabula. Raganu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Raganu purvs	
Atrašanās vieta:	Līvānu novads, Turku pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	x
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

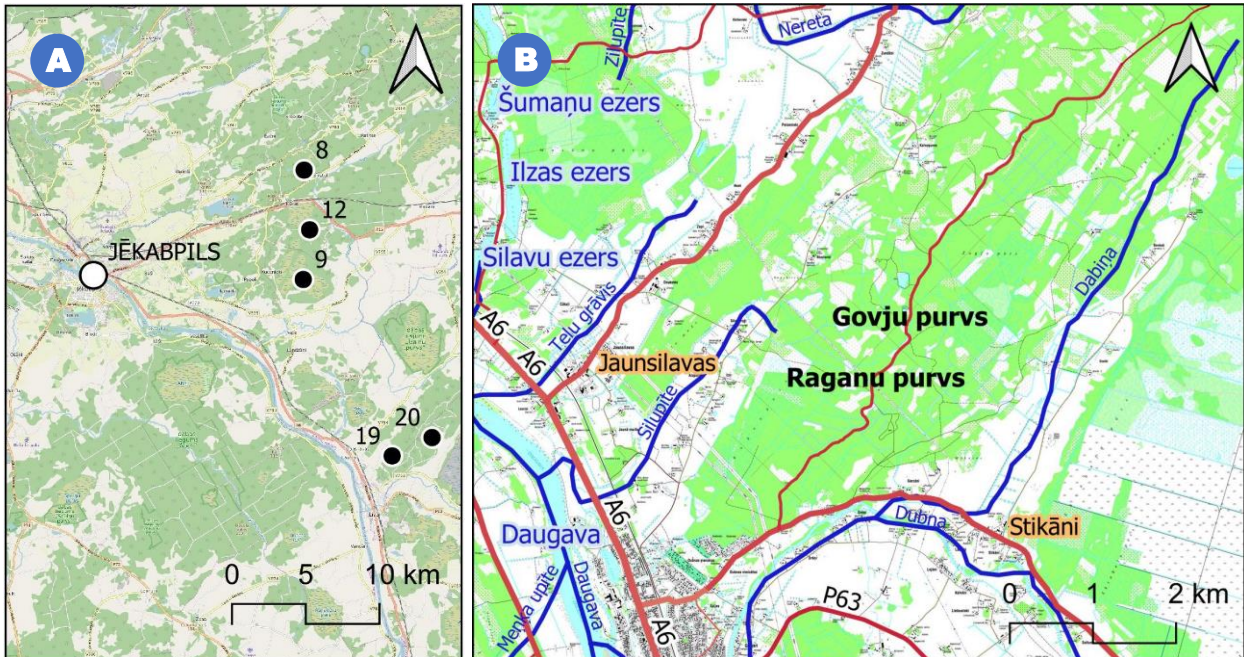
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		23

20. Govju purvs

Atrašanās vieta:	Līvānu novads, Rožupes pagasts
Purva tips:	augstais
Projektā vērtētā platība:	41,17 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 76660010156)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Govju purvs (189. attēls) izveidojies Austrumlatvijas zemienes Jersikas līdzenumā, kad, noplūstot pēdējā apledojuuma ledāja kušanas ūdeņu Nīcgales sprostezera ūdeņiem, zemākās vietās palika seklas ieplakas, kurās vēlāk klimatam kļūstot siltākam un mitrākam, uz plānas kūdraina sapropeļa kārtas, kas bija izveidojies sekļajā baseinā uz aleirītiska glaciolimniska māla, sāka uzkrāties labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra. To vēlāk pārsedza mazsadalījusies augstā purva tipa spilvju-sfagnu kūdra, kas arī mūsdienās veido atlikušās kūdras virsējo slāni.



189. attēls Attēls 124. (A) Garā (Putnusalas) (8), Vilku (9), Driksnas (12), Raganu (19), Govju (20) purva atrašanās vieta; (B) Govju purvs

Grāvju tīkls aizaudzis un praktiski nefunkcionē. Galvenā virszemes ūdeņu atslodze ir vērsta no purva uz dienvidrietumiem, ietek Dabīņā. Tālāk ūdeņi plūst uz Dubnu. Ūdeņi no purva ziemeļaustrumdaļas pa grāvju sistēmu plūst uz Skrebeļu ezeru (76. tabula).

76. tabula. Govju purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	3658	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Austrumlatvijas zemienes Jersikas līdzenumā	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa spilvju-sfagnu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	0,52-1,45	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	10-15%
Platība ha (0,3 m robeža)	97	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05-0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	4,59	Grāvju sistēmas raksturojums	Praktiski nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Dabiņš	Nogulumi zem kūdras	Smalka smilts, aleirīts, māls

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Kūdras ieguves ietekmētajā daļā konstatēts aizaugošu garenstieptu karjeru komplekss apmēram 4 ha platībā ar atklāta ūdens laukumiem un kopumā atklātu ainavu (192. attēls). Karjeros atjaunojas gan sūnu, gan pārejas purviem tipiska veģētācija un karjeru komplekss atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam 7120-2 (190. attēls). Veidojas sfagnu sega, izplatīta purva dzērvene, sastopami baltmeldri, izklaidus viršu ceri, sastopama makstainā spilve, zilenes, andromēdas. Nenoraktās kūdras slejas starp karjeriem šauras, apaugušas ar priedi, vaivariņiem un viršiem. Govju purva pamatteritorijas lielāko daļu veido ietekmēts augstais purvs (191. attēls), kas blīvi apaudzis ar parasto priedi, zemsedzē plašas vaivariņu audzes, sastopamas mellenes, brūklenes lācenes, sfagni mežainajā daļā sastopami nevienmērīgi.



190. attēls ES nozīmes aizsargājams biotops 7120 kūdras ieguves karjeros, kas aizauguši ar sūnu purviem raksturīgu veģētāciju



191. attēls Karjeriem tieši piegulošā platībā sastopams priežu mežs ar zemsedzē dominējošu purva vaivariņu

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

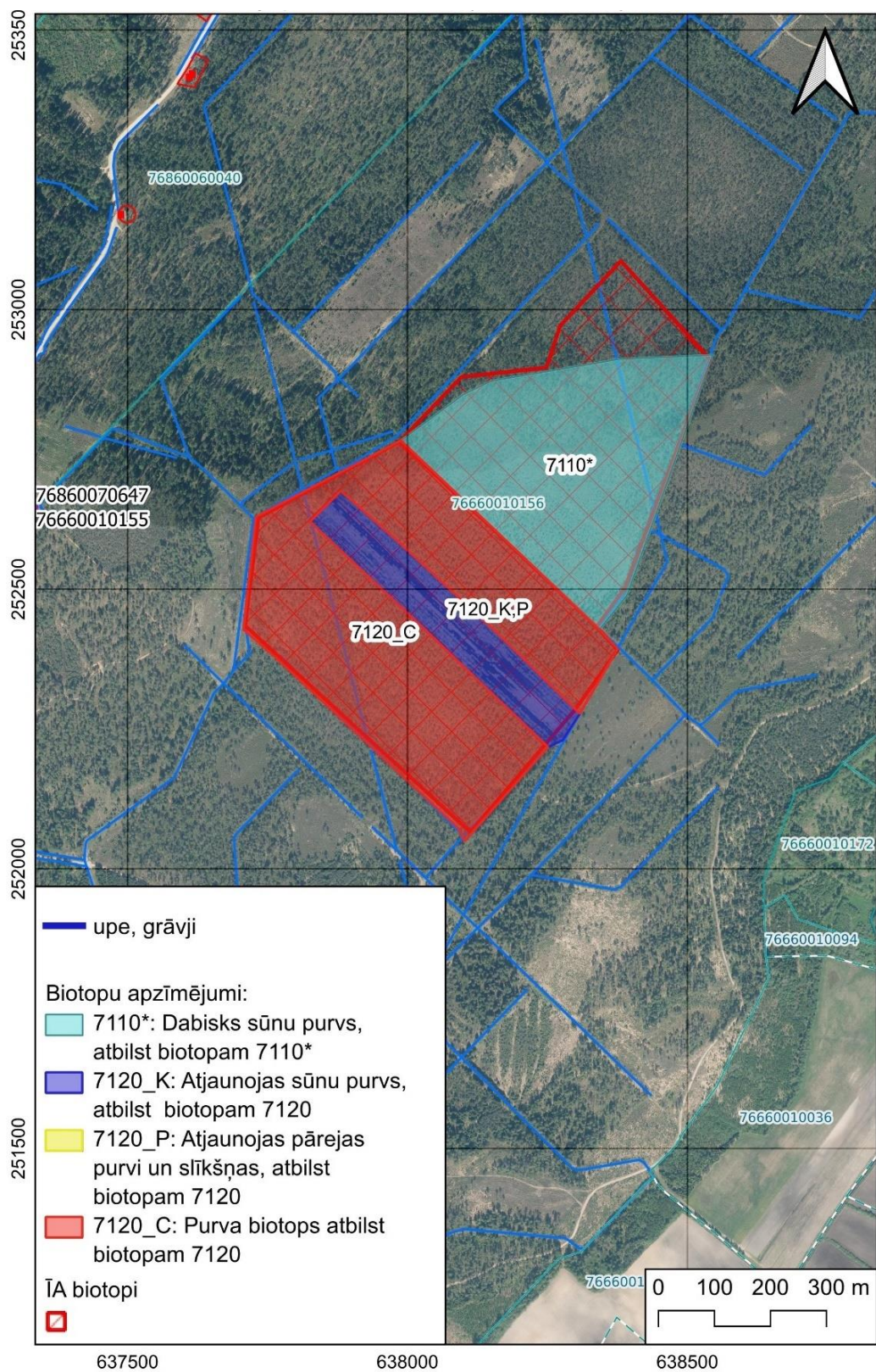
77. tabula. Govju purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	14,75
Atjaunojas sūnu un pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_K,P)	4,86
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	21,56
Kopā	41,17

Nosusināšanas sistēma	grāvji daļēji aizauguši un vāji funkcionējoši
Kūdras veidošanās	ir saglabājusies un notiek gan aizaugušajos karjeros, gan pārējā platībā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7110* - 14,75 ha, 7120 – 26,42 ha
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroiegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	aizaugušie karjeri turpinās attīstīties sūnu purva virzienā, bet mežainā daļa potenciāli zaudēs purvam raksturīgās pazīmes, transformējoties par purvainu mežu. Nosusinātais ezers teritorijas austrumu daļā būs atkarīgs no izmaiņām hidroloģiskajā situācijā, kuru ietekmē arī bebru darbība, potenciāli ilgstoši saglabāsies aizaugums ar niedrēm.
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	Vēlama būtu ezeram atbilstoša ūdens līmeņa atjaunošana un niedres ekspansijas ierobežošana
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams saglabāt teritoriju turpmākai dabiskai attīstībai un novada teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. (192. attēls; 78. tabula). Aizaugušie kūdras karjeri šobrīd veido atklātu ainavu, kas labi papildina un dažādo purva-meža kompleksu, aizaugušajos karjeros notiek kūdras veidošanās, iespējams, aktīvāk - piegulošajā mežainajā daļā. Novērtētā platība ir salīdzinoši neliela un atrodas atstāta no citām teritorijām, kuras atzītas par nozīmīgām bioloģiskai daudzveidībai.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



192. attēls Govju purvā sastopamo biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

78. tabula. Govju purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Govju purvs	
Atrašanās vieta:	Līvānu novads, Rožupes pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	2
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	x
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	x
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	3

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

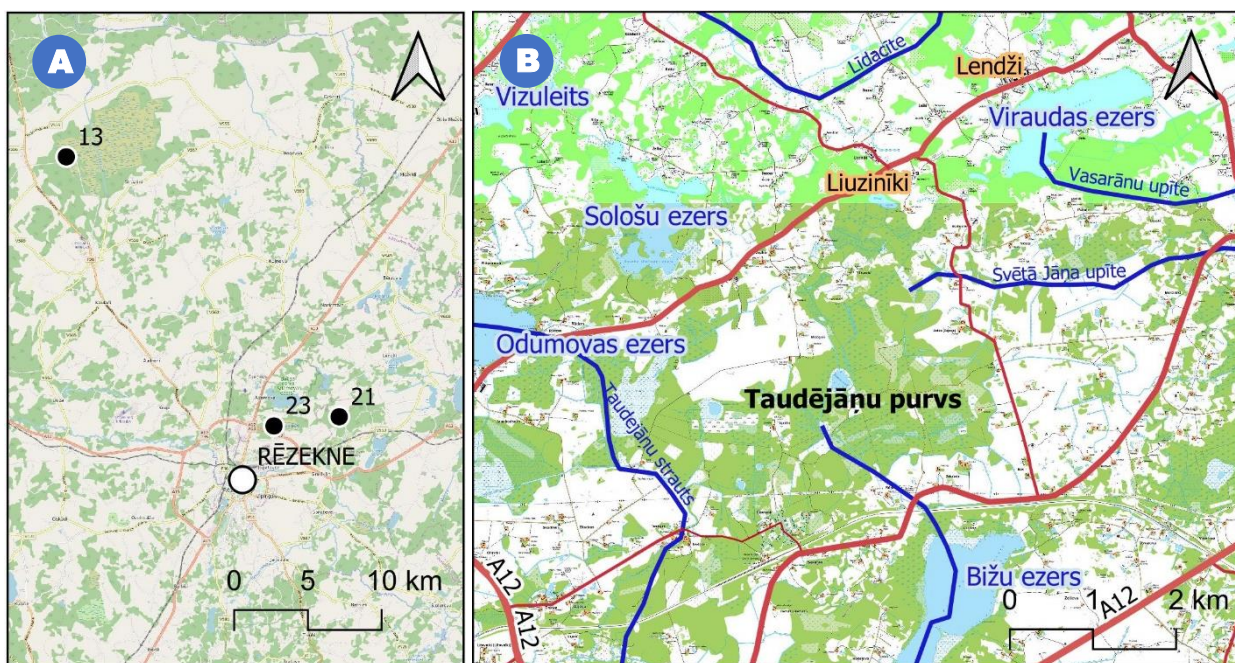
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		26

21. Taudejāņu purvs

Atrašanās vieta:	Rēzeknes novads, Lendžu pagasts
Purva tips:	pārejas
Projektā vērtētā platība:	48,20 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 78660040135)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Taudejāņu apkārtnē ir sastopami vairāki kūdras ieguvei izmantoti purvi. Analizētajās kartēs un materiālos nav atrodami precīzāki purvu nosaukumi, par Taudejāņu purvu var dēvēt vismaz divas tuvu esošas vietas. Izpētes teritorija “Taudejāņu purvs” (193. attēls) izveidojusies Latgales augstienes Burzavas paugurainē, starppauguru ieplakā, kurā pēc ledāja kušanas palika sekla ūdenstilpe. Tā pakāpeniski aizauga un virs aleirītiska sapropeļa uzkrājiem plāns labi sadalījušās zemā purva tipa koku-zāļu kūdras slānis. Savukārt virs tā izveidojusies vidēji sadalījusies augstā purva tipa sfagnu, sfagnu-spilvju kūdra, kas veido arī kūdras virsējo slāni (79. tabula).



193. attēls (A) Strūžānu (13), Taudejāņu purvs (21), Zilais I (23) purvu atrašanās vietas;
(B) Taudejāņu purvs

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritoriju veido aizauguši kūdras ieguves karjeri (194. attēls; 195. attēls). Karjeros atjaunojas pārejas purviem raksturīga veģētācija ar grīšļiem un makstaino spilvi. Daļa platības pastāvīgi pārplūdusi (196. attēls). Ūdens līmeni ietekmē arī bebru darbība. Teritorijā atrodas Voskānu ezers ar slīkšņainu piekrasti (197. attēls). No ezeriņa izrakts novadgrāvis. Lai gan tas ir daļēji aizsērējis un arī dabiski, iespējams, bijusi kaut kāda notece, tomēr susināšanās ietekmē pārejas purva dabiskā veģētācija vienkāršojusies – izteikti dominē makstainā spilve, bet ir stabila sfagnu sega (80. tabula). Augstākās vietās (kur kūdras slāņi nav norakti) izplatītas brūklenes, aug zilenes, vaivariņi,

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

kasandras. Sfagni sastopami fragmentāri, ieplakās starp ciņiem. Kūdras karjeru platība atrodas ieplakā, jo kūdras slāņi ir norakti un robežojas ar priežu mežiem.

79. tabula. Taudejāņu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	4345	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Latgales augstienes Burzavas pauguraine	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa spilvju-sfagnu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	3,18	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	25%
Platība ha (0,3 m robeža)	107	Gruntsūdens līmenis (m)	0,10-0,20
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	19,7	Grāvju sistēmas raksturojums	Nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Voskāņu ezers	Nogulumi zem kūdras	Smalka smilts, aleirītisks sapropelis



194. attēls Aizaugošajos kūdras ieguves karjeros Taudejāņu purvā ieviešas mitrummīloša purviem raksturīga veģetācija



195. attēls Daļa karjeru ir pārplūduši, veidojas pārejas purviem un slīkšņām raksturīga veģetācija



196. attēls Susināšanas ietekmēts pārejas purvs Voskāņu ezera piekrastē





197. attēls Daļa platības ir pastāvīgi pārplūdusi

80. tabula. Taudejāņu purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

	Biotopa veids	Platība, ha
	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst biotopam 7140 (7140)	18,64
	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120_P)	27,71
	Cits: Ezers (Cits)	1,85
	Kopā	48,20

Nosusināšanas sistēma:

darbojas vāji, ūdens notece no purva ir ierobežota, jo to no visām pusēm ieskauj morēnas pauguri. Ūdeņi noplūst pa grāvjiem ziemeļu virzienā uz Voskānu ezeru

Kūdras veidošanās:

noris nevienmērīgi

Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi:

7140 – 18,64 ha
7120_2 – 27,71 ha

Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu:

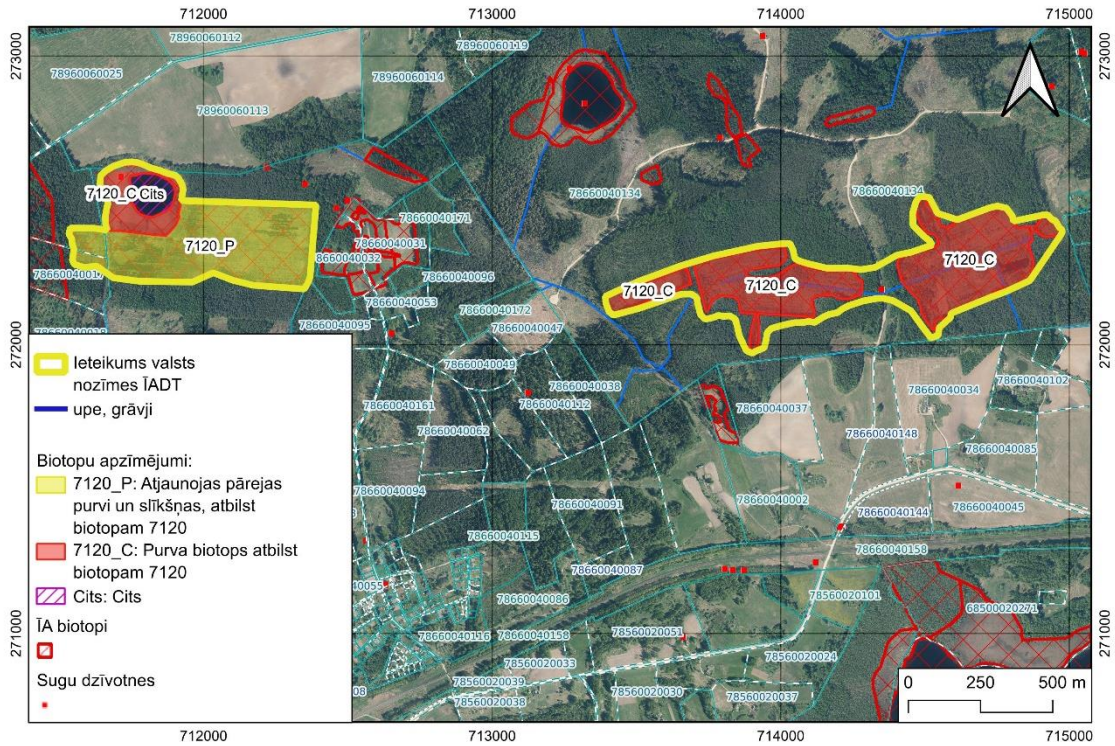
nerobežojas

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

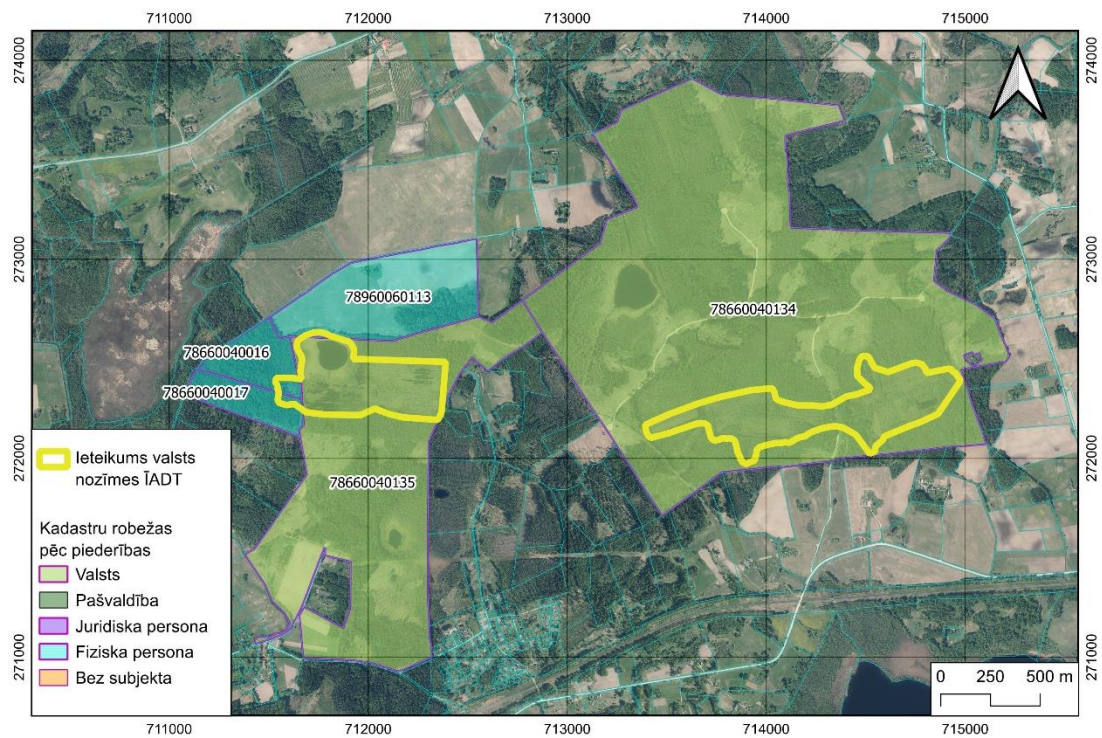
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas:	nav
Konstatētās invazīvās sugas:	nav
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu:	nē
Atjaunošanas prognoze:	novērojami procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem pārejas purva attīstībai
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai:	izvērtēt noteci no ezeriņa, iespējams, noteces mazināšana dienvidu virzienā iztekošajā grāvī stabilizēs situāciju ezeriņā un tā piekrastes slīkšņā
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām:	nav

Ieteicams veidot pašvaldības ĪADT (198. attēls; 199. attēls) – dabas parku pārejas purva un ezera biotopu kompleksa aizsardzībai, teritorijā sekmīgi norit pašatjaunošanās. Aizsargāto teritoriju var paplašināt, iekļaujot tuvumā esošos līdzīgus aizaugušus kūdras karjerus. Visveiksmīgāk, ja teritoriju varētu apvienot ar nosusināto Tuzerīša ezeru, kas ir privāts zemes īpašums. Ar nosaukumu “Taudejāņu purvs” projektā LIFE REstore apsekota teritorija, kuru arī veido kūdras karjeri, kuros notikusi augstā un pārejas purva atjaunošanās un kas atrodas uz valstij piederoša zemes gabala. Veidojot aizsargājamu dabas teritoriju, lietderīgi būtu apvienot šīs teritorijas. Zemesgabalos konstatēti arī citi ES nozīmes īpaši aizsargājami mežu un purvu biotopi, kopā 22,8 ha lielā platībā (81. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



198. attēls Ieteicamā Taudejāņu purva dabas parka teritorijas robežas ar konstatētiem biotopiem un ĪA biotopiem



199. attēls Ieteicamās Taudejāņu purva dabas parka teritorijas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

81. tabula. Taudejāņu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Taudejāņu purvs	
Atrašanās vieta:	Rēzeknes novads, Lendžu pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	3
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	2
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	x
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	x
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	x

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

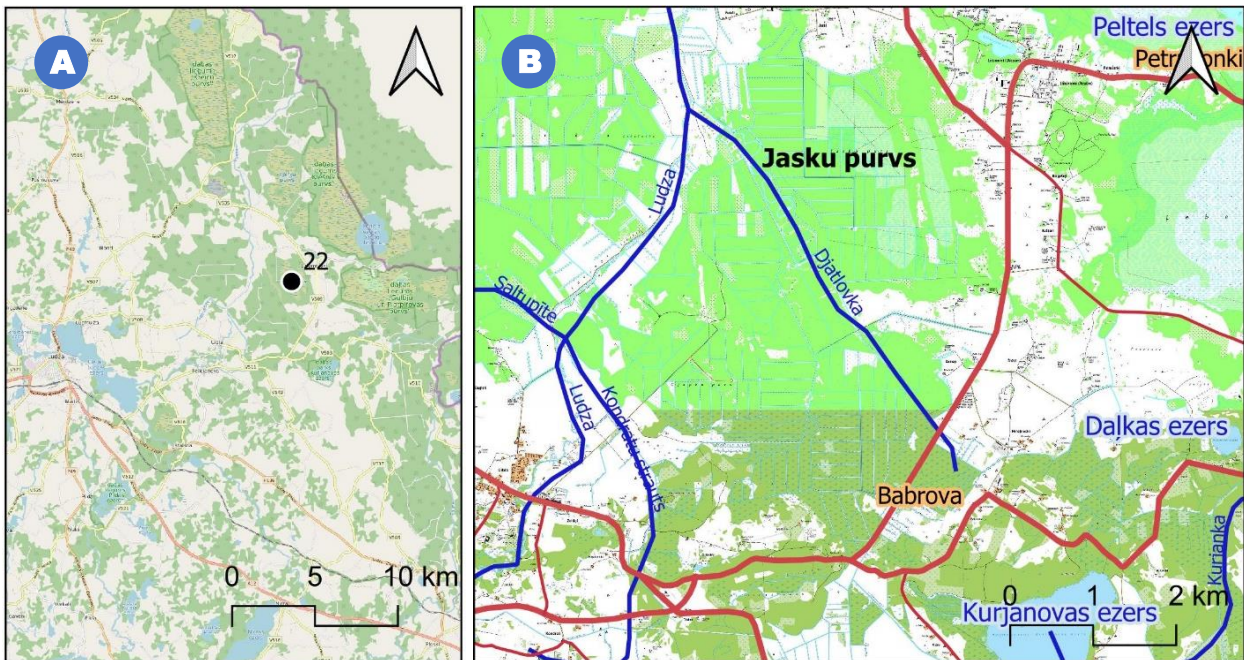
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	3 2 1
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	3
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		28

22. Jasku purvs

Atrašanās vieta:	Ludzas novads, Līdumnieku pagasts
Purva tips:	Augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	179,23 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 68660040358)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Tjapku-Jasku purvs (200. attēls) veidojies Burzavas paugurainē, starppauguru ieplakā, kurā noplūstot ledāja kušanas ūdeņiem, palika plaša sekla ūdenstilpe, kas pakāpeniski aizauga un virs mālaina sapropeļa uzkrājās plāns labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra. Tjapku purvā ievērojamā virszemes ūdeņu pieplūde no apkārtējiem morēnas pauguriem nodrošināja to, ka šajā purvā uzkrājās tikai zemā purva tipa kūdra (82. tabula). Savukārt Jasku purva ieplakas sarežģītā reljefa dēļ purva veidošanās apstākļi bija sarežģītāki un tajā virs zemā tipa kūdras veidojās pārejas tipa, bet vēlāk arī augstā purva tipa kūdra (83. tabula). Jāpiebilst, ka LVĢMC zemes dzīļu informācijas sistēmā atradnes nosaukums ir Tjapku - Jasku, bet projektā vērtēja Jasku purvu.



200. attēls (A) Tjapku-Jasku purva (22) atrašanās vietas; (B) Jasku purvs

Abos purvos ir biezs grāvju tīkls un ūdens notece no purva ir ierobežota, jo to no visām pusēm ieskauj morēnas pauguri. Ūdeņi pa grāvju sistēmām noplūst uz Ludzas upi un Kondrotu strautu.

82. tabula. Tjapku purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	5055	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Latgales augstienes Burzavas paugurainē	Viršējā kūdras slāņa tips	Zemā tipa
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	-	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	-
Platība ha (0,3 m robeža)	1061	Gruntsūdens līmenis (m)	-
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	-	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	-	Nogulumi zem kūdras	Smilts, smilšmāls

83. tabula. Jasku purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	5045	Purva tips	A, P, Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Latgales augstienes Burzavas paugurainē	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	-	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	-
Platība ha (0,3 m robeža)	664	Gruntsūdens līmenis (m)	-
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	40	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	-	Nogulumi zem kūdras	Smilts, smilšmāls

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Jasku purvā novērojama būtiska nosusināšanas ietekme un biezs grāvju tīkls. Nosusināšanas ietekmē attīstījies izteikts apaugums ar kokiem - platība ir apmežojusies (201. attēls). Atklāta sūnu purva platība saglabājusies teritorijas austrumu malā, šaurā garenā joslā.



201. attēls Nosusināšanas ietekmē Jasku purvā palielinājies aizaugums ar priedēm

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Šeit sastopama tipiskā sūnu purva veģetācija ar sfagniem, apaļlapu raseni, makstaino spilvi, izplatīta purva dzērvene (202. attēls), vaivariņi, blīvi saaugušas purva priedes un raksturīgs viegli ciņains mikroreljefs. Nosusināšanas ietekmē zemsedzē attīstās izteikts purva vaivariņa un ārkausa kasandras īpatsvars (203. attēls).



202. attēls Sūnu purva veģetācija Jasku purvā



203. attēls Jasku purvā sastopama Latvijas austrumu daļas purvos raksturīgā ārkausa kasandra

84. tabula. Jasku purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	92,61
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	33,16
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	53,46
Kopā	179,23

Nosusināšanas sistēma:	funkcionējoša
Kūdras veidošanās:	noris purvainajā daļā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi:	7110* – 92,61 ha, 7120 – 33,16 ha
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu:	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas:	nav
Konstatētās invazīvās sugas:	nav
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu:

nē

Atjaunošanas prognoze:

novērojami procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem turpmākai sūnu purva attīstībai teritorijas austrumu daļās purva ieplakā. Teritorijas lielākajā daļā ir attīstījies priežu mežs un faktiski nav sagaidāma sūnu purva attīstība. Saglabājoties piemērotam hidroloģiskajam režīmam (pietiekami augstam gruntsūdens līmenim), lielākā platības daļa attīstīsies purvainā meža virzienā, bet palielinoties nosusināšanas ietekmei – veidosies auglīgāki meži un izzudīs sfagnu sega

Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai:

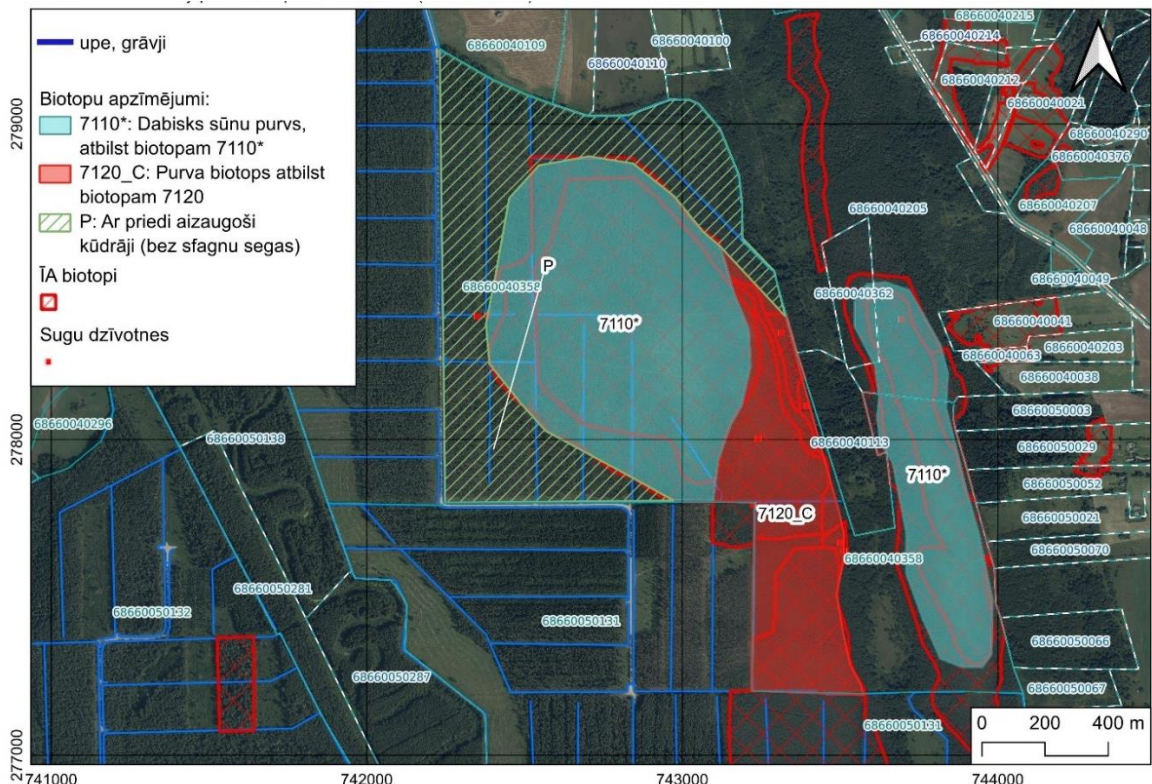
nav nepieciešami

Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām:

nav

Ieteicams saglabāt teritoriju dabiskiem sukcesionāliem procesiem (204. attēls; 85. tabula), rekultivācijas vai cita veida pasākumi nav nepieciešami. Pašvaldības teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*.

Bioloģiski vērtīgāka ir atklātā sūnu purva daļa, tomēr atklātas sūnu purva platības palielināšanās varbūtība ir maza.



204. attēls Jasku purvā konstatētie biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

85. tabula. Jasku purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Jasku purvs	
Atrašanās vieta:	Ludzas novads, Līdumnieku pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	4
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	x
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

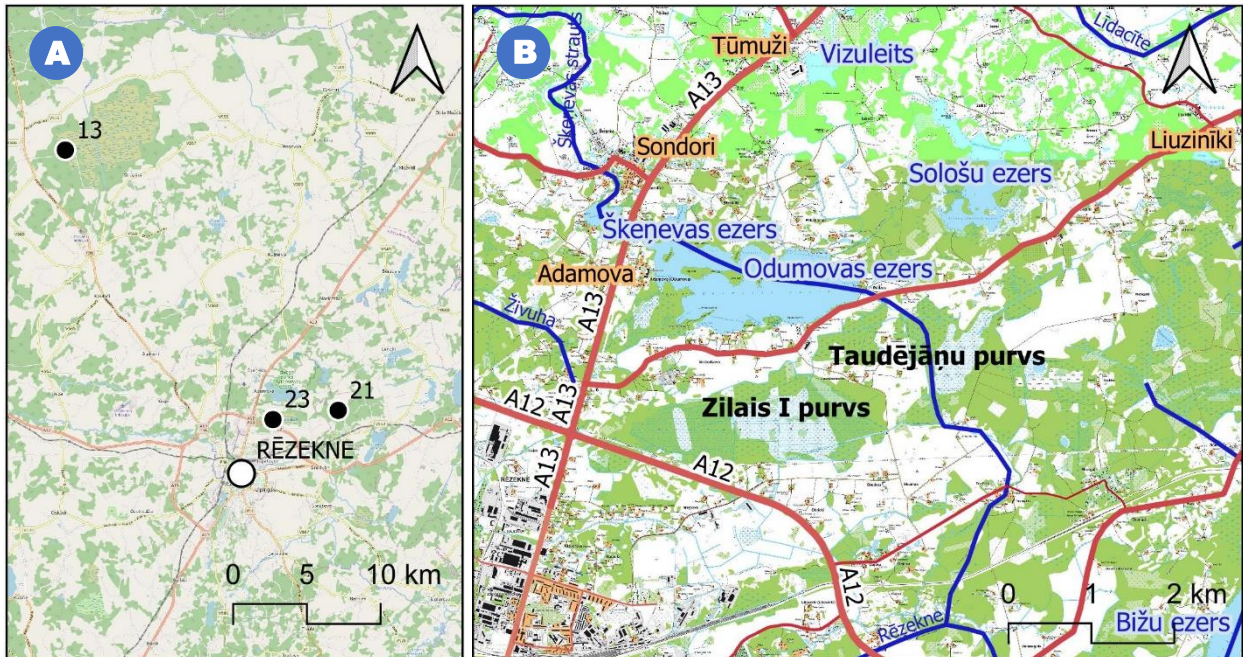
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4 1
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		28

23. Zilais I purvs

Atrašanās vieta:	Rēzeknes novads, Verēmu pagasts
Purva tips:	Augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	19,51 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 78960060121)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Zilais I purvs (205. attēls) izveidojies Latgales augstienes Burzavas paugurainē, starppauguru ieplakā, kurā noplūstot ledāja kušanas ūdeņiem, palika sekla ūdenstilpe, kas pakāpeniski aizauga, un virs mālaina sapropeļa uzkrājās plāna labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra, bet virs tās izveidojies vidēji sadalījies augstā purva tipa sfagnu, sfagnu-spilvju kūdras slānis (86. tabula). Ūdens notece no purva ir ierobežota, jo to no visām pusēm ieskauj morēnas pauguri. Ūdeņi noplūst uz Taudējāņu strautu un arī pa grāvjiem uz Adamovas ezeru.



205. attēls Attēls 194. (A) Strūžānu (13), Taudējāņu purvs (21), Zilais I (23) purvu atrašanās vietas; (B) Zilais I purvs

86. tabula. Zilais I purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	4345	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Latgales augstienes Burzavas paugurainē	Virsjā kūdras slāņa tips	Augstais
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	4,55	Virsjā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	25%
Platība ha (0,3 m robeža)	447	Gruntsūdens līmenis (m)	0,35
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	19,4	Grāvju sistēmas raksturojums	Nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Taudējāņu strauts, Adamovas ezers	Nogulumu zem kūdras	Sapropelis, māls

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums:

Kūdras ieguves ietekmētajā daļā konstatēts aizaugušu garenstieptu karjeru komplekss. Daļa karjeru platības ir pārmitra vai ar atklātu ūdeni (206. attēls; 207. attēls), bet daļā atjaunojusies sūnu purviem tipiska un raksturīga veģētācija (208. attēls) un 1,28 ha platības atbilst ES nozīmes aizsargājamam biotopam 7120 gan 1., gan 2. variantam (87. tabula). Sastopami virši, makstainā spilve, apallapu rasene, izveidojusies stabila sfāgnu sega. Nenoraktās kūdras slejas starp karjeriem šauras – azaugušas ar priedi, vaivariņiem un viršiem (209. attēls).



206. attēls Aizaugoši karjeri Zilajā I purvā



207. attēls Aizaugošajos karjeros veidojas pārejas purvu veģētācija



208. attēls Aizaugošajos karjeros veidojas sūnu purvu biotopi



209. attēls Skats uz Zilā I purva ieplaku

87. tabula. Zilais I purvā konstatētie biotopu veidi

Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst biotopam 7110* (7110*)	1,28
Atjaunojas augstais purvs, atbilst biotopam 7120 (7120_K)	17,48
Pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7140 (7140)	0,75
Kopā	19,51

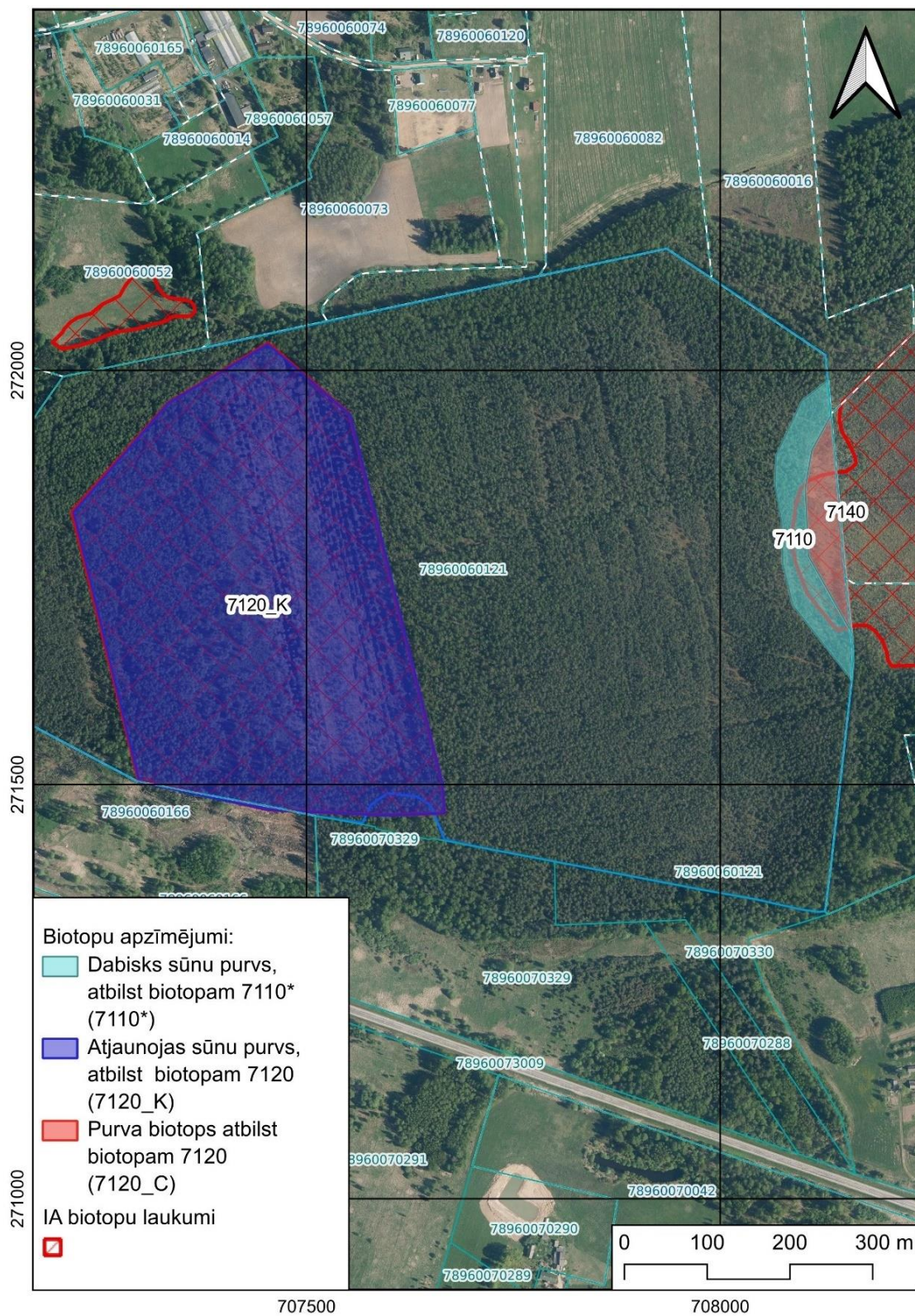
Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Apsekotās teritorijas lielāko daļu veido sagrāvjons, nosusināšanas ietekmēts augstais purvs (209. attēls), kas blīvi apaudzis ar parasto priedi, zemsedzē gandrīz monodominantas audzes veido ārkauša kasandra, sastopamas mellenes, lācenes. Sfagnu sega saglabājusies gandrīz visā platībā. Teritorijas austrumu daļā atrodas nosusināts purvs, kas senāk bijusi slapjāka ieplaka, ar lielākām lāmām, bet šobrīd vismaz daļēji aizaudzis ar niedrēm un kokiem, liela daļa bērzu nokaltusi (210. attēls). Iespējams, šeit senāk ir bijis ezers.

Nosusināšanas sistēma	grāvji ir labi funkcionējoši, bet kopumā ūdens līmenis un niedrāju applūdums ir mainīgs. Apsekojuma laikā daļa niedrāju ir sausi, bet daļa ir applūduši
Kūdras veidošanās	atjaunojusies kūdras ieguves karjeros un saglabājusies pārējā mežainajā daļā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7110*, 7120, 7140
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	gar ceļa malu konstatēta stāvlapu dzegužpirkstīte, krūmājos gar izžuvušu kartu grāvi – dažī purva dzeguzenes eksemplāri
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	niedrāji pārmitros apstākļos var potenciāli turpināt attīstību zema vai pārejas purva virzienā un būt ekoloģiski nozīmīgi oglekļa uzkrāšanā un kūdras veidošanā
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	Nav nepieciešami
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams saglabāt teritoriju dabiskiem sukcesionāliem procesiem un pašvaldības teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. Salīdzinoši netālu ziemeļu virzienā atrodas Adamovas ezera dabas parks (210. attēls; 88. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



210. attēls Apsektotajā teritorijā Zilais I purvā konstatētie biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

88. tabula. Zilais I purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Zilais I purvs	
Atrašanās vieta:	Rēzeknes novads, Verēmu pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	x
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		22

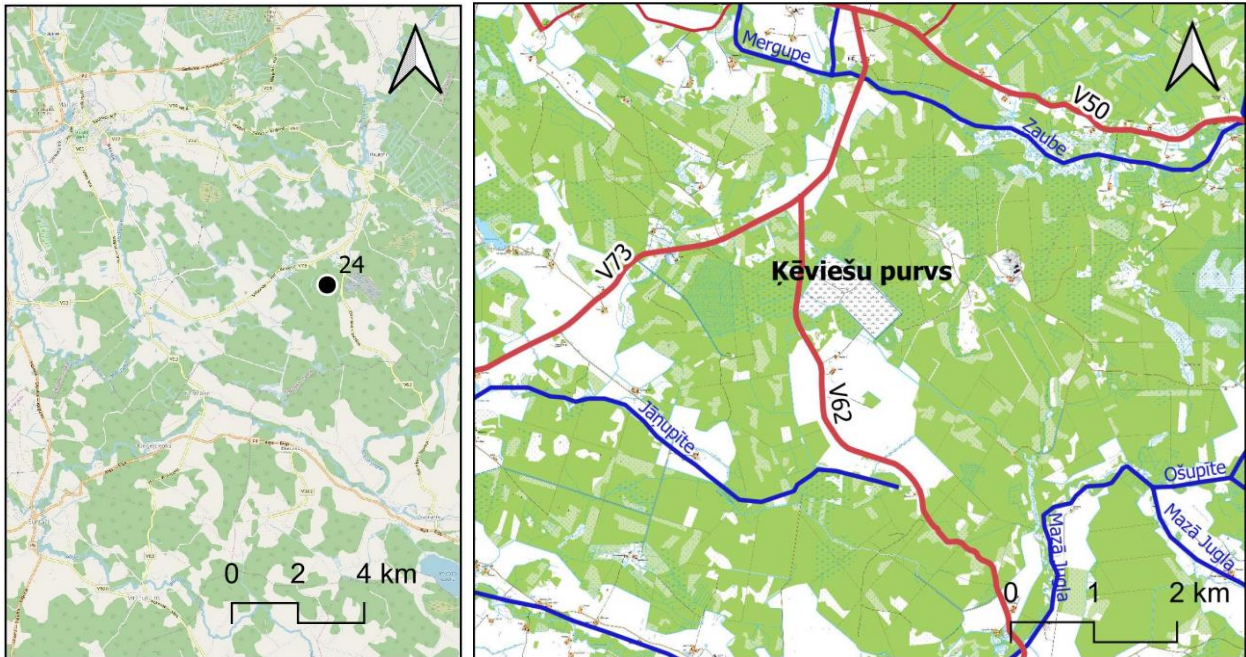
24. Ķēviešu purvs

Atrašanās vieta:	Siguldas novads, Mālpils pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	35,62 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 80740040179)

Vispārīgs situācijas raksturojums:

Ķēviešu purvs (211. attēls) izveidojies Viduslatvijas zemienu Madlienas nolaidenumā, kad ZA-DR virzienā garenstieptā starppauguru ieplakā pēc ledāja kušanas ūdeņu noplūšanas virszemes ūdeņu pieplūde no pauguriem nodrošināja pietiekami mitrus apstākļus, lai varētu strauji ieviesties mitrummīloši augi. Veģetācijas attīstībai labvēlīga klimata apstākļos sāka uzkrāties zemā purva tipa kūdra. Vēlāk, kūdras slāņa biezumam palielinoties, purvā uzkrājusies augstā purva tipa kūdra (89. tabula).

Galvenā atslodze ir purva kontūrgrāvji, kas savāc ūdeņus visapkārt purvam un purva dienvidos par sarežģītu grāvju sistēmu ūdeņus novada uz Jāņupīti un tālāk uz Mazo Juglu.



211. attēls (24) Ķēviešu purva atrašanās vieta

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritorijas veido apmežojusies, ar priedi apaugusi, agrāvajā platība (212. attēls; 213. attēls) un kūdras ieguves karjeri. Nosusināšanas ietekmē izzudusi sfagnu sega, zemsedzē izplatīti sīkrūmi, lielu pārklājumu veido purva vaivariņš un mellenes. Tikai atsevišķas dziļākas kūdras bedres aizaug ar sfagniem un skrajiem spilvju ceriem. Uz ziemeļiem no agrāvajā platības atrodas nosusināšanas mazietekmēta teritorija, kurā sastopams ES nozīmes aizsargājams mežu biotops 91D0* Purvaini meži, labā kvalitātē (90. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

89. tabula. Ķēviešu purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1978	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Viduslatvijas zemienes Madlienas nolaidenumā	Virsjā kūdras slāņa tips	Augstā tipa
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	1,48	Virsjā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	18%
Platība ha (0,3 m robeža)	177	Gruntsūdens līmenis (m)	1,00
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	80,17	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Jāņupīte, Mazā Jugla	Nogulumi zem kūdras	Smilts, smilšmāls



212. attēls Apmežojušies kūdras ieguves lauki Ķēviešu purvā



213. attēls Aizaugoši karjeri Ķēviešu purvā

90. tabula. Ķēviešu purvā konstatētie biotopu veidi

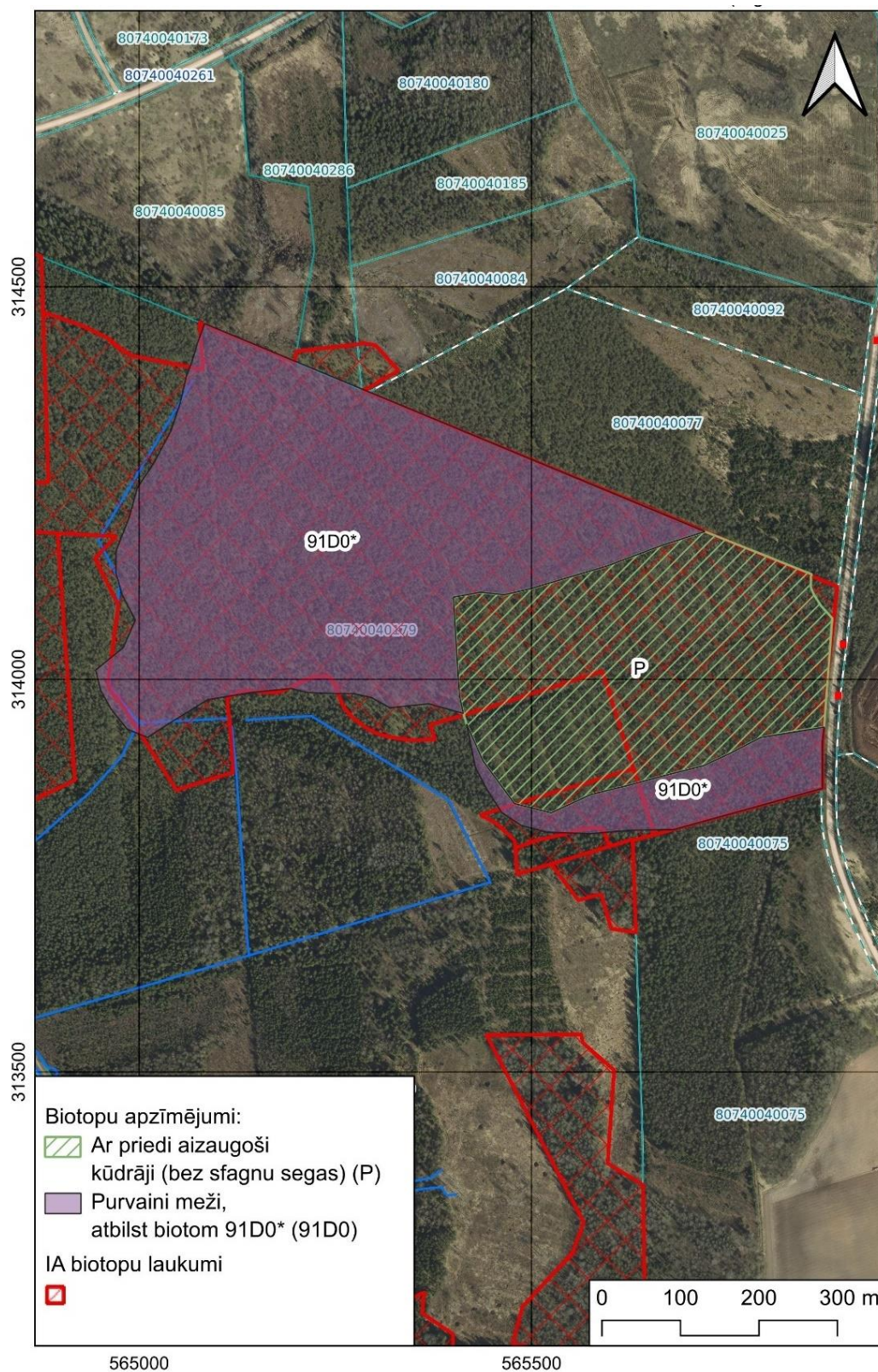
Biotopa veids	Platība, ha
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	14,78
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	12,19
Kopā	35,62

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nosusināšanas sistēma	nedarbojas
Kūdras veidošanās	noris nevienmērīgi
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	apmēram 35 m attālumā otrā pusē ceļam atrodas izstrādē esoši kūdras ieguves lauki Ķēviešu kūdras atradnē
Atjaunošanas prognoze	novērojамie procesi liecina par nelabvēlīgiem apstākļiem turpmākai augstā purva attīstībai. Grāvju ietekmētā platība ir apkārtni būtiski nosusinājusi, sfagnu sega izzudusi. Nav arī perspektīvas iespējas, aizdambējot grāvjus, pietiekami paaugstināt gruntsūdens līmeni, lai būtiski izmainītu hidroloģisko režīmu purva attīstībai labvēlīgā virzienā
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami
Potenciāli paredzамie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams saglabāt teritoriju dabisku procesu norisei (214. attēls) un pašvaldības teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. Ņemot vērā to, ka pamestie kūdras lauki ir aizauguši, šī purva teritorijā nekādi rekultivācijas vai cita veida pasākumi nav nepieciešami (91. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



214. attēls Ķēviešu purvā sastopamo biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

91. tabula. Ķēviešu purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Ķēviešu purvs	
Atrašanās vieta:	Siguldas novads, Mālpils pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	0
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	2
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		x
Cits		

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

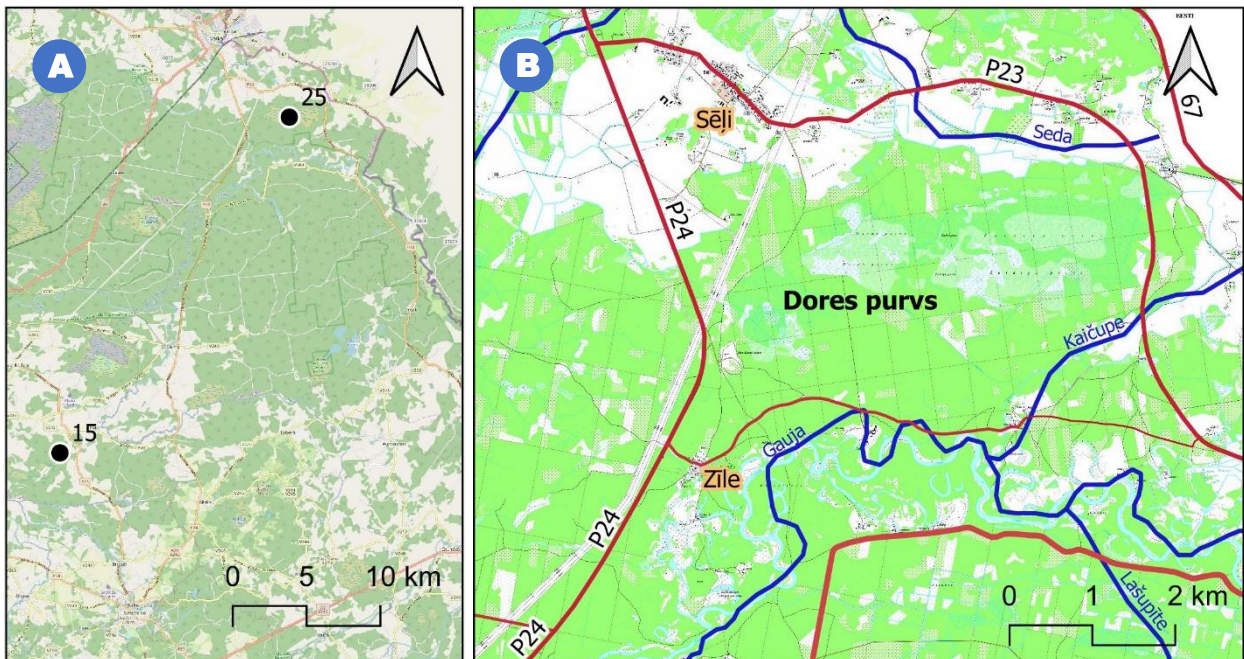
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	0
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		13

25. Dores purvs

Atrašanās vieta:	Valkas novads, Valkas pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	12,97 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 94880130015)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Dores purvs (215. attēls) izveidojies Sedas līdzenuma ZA daļā, Sēļu pacēlumā, pārpurvojoties smilšainai starppauguru ieplakai, paaugstinoties gruntsūdens līmenim (92. tabula). Purvs sācis veidoties, kad ieplakā pārmitros apstākļos klimatiskā optimuma laikā sākusi veidoties un uzkrāties labi sadalījusies pārejas tipa koku-zāļu kūdra, kuru vēlāk pārsedz augstā tipa priežu-spilvju kūdra, bet virs tās uzkrājas augstā purva tipa spilvju-sfagnu kūdra. Visā purva teritorijā ir izteikts ciņu – liekņu reljefs. Tas daļēji saglabājies pat ar mežu apaugušajās daļās. No Dores purva DR iztek Bebrupe un tek DA virzienā prom no purva. Aptuveni pēc 2 km Bebrupe ietek Kaičupē, kas tek uz austrumiem Igaunijas virzienā. Izpētes teritorija atrodas Dores purva DR daļā.



215. attēls (A) Kačoru (15) un Dores (25) purva atrašanās vietas; (B) Dores purvs

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritorijā ir aizauguši kūdras ieguves karjeri, kas izveidoti lielāka purva masīva dienvidrietumu daļā. Karjeros ir atjaunojies sūnu purviem raksturīgs augājs ar sfagniem. Sastopami virši, makstainā spilve, dzērvenes, lācenes. Karjeru malas apaugušas ar priedēm, zemsedzē izplatīti virši, vaivariņi un zaļsūnas, sfagni sastopami izklaidus, reljefa pazeminājumos. Redzams, ka teritorijā bijis degums, nelielā platībā nodedzis koku stāvs, bet zemsedzē palielinājies apaugums ar viršiem (216. attēls). Purva pamatteritorija ir visai blīvi apaugusi ar priedēm (93. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

92. tabula. Dores purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	2393	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Sedas līdzenuma ZA	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa spilvju-sfāgnu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	-	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	20%
Platība ha (0,3 m robeža)	-	Gruntsūdens līmenis (m)	0,25-1,00
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	-	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša, nav daudz grāvju
Atslodzes ūdensobjekts	Bebrupe ietek Kaičupē.	Nogulumi zem kūdras	Smalka smiltis



216. attēls Aizaugoši kūdras karjeri Dores purva dienvidu daļā

93. tabula. Dores purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

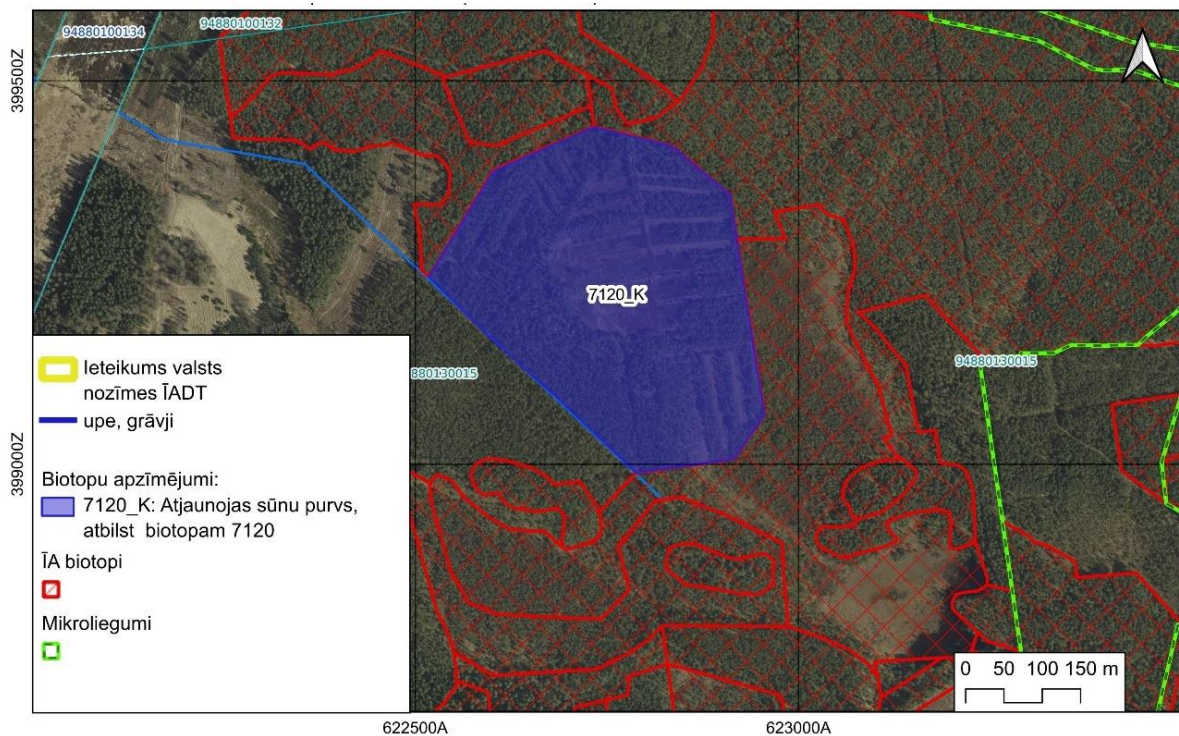
Biotopa veids	Platība, ha
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	12,97
Kopā	12,97

Nosusināšanas sistēma	darbojas vāji
Kūdras veidošanās	noris purvainajā daļā
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7120_2 – 12,97 ha platībā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu	robežojas ar biotopu 7120_2 un ES aizsargājamo mežu biotopiem 9010* un 91D0*, mikroliegums putnu sugas aizsardzībai atrodas apmēram 250 m attālumā
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	novērojami procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem sūnu purva attīstībai kūdras karjeros
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nepieciešama priežu sējeņu ravēšana un atklātas platības palielināšana
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams saglabāt teritoriju dabisku purva vides procesu veidošanai (217. attēls, 94. tabula) un pašvaldības teritorijas plānojumā iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. Saudzējama vai aizsargājama dabas teritorija būtu veidojama tikai lielākā platībā, apvienojot gan tuvākos mikroliegumus, gan ziemeļos un austrumos esošos dabiskos purvus – Dores un Žuldiņu purvu.



217. attēls Dores purvā sastopamo biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

94. tabula. Dores purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Dores purvs	
Atrašanās vieta:	Valkas novads, Valkas pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	2
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	2
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

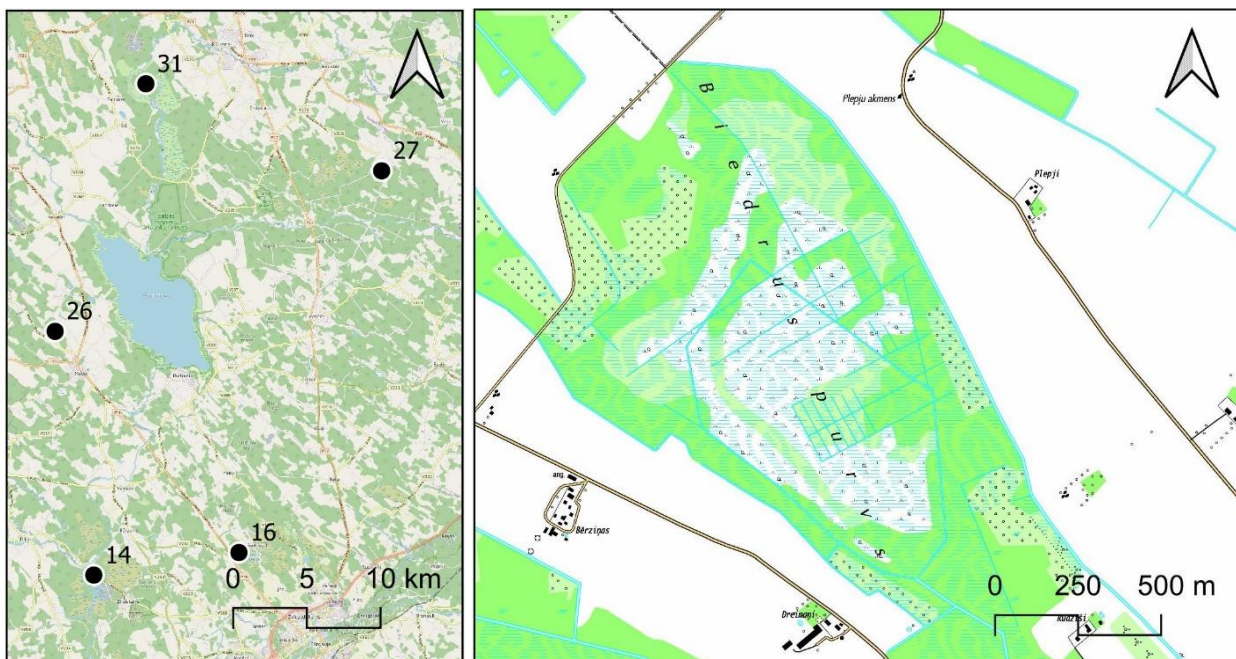
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		18

26. Biedrus purvs

Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Valmieras pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	100,61 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 96700040064)

Vispārīgs situācijas raksturojums:

Biedrus purvs (218. attēls) izveidojies Burtnieku līdzenuma Burtnieku drumlinu lauka, ZZR-DDA virzienā garenstieptā starppdrumlinu iepakā, kurā pēc ledāja kušanas, palika sekla ūdenstilpe, kas pakāpeniski aizauga, un virs aleirītiska sapropeļa uzkrājās labi sadalījusies zemā purva tipa koku-zāļu kūdra. Savukārt, virs tās izveidojies vidēji un maz sadalījies augstā purva tipa koku-sfagnu kūdras slānis, bet virs tā maz sadalījies (15%) sfagnu, sfagnu-spilvju kūdra, kas veido arī purva kūdras virsējo slāni (95. tabula).



218. attēls (A) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva (14), Ķoniņu purva (16), Biedrus purva (26), Saliņas purva (27), Brīvpurva (31) atrašanās vietas; (B) Biedrus purvs

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritorijas kopumā veido mazietekmēts augstais (sūnu) purvs, kurā senāk ir sākts ierīkot nosusināšanas sistēmu, rakti grāvji. Šobrīd grāvji ir aizauguši un kopumā vāji funkcionējoši (219. attēls; 220. attēls). Purva austrumu daļā ir bijis degums, saglabājušās ugunsgrēka pēdas. Pēc degšanas uguns skartajā platībā attīstījies blīvs apaugums ar vaivariņiem, intensīvāk aug bērzi un priedes. Kopumā teritorijā sastopama sūnu purviem raksturīga veģetācija un mikroreljefs, izplatīti virši, polijlapu andromēda, dzērvenes, sastopamas apaļlapu rasenes, pa retam - lācenes. Sfagnu sega stabila. Blīvāks apaugums ar priedēm un vaivariņiem izveidojies arī grāvju vairāk ietekmētās vietās.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

95. tabula. Biedrus purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	-	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Burtnieku drumlinu lauka R daļā	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa spilvju-sfagnu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	-	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	15%
Platība ha (0,3 m robeža)	-	Gruntsūdens līmenis (m)	0,10-0,20
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	-	Grāvju sistēmas raksturojums	Vāji funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Briede	Nogulumi zem kūdras	Smalka smiltis, aleirītisks



219. attēls Skats uz Biedrus purvu



220. attēls Redzams, ka nosusināšanas grāvju ietekmē veidojies palielināts apaugums ar viršiem, kartu grāvji aizauguši ar sfagniem

96. tabula. Biedrus purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

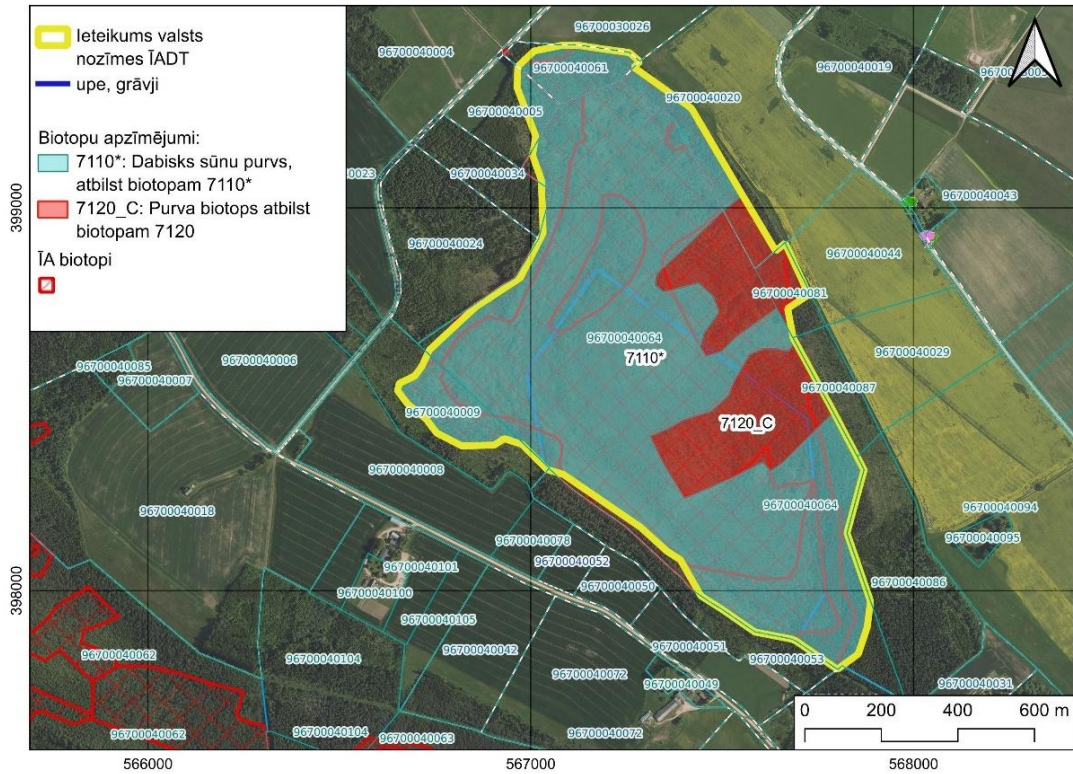
Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	82,96
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	17,65
Kopā	100,61

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

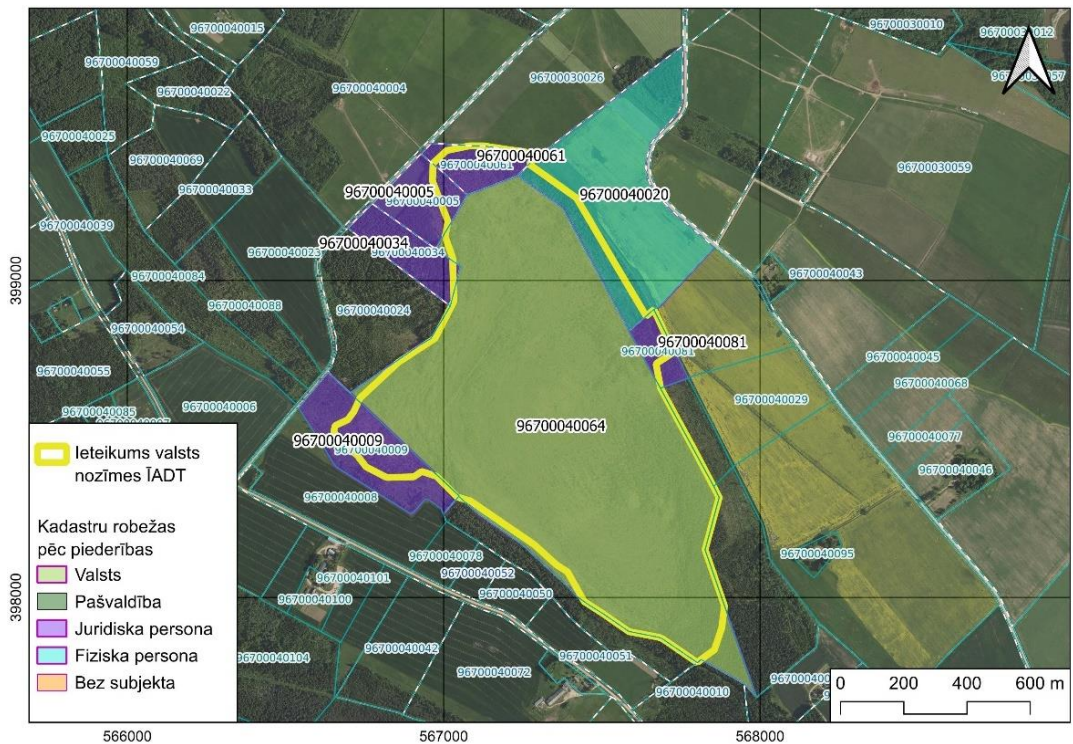
Nosusināšanas sistēma	darbojas vāji. Gruntsūdens līmenis augsts, jo ūdens notece no purva ir ierobežota, tāpēc, ka to no visām pusēm ieskauj drumlini. Ūdeņi noplūst dienvidvidendastrumu virzienā pa grāvjiem uz Briedes upi un pēc tam uz Burtnieka ezeru
Kūdras veidošanās	noris
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7110*, 7120
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	teritorijas lielākajā daļā novērojамie procesi liecina par labvēlīgiem apstākļiem sūnu purva turpmākai attīstībai
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami, bet kokaugu apauguma samazināšana nosusināšanas vairāk ietekmētajās daļās potenciāli varētu papildus uzlabot situāciju
Potenciāli paredzамie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams veidot pašvaldības ĪADT - dabas parku 100,52 ha platībā (221. attēls; 222. attēls; 97. tabula), sūnu purva biotopu kompleksa aizsardzībai.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



221. attēls Ieteicamā Biedrus purva dabas parka teritorijas robeža un sastopamo biotopu veidi



222. attēls Ieteicamās Biedrus purva dabas parka teritorijas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

97. tabula. Biedrus purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Biedrus purvs	
Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Valmieras pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	4
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	x
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

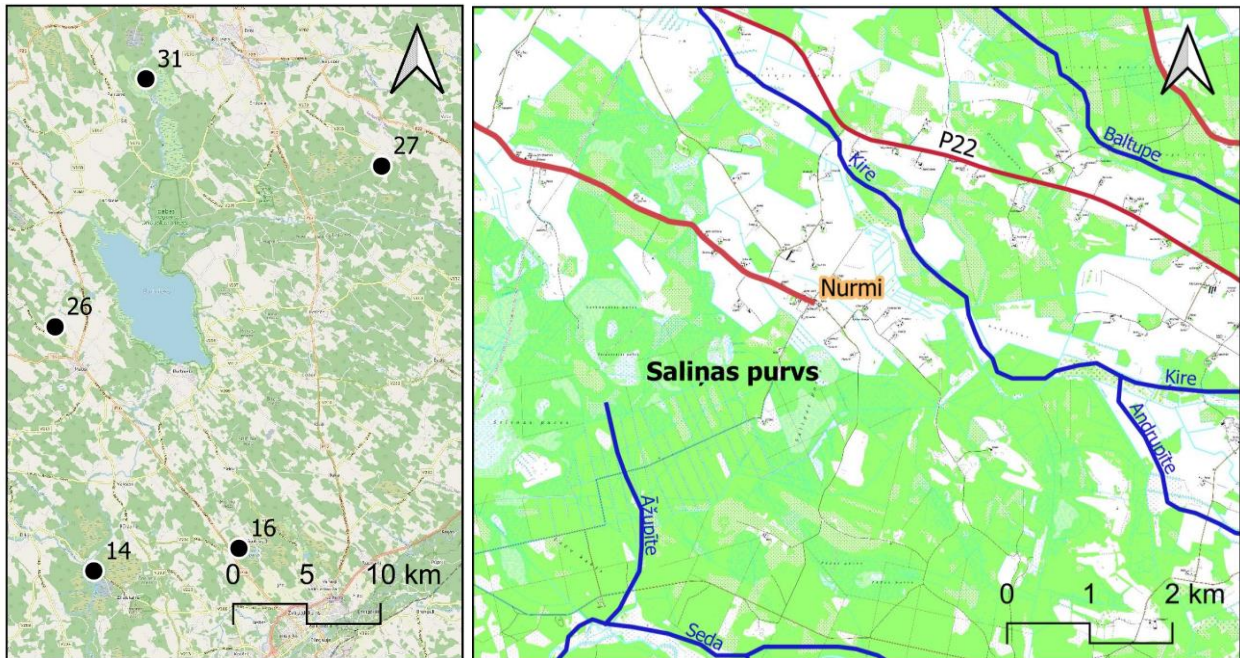
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		25

27. Saliņas purvs

Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Naukšēnu pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	206,05 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 96720080102)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Saliņas purvs (223. attēls) izveidojies Ziemeļvidzemes zemienē, Burtnieka līdzenuma un Burtnieka drumlinu lauka ziemeļaustrumdaļā, kad ieplakā sāka uzkrāties zemā purva tipa kūdra. Vēlāk, kūdras slāņa biezumam palielinoties, purva centrālajā daļā uzkrājusies augstā purva tipa kūdra. Purva teritorija ir salīdzinoši līdzena, tādēļ ūdens līmenis purvā ir augsts, ko lielā mērā nosaka purva atrašanās starpdrumlinu ieplakā un virszemes ūdeņu pieplūde no drumliniem. Galvenā atslodze ir Ķīres upe purva ziemeļaustrumos, kas arī nosaka ūdens plūsmu grāvjos tās virzienā. Ķīre tek pa līdzenu apvidu rietumu—ziemeļrietumu virzienā, upes gultne visā garumā regulēta. Savukārt līdzenais reljefs nosaka to mazo kritumu un lēno plūsmu (98. tabula).



223. attēls (A) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva (14), Ķoniņu purva (16), Biedrus purva (26), Saliņas purva (27), Brīvpurva (31) atrašanās vietas; (B) Saliņas purvs

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritoriju kopumā veido susināšanas un apmežošanās ietekmēts augstais purvs (224. attēls). Teritoriju šķērso vietējas nozīmes lauku ceļš. Platība, kur senāk notikusi kūdras ieguve, mūsdienās ir apmežojusies, kartu grāvji vai karjeru vietas ir neizteiktas (225. attēls; 226. attēls; 227. attēls). Lai gan nosusināšanas sistēma šobrīd ir vāji funkcionējoša, neveidojas augstajiem purviem raksturīga ainava un veģetācija. Zemsedzē izplatīti vaivariņi, mellenes, zilenes. Sfagni sastopami nelielos laukumos, seklās ieplakās, lielākus pārklājumus veido zaļšūnas Šrēbera rūšaine

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

98. tabula. Saliņas purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1342	Purva tips	A, Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Ziemeļvidzemes zemienes Burtnieka līdzemē	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa, pārejas tipa
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	-	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	-
Platība ha (0,3 m robeža)	243	Gruntsūdens līmenis (m)	-
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	100	Grāvju sistēmas raksturojums	Nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Ķīre	Nogulumu zem kūdras	Smilts

un spīdīgā stāvaine. Saliņas purva D daļā, seklā ieplakā, sastopama klaja lauce, kas apaugusi ar makstaino spilvi, sastopama polijlapu andromēda, bagātīgi izplatītas dzērvenes un meža nārbuli; sūnu stāvā izplatīti sfagni, aug skrajās purva priedītes. 20. gs. sākuma kartes liecina, ka šeit bijuši zālāji (228. attēls). Var spriest, ka vēlākos gados teritorija pārpurvojusies un šobrīd apaug ar sūnu purviem raksturīgu augāju (229. attēls). Iespējams, teritorija šeit ir cietusi arī ugunsgrēkā. Teritorija attīstījusies biotopa “7110* Aktīvi augstie purvi” virzienā, purva veidošanās sākuma stadijā, salīdzinot ar atbilstību 7140 pazīmēm, lai gan ieplakās sastopamas arī purva šeihcērijas, trejlapu puplakši u.c. pārejas purva pazīmes (99. tabula). Saliņas purva ziemeļu un rietumu daļa ir ar skrajāku priežu apaugumu un izteiktāku sfagnu segu, veidojot purvainiem mežiem atbilstošu biotopu.



224. attēls Ar bērzu aizaugošs sūnu purva biotops



225. attēls Susināšanas ietekmētās platībās izplatīts purva vaivariņš

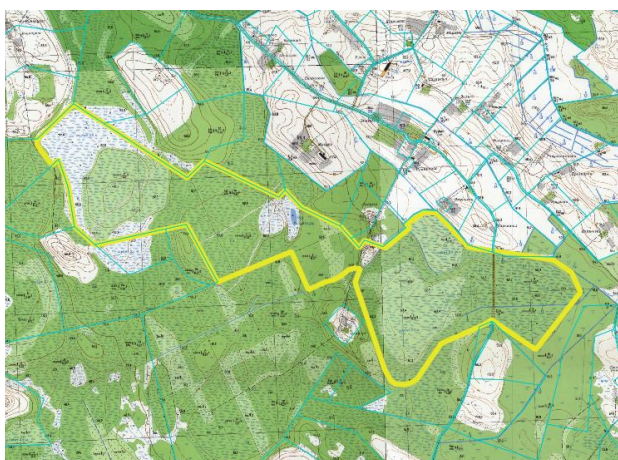
Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



226. attēls Purvaini meži Saliņas purva centrālajā daļā



227. attēls Nosusināšanas vairāk ietekmētās platībās sfagnu sega nav attīstījusies, vecie grāvji ir aizauguši



228. attēls Saliņas purvs un apkārtnē padomju laika topogrāfiskajā kartē M 1:10000



229. attēls Augstā purva veidošanās stadija

99. tabula. Saliņas purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

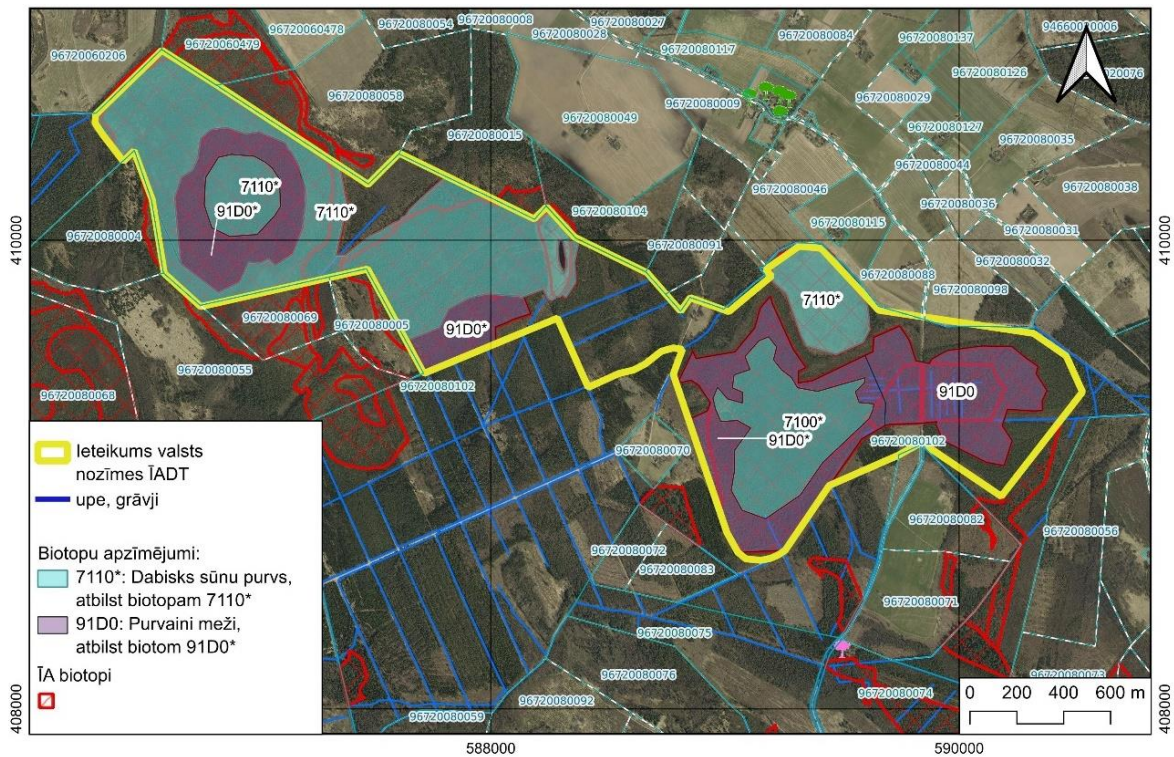
Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	126,59
Purvaini meži, atbilst 91D0* (91D0)	79,46
Kopā	206,05

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

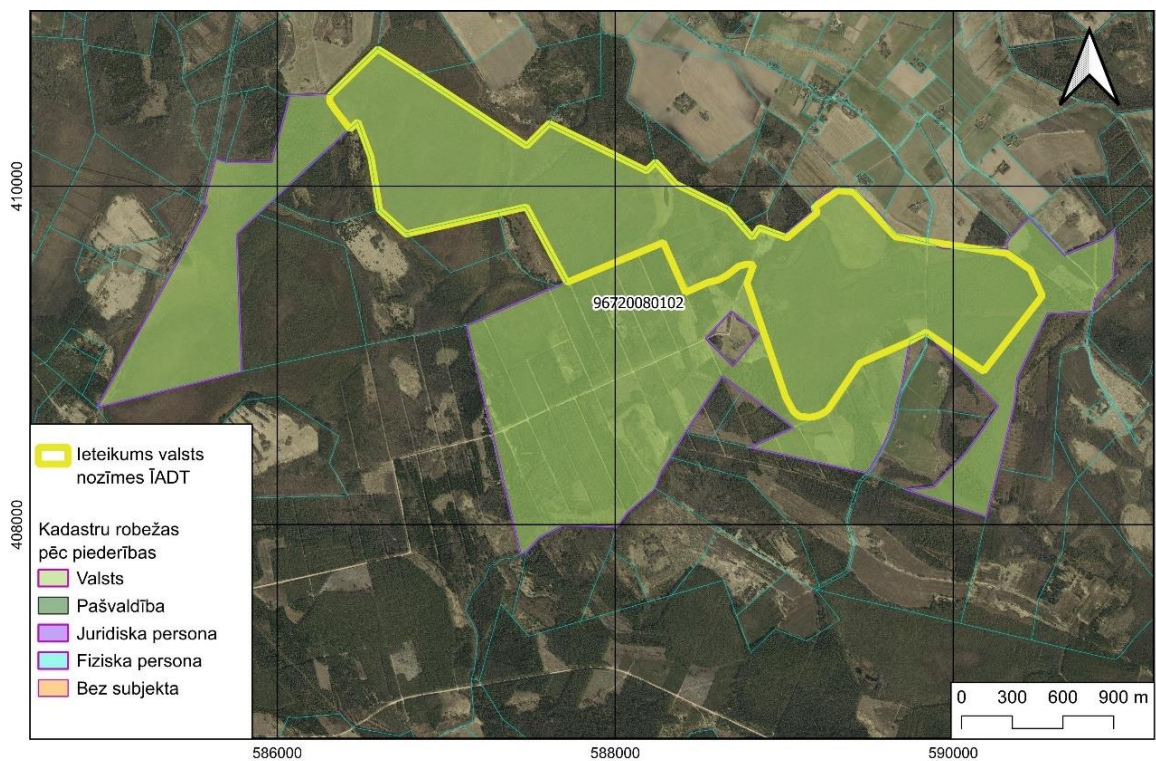
Nosusināšanas sistēma	darbojas vāji
Kūdras veidošanās	noris Saliņas purva dienvidu daļas sūnu purva platībā un mozaikveidā pārējā purva teritorijā, aktīvāk rietumu daļā, kopumā vairāk kā 80 % no izvērtētās teritorijas platības
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7110* - 126,59 ha, 91D0 – 79,46 ha, jeb vairāk kā 75 % no apsekojumā novērtētās platības
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājамu biotopu	atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta neitrālajā zonā
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	gada staipekņis <i>Lycopodium annotium</i> , 4 m ² liela audze aizauguša, sausa grāvja malā
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija:	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	teritorijas ziemeļu daļas salīdzinoši klajā platībā un teritorijas daļā, kur izveidojusies sfagnu sega, notiks kūdras veidošanās. Ar priedēm blīvāk apaugušās platībās nav sagaidāma sūnu purva veidošanās. Ņemot vērā to, ka Saliņas purva bijušie kūdras lauki ir aizauguši un tikai ar grūtībām saskatāmas kartu grāvju vietas, šī purva teritorijā nekādi rekultivācijas vai cita veida pasākumi nav nepieciešami
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami, bet kokaugu apauguma samazināšana nosusināšanas vairāk ietekmētajās daļās potenciāli varētu papildus uzlabot situāciju
Potenciāli paredzамie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams pašvaldības teritorijas plānojumā Saliņas purvu noteikt kā *dabas un apstādījumu (DA)* vai *meža (M)* teritoriju (230. attēls; 231. attēls) sūnu purva un mežu biotopu kompleksa aizsardzībai plašākā teritorijā – 278,25 ha lielā platībā, iekļaujot arī tuvākos ES nozīmes sūnu purvu un mežu biotopus (100. tabula). Pirms tam veicamas papildus izpētes attiecībā uz īpaši aizsargājamām sugām un putniem.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



230. attēls Ieteicamā Saliņas purva dabas vai meža funkcionālās zonas robeža un konstatētie biotopi un ĪA biotopi Saliņas purva apkārtnē



231. attēls Ieteicamās Saliņas purva dabas vai meža funkcionālās zonas izvietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

100. tabula. Saliņas purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Saliņas purvs	
Atrašanās vieta:	Valmieras novads, Valmieras pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	3
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	4
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	x
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

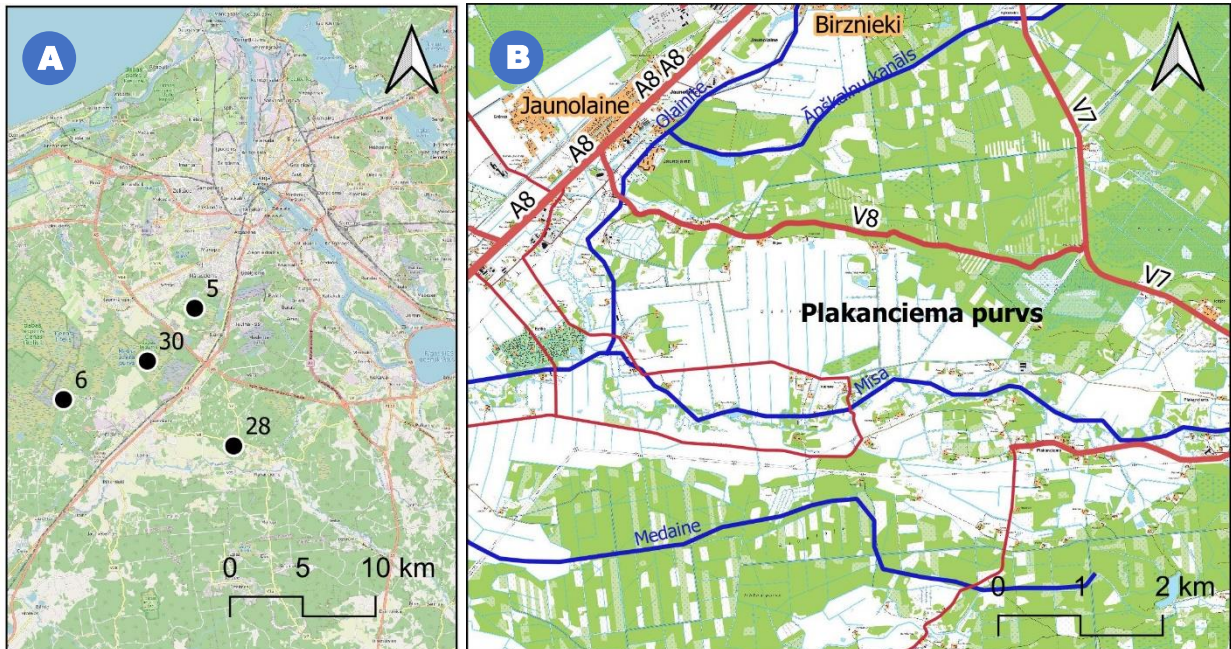
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	3
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	3
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		29

28. Plakanciema purvs

Atrašanās vieta:	Olaines novads, Olaines pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	49,00 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 80800130062)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Plakanciema purvs (232. attēls) izveidojies Viduslatvijas zemienes ziemeļrietumos Tīreļu līdzenuma austrumu daļā, lēzena līdzenuma teritorijā, kuras pamatnes reljefu ir veidojusi un būtiski ietekmējusi Vislas (Latvijas) apledošanas Fenoskandijas ledus vairoga Zemgales loba dinamika un izraisītie ģeoloģiskie procesi tā transgresijas un deglaciācijas posmā, kā arī Zemgales sprostbaseina ledāja kušanas ūdeņu darbība. Tiem noplūstot, plašajā ieplakā uz smalkgraudainas aleirītiskas ūdens piesātinātas glaciolimmiskas smilts vai māla pamatnes palika seklas ūdenstilpes. Vēlāk klimatam kļūstot siltākam, ūdenstilpei pakāpeniski pilnīgi aizaugot, sāka uzkrāties kūdra. Līdzenā reljefa un mazā krituma dēļ grāvju tīkls praktiski nefunkcionē un notece no purva ir ierobežota. Galvenā virszemes un purva ūdeņu atslodze ir caur grāvju sistēmu, kurā ūdens plūsma ir vērsta uz dienvidrietumiem uz Stiebrāju grāvi, kas ūdeņus savukārt novada uz Misas upi (101. tabula).



232. attēls (A) Medema purva (5), Cenas tīreļa (6), Plakanciema (28) un Melnā ezera purva (30) atrašanās vietas; (B) Plakanciema purvs

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritoriju veido divas daļas, kuras atdala gaisvadu elektropārvades līnija. Zem elektrolīnijas ir zemes ceļš, kas vēsturiski, iespējams, ir bijis arī kūdras transportēšanas ceļš. Kūdras ieguve veikta ar karjeru metodi, par ko liecina joprojām skaidri redzamai paralēli gareni karjeri, kas daļēji piepildījušies ar ūdeni un lēnām aizaug. Pēc kūdras ieguves pabeigšanas (vai pārtraukšanas)

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

101. tabula. Plakanciema purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	-	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Viduslatvijas zemienes Tīreļu līdzenumā	Virsjā kūdras slāņa tips	Augstā tipa
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	-	Virsjā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	-
Platība ha (0,3 m robeža)	84	Gruntsūdens līmenis (m)	-
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	-	Grāvju sistēmas raksturojums	Stāvoša, nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Stiebrāju grāvis, Misa	Nogulumu zem kūdras	Smilts, mālaina smilts

teritorija pašatjaunojas (233. attēls). Karjeros atjaunojas veģetācija un veidojas sūnu purviem vai pārejas purviem atbilstoši apstākļi un augājs (234. attēls). Slapjākas, ilgstoši mitrākas un pārmitras vietas veido pārejas purviem un slīkšņām atbilstošas dzīvotnes, kas, līdzīgi kā sausākas saliņas, jeb esošajā situācijā – nenoraktās kūdras joslas starp karjeriem - ir dabisku sūnu purvu kompleksa-mozaīkas daļa. Aizaugušajos karjeros sastopama makstainā spilve, sila virsis, polijlapu andromēda, purva dzērvene, uzpūstais grīslis, izveidojusies sfagnu sega. Uz sausajām nenoraktās kūdras joslām starp karjeriem izplatīts purva vaivariņš, vistenes, brūklenes un mellenes. Karjeru teritorijā priedes saglabājušas purva priedēm raksturīgo ekomorfu. Rietumu daļas poligons ir slapjāks, atsevišķi karjeri ir pastāvīgi pārplūduši. Apsekotajā teritorijā sastopamie biotopu veidi apkopoti 102. tabula.



233. attēls Sūnu purva biotopa atjaunošanās Plakanciema purva karjeros (M.Fonteinās-Kazekas foto)



234. attēls Pastāvīgi pārplūduši karjeri Plakanciema purvā (M.Fonteinās-Kazekas foto)

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

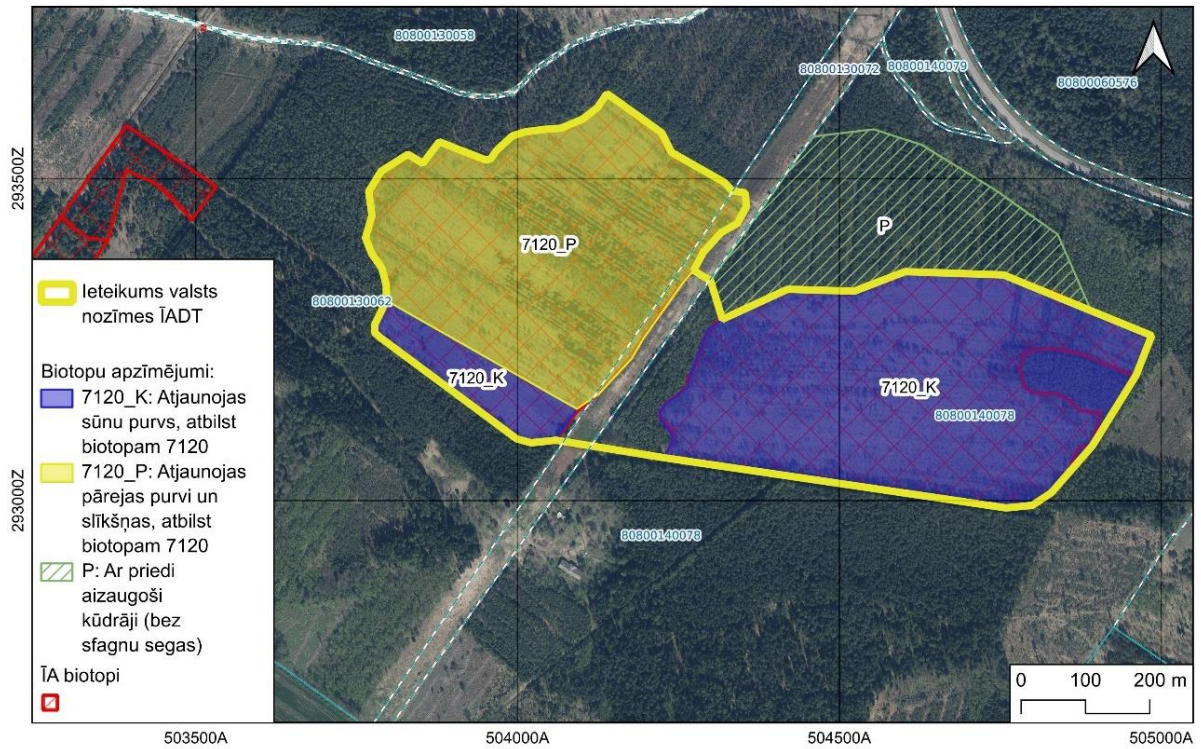
102. tabula. Plakanciema purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

Biotopa veids	Platība, ha
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	22,63
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120_P)	17,01
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	9,36
Kopā	49,00

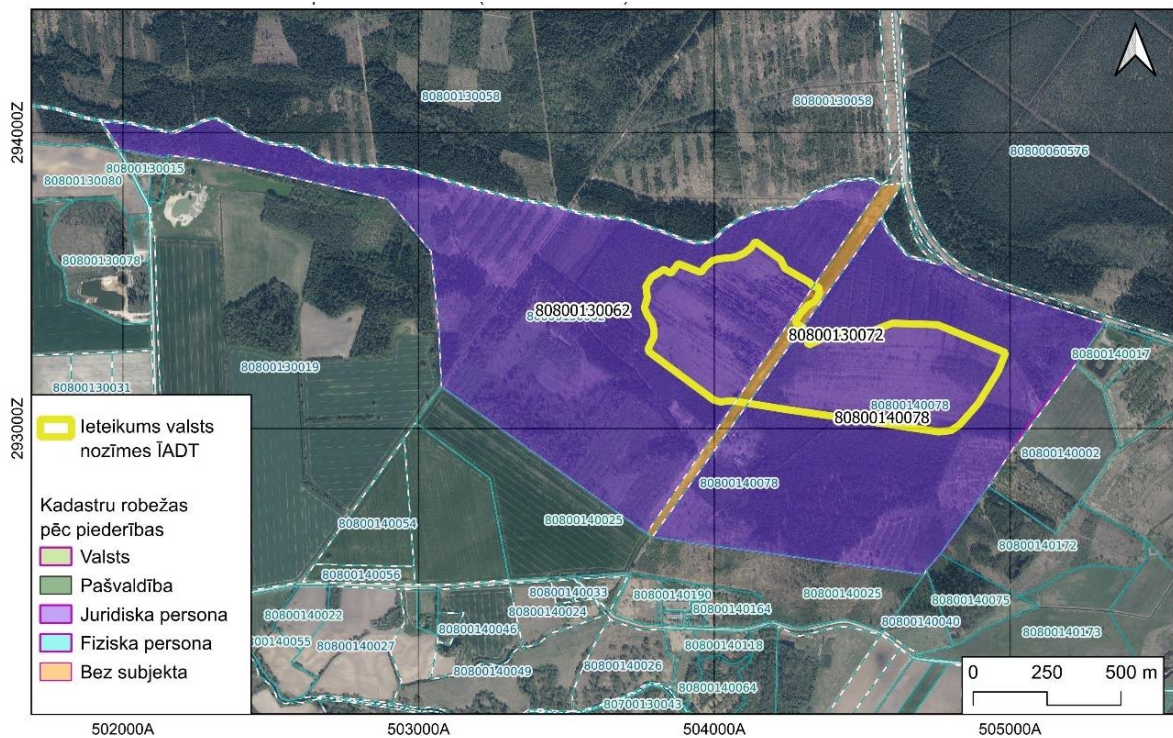
Nosusināšanas sistēma	darbojas vāji
Kūdras veidošanās	intensīvāk notiek karjeros, kas aizauguši ar sfagniem
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7120 – 39,64 ha
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	dabas datu informatīvajā sistēmā “Ozols” ir dati par bumbierveida līklapi <i>Campylopus pyriformis</i> . Izpētes teritorijā izklaidus, lielākās un mazākās audzēs, parasti sausākās vietās, sastopams īpaši aizsargājamā augu suga gada staipeknis <i>Lycopodium annotinum</i>
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	novērojama labvēlīga situācija sūnu purva un pārejas purvu biotopu attīstībai
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams saglabāt teritoriju turpmākai purvu biotopu kompleksa attīstībai, pašvaldības teritorijas plānojumā iekļaujot funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)* (235. attēls; 236. attēls; 103. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



235. attēls Ieteicamā Plakanciema purva dabas un apstādījumu vai meža funkcionālās zonas robeža ar konstatētiem biotopiem un ĪA biotopiem Plakanciema purva apkārtnē



236. attēls Ieteicamās Plakanciema purva dabas un apstādījumu vai meža zonas novietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

103. tabula. Plakanciema purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Plakanciema purvs	
Atrašanās vieta:	Olaines novads, Olaines pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	1
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi		
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)		
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)		x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)		x
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)		
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)		
Zemais purvs (ZP)		
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)		
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)		
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)		
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)		
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)		
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)		
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)		x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)		
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)		
Klaji kūdras lauki (C)		
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)		
Cits		

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

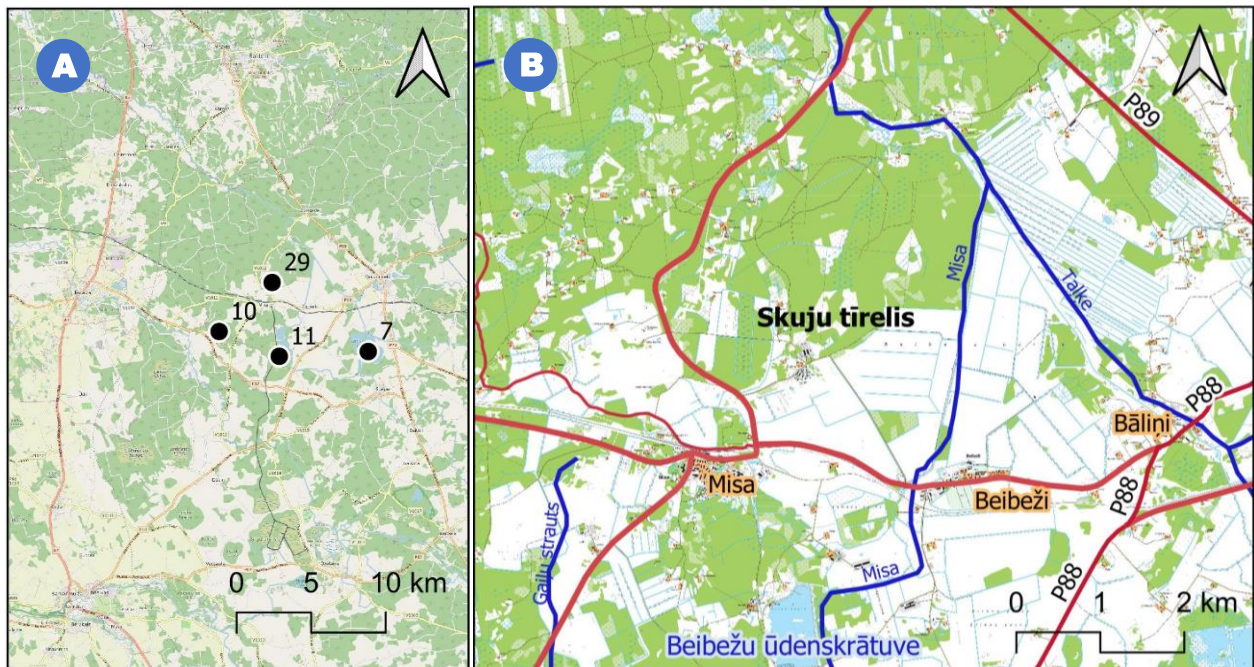
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	2
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		24

29. Skuju tīrelis

Atrašanās vieta:	Bauskas novads, Vecumnieku pagasts
Purva tips:	augstais (sūnu)
Projektā vērtētā platība:	48,52 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 40940090293, 40940090118)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Skuju tīrelis (237. attēls) veidojies Zemgales zemienu Upmales paugurlīdzenumā, kur, noplūstot Zemgales sprostbaseina ledāja kušanas ūdeņiem, reljefa pazeminājumos uz smalkgraudainas aleirītiskas ūdens piesātinātas glaciolimniskas smilts vai māla palika seklas ūdenstilpes. Vēlāk, klimatam kļūstot siltākam, tajās uzkrājās mālains, kūdrais sapropelis. Ūdenstilpei pakāpeniski pilnīgi aizaugot, virs sapropeļa sāka uzkrāties labi sadalījusies zemā purva tipa zāļu-grīšļu kūdra, bet virs tās vidēji vai maz sadalījusies augstā purva tipa spilvju-sfagnu kūdra, kura arī tagad veido palikušo kūdras slāni. Kā liecina LIFE Restore projektā veiktie pētījumi, atlikušā kūdras slāņa biezums ir mainīgs pat nelielā attālumā (no 0,45 līdz 2,2 m), kas skaidrojams ar nelīdzeno purva ieplakas pamatnes reljefu. Vāji caurlaidīgie aleirītiskas smilts nogulumu purva ieplakas pamatnē nosaka to, ka gruntsūdens līmenis tīreļa teritorijā pārsvarā ir salīdzinoši augsts, vidēji ap 0,35-1,0 m (104. tabula).



237. attēls (A) Lādzēnu tīreļa (7), Klašķinu – Kājiņu (10), Lielstaldātu (11) purva un Skuju tīreļa (29) atrašanās vietas; (B) Skuju tīrelis

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritoriju veido divas daļas, jo laukus šķērso vietējas nozīmes grants ceļš (238. attēls). Kūdras ieguves lauki ir apmežojušies (238. attēls; 239. attēls), apauguši ar priedēm, bet karjeros ieviešas sfagnu un sūnu purviem tipiskas mitrummīlošas augu sugas, t.sk. makstainā spilve, polijlapu andromēda, purva dzērvenes, apaļlapu rasene. Uz nenoraktajiem slāņiem starp karjeru

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

bedrēm un ar priedēm aizaugušajā daļā zemsedzē dominē purva vaivariņš, sastopami arī virši, zilenes, mellenes (105. tabula). Sfagnu sega šeit neveidojas, sūnu stāvā zemsedzē lielus pārklājumus veido purva vaivariņš, sūnu stāvā izplatīta Šrēbera rūsaine.

104. tabula. Skuju tīreļi raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	894	Purva tips	A
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Zemgales zemienes Upmales paugurlīdzenums	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa sfagnu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	~0,45 – 2,20	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	20%
Platība ha (0,3 m robeža)	84	Gruntsūdens līmenis (m)	0,35
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	70	Grāvju sistēmas raksturojums	Stāvoša, nefunkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Misa	Nogulumu zem kūdras	Ssmilts, sapropelis



238. attēls Skats uz Skuju tīreļa aizaugušajiem karjeriem Z daļā



239. attēls Apmežojušās kūdras ieguves vietas Skuju tīreļī

105. tabula. Skuju tīreļi konstatētie biotopu veidi un tīreļa raksturojums

Biotopa veids	Platība, ha
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	17,42
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	31,09
Kopā	48,51

Nosusināšanas sistēma

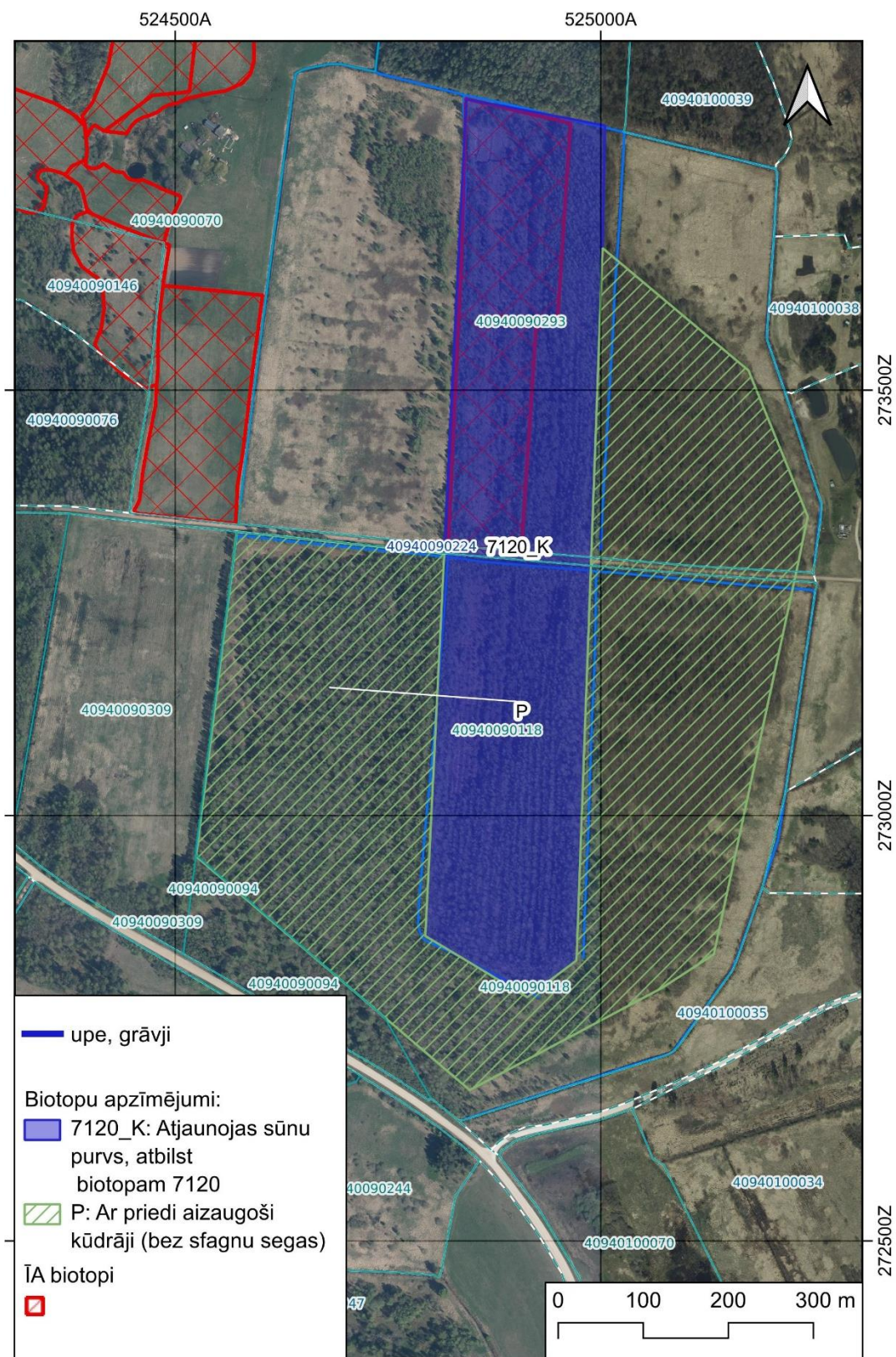
darbojas vāji. Līdzenā reljefa un mazā krituma dēļ grāvju tīkls praktiski nefunkcionē. Grāvjos vizuāli plūsma nav vērojama. Krastu zona aizaugusi ar niedrēm. galvenā virszemes ūdeņu atslodze caur grāvju sistēmu ir vērsta uz ziemeļiem –ziemeļaustrumiem pa ūdensnotekām ŪSIK Nr.384271:02 un 384271:04 Misas upes virzienā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Kūdras veidošanās	noris aizaugošajos kūdras karjeros, bet mazāk kā 50 % no izvērtētās platības
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	7120_2 - 15 ha, jeb mazāk kā pusē no izvērtētās teritorijas
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	nerobežojas
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	purvu attīstībai labvēlīgi apstākļi novērojami nelielā platībā (apmēram 7 ha), teritorijas lielākā daļa turpinās attīstīties kā meži uz nosusinātām kūdras augsnēm
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	nav nepieciešami, bet kokaugu apauguma samazināšana nosusināšanas vairāk ietekmētajās daļās potenciāli varētu papildus uzlabot situāciju
Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	nav

Ieteicams saglabāt teritoriju purvu un mežu biotopu kompleksa attīstībai. Ņemot vērā salīdzinoši mazo purva platības palielināšanās iespēju, valsts nozīmes ĪADT veidošana nav lietderīga (240. attēls; 106. tabula). Pašvaldības teritorijas plānojumā ieteicams iekļaut funkcionālajā zonā *dabas un apstādījumu teritorija (DA)* vai *mežu teritorija (M)*. Tīreļa palikušā kūdra slāņa parametri, purva un tā apkārtnes reljefa raksturs, salīdzinoši augstais gruntsūdens līmenis un pH 4,5-5 ļauj prognozēt, ka tīrelī iespējams sekmīgi veikt rekultivācijas pasākumus, kas saistīti ar neitrālā vidē augošu paludikultūru (piem. melnalkšņu, sfagnu u.c.) ieviešanu.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



240. attēls Skuju tīrelī sastopamo biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

106. tabula. Skuju tīreļa teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Skuju tīrelis	
Atrašanās vieta:	Bauskas novads, Vecumnieku pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	1
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	0
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	0
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	3
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi

Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	x
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	2

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

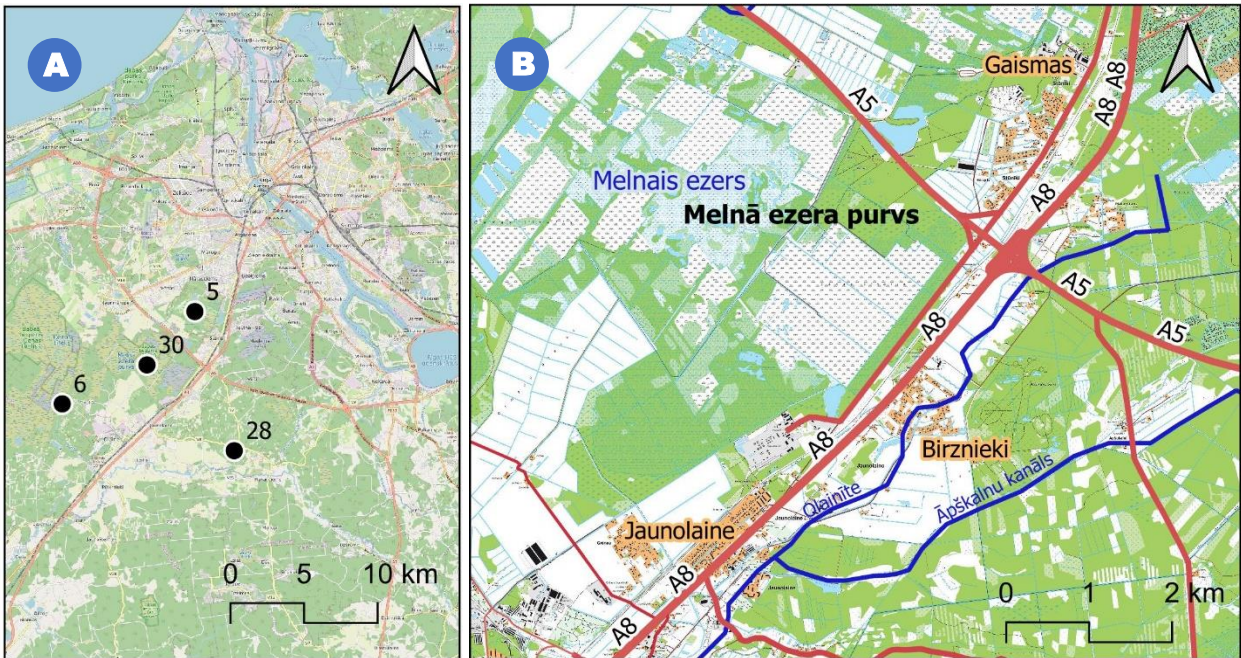
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	2
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	4
Kopā		21

30. Melnā ezera purvs

Atrašanās vieta:	Olaines novads, Olaines pagasts
Purva tips:	augstais
Projektā vērtētā platība:	815,72 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 80800030085)

Vispārīgs situācijas raksturojums

Melnā ezera purvs (241. attēls) atrodas Viduslatvijas zemienes Tīreļu līdzenuma ziemeļu daļā vienā no Baltijas ledus ezera akumulācijas līdzenuma ieplakām mitruma sastrēguma joslā starp senajiem krastu veidojumiem un kāpām, veidojies paceļoties gruntsūdens līmenim Litorīnas jūras transgresijas laikā. Šis augstā tipa purvs ar labi izteiktu grēdu-liekņu un grēdu-akaču mikroreljefu ir izveidojies tieši uz ūdensšķirtnes starp Lielupi un Daugavu un veido Cenas tīreli. Cenas tīrelī bija izveidojušies vairāki augstā purva kupoli un viens no tiem veido Melnā ezera purva dabas lieguma centrālo daļu, kurā izveidojies Melnais ezers.



241. attēls (A) Medema purva (5), Cenas tīreļa (6), Plakanciema (28) un Melnā ezera purva (30) atrašanās vietas; (B) Melnā ezera purvs

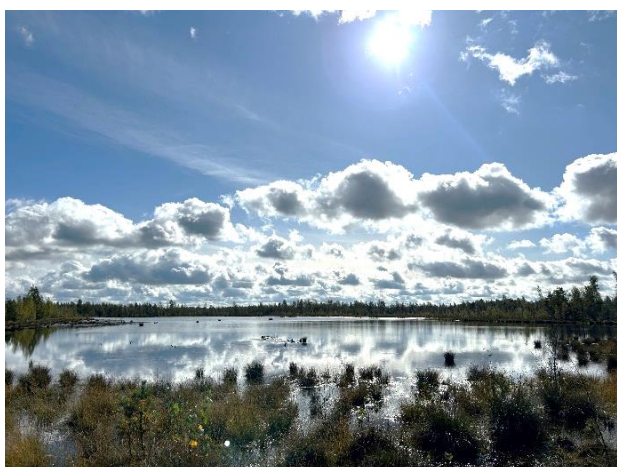
Purva nogulumu uzkrāšanās Melnā ezera purva lieguma teritorijā sākusies klimatiskā optimuma beigu posmā vairāk nekā 4 500 kal.g.p.m. Purva attīstības sākumā Melnā ezera purva teritorijā uz smalkas smilts nogulumiem pārmitrajā ieplakā sāka uzkrāties zemā tipa hipnu un grīšļu-hipnu kūdra, bet kopš vēlā holocēna sākuma pētījuma teritorijā ir uzkrājusies augstā tipa kūdra, kuras slānis mūsdienās sasniedz 5 m (107. tabula).

107. tabula. Melnā ezera purvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1691	Purva tips	A, retāk Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Viduslatvijas zemienes, Tīreļu līdzenuma Z daļā	Viršējā kūdras slāņa tips	Augstā tipa spilvju-sfagnu, Zemā tipa hipnu, hipni-grīšļu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	3,15	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	18%
Platība ha (0,3 m robeža)	701	Gruntsūdens līmenis (m)	1,0
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	1114,10	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējoša
Atslodzes ūdensobjekts	Nerina	Nogulumu zem kūdras	Smilts, dūņas

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums

Teritorijas bioloģisko daudzveidību nosaka saglabājušās vēsturiskās sūnu purva platības ar lāmām un ezeriņiem (t.sk. Melno ezeru un Vintapu ezeru), kuras netika nosusinātas kūdras ieguvei, dažādā pakāpē degradēti kūdrāji un izstrādātie kūdras ieguves lauki, kuros lēnām atjaunojas veģetācija, daļa lauku ir applūduši (242. attēls). Teritorijā atrodas kūdras ieguves lauki, kuri pagājušā gadsimtā sagatavoti kūdras ieguvei – izveidota nosusināšanas sistēma, noņemts apaugums, bet kūdras ieguve dažādu apstākļu dēļ nav uzsākta vai nav pabeigta. Daļa bijušo frēzlauku ir pastāvīgi applūduši (243. attēls), veidojot vairākus ha lielus atklāta ūdens laukumus. Kūdrāji vairāk vai mazāk blīvi apauguši ar sila virsi (244. attēls), vietām ir apauguši vai intensīvi aizaug ar purva bērziem un priedēm (245. attēls; 246. attēls), bet sfagnu sega neveidojas, starp viršu un spilvju ceriem sastopami atklāti, izkaltušas kūdras laukumi. Vietām teritorija intensīvi apmežojas – apaug ar priedēm un bērziem. Teritorijā sastopamie biotopu veidi apkopoti 108. tabula.



242. attēls Pastāvīgi applūduši pamesti kūdras lauki



243. attēls Ar viršiem un priedēm aizaugoši kūdras ieguvei sagatavoti un pamesti lauki



244. attēls Ar bērziem un makstaino spilvi aizaugošs kūdras lauks, kurā varētu būt iespējams turpināt kūdras iegūvi



245. attēls Ar priedi aizaugoši stipri nosusināti kūdrāji



246. attēls Konstatētā invazīvā suga parastā līklape *Campylopus introflexus*
Melnā ezera purvā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

108. tabula. Melnā ezera purvā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

Biotopa veids	Platība, ha
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	351,84
Purva biotops, atbilst 7120 biotopam (7120_C)	99,44
Pārejas purvi un sliksņas, atbilst biotopam 7140 (7140)	5,62
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	49,69
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	47,05
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	109,86
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	58,50
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	18,59
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	68,69
Kopā	815,72

Nosusināšanas sistēma	labi funkcionējošs kontūrgrāvis un dažādi funkcionējoši (gan labi gan slikti) kartu grāvji
Kūdras veidošanās	noris nevienmērīgi
Konstatētie ES nozīmes aizsargājami biotopi	7110* - 351,84 ha, 7120_3 – 99,44 ha, 7140 – 5,62 ha
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroliegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	Melnā ezera purva centrālajā daļā atrodas 342 ha liela īpaši aizsargājama Natura 2000 teritorija, dabas liegums “Melnā ezera purvs” (kods: LV0528700). Dabas liegums dibināts 2004. gadā galvenokārt putnu aizsardzībai. Teritorijai izstrādāts dabas aizsardzības plāns (Melnā ezera purvs, dabas aizsardzības plāns laika posmam 2021.-2021. gadam, LDF, 2011, pieejams: https://www.daba.gov.lv/lv/media/2662/download?attachment)
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	gar grāvju malām nosusinātos kūdrājos plašas un vitālas audzes veido gada staipekņi <i>Lycopodium annotium</i> un vāļišu staipekņi <i>Lycopodium clavatum</i>
Konstatētās invazīvās sugas	parastā liklape <i>Campylopus introflexus</i> , puķu sprigane <i>Impatiens glandulifera</i> , plūmjlapu aronija <i>Aronia prunifolia</i>
Platības, kur veikta rekultivācija	nav, bet tiešā tuvumā ir LIFE projekta darbības vieta, kur grunts ūdens līmeņa pacelšanai aizsprostoti grāvji
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	ir
Atjaunošanas prognoze	teritorijas daļā, atbilstošos hidroloģiskos apstākļos, vismaz 20 ha lielā platībā 30 gadu laikā potenciāli var atsākties kūdras veidošanās

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai

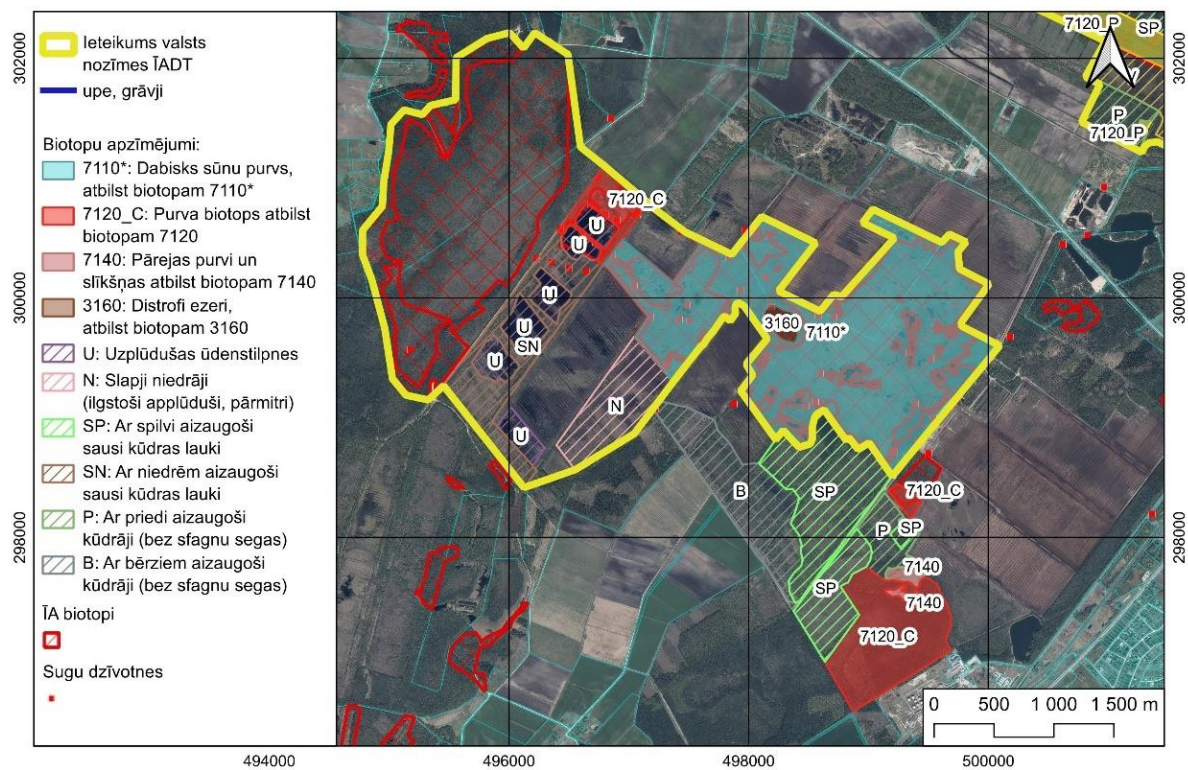
samazinot apaugumu ar kokiem, uzlabojot hidroloģisko situāciju, samazinot noteci un nosusināšanos, veidojot nevienmērīgu lauku virsu, var veicināt sfagnu segas atjaunošanos. Izpētes teritorija robežojas ar dabisku sūnu purvu un purva biotopu atjaunošanas platībām, kas rada papildus labvēlīgus apstākļus. Atsevišķos kūdras laukos, kuros kūdras ieguve pārtraukta, būtu lietderīgi izstrādāt atlikušos kūdras slāņus, jo esošajā situācijā purva vides atjaunošanās nenotiek un nav novērojami procesi, kas liecinātu, ka purva vide varētu atjaunoties tuvāko gadu desmitu laikā. Kūdras ieguve turpināma tā kompensējot (aizvietojojot) platību, kurā ir saglabājies purva biotops, bet kas ir kūdras ieguves licences robežās

Potenciāli paredzami mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām

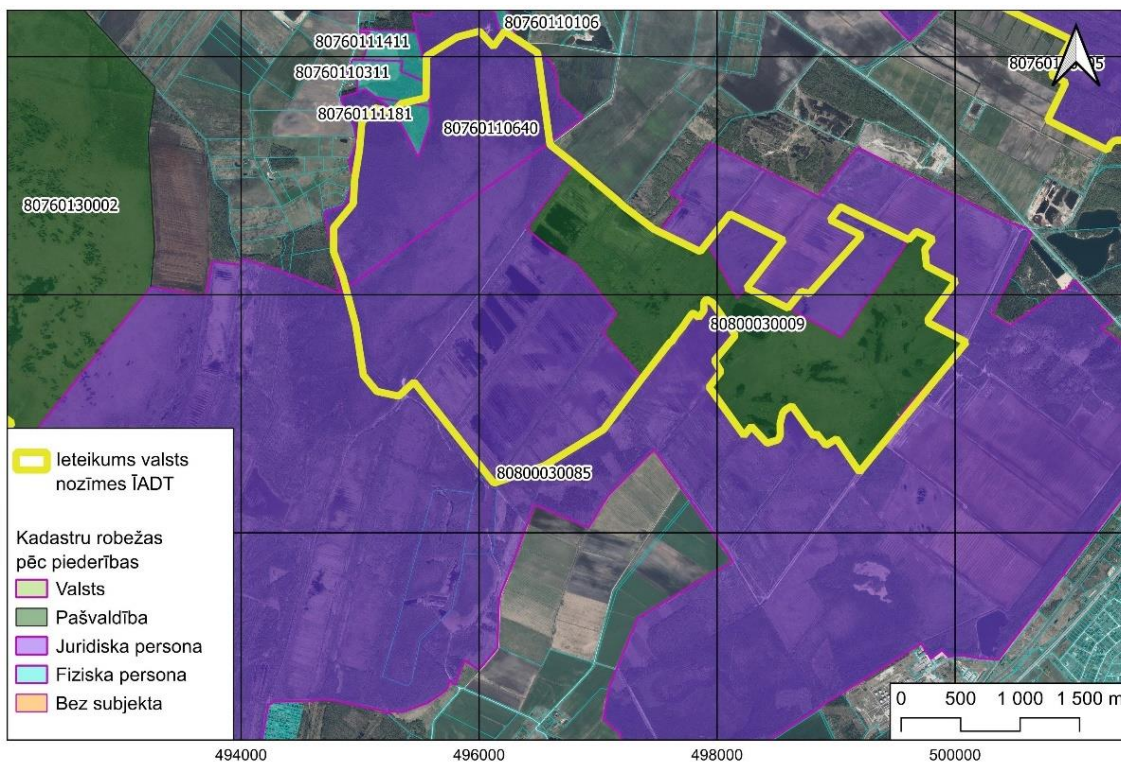
dabas lieguma paplašināšana vēlama ar teritoriju, kurā izsniegta licence kūdras ieguvei

Ieteicams (247. attēls; 248. attēls; 109. tabula), paplašināt DL “Melnā ezera purvs”), tam pievienojot teritoriju ar līdzīgiem purva pašatjaunošanās apstākļiem un izbūvēto dabas taku ar skatu torni. Dabas lieguma teritorijai būtu nepieciešams pievienot arī tuvumā esošo augstā purva biotopu, kopējā dabas lieguma platība sasniegtu 999,12 ha. Ietekmēto kūdrāju, kuros noris vai potenciāli var notikt pašatjaunošanās procesi, pievienošana dabas liegumam veidos loģiski pamatotu dabas lieguma robežu un ļaus atbilstošāk plānot purva apsaimniekošanas pasākumus. Teritorijai ir augsts rekreācijas potenciāls, jo tā atrodas tuvu Rīgai, Mārupei, ērti piebraucamiem ceļiem.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos



247. attēls Ieteicamā Melnā ezera purva dabas lieguma teritorijas robeža ar konstatētiem biotopiem un ĪA biotopiem Melnā ezera purva apkārtnē



248. attēls Ieteicamās Melnā ezera purva dabas lieguma teritorijas novietojums kadastrā

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

109. tabula. Melnā ezera purva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Melnā ezera purvs	
Atrašanās vieta:	Olaines novads, Olaines pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	4
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	2
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	4
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu 0 nerobežojas	2
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	1
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	1

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	x
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	x
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	x
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	x
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	x
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	x
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	x
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	x
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	x
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

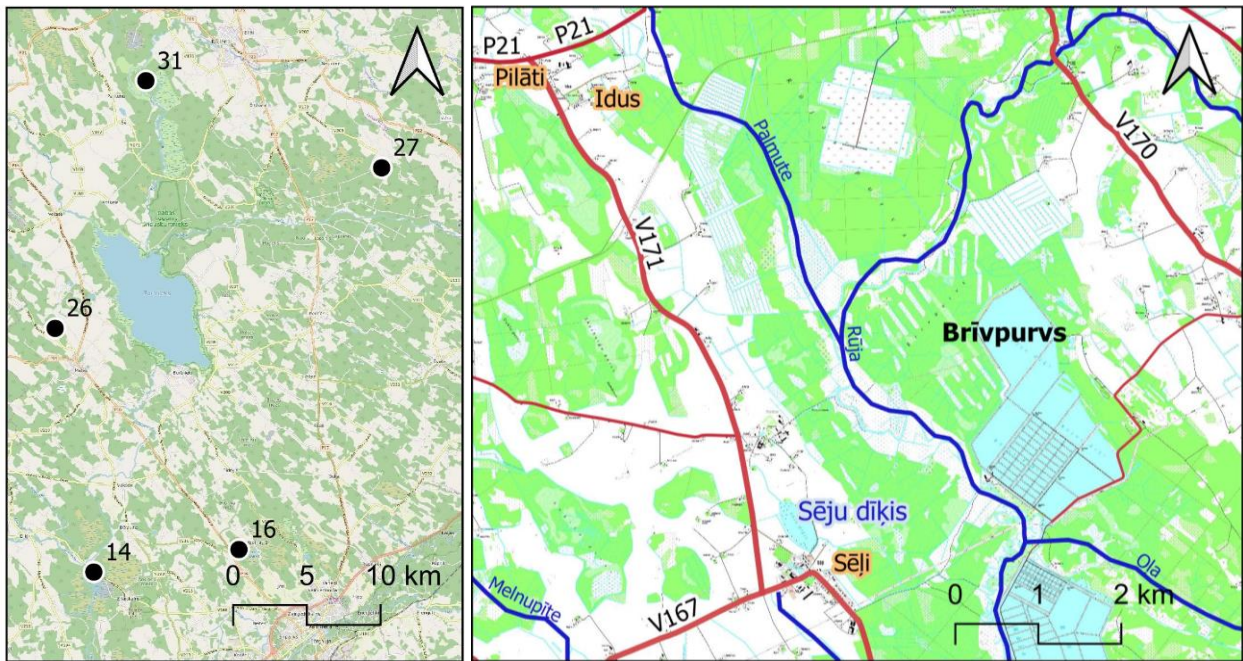
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	1
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	2
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	4 3
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		24

31. Brīvpurvs

Atrašanās vieta:	Rūjienas novads, Jeru pagasts
Purva tips:	zemais
Projektā vērtētā platība:	241,89 ha (atrodas zv. ar kad. Nr. 96580010207, 96580010209, 96580010208, 96580010206)

Vispārīgs situācijas raksturojums:

Brīvpurvs sācis veidoties pirms 7000-6800 kalendārajiem gadiem kopš mūsdienām Ziemeļvidzemes zemienē, Burtnieka līdzenuma un Burtnieka drumlinu lauka ziemeļdaļā Rūjas pazeminājumā (249. attēls), kad Senā Burtnieka Ziemeļu līcī, kas pakāpeniski aizauga, virs sapropeļa izveidojās labi sadalījusies zāļu un koku-zāļu kūdra. Ūdens līmenis purvā ir bijis ļoti mainīgs, par ko liecina kūdras botāniskais sastāvs, kad zāļu kūdras slāņi mijas ar koku-grīšļu vai koku-zāļu kūdru.



249. attēls (A) Lielais II / Zažēnu / Mujānu purva (14), Ķoniņu purva (16), Biedrus purva (26), Saliņas purva (27), Brīvpurva (31) atrašanās vietas; (B) Brīvpurvs

Purva teritorija ir salīdzinoši līdzena, tādēļ ūdens līmenis purvā ir augsts, ko lielā mērā nosaka purva atrašanās strapdrumlinu iepakā un virszemes ūdeņu pieplūde no drumliniem. Galvenā atslodze ir Rūjas upe ziemeļos un Rūjas diķi dienvidos, kas arī nosaka ūdens plūsmu grāvjos abos virzienos. Savukārt līdzenais reljefs nosaka to mazo kritumu un lēno plūsmu (110. tabula).

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

110. tabula. Brīvpurvu raksturojošie rādītāji

Kūdras fonda Nr.	1285	Purva tips	Z
Fizioģeogrāfiskais stāvoklis	Ziemeļvidzemes zem., Burtnieka līdzenuma Z daļā Rūjas pazeminājumā	Viršējā kūdras slāņa tips	Zāļu, koku-zāļu
Palikušās kūdras slāņa biezums (m)	0,35	Viršējā slāņa sadalīšanas pakāpe (%)	25%
Platība ha (0,3 m robeža)	2607	Gruntsūdens līmenis (m)	0,05-0,25
Kūdras ieguves ietekmētās platības uz 01.2016. (ha)	712,38	Grāvju sistēmas raksturojums	Funkcionējošs
Atslodzes ūdensobjekts	Rūja, Rūjas dīķi	Nogulumu zem kūdras	Smilts

Vēsturiski izmantoto kūdras ieguves lauku raksturojums:

Brīvpurva teritoriju veido kārklu, bērzu un baltalkšņu krūmāji ar atsevišķām nelielām laucēm, kas aizaugušas ar niedrēm vai grīšļiem (250. attēls; 251. attēls; 111. tabula).



250. attēls Skats uz aizaugušajām Brīvpurva platībām



251. attēls Brīvpurvs aizaudzis ar lapu koku krūmājiem

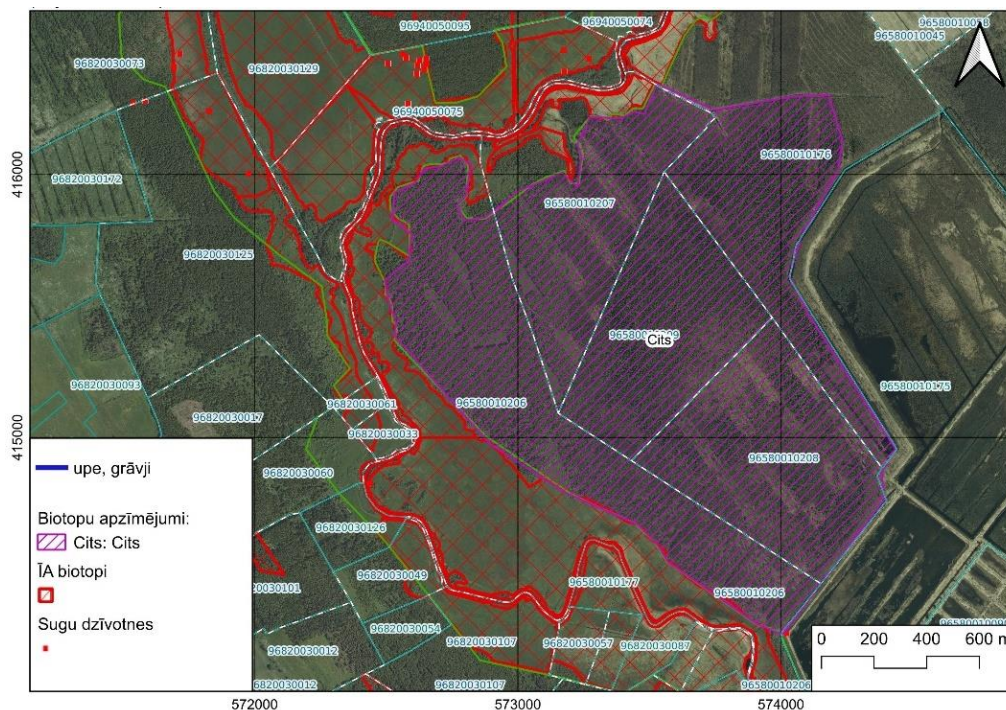
111. tabula. Brīvpurā konstatētie biotopu veidi un purva raksturojums

Biotopa veids	Platība, ha
Cits: Krūmāji (Cits)	241,89
Kopā	241,89

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nosusināšanas sistēma	ir funkcionējoša
Kūdras veidošanās	atjaunošanos apgrūtina blīvais apaugums ar krūmājiem
Konstatētie ES nozīmes aizsargājамie biotopi	nav
Vai teritorija robežojas ar Natura 2000 ĪADT, mikroiegumu vai ES nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu	teritorija atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības zonā, robežojas ar dabas liegumu “Rūjas paliene” un ES nozīmes aizsargājamu biotopu “6450 Paliēņu zālāji”
Konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas	nav
Konstatētās invazīvās sugas	nav
Platības, kur veikta rekultivācija	nav
Vai teritorija robežojas ar kūdras ieguves laukiem vai tie ir netālu	nē
Atjaunošanas prognoze	noritošie apstākļi neliecina par iespēju veidoties purvu biotopiem
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	Atstāt dabisku procesu norisei vai jāizvēlas metodes mežu veidošanai
Potenciāli paredzamie mitrāju atjaunošanas darbu konflikti ar apkārtējām teritorijām	platības atstāt dabisku procesu norisei vai izvēlēties metodes mežu veidošanai

Ieteicams platības atstāt dabisku procesu norisei vai izvēlēties metodes mežu veidošanai (252. attēls; 112. tabula).



252. attēls Brīvpurvā un tā apkārtnē konstatētie biotopu veidi

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

112. tabula. Brīvpurva teritorijas novērtēšanas anketa

Teritorijas nosaukums:	Brīvpurvs	
Atrašanās vieta:	Rūjienas novads, Jeru pagasts	
Pamatdati par teritoriju		
Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Kūdrāja platība (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	4
Kūdrāja platība, kurā noris purva atjaunošanās procesi (ha)	4 >300 3 100- 300 2 50-100 1 < 50	0
Purva tips (dominējošais)	4 augstais purvs 4 kaļķainie vai avotpurvi 3 augstā un zemā tipa purva mozaīka 2 zemā tipa purvs	0
Teritorija robežojas ar ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorija robežojas ar mikroliegumu	1 jā 0 nē	0
Teritorija robežojas ar ES nozīmes vai dabiskiem biotopiem (piemēram, upe, ezers)	2 ar ES nozīmes purvu vai mežu vai ūdeņu biotopu 1 ar ES nozīmes zālāja biotopu nerobežojas	1
Teritorija viegli savienojama ar esošu ĪADT	1 jā 0 nē	1
Teritorijā konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi (ha)	4 > 50 3 10 - 50 2 5 - 10 1 < 5 0 nav konstatēti	0
Teritorijā konstatētas purviem nozīmīgas aizsargājamas augu sugas	4 3 2 <i>eksperta vērtējums – dažādas situācijas</i> 1 0 purviem neraksturīgo sugu klātbūtne	0
Teritorijā ir putniem nozīmīgas ūdenstilpes	2 vairāk nekā pusē no izpētes teritorijas 1 mazāk nekā pusē no izpētes teritorijas 0 nav	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Konstatētā situācijā dabā, nodalot poligonus atšķirīgas daļas vērtējamās atsevišķi	
Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	
Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	
Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_P)	
Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	
Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	
Zemais purvs (ZP)	
Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	
Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	
Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	
Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	
Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	
Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	
Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	
Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	
Distrofī ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	
Klaji kūdras lauki (C)	
Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	
Cits	x

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
	<i>Punkti netiek piešķirti, ja grāvji ir meliorācijas sistēmas daļa, kuru nedrīkst ietekmēt, ja teritorijā mainītu meliorācijas sistēmas raksturu</i>	Atzīmē kā ierobežojumu
Grāvju raksturojums	3 nav meliorācijas ietekmes 2 meliorācijas grāvji funkcionē vāji / ir aizauguši 1 meliorācijas ietekmi varētu samazināt nosacīti viegli 0 meliorācijas grāvji funkcionē labi / nav aizauguši	0

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Pazīme	Pazīmes vērtība	Punkti
Teritorijā ir aizauguši vai aizaugoši kūdras ieguves lauki (cik ha, īpatsvars % no kopējās teritorijas platības) <i>Līdzīgi vērtē, ja ir cita iemesla dēļ degradēta teritorija purvā, var nebūt "Kūdras ieguves lauki"</i>	4 kūdras ieguves laukos visā platībā ir izveidojusies sfagnu sega 3 sfagnu sega izveidojusies 50-99 % no platības 2 teritorija aizaugusi > 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 2 sfagnu sega izveidojusies 20 – 50 % no platības 1 sfagnu sega izveidojusies < 5 - 20 % no platības 1 teritorija aizaugusi < 50 % ar purviem raksturīgām sugām, bet stabila sfagnu sega nav izveidojusies 0 atklāti kūdras lauki praktiski bez veģetācijas 0 sfagnu sega neveidojas	0
Citas nozīmīgas struktūras	3 teritorijā ir saglabājusies lāma/ezeriņš ar tam piegulošo salīdzinoši mazietekmētu platību 2 teritorijas daļa ir pastāvīgi uzplūdusi (izņemot bebru dēļ) 1 bebru darbības izraisīti uzpludinājumi 0 nav nozīmīgu struktūru	0
Atjaunošanās prognozes	4 potenciāls augstais vai kaļķainais purvs 3 ūdenstilpe 3 pārejas purvs 2 potenciāls zemais purvs 1 potenciāls purvainais mežs 0 purva biotopa veidošanās 30 gadu laikā ir mazperspektīva	0
Potenciāli veicamie darbi stāvokļa/kvalitātes uzlabošanai	-1 priežu/bērzu izciršana apmežošana (ar priedi, ar melnalksni) grāvju aizdambēšana uzpludināšana purva veidošanai uzpludināšana ūdenstilpes veidošanai invazīvo sugu ierobežošana niedru pļaušana 4 darbi nav nepieciešami	-1
Kopā		6

SECINĀJUMI

- Projekta laikā **apsekota 31 kūdras ieguves ietekmēta teritorija ar kopējo platību 8 923 ha**. Apsekojuma rezultāti uzrādīja, ka daļā šo teritoriju sekmīgi noris purvu biotopu pašatjaunošanās procesi. Pašatjaunošanās ir veiksmīgāka vietās, kur kūdra iegūta karjeros. **ES nozīmes īpaši aizsargājami biotopi sastopami 2 269 ha**, jeb 25% no visas apsekotās teritorijas;
- **2 958 ha vai 33%** no visām apsekotajām kūdrāju teritorijām, jeb 15 purvos (Umuļu purvs, Būdas - Vistuļu purvs, Medema purvs, Cenas tīrelis II, Lādzēnu tīrelis, Garais purvs, Vilku purvs, Klaškinu - Kājiņu purvs, Lielstaldātu purvs, Driksnas purvs, Strūžānu purvs, Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs, Kačoru purvs, Skrundas purvs, Melnā ezera purvs) konstatēti **slapji vai periodiski pārplūstoši niedrāji**
- **8,8 ha (0,1%) konstatēti zāļu purvi**, kuru veģetācijas sastāvā parastā niedre nav dominējoša suga un kuri ir nozīmīgi dabiskai sukcesionālai stadijai purvu veidošanās gaitā un kūdras uzkrāšanas procesa atjaunošanai. Šādi zāļu purvi šobrīd nav atzīti par īpaši aizsargājamiem biotopiem, tomēr tie ir svarīgi gan kā dzīvotnes, gan CO2 uzkrāšanai un būtu veidojama atbilstoša īpaši aizsargājam biotopa kategorija.
- Ieteikts paplašināt esošus dabas liegumus “Cenas tīrelis “un “Melnā ezera purvs”, kā arī veidot dabas liegumu “Slamstu purvs
- **4 teritorijas**: Medema purva Rietumu daļa, Driksnas purvs, Ķīrupes purvs un Biedrus purvs novērtētas kā tādas, kurās **sekmīgi norit pašatjaunošanās**, tajās sastopami ES nozīmes aizsargājami biotopi, ir potenciāli piemērotas aizsargājamu sugu dzīvotnēm un kuru bioloģiskais un rekreācijas iespēju potenciāls ir tāds, lai rosinātu tām noteikt aizsardzību un veidot pašvaldības nozīmes aizsargājamu dabas teritoriju – dabas parku;
- **24 teritorijas** saglabājamās dabisko procesu norisei un novadu teritoriju plānojumos iekļaujamas funkcionālajās zonās **“dabas un apstādījumu teritorija”** vai **“meža teritorija”**;
- **5 teritorijas, kas atstājamas dabisko procesu attīstībai** vai tām jāizvēlas cits apsaimniekošanas veids.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

Publikācijas

1. Auniņa, L. 2016. *Purva biotopi*. <https://www.daba.gov.lv>
2. Auniņš A. (red.) 2013. *Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata*. 2 precizēts izdevums. LDF, VARAM, 359.
3. Brakšs, N. 1961. *Purvi un kūdra*. Rīga, Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība.
4. Brūniņa, L., Konstantinova, E., Peršēvica, A., Pētersons, J., Kasakovskis, A. 2019. *Kūdras ieguves ietekmētu teritoriju ilgtspējīgas apsaimniekošanas optimizācijas modelis*. Priede, A., Gancone, A. (red). Kūdras ieguves ietekmētu teritoriju atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana. Rīga, biedrība “Baltijas krasti”, 264-271.
5. Bukovska, I., Saleniece, I., Zālmane, A. 2019. *LIFE Restore projekts, tā mērķi un galvenie rezultāti*. Priede, A., Gancone, A. (red). Kūdras ieguves ietekmētu teritoriju atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana. Rīga, biedrība “Baltijas krasti”, 10-14.
6. Jansons A. 2016. *Pārskats par projekta izpildi: „Latvijas kūdras atradņu datu kvalitātes ieteikumu sagatavošana to uzlabošanai un izmantošanai valsts stratēģijas pamatdokumentu sagatavošanā*. Biedrība “homo ecos:”, Rīga, 1–49.
7. Kalniņa L. 2018a. *Purvu veidošanās un attīstība*. Nikodemus O., Kļaviņš M. (red.) Grām.: Latvija. Zeme, daba, tauta, valsts. Latvijas Universitāte, Rīga, 184–190.
8. Kalniņa L. 2018b. *Purvi*. Nacionālā enciklopēdija “Latvija”. Latvijas Nacionālā bibliotēka, Rīga, 168–171.
9. Kalnina L. Stivrins N. Kuske E. Ozola I. Pujate A. Zeimule S., Grudzinska I. Ratniece V. 2015. *Peat stratigraphy and changes in peat formation during the Holocene in Latvia*. *Quaternary International* 383: 186–195.
10. Kalniņa, L. 2019. *Kūdras ieguves ietekmēto teritoriju izpēte LIFE Restore projektā*. Priede, A., Gancone, A. (red). Kūdras ieguves ietekmētu teritoriju atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana. Rīga, biedrība “Baltijas krasti”, 56-94.
11. Krīgere, I., Dreimanis, I., Kalniņa, L., Bebre, I., Lazdiņš, A., Lupiķis, A., Makovskis, K., Okmanis, M., Ozola, D., Ozola, I., Pakalne, M., Sarkanābols, T., Siliņa, D., Spalva, G. 2019. *Latvijas apstākļos piemērotie rekultivācijas veidi*. Priede, A., Gancone, A. (red). Kūdras ieguves ietekmētu teritoriju atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana. Rīga, biedrība “Baltijas krasti”, 176-208.
12. Kūdras fonds. 1980. *Latvijas PSR Kūdras fonds uz 1980. gada 1. janvāri*. Rīga, Latvijas valsts meliorācijas projektēšanas institūts.
13. Lācis, A., 2010. *Purvu apzināšana un izpēte Latvijā, pielietotās metodes un sasniegtie rezultāti*. Latvijas Universitātes raksti, Zemes un vides zinātnes. 752. sējums. LU, Rīga, 106.-115.
14. Life Restore, 2018. *Latvijas degradēto kūdrāju inventarizācija un datu bāzes izveide*. Projekts “Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā” LIFE REstore, LIFE14 CCM/lv/001103

15. Namatēva A. 2012. *Mikroainavu telpiskā struktūra un to ietekmējošie faktori Austrumlatvijas zemienes augstajos purvos*. Promocijas darba kopsavilkums. Latvijas Universitāte, Rīga.
16. Nomals P., 1930. *Latvijas purvi*. Rīga, Latvijas Ģeogrāfijas biedrība.
17. Nomals P. 1936. *Latvijas purvi*. Malta N., Galenieks P. (red.) Latvijas zeme, daba un tauta II. Valters un Rapa, Rīga.
18. Nomals P., 1943. *Vidzemes un Latgales purvu apskats*. Rīga, Zemes bagātību pētīšanas institūta raksti. IV, 486.
19. Nusbaums J., Rieksts, I. 1997. Purvi. Kavacs, G. (red.) *Latvijas daba: enciklopēdija*. 4. sēj. Rīga, Preses Nams, 195–199.
20. Nusbaums J. 2013. *Inovācija kūdras izpētē un jaunu to saturošu produktu izveidē. Izstrādāto purvu atjaunošana*. Projekta līguma nr. 2010/0264/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/037. Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Rīga (nepublicēts). Nav tekstā
21. Ozola I. 2013. *Holocēna organogēnie nogulumi un to uzkrāšanās apstākļu izmaiņas purvos Ziemeļvidzemē*. Promocijas darbs. Latvijas Universitāte, Rīga.
22. Pakalne M. 1998. *Latvijas purvu veģētācijas raksturojums. Latvijas purvu veģētācijas klasifikācija un dinamika*. Latvijas Universitātes zinātniskie raksti 613.sējums. LU, Rīga, 23-26.
23. Pakalne M. 2008. *Purvu biotopi un to aizsardzība. Purvu aizsardzība un apsaimniekošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā*. Pakalne, M. (red.), Purvu aizsardzība un apsaimniekošana īpaši aizsargājamās teritorijās Latvijā. Jelgavas tipogrāfija, Rīga, 8-20.
24. Pakalne, M., Kalniņa, L. 2005. *Mire ecosystems in Latvia*. Mires from Siberia to Tierra del Fuego, 147–174.
25. Pakalne, M., Priede, A., Grīnberga, L. 2019. *Kūdras ieguves ietekmēto teritoriju izpēte LIFE REstore projektā. Veģētācijas pašatjaunošanās kūdras ieguves ietekmētās teritorijās*. Priede, A., Gancone, A. (red.) Kūdras ieguves ietekmētu teritoriju atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana. Baltijas krasti, Rīga, 104–123.
26. Pakalne, M., Strazdiņa, L., Aleksāns, O. 2016. *Latvijas purvu bioloģiskā nozīme, aizsardzība un biotopu atjaunošana*. Akadēmiskā Dzīve, Rakstu krājums, 52, 12– 27.
27. Priede, A. 2017. *7110* Aktīvi augstie purvi un 7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*. Priede, A. (red.). Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā. 4 sējums. Purvi, avoti un avoksnāji. Sigulda, Dabas aizsardzības pārvalde, 57–96.
28. Priede A., Silamiķele I. 2015. *Rekomendācijas izstrādātu kūdras purvu renaturalizācijai*. Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts, Salaspils.
29. Silamiķele I. 2010. *Humifikācijas un ķīmisko elementu akumulācijas raksturs augsto purvu kūdrā atkarībā no tās sastāva un veidošanās*. Promocijas darbs. Latvijas Universitāte, Rīga.
30. Silamiķele, I., Nusbaums, J., Cuprunis, I., Ozola, I. 2012. *Challenges of peatland recultivation in Latvia*. 14th International Peat Congress. Peatlands in Balance. The Book of Abstracts, Extended abstract No. 90. Stockholm, 160.

31. Silamiķele, I., Dreimanis, I., Jansons, A., Kalniņa, L., Purmalis, O., 2017. *Ar purviem un kūdru saistītās terminoloģijas problēmas un diskusijas*. Kļaviņš, M. (red.) Rakstu krājums „Kūdra un sapropelis – ražošanas, zinātnes un vides sinerģija resursu efektīvas izmantošanas kontekstā”. Latvijas Universitāte, 138-160.
32. Smaļinskis J., 2015. *Rekreatīvā tūrisma attīstības iespēju izvērtēšana Medema purvā un tam pieguļošajās meža teritorijās*. Mārupe.
33. Stivrins N., Ozola I., Gaļka M., Kuske E., Alliksaar T., Andersen T. J., Lamentowicz M., Wulf S., Reitalu T. 2017. *Drivers of peat accumulation rate in a raised bog: impact of drainage, climate, and local vegetation composition*. Mires and Peat, 19.
34. Šķiņķis P. 1998. *Tīreļa līdzenums*. Kavacs, G. (red.). Latvijas Daba: enciklopēdija. 5. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija, 219.
35. Šnore A., 2013. *Kūdras ieguve*. Nordik, Rīga.
36. Zelčs V. 1994. *Burtnieka drumlinu lauks*. Kavacs, G. (red.). Latvijas Daba: enciklopēdija. 1. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija, 255.
37. Zelčs V. 1998. *Ugāles līdzenums*. Kavacs, G. (red.). Latvijas Daba: enciklopēdija. 5. sēj. Rīga, Latvijas enciklopēdija, 250-252.
38. Zelčs V. 1998. *Viduslatvijas zemiene*. Kavacs, G. (red.). Latvijas Daba: enciklopēdija. 6. sēj. Latvijas enciklopēdija, Rīga, 71-73.

Interneta resursi

39. Aleksāns O., 2012. *Hidroloģisko apstākļu raksturojums kūdras ieguves lauku paplašināšanai Mārupes novada Mārupes pagasta, Babītes novada Babītes pagasta un Olaines novada Olaines pagasta teritorijās*. Pārskats. IVN.
40. Aleksāns, O., 2014. *Hidroloģiskie un ģeoloģiskie pētījumi Ziemeļu purvu dabas liegumā*. LIFE13 N
41. Auniņš A. 2014. *Biotopu atjaunošanas aktivitāšu ietekmes monitorings*, LOB, 2014.
42. Auniņš A., Lārmanis V. 2013. *Īpaši aizsargājamo biotopu platību izmaiņu uzraudzība, izmantojot attālās izpētes datus un valsts reģistrus*. Latvijas Dabas fonds. 11.
43. ELLE, 2007. *Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta (ZBR) ainavu ekoloģiskais plāns*. URL: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/6869/download?attachment>
44. Enciklopēdija "Latvijas Daba", 2024. URL: <https://www.latvijasdaba.lv/>
45. Graudiņa, A. 2021. *Kūdrāju renaturalizāciju ietekmējošo faktoru analīze un problēmas*. Bakalaura darbs. Rīga, Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte, Latvijas Universitāte.
46. Krūmiņš, J., 20006. *Medema purva Zolitūdes masīva neizstrādātās daļas izpēte*. Bakalaura darbs. Rīga, Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte, Latvijas Universitāte.
47. Latvijas Vides, Ģeoloģijas un Meteoroloģijas Centrs. 2023. *Zemes dzīļu informācijas sistēma*. URL: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuve/zemes-dzilu-informacijas-sistema>
48. LIFE04NAT/LV/000196 „Purva biotopu aizsardzības plāna īstenošana Latvijā” dabas lieguma “Cenas tīrelis” dabas aizsardzības plāns 2005.- 2020. gadam, LDF. URL: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/1347/download?attachment>

49. LIFE 08NAT/LV/000449 „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā” dabas lieguma “Rožu purvs” dabas aizsardzības plāns 2011.- 2016. gadam, LDF.
50. LIFE+ 08NAT/LV/000449 „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā” dabas lieguma “Melnā ezera purvs” dabas aizsardzības plāns 2011.- 2021. gadam, LDF. URL: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/2662/download?attachment>
51. LIFE+ projekta “*Ķemeru nacionālā parka hidroloģiskā režīma atjaunošana*” (LIFE10 NAT/L/000160, HYDROPLAN).
52. LIFE RESTORE.2018. *LIFE14 CCM/LV/001103 degradēto purvu apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā*. Kūdras ieguves teritoriju apsekošana un ģeoloģiskās informācijas iegūšana projekta LIFE REstore ietvaros. Rezultāti.
53. Latvijas Republikas Ministru Kabinets, 2020. *Kūdras ilgtspējīgas izmantošanas pamatnostādnes 2020.–2030. gadam*. MK rīkojums Nr. 696. Pieņemts 24.11.2020.
54. LVĢMC, 2021. *Valsts ģeoloģijas fonda pārskatu reģistrs. Pārskati par laika posmu no 2015.gada līdz 2021.gadam*.
55. Naktiņa E., 2014. *Purvu taku raksturojums un to nozīme Latvijā*. Bakalaura darbs. Rīga, Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte, Latvijas Universitāte.
56. Pakalne M., 2013. *Pārskats par augsto un pārejas purvu atjaunošanas un apsaimniekošanas pieredzi pasaulē, Eiropā un Latvijā*.
57. Silamiķele I., Purmalis O., Markots A., 2019. *Purvu biotopu atjaunošanas, apsaimniekošanas pasākumu un ietekmju izvērtēšanas monitoringa metodika*. LU.Interreg Latvija-Lietuva, DAP
58. *Projekta LIFE Restore ietekmes monitorings, LIFE 14 CCM/LV/001103 “Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā, Rīga, 2017*.
59. *Purva biotopu aizsardzības plāna īstenošana Latvijā LIFE “PURVI”, LIFE04 NAT/L*
60. VPVB 2013. „*Madonas novada attīstības programmas 2013.–2020. gadam*” Vides pārskats. Madona.
61. LĢIA, 2023. *OpenStreetMap*. Jāņa Sēta, URL: <https://balticmaps.eu/lv/c>
62. SIA “Zemes Dati”, 2013. *Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Madonas novada attīstības programmai 2013.-2020.gadam*. Vides pārskats. Madona. URL: http://www.madona.lv/lat/box/files/PlanosanasDokumenti/stratiskais_ietekmes_uz_vidi_novrtjums.pdf
63. DAP, 2023. *Invazīvās sugas*. URL: <https://www.daba.gov.lv/lv/invazivas-sugas>
64. DAP, 2020. *Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts*. URL: https://www.daba.gov.lv/lv/ziemelvidzemes-biosferas-rezervats?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F/
65. DAP, 2023. *Natura 2000 vietu monitoringa metodikas*. URL: <http://biodiv.daba.gov.lv/fol302307/fol634754/natura-2000-teritoriju-monitoringa-metodikas-2013.-gada-redakcija-aktualizetas>
66. *Tiek diskutēts par degradēto purvu nākotni*. URL: <https://laukuforums.lv/lv/archives/15588>
67. Valsts Zemes Dienests, 2023. *Informācijas sistēma kadastrs.lv*. URL: <https://kadastrs.lv>

68. DAP, 2023. *Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols"*.
URL: <https://ozols.gov.lv/pub>

PIELIKUMI

1. pielikums. Informācija par drona izmantošanu

Projektā tika izmantots DJI Phantom 4 Pro Drona modelis ar 12,4 MP izšķirtspējas iebūvēto fotokameru, manipulācija ar dronu jeb pilotēšana notika manuāli ar tālrunī redzamu kameras dublējumu un cenšoties nepazaudēt vizuālu kontaktu ar lidaparātu. Uzņemtās fotogrāfijas tika uzkrātas micro SD atmiņas kartē, kas ievietota dronā. Pēc tam tās pānestas uz datoru, tālāk izmantotas ĢIS vidē kā ģeotagi (fotogrāfijas ar iekļautu informāciju par uzņemšanas vietas koordinātām) un pēc tam sagatavotas kartes ar fotografēšanas vietu attēlojumu fiksāciju, jo drons spēj (ļauj) iegūt sava stāvokļa fiksāciju, izmantojot globālo navigācijas sistēmu (GNSS) pakalpes.

Konkrētais drona modelis neparedz ģeotagos jeb atribūtu tabulā ĢIS vidē tiešā veidā iegūt informāciju par kameras orientāciju (fotografēšanas virzienu). Taču ĢIS vidē var iegūt katras uzņemšanas vietas fotogrāfijas (datnes jeb faila) nosaukumu un secīgi aplūkot to un ortofotokartes, salīdzināt stāvokli. Izmantota brīvpieejas fotogrāfiju apskates aplikācija XnView PM, kur katrai fotogrāfijai manuāli (atverot faila Properties jeb īpašību aprakstu) var atrast arī fotokameras orientācijas datus.

Kopumā ir iegūts ļoti liels un oriģināls apjoms ar purva veģetācijas īpašību pārskatu fotogrāfiskā formā, ko var tālāk izmantot telpiskās informācijas (karšu) sagatavošanā, ekspertīzēs un novērtēšanā, un citām vajadzībām.

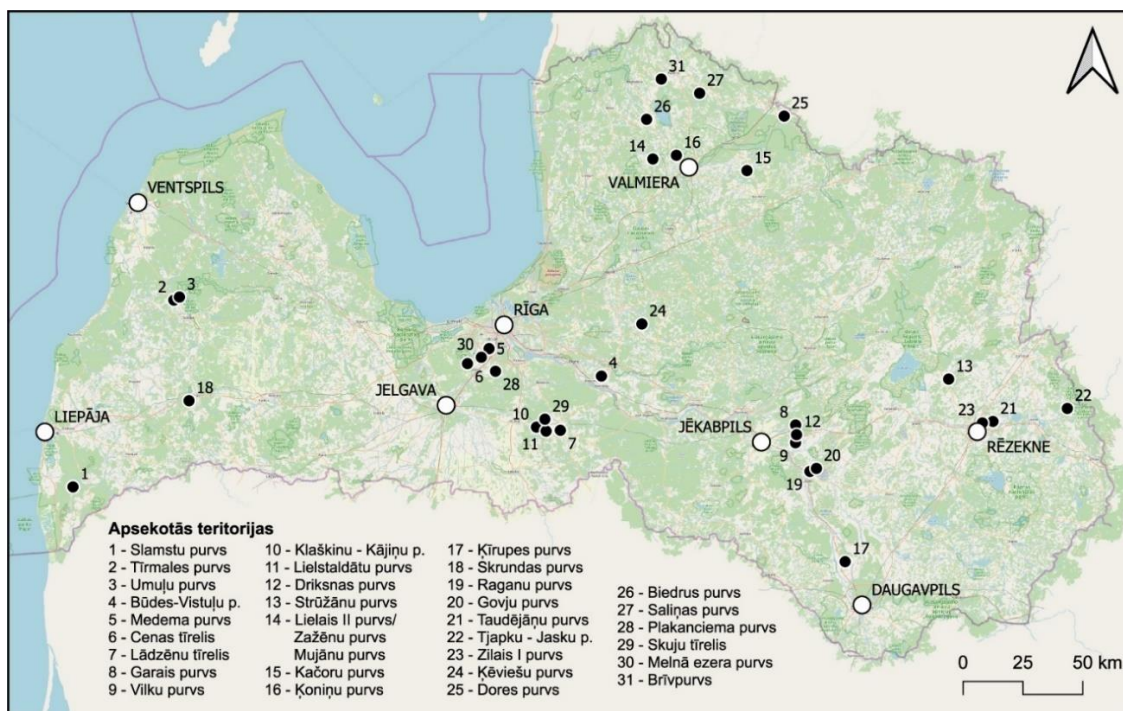
Drona pielietošana šāda rakstura pētījumos un apsekošanā kļūst īpaši nozīmīga tajās vietās, kurām piekļūšana ir ļoti apgrūtināta vai gandrīz neiespējama dabisku vai mākslīgu šķērļu dēļ, vai varētu būt pat bīstama pētnieka veselībai un dzīvībai.

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

2. pielikums. Apsekoto teritoriju atrašanās vietu slāņa un tā atribūtu raksturojums

Nosaukums	Apsekoto teritoriju atrašanās vietas
Faila nosaukums	Teritoriju_vietas_PUNKTI
Apraksts	Trīsdesmit vienas teritorijas atrašanās vietas. Teritorijas tika iekļautas projekta “Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos” (projekta Nr. 1-08/55/2022) pārskatā ar mērķi izskatīt to potenciālu īpaši aizsargājamo teritoriju izveidei
Faila tips	Point (Point)
Koordinātu sistēma	LKS-92 TM
Vēsture	Izveidots balstoties uz 31 teritorijas koordinātām, kas tika iegūtas ekspedīcijas laikā, apsekojot katru teritoriju
Mēroga noteiktība	1:5 000

Nr. p.k.	Nosaukums	Nosaukums slāņi	Tips	Apraksts
1	Teritorijas numurs	id	Integer64 [10,0]	Teritorijas numurs atbilst projekta pārskata numerācijai (1. attēls; 1. tabula)
2	Teritorijas nosaukums	Nosaukums	String [80,0]	Teritorijas nosaukums, saskaņā ar Kūdras fonda datiem
3	Pagasta nosaukums	Nos_Pag	String [50,0]	Teritorijas piederība administratīvai vienībai Latvijā – pagastam
4	Novada nosaukums	Nos_Nov	String [50,0]	Teritorijas piederība administratīvai vienībai Latvijā – novadam



Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

3. pielikums. Apsēkoto teritoriju biotopu slāņa un tā atribūtu raksturojums

Nosaukums	Apsēkoto teritoriju biotopi
Faila nosaukums	Teritoriju_biotopi_POLIGONI
Apraksts	Trīsdesmit vienas teritorijas biotopi, kas tika izdalīti teritoriju apsekošanas laikā. Teritorijas tika iekļautas projekta "Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos" (projekta Nr. 1-08/55/2022) pārskatā ar mērķi izskatīt to potenciālu īpaši aizsargājamo teritoriju izveidei
Faila tips	Polygon (MultiPolygon)
Koordinātu sistēma	LKS-92 TM
Vēsture	Izveidots balstoties uz 31 apsekošanas rezultātiem, shēmām un novērtēšanas anketām
Mēroga noteiktība	1:5 000

Nr. p.k.	Nosaukums	Nosaukums slāņi	Tips	Apraksts
1	Teritorijas numurs	id	Integer64 [10,0]	Teritorijas numurs atbilst projekta pārskata numerācijai (1. attēls; 1. tabula)
2	Teritorijas nosaukums	Nosaukums	String [80,0]	Teritorijas nosaukums, saskaņā ar Kūdras fonda datiem
3	Natura 2000 kods	NATURE2000	String [10,0]	Atbilstoši Biotopu direktīvas I pielikumam. Ar zvaigznīti (*) pie koda atzīmēti prioritāri aizsargājami biotopi.
4	Teritorijas veidi	TER_VEIDS	String [100,0]	Kūdras ieguves ietekmēto platību veidi (skat. Kūdras ieguves ietekmēto platību atjaunošanās pakāpe un veidi)
5	Teritorijas veidu numuri	TER_NR	Integer64 [10,0]	Kūdras ieguves ietekmēto platību veidu numerācija (skat. Kūdras ieguves ietekmēto platību atjaunošanās pakāpe un veidi)
6	Teritoriju veidu apzīmējumi	TER_APZĪM	String [50,0]	Kūdras ieguves ietekmēto platību veidu saīsinājumi, kas tiek izmantoti atskaites kartogrāfiskajā materiālā
7	Poligona laukums	Shape_Area	Integer64 [10,0]	Noteikta biotopa laukums, m ²

Nr.	Teritorijas nosaukums	NATURE 2000 kods	Teritorijas veids	Apsēkotā platība, ha
1	Slamstu purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	39,86
	Slamstu purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	20,36
	Slamstu purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	1,04
	Slamstu purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	6,82
2	Tīrmales purvs	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	13,99

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr.	Teritorijas nosaukums	NATURE 2000 kods	Teritorijas veids	Apsekotā platība, ha
	Tīrmales purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	0,45
	Tīrmales purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	13,37
3	Umuļu purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	35,93
	Umuļu purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	43,27
	Umuļu purvs		Cits: Bērzu audze	5,24
4	Būdas - Vistuļu purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	4,12
	Būdas - Vistuļu purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	4,87
	Būdas - Vistuļu purvs		Cits: Aizaug ar alpu mazmeldru	21,08
5	Medema purvs (Dienvidu daļa)	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120 K)	12,15
	Medema purvs (Dienvidu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120 P)	25,22
	Medema purvs (Dienvidu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120 P)	4,47
	Medema purvs (Dienvidu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120 P)	3,12
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	6,82
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	14,84
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	6,85
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	7,01
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	10,82
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	12,52
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	39,78
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	255,07
5	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	18,08
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	51,22
	Medema purvs (Dienvidu daļa)		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	34,27
	Medema purvs (Rietumu daļa)	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	1,05

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr.	Teritorijas nosaukums	NATURE 2000 kods	Teritorijas veids	Apsekotā platība, ha
	Medema purvs (Rietumu daļa)	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120 K)	80,92
	Medema purvs (Rietumu daļa)	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120 K)	79,93
	Medema purvs (Rietumu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120 P)	4,96
	Medema purvs (Rietumu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120 P)	0,90
	Medema purvs (Rietumu daļa)	7140	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst biotopam 7140 (7140)	1,59
	Medema purvs (Rietumu daļa)		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	301,62
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	11,20
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120 P)	38,65
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120 P)	71,61
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120 P)	40,51
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120 P)	24,53
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120 P)	2,42
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)	7140	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	1,59
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)	7140	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	8,20
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	13,45
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	161,04
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	61,39
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	57,58
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)		Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	51,82
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	19,70
5	Medema purvs (Ziemeļu daļa)		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	19,39
	Medema purvs (Ziemeļu daļa)		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	38,09
6	Cenas tīrelis II	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120 K)	49,82

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr.	Teritorijas nosaukums	NATURE 2000 kods	Teritorijas veids	Apsekotā platība, ha
	Cenas tīrelis II	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	20,28
	Cenas tīrelis II	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	40,77
	Cenas tīrelis I	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	5,04
	Cenas tīrelis II		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	150,14
	Cenas tīrelis II		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	443,37
	Cenas tīrelis II		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	61,03
	Cenas tīrelis II		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	151,74
	Cenas tīrelis II		Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	30,71
	Cenas tīrelis I		Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	13,46
	Cenas tīrelis II		Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	73,05
	Cenas tīrelis II		Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	100,62
	Cenas tīrelis II		Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	9,20
	Cenas tīrelis II		Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	79,52
	Cenas tīrelis II		Klaji kūdras lauki (C)	17,49
	Cenas tīrelis I		Klaji kūdras lauki (C)	26,08
	Cenas tīrelis II		Cits	102,93
	Cenas tīrelis II		Cits	136,67
	Cenas tīrelis II		Cits	87,36
	Lādzēnu tīrelis		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	134,98
	Lādzēnu tīrelis		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	94,60
7	Lādzēnu tīrelis		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	62,89
	Lādzēnu tīrelis		Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	7,91
	Lādzēnu tīrelis		Cits: Meži	36,51
8	Garais purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	114,00
	Garais purvs		Cits	7,46
9	Vilku purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	412,49
10	Klaškinu - Kājiņu purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	97,75
	Lielstaldātu purvs		Mākslīgi uzpludinātas un uzturētas ūdenstilpes (UŪ)	70,69
11	Lielstaldātu purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	30,21
	Lielstaldātu purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	22,47
	Lielstaldātu purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	16,27
11	Lielstaldātu purvs		Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	6,55
	Lielstaldātu purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	5,68

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr.	Teritorijas nosaukums	NATURE 2000 kods	Teritorijas veids	Apsekotā platība, ha
12	Driksnas purvs	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120 P)	154,88
	Driksnas purvs		Zemais purvs (ZP)	6,22
	Driksnas purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	14,96
	Driksnas purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	5,71
	Driksnas purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	25,68
	Driksnas purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	3,74
	Driksnas purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	7,68
	Driksnas purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	6,61
	Driksnas purvs		Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	4,73
13	Strūžānu purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	150,56
	Strūžānu purvs		Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	48,05
14	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Rietumu daļa)		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	321,73
	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Austrumu daļa)		Ar viršiem aizaugoši sausi kūdras lauki (V)	63,16
	Lielais II/Zažēnu/Mujānu purvs (Austrumu daļa)		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	309,57
	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Rietumu daļa)		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	191,71
	LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Ziemeļu daļa)		Cits: Meži	10,92
	LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Ziemeļu daļa)		Cits: Meži	28,27
	LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Ziemeļu daļa)		Cits: Meži	14,78
	LielaisII/Zažēnu/Mujānu purvs (Ziemeļu daļa)		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	144,75
15	Kačoru purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	40,67
	Kačoru purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	265,52
	Kačoru purvs		Cits	124,33
	Kačoru purvs		Cits	6,68

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr.	Teritorijas nosaukums	NATURE 2000 kods	Teritorijas veids	Apsekotā platība, ha
	Kačoru purvs		Cits	13,53
16	Ķoniņu purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	72,18
	Ķoniņu purvs	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	63,62
	Ķoniņu purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	14,35
	Ķoniņu purvs	7140	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst biotopam 7140 (7140)	2,23
	Ķoniņu purvs	91D0	Purvaini meži, atbilst 91D0* (91D0)	5,17
	Ķoniņu purvs	3160	Distrofi ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	4,78
16	Ķoniņu purvs		Cits: Mežs	8,52
17	Ķīrupes purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	76,22
	Ķīrupes purvs	7140	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	72,73
	Ķīrupes purvs	7140	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst 7140 biotopam (7140)	52,87
	Ķīrupes purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	16,06
	Ķīrupes purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	57,22
	Ķīrupes purvs		Cits: Susināti priežu meži	24,64
	Ķīrupes purvs		Cits: Susināti priežu meži	41,16
18	Skrundas purvs	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120_P)	3,61
	Skrundas purvs	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120_P)	0,66
	Skrundas purvs	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120_P)	15,10
	Skrundas purvs		Zemais purvs (ZP)	2,58
	Skrundas purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	26,71
	Skrundas purvs		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	8,89
	Skrundas purvs		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	2,69
	Skrundas purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	7,91
	Skrundas purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	10,15
19	Raganu purvs	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	14,56
	Raganu purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	21,66
20	Govju purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	14,75
	Govju purvs	7120	Atjaunojas sūnu un pārejas p.,slīkšņas, atbilst 7120 biotopam (7120_K,P)	4,86
	Govju purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	21,56

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr.	Teritorijas nosaukums	NATURE 2000 kods	Teritorijas veids	Apsekotā platība, ha
21	Taudejāņu purvs	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120_P)	18,64
	Taudejāņu purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	4,00
	Taudejāņu purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	1,94
	Taudejāņu purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	8,81
	Taudejāņu purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	12,97
	Taudejāņu purvs		Cits: Ezers	1,85
22	Jasku purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	26,68
	Jasku purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	65,94
22	Jasku purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	33,16
	Jasku purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	53,46
23	Zilais purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	1,28
	Zilais purvs	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	17,48
	Zilais purvs	7140	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst biotopam 7140 (7140)	0,75
24	Ķēviešu purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	12,19
	Ķēviešu purvs	91D0	Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	2,59
	Ķēviešu purvs	91D0	Purvaini meži, atbilst 91D0* biotopam (91D0)	20,84
25	Dores purvs	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	12,97
26	Biedrus purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	82,96
	Biedrus purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	17,65
27	Saliņas purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	12,38
	Saliņas purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	26,30
	Saliņas purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	9,30
	Saliņas purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	78,61
	Saliņu purvs	91D0	Purvaini meži, atbilst 91D0* (91D0)	25,52
	Saliņu purvs	91D0	Purvaini meži, atbilst 91D0* (91D0)	8,75
	Saliņas purvs	91D0	Purvaini meži, atbilst 91D0* (91D0)	25,20
	Saliņas purvs	91D0	Purvaini meži, atbilst 91D0* (91D0)	19,99
28	Plakanciema purvs	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	2,37
	Plakanciema purvs	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	20,26
	Plakanciema purvs	7120	Atjaunojas pārejas purvi un slīkšņas, atbilst biotopam 7120 (7120_P)	17,01
	Plakanciema purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	9,36

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

Nr.	Teritorijas nosaukums	NATURE 2000 kods	Teritorijas veids	Apsekotā platība, ha
29	Skuju tīrelis	7120	Atjaunojas augstais purvs, atbilst 7120 biotopam (7120_K)	17,42
29	Skuju tīrelis		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	31,09
	Melnā ezera purvs	3160	Distrofi ezeri, atbilst 3160 biotopam (3160)	6,45
	Melnā ezera purvs	7110	Augstais purvs, atbilst 7110* biotopam (7110*)	351,84
	Melnā ezera purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	74,93
	Melnā ezera purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	4,10
	Melnā ezera purvs	7120	Purva biotops atbilst 7120 biotopam (7120_C)	20,41
	Melnāezera purvs	7140	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst biotopam 7140 (7140)	2,23
	Melnā ezera purvs	7140	Pārejas purvi un slīkšņas atbilst biotopam 7140 (7140)	3,38
	Melnā ezera purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	8,39
	Melnā ezera purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	7,26
30	Melnā ezera purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	5,92
	Melnā ezera purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	9,09
	Melnā ezera purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	10,95
	Melnā ezera purvs		Uzplūdušas ūdenstilpes (U)	8,07
	Melnā ezera purvs		Slapji niedrāji (ilgstoši applūduši, pārmitri) (N)	47,05
	Melnā ezera purvs		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	31,08
	Melnā ezera purvs		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	77,11
	Melnā ezera purvs		Ar spilvi aizaugoši sausi kūdras lauki (SP)	1,67
	Melnā ezera purvs		Ar niedrēm aizaugoši sausi kūdras lauki (SN)	58,50
	Melnā ezera purvs		Ar priedi aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (P)	18,59
	Melnā ezera purvs		Ar bērziem aizaugoši kūdrāji (bez sfagnu segas) (B)	68,69
31	Brīvpurvs		Cits: Krūmāji	241,89

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un
biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

4. pielikums. Ieteicamo aizsargājamo teritoriju platību slāņa un tā atribūtu raksturojums

Nosaukums	Ieteicamās ĪADT teritorijas
Faila nosaukums	Ieteicamas_IADT_POLIGONI
Apraksts	25 teritoriju robežas, kuras tiek ieteiktas kā potenciālas īpaši aizsargājamo teritoriju izveidei un citu dabas saglabāšanas un atjaunošanas pasākumu īstenošanai. Teritorijas tika iekļautas projekta “Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos” (projekta Nr. 1-08/55/2022) pārskatā.
Faila tips	Polygon (MultiPolygon)
Koordinātu sistēma	LKS-92 TM
Vēsture	Izveidots balstoties uz teritoriju apsekošanas rezultātiem, shēmām, novērtēšanas anketām un eksperta slēdziena
Mēroga noteiktība	1:5 000

Nr. p.k.	Nosaukums	Nosaukums slāņi	Tips	Apraksts
1	Teritorijas numurs	id	Integer64 [10,0]	Teritorijas numurs atbilst projekta pārskata numerācijai (1. attēls; 1. tabula)
2	Teritorijas nosaukums	Nosaukums	String [100,0]	Teritorijas nosaukums, saskaņā ar Kūdras fonda datiem
3	Poligona laukums	Shape_Area	Integer64 [10,0]	Noteikta poligona laukums, m ²

Nr	Nosaukums	Ieteicamā ĪADT platība, ha	Nr	Nosaukums	Ieteicamā ĪADT platība, ha
1	Slamstu purvs	188,35	15	Kačoru purvs	450,72
2	Tīrmales purvs	100,58	16	Ķoniņu purvs	170,97
3	Umuļu purvs	95,64	17	Ķīrupes purvs	399,38
5	Medema purvs (Rietumu daļa)	404,88	18	Skrundas purvs	353,29
5	Medema purvs (Ziemeļu daļa)	688,23	19	Raganu purvs	92,73
6	Cenu tīrelis I	44,65	21	Taudejāņu purvs	24,47
6	Cenu tīrelis II	1334,79	21	Taudejāņu purvs	33,11
10	Klaškinu - Kājiņu purvs	319,09	22	Jasku purvs	189,92
11	Lielstaldātu purvs	285,96	26	Biedrus purvs	100,52
12	Driksnas purvs	238,17	27	Saliņas purvs	278,25
13	Garais purvs	247,54	28	Plakanciema purvs	42,57
14	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Rietumu daļa)	513,85	30	Melnā ezera purvs	999,12
14	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Austrumu daļa)	309,15			

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un
biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

5. pielikums. Ieteicamo aizsargājamo teritoriju platību kadastru slāņa un tā atribūtu raksturojums

Nosaukums	Ieteicamo ĪADT kadastri
Faila nosaukums	Ieteicamo_IADT_kadastri_POLIGONI
Apraksts	25 teritoriju robežās esošas zemes vienības un to kadastra numuri, īpašnieki. Teritorijas tika iekļautas projekta “Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos” (projekta Nr. 1-08/55/2022) pārskatā.
Faila tips	Polygon (MultiPolygon)
Koordinātu sistēma	LKS-92 TM
Vēsture	Izveidots balstoties uz teritoriju apsekošanas rezultātiem, shēmām, novērtēšanas anketām un eksperta slēdziena, saslēdzot ar Latvijas zemes vienību karti no kadastru.lv portāla.
Mēroga noteiktība	1:5 000

Nr. p.k.	Nosaukums	Nosaukums slāņi	Tips	Apraksts
1	Teritorijas numurs	id	Integer64 [10,0]	Teritorijas numurs atbilst projekta pārskata numerācijai (1. attēls; 1. tabula)
2	Teritorijas nosaukums	Nosaukums	String [100,0]	Teritorijas nosaukums, vadoties no Kūdras fonda datiem
3	Kadastra numurs	Kad_Nr	String [100,0]	Nekustamajam īpašumam piešķirta viennozīmīga, neatkārtojama un nemainīga ciparu kombinācija (identifikators)
4	Zemes vienības īpašnieks	Subjekts	String [100,0]	Zemes vienības īpašnieks var būt (a) fiziska persona, (b) juridiska persona, (c) valsts, (d) pašvaldība, (e) bez subjekta
5	Poligona laukums	Shape_Area	Integer64 [10,0]	Noteiktā poligona laukums, m ²

id	Nosaukums	Kad_Nr	Subjekts	Shape_Area
1	Slamstu purvs	64520010028	Valsts	5429966
2	Tīrmales purvs	62720040076	Valsts	1254618
3	Umuļu purvs	62720050112	Valsts	956360
5	Medema purvs	80760150002	Juridiska persona	948953
5	Medema purvs	80800010766	Juridiska persona	4027
5	Medema purvs	80800010765	Juridiska persona	243916
5	Medema purvs	80800010767	Juridiska persona	809994
5	Medema purvs	80760150005	Juridiska persona	7936267
5	Medema purvs	1001072317	Pašvaldība	48638
5	Medema purvs	1001070337	Pašvaldība	253874
5	Medema purvs	1001070795	Pašvaldība	387416
5	Medema purvs	1001072313	Pašvaldība	853341
5	Medema purvs	80800022114	Bez subjekta	108563

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un
biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

id	Nosaukums	Kad_Nr	Subjekts	Shape_Area
5	Medema purvs	80800022106	Juridiska persona	1339718
5	Medema purvs	80800022105	Juridiska persona	1457794
5	Meduma purvs	80800022116	Bez subjekta	113396
6	Cenas tīrelis II	80800070208	Valsts	26285604
6	Cenu tīrelis I	80480140057	Pašvaldība	11007154
6	Cenu tīrelis I	80760130002	Pašvaldība	10669052
6	Cenu tīrelis I	80480140048	Juridiska persona	18949353
8	Garais purvs	56700030048	Juridiska persona	54651
8	Garais purvs	56700030049	Fiziska persona	92111
8	Garais purvs	56700030112	Juridiska persona	95420
8	Garais purvs	56700030173	Valsts	7669320
10	Klaškinu - Kājiņu purvs	40940090114	Valsts	3192743
11	Lielstaldātu purvs	40940090116	Valsts	1885246
11	Lielstaldātu purvs	40940090117	Valsts	309927
11	Lielstaldātu purvs	40940090092	Juridiska persona	171386
11	Lielstaldātu purvs	40940090010	Juridiska persona	370884
11	Lielstaldātu purvs	40940090016	Juridiska persona	370040
11	Lielstaldātu purvs	40940090130	Juridiska persona	237340
11	Lielstaldātu purvs	40640130019	Juridiska persona	130269
11	Lielstaldātu purvs	40640130132	Juridiska persona	430597
12	Driksnas purvs	56700050186	Valsts	7576659
14	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Rietumu daļa)	96960010036	Pašvaldība	2333908
14	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Rietumu daļa)	96960020033	Pašvaldība	1916294
14	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Rietumu daļa)	96960010008	Juridiska persona	1538608
14	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Austrumu daļa)	96960010024	Juridiska persona	2295452
14	Lielais II / Zažēnu / Mujānu purvs (Austrumu daļa)	96960010008	Juridiska persona	1538608
15	Kačoru purvs	94840080026	Valsts	4507242
16	Ķoniņu purvs	96900070010	Juridiska persona	259482
16	Ķoniņu purvs	96900070009	Valsts	2207294
16	Ķoniņu purvs	96900070012	Fiziska persona	398119
16	Ķoniņu purvs	96900070006	Fiziska persona	470728
17	Ķīrupes purvs	44940010130	Valsts	1890950
17	Ķīpures purvs	44680030197	Pašvaldība	16101
17	Ķīrupes purvs	44680020182	Valsts	4882216
18	Skrundas purvs	62290100050	Valsts	10770337

Priekšlikumu izstrāde īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidei un
biotopu atjaunošanai degradētos kūdrājos

id	Nosaukums	Kad_Nr	Subjekts	Shape_Area
19	Raganu purvs	76860070647	Valsts	2560224
19	Raganu purvs	76660010155	Valsts	1140290
21	Taudejāņu purvs	78660040017	Fiziska persona	96370
21	Taudejāņu purvs	78660040016	Fiziska persona	111037
21	Taudejāņu purvs	78960060113	Fiziska persona	357709
21	Taudejāņu purvs	78660040134	Valsts	3001275
23	Taudejāņu purvs	78660040135	Valsts	1241261
26	Biedrus purvs	96700040034	Juridiska persona	42800
26	Biedrus purvs	96700040005	Juridiska persona	46206
26	Biedrus purvs	96700040061	Juridiska persona	34414
26	Biedrus purvs	96700040009	Juridiska persona	91440
26	Biedrus purvs	96700040081	Juridiska persona	21587
26	Biedrus purvs	96700040020	Fiziska persona	233155
26	Biedrus purvs	96700040064	Valsts	910668
27	Salīņas purvs	96720080102	Valsts	6305235
28	Plakanciema purvs	80800140078	Juridiska persona	941315
28	Plakanciema purvs	80800130072	Bez subjekta	62513
28	Plakanciema purvs	80800130062	Juridiska persona	1128570
30	Melnā ezera purvs	80760110640	Juridiska persona	2540460
30	Melnā ezera purvs	80760111181	Fiziska persona	89383
30	Melnā ezera purvs	80760110311	Fiziska persona	172159
30	Melnā ezera purvs	80760111411	Fiziska persona	142961
30	Melnā ezera purvs	80760110106	Fiziska persona	67442
30	Melnā ezera purvs	80800030009	Pašvaldība	3425240
30	Melnā ezera purvs	80800030085	Juridiska persona	42098362